STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 04668

DER ERSHTER FUN DER LEGENDE

Viktor Anatolevich Mitroshenkov

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

ביבליאָטעק פון „סאָוועטיש היימלאַנד" 4—5 №
ביילאַגע צום זשורנאַל נומ. 4—5, 1981

וויקטאָר מיטראָשענקאָו

דער ערשטער פון דער לעגענדע
(יורי גאַגאַרין)

פאַרלאַג „סאָוועטסקי פּיסאַטעל" • מאָסקווע • 1981

אונטער דער אלגעמיינער רעדאקציע
פון ארן ווערגעליס

וויקטאָר מיטראָשענקאָוו איז געבוירן געוואָרן אין 1933 אין דאָרף קריאַקשינאָ נאראָפּאָמינסקער ראַיאָן, מאָסקווער געגנט. געדינט אין פארשיידענע אוויאציע־טיילן, ווי אויך אינעם הויפּט־שטאב פונעם מיליטערישן לופט־פלאָט, אונ־טעריכט אין א מיליטערישער אקאדעמיע.

וו. מיטראָשענקאָוו איז באוווּסט בא אונדז אין לאנד און אין אויסלאנד אלס אווטאָר פון א ריי ביכער וועגן אוויאַ־טאָרן און קאָסמאָנאַווטן. זײַנע ביכער „בלויע וועגן", „שפּאר זיך אָן אין ווינט", „די ערד אונטערן הימל", „אכזאָריעסדי־קער ווינט פון אלוועלט". א. אנד. זײַנען איבערגעזעצט אף ענגליש, בולגאריש, שפּאניש, יוגאָסלאַוויש.

דעם 1 סענטיאַבער 1941 האָט יורי גאַגאַרין זיך אָנגעהויבן לערנען אין ערשטן קלאַס פון דער אָנפאַנג־שול אין קלושינסק, אינגיכן אָבער האָבן די פאַשיסטן פאַרכאַפּט דאָס דאָרף, און די שול האָט זיך פאַרמאַכט.

אפן גאַנצן לעבן האָט יורי פאַרגעדענקט דעם טאָג, ווען די דײַטשן האָבן אַראָפּגעקלאַפּט אונדזערן אַן אעראָפּלאַן, וועלכער איז אַראָפּגעפאַלן אין אַ זומפּ לעבן דאָרף. די כעווּרע זײַנען געקומען צו לויפן צום אעראָפּלאַן און געהאָלפן דעם פליִער אַרויסקריכן פון דער בלאָטע. אינגיכן האָט לעבן דעם זומפּ זיך אַראָפּגעלאָזט אַ פאַרניכטלער „יאַק”. דעמלט האָט יורי צום ערשטן מאָל אין לעבן געזען אַ מיליטערישן אעראָפּלאַן, עכטע פליִער מיט עכטע אָרדענס אף דער ברוסט. די גאַנצע נאַכט זײַנען די פליִער ניט אָפּגעטראָטן פון זייער מאַשין. זיי האָבן דערציילט די כעווּרע וועגן דער מילכאָמע, וועגן לופט־אַטאַקעס. יורי האָט זיך אײַנגעהערט און אַלץ פאַרגעדענקט.

אין אָקטיאַבער האָבן די היטלעריסטן פאַרכאַפּט דאָס דאָרף קלושינסק. די גאַגאַרינס האָט מען אַרויסגעטריבן פון דער שטוב, און זיי האָבן געמוזט זיך איבערקלײַבן אין אַן ערד־שטיבל.

אין איינעם אַ יאַנוואַר־טאָג האָט יורי ווידער צוגעזען אַ לופט־שלאַכט, איצט האָט ער זיך גוט פאַנאַנדערגעקליבן אין די סילועטן פון די סאָוועטישע פאַרניכטלער און לײַכט זיי אָפּגעזוכט אין הימל.

דעם 9 מאַרט 1943 האָט דאָס סאָוועטישע מיליטער באַפרײַט דעם גזשאַטסקער ראַיאָן. די אײַנוווינער האָבן מיט באַגײַסטערונג באַגריסט די באַפרײַער. די שול האָט אָפּסנײַ אָנגעהויבן פונקציִאָנירן.

הונגעריקע, אָפּגעריסענע און אָפּגעשליסענע קינדער, וועלכע זײַנען שוין געוווינט געוואָרן צו דער שיסערײַ, קינדער, וואָס זײַנען געבליבן אָן טאַטעס, האָבן מיט גרויס ווילן זיך געצויגן צו וויסן. „ייִנגלעך און מיידלעך, וועלכע האָבן זיך דעמלט געלערנט לייענען לויט די פראָנט־צײַטונגען, לויט די אינפאָרמאַציעס פון סאָווינפאָרמביוראָ, געשריבן אף באַבולע־

פאפיר, אף אלטע צײַטונגען, האָבן זייער און זייער געוואַלט ווערן עמעסע סאָוועטישע מענטשן.

יורי האָט זיך גוט געלערנט, געהאָלפן די עלטערן אין דער ווירט־שאַפט, ער האָט אויך באַוויזן אָנטײלצונעמען אין דער קינסטלערישער זעלבסטטעטיקײַט. געשפּילט אין א בלאָז־אָרקעסטער. אינעם שול־קאָנקורס באַקומט ער א פּרעמיע פאַר אן ארבעט וועגן לענינען.

אין מײַ 1945 זײַנען די גאַגאַרינס איבערגעפאָרן קיין גזשאַטסק. יורי האָט לאַנג געבענקט נאָך זײַן אלטער היים, נאָך די כאָווײרים, נאָך דעם געמיטלעך שטיבעלע, וואָס איז אַרומגערינגלט געווען מיט בעז, מיט קר־סטעס פון ווײַמפּערלעך, געבענקט נאָך אלץ, וואָס עס האָט אים דערמאָנט די קינדהײַט.

אין גזשאַטסק האָט יורי אָנגעהויבן א סאַך לייענען. ער האָט געלייענט די ווערק פון די רוסישע קלאַסיקער, געשלונגען וויסנשאַפטלעך־פאַנטאַ־סטישע ביכער. זײַן לערערן פון ליטעראַטור אָלגאַ סטעפּאַנאָוונאַ ראַיעווס־קאַיאַ האָט אופגעוועקט אינעם יונגן באַכערל דעם אינטערעס צו דער שאַפונג פון מאַקסים גאָרקין. שפּעטער, ווען יורי גאַגאַרין איז שוין גע־ווען א פליִער, האָט ער פאַרשריבן אין זײַן טאָגבוך גאָרקיס ווערטער:

„א פאַרלוירענער אין די מידבאָריעס פון אלוועלט, איינער אף א קליין שטיקעלע ערד, וואָס טראָגט זיך ערגעץ אין דער טיף פון אומענדלעכע ראַכוועסן, פײַניקט אים די פראַגע — צוליב וואָס עקזיסטירט ער? — באַ־וועגט זיך דרייסט — פאָרויס! און — העכער — אפן וועג צום זיג איבער אלע געהיימניסן פון דער ערד און פון הימל״.

די זעלבסטטעטיקײַט פאַרכאַפּט יורען אלץ מער און מער. ער שפּילט אין בלאָז־אָרקעסטער, זינגט אין שול־כאָר, שפּילט אין פאַרשיידענע פּיעסן, לייענט פון דער בינע לידער און פּראָזע. אף איינעם אן אָוונט האָט ער מיט דערפאָלג געלייענט אן אויסצוג פון פאַדייעווס ראָמאַן „די יונגע גוואַרדיע״. „מאַמע, מאַמע! — האָט ער געלייענט, דרייסט און אָנטרויקלעך קוקנדיק אין זאַל, — איך געדענק דײַנע הענט פון יענער מינוט, זינט איך געדענק זיך... יאָ, פון יענער־אָ מינוט געדענק איך זיי שטענדיק פאַרהאָ־רעוועטע...״ ער האָט דערפילט, ווי איבער די באַקן האָט זיך אַראָפּגע־קײַקלט א טרער. אָבער ער האָט פאַרגעזעצט לייענען, געקוקט אף דער מאַמען, וועלכע האָט ליב געהאַט בײַזײַן אף זײַנע אַרויסטרעטונגען. פאַר־

געסנדיק וועגן דעם אוילעם, האָט ער פאדייעווס דורכדרינגענדיקע ווערטער געווענדט צו איר.

וואלענטין אלעקסייעוויטש, יורעס ברודער, דערציילט: „אין יענעם הארבסט און ווינטער פונעם זיבן־און־פערציקסטן — אכט־און־פערציקסטן יאָר איז פושקין אַף לאנג ארײַן צו אונדז אין שטוב".

יורי האָט פארענדיקט דעם זיבעטן קלאס פון דער גזשאטסקער שול און איז אָנגעקומען אין דער ליובערעצקער האנטווערקער־שול לויט דער ספעציאַליטעט פון א פאָרם־גיסער. אָבער דער טרוים וועגן הימל, וועלכן ער האָט געטראָגן טיף אין הארצן נאָך זינט דער מילכאָמע, זינט ער האָט זיך באגעגנט מיט די מיליטער־פליִער, איז ניט אָפּגעטראָטן. איינמאָל האָט יורי ארײַנגעשריבן אין זײַן העפט: „די ערד איז דאָס וויגעלע פון פארשטאנד, נאָר אייביק לעבן אין וויגעלע קאָן מען ניט. ציאָלקאָווסקי".

„...צווישן די מענטשן, וועלכע האָבן געהאָלפן יורין שטאפל נאָך שטאפל בײַקומען דעם שווערן וועג צום קאָסמאָס, — האָט געשריבן וואלענטין גאגארין וועגן זײַן ברודער, — וועלכע האָבן געהאָלפן, אז דער טרוים זאָל געבוירן ווערן און זיך פארשטארקן, — געהערט דאָס ערשטע אָרט די צוויי פליִער, די צוויי כאוויירים, וועלכע האָבן אוועקגעזעצט זייער אראָפלאָן לעבן אונדזער דאָרף... אין איין־און־פערציקסטן יאָר".

אין 1951 פארענדיקט גאגארין די האנטווערקער־שול לויט דער ספעציאַליטעט פון א פאָרם־גיסער. זומער קומט ער אין אורלויב צו די עלטערן, דער פאָטער באשטייט, אז יורי זאָל גיין ארבעטן. די מאמע וויל אָבער, אז דער זון זאָל פאָרזעצן זיך לערנען.

אין אווגוסט פונעם זעלבן יאָר קומט יורי אָן אין סאראטאָווער אינדוסטריעלן טעכניקום. אין זײַן מעלדונג אפן נאָמען פונעם דירעקטאָר שרײַבט ער: „איך וויל ברענגען וואָס מער נוץ מײַן היימלאנד. אלע פאָדערונגען, וואָס וועלן פאר מיר געשטעלט ווערן, פארפליכטע איך זיך אויספילן ערלעך און אָן דערווידערונגען".

צוזאמען מיט א גרופע סטודענטן פונעם טעכניקום פאָרט גאגארין אין א סאָווכאָז העלפן אראָפּנעמען די גערעטעניש. די סטודענטן האָבן געדראָשן, געפירט דאָס ווייץ צום עלעוואטאָר. די דאָזיקע ארבעט איז יורין

געוועזן צום האַרצן, זי האָט אים דערמאָנט די היים, ווו ער האָט צוזאַמען מיטן ברודער געאַרבעט אפן גאָרטן.

שוין אין טעכניקום האָט יורי איבערגעלייענט באָריס פּאָלעוואָיס ראָמאַן וועגן דעם פּליער מאַרעסיעוו און איז געוועזן דערשיטערט פון דער העלדישקייט, וואָס דער דאָזיקער מענטש איז באַגאַנגען. אין עטלעכע יאָר אַרום האָט גאַגאַרין זיך פּערזענלעך באַקאַנט מיט אַלעקסיי מאַרעסיעוון, באַקומען פון זיינע הענט א מאַטאָנע — דעם ראָמאַן „די געשיכטע וועגן אן עכטן מענטשן".

אין א בריוו צו דער מוטער שרייבט יורי: „מאַמע, איך האָב ערשט אָנגעהויבן זיך לערנען, נאָר ס׳וועט דורכגיין א צייט און איך וועל ווערן א קוואַליפיצירטער ספּעציאַליסט, כ׳וועל באַקומען א געהאַלט, און דעמלט וועסטו ניט דאַרפן אַזויפיל אַרבעטן".

אין יאַנוואַר 1952 האָט יורי געהאַלטן עקזאַמענעס. ער האָט זיך גוט צוגעגרייט צו דער סעסיע, און זי איז דורכגעגאַנגען בא אים דערפאָלגרייך. ער האָט געהאַט גענוג צייט אף צו באַזוכן פאַרשיידענע פאָרשטעלונגען אין די היגע טעאַטערן. איינמאָל האָט ער אף א ספּעקטאַקל זיך באַגעגנט מיטן סעקרעטאַר פון ראַיקאָם פון קאָמיוג, און יענער האָט אים פאָרגעלייגט פאַרברענגען דעם זומער אין לאַגער מיט די כעוורע פון קינדערהיים. „איך פאַרשטיי, דו האָסט געוויס אייגענע פּלענער, — האָט געזאָגט דער סעקרעטאַר, — נאָר מע דאַרף. זייערע עלטערן זיינען אומגעקומען אף דער מילכאָמע, זיי דאַרפן א גוטן כאַווער..."

אין לאַגער האָט יורי זיך שטאַרק באַפריינדעט מיט די קינדער. ער האָט מיט זיי געלייענט זשול ווערנען, הערבערט אועלסן, פּושקינען, געשטעלט מיט זיי ספּעקטאַקלען און אַליין אויך געשפּילט אין זיי. די כעווריע האָבן געוווסט, אַז זייער וואָזשאַטע טרוימט צו ווערן א פּליער און א סאַך פון זיי האָבן אויך געטרוימט וועגן דעם זעלבן.

נאָך די זומערדיקע קאַניקולן איז מען זיך צונויפגעקומען אין צוזאַמענוווינונג. „די צוזאַמענוווינונג, — דערמאָנט זיך וויקטאָר פּאָראַכניא, יוריס א כאַווער פונעם טעכניקום, — איז געוועזן א פעסטע, אן אַלטע צווייִשטאָקיקע געביידע פון רויטע ציגל. דער פידאַשעק איבערן גאַנעק האָט זיך געהאַלטן אף טשוהונענע קאָלאָנעס. דער אַריינגאַנג איז געוועזן ניט אין דער מיט פון דער געביידע, נאָר אין א זייט. אפן צווייטן שטאָק

האָט זיך געפֿונען דער ספּאָרט־זאַל, די צימערן — אויפֿן ערשטן. אָט די געבײַדע איז אין מעשעך פֿון פֿיר יאָר געווען אונדזער לײַבלעכע היים".

אין איינעם פֿון זײַנע בריוו שרײַבט יורי צו די עלטערן, אַז ער טרוימט ווערן אַ פּליִער. דעם טעכניקום וועט ער, נאַטירלעך, ניט פֿאַרלאָזן, אַ פֿאַך וועט ער אומבאַדינגט באַקומען — נאָר פֿליִען וועט ער אַלציינס.

איבערגעלייענט ציִאָלקאָווסקיס בוך „אויסער דער ערד", איז ער באַגײַסטערט געוואָרן פֿון דער געוואַגטקײַט און אָריגינעלקײַט פֿונעם געלערנטן, אים האָט איבעראַשט, ווי פּאָשעט און צוטריטלעך עס ווערט דערציילט וועגן די קאָמפּליצירטע קאָנצעפּציעס פֿון פֿליִען אין אַלוועלט.

ציִאָלקאָווסקיס בוך האָט געעפֿנט פֿאַר גאַגאַרינען אַ נײַע וועלט.

מיט גרויס אינטערעס לייענט יורי אויך אַנדערע ווערק פֿון דעם דאָזיקן געלערנטן. אין דער אַרבעט „קאָסמישע ראַקעטן־צוגן" איז דער ערשטער פּונקט פֿאָרמולירט אַזוי: „אַ ראַקעטן־צוג" רוף איך אָן עטלעכע אַלציינע רעאַקטיווע מאַכשירים, וואָס באַוועגן זיך פֿון אָנפֿאַנג אויפֿן וועג, דערנאָך אינדערלופֿטן, ווײַטער אין דער פּוסטקײַט אויסער דער אַטמאָספֿער, צום סאָף ערגעץ־ווו צווישן פּלאַנעטעס אָדער זונען".

שפּעטער האָט יורי אַלעקסייעוויטש געשריבן: „ציִאָלקאָווסקי האָט איבערגעקערט מײַן גאַנצע נעשאָמע".

אין איינעם אַ בוך, וואָס יורי האָט דעמלט איבערגעלייענט, האָט אים פֿאַראינטערעסירט אַ גראַוויור, ער האָט ניט געוווּסט, וועמענס אַרבעט דאָס איז און וויאַזוי זי הייסט. דער סוזשעט איז זייער אַ פּאָשעטער: אַ באַרגיקער פּייזאַזש, דער הימל איז פֿול מיט שטערן, געוויינלעכע געוויקסן, און אַ מענטש, וועלכער שלאָגט דורך מיטן קאָפּ די אַטמאָספֿער, ווו ער האָט אַנטדעקט די ענדע פֿון דער וועלט און איר נײַע פֿאָרזעצונג.

מיט אַ סאַך יאָרן שפּעטער האָט גאַגאַרין ווידעראַמאָל זיך אָנגעשטויסן אויף דעם דאָזיקן געמעל, וואָס עס האָט אָנגעמאָלט דער פֿראַנצויזישער אַסטראָנאָם קאַמיל פֿלאַמאַריאָן.

אין יענער צײַט האָט גאַגאַרין אַלץ געטאָן באַדאַכט. אויף איינער אַ קאָמיוגישער פֿאַרזאַמלונג האָט ער אין זײַן אַרויסטרעטונג געזאָגט: „באַטראַכטן אונדזער לער, אונדזער קומענדיקע פֿאַך אָן און פֿאַר זיך, אָפּגעריסן פֿון אונדזער טרוים, טאָר מען ניט. מע דאַרף דאָס טאָן, ווי עס טוען עס אונדזערע שטאָלגיסער, צוזאַמענשמעלצן איינעם. אַ צונויפֿגעשמעלצטער מעטאַל באַקומט זיך שטאַרקער, ווי אַן איינאַרטיקער. מעגלעך, אַז איך

וועל א טאָעס מאכן אין דער טערמינאָלאָגיע, נאָר איך טאָך בין איך גע־רעכט. מענטשן וועלן פליִען צו אנדערע פּלאַנעטעס. וועגן דעם שרײַבט קאָנסטאַנטין עדוואַרדאָוויטש ציאָלקאָווסקי. דאָס לאַנד דאַרף האָבן מעטאַל, נײַע מאַכשירים, אויסער מעכטיקע מאָטאָרן...״

דעם 15 יוני האָט דער עלטערער לעקטאָר מאָסקווין זיך געווענדט צום דירעקטאָר פון טעכניקום קאָוואַלן מיט אַזאַ צעטעלע:

„דער שילער פון דער גרופּע ל־21 גאַגאַרין איז אין משך פון די לערנייאָרן 1951—1952 און 1952—1953 געווען דער פּאַרזיצער פונעם פיזיש־טעכנישן קרײַזל. פאַר די דאָזיקע יאָרן האָט ער געמאַכט דרײַ פּאָר־טראָגן און מיט גרויסער אײַפער אליין אָרגאַניזירט די לימודים פונעם קרײַזל... פאַר דער דאָזיקער ארבעט בעט איך אים אַרויסטראָגן א דאַנק״.

די קאַניקולן האָט יורי פאַרבראַכט אין גזשאַטסק. ער האָט פיל גע־ארבעט. געלייענט. פאַרכאַפּט געוואָרן פון דער רוסישער פּאָעזיע. ער שרײַבט אַרויס פון פּעטס א ליד:

אָף א קאָפּנע היי בין איך באַנאַכט געלעגן,
געקוקט אין הימל, וואָס האָט לעבעדיק געלויכטן
און געציטערט אַרום מיר.

פון קניאַזשנינען:

דער שטאָלצער אָדלער, פאַרליבט אין דונער,
האָט פליִען זיך געלאָזט געשווינד.
קאָן זײַן, ער זאָל זײַן היים געפינען,
אהין, ווו זונען־ליכט זיך צינדט.

אין זײַן טאָגבוך האָט יורי פאַרשריבן וואַלערי בריוסאָווס לידער — די מאָטיוון זײַנע וועגן אַלוועלט. דאָרט געפינען מיר אויך די ווערטער פון עדוואַרד באַגריצקין וועגן „שטערן, וואָס האָט א וואַקל געטאָן זיך אין געלויף...״

זינט יענעם זומער איז יורי פאַרכאַפּט געווען מיט דער פּאָעזיע וועגן קאָסמאָס.

אין אָנהייב הארבסט פון 1954 פּאָרט יורי אָף פּראַקטיק קיין מאָסקווע, אָף איינעם פון די מעטאַלורגישע גיגאַנטן פונעם לאַנד, אפן זאַוואָד אָף פּ. ל. וואָיקאָווס נאָמען.

אינעם נײַעם קאָלעקטיוו אַרבעט ער מיט גרויס אינטערעס.

נאָך דער אַרבעט שפּאַצירט ער איבער די מאָסקווער גאַסן און פּלעצער. עטלעכע מאָל איז ער געקומען צו פּושקינס דענקמאָל, איינעם אַן אָפּדערנאַכט פֿאַרבראַכט אין צירק.

פֿאַר דער צײַט פֿון זײַן פּראַקטיק אין מאָסקווע האָט ער באַוויזן פֿיל צו דערגרייכן — אויסגעאַרבעט אַ פּלאַן פֿון זײַן דיפּלאָם, צונויפֿגעזאַמלט מאַטעריאַלן.

נאָך דער פּראַקטיק האָט יורי צוזאַמען מיט אַנדערע באַקומען אַ דאַנקגראַמאָטע פֿאַר אויסגעצייכנטע דערגרייכונגען אין דער לער און אויף דער אַרבעט.

דעם 25 אָקטיאַבער האָט גאַגאַרין צוזאַמען מיט זײַנע כאַווערים פֿונעם פֿערטן קורס וויקטאָר פּאָראַכניאַ, איוואַן לאַגווינאָוו, פּיאָטער סעמייקין, מיכאַיִל טשעקונאָוו אָנגעגעבן אַ מעלדונג אין אַעראָקלוב. שוין אויפֿן צווייטן טאָג זײַנען זיי אָנגענומען געוואָרן אין דער אָפּטיילונג פֿון פּילאָטן.

אין סאָף כוידעש האָבן זיך אָנגעהויבן די לימודים אין אַעראָקלוב. דאָס איז געווען אַ ביז גאָר שווערע אָנלאָדונג.

ביז מיטיק — לימודים אין טעכניקום, דערנאָך — אין אַעראָקלוב. דאָ איז די דיסציפּלין אַ שטרענגע. אין קלוב זײַנען אַרײַנגעטראָטן אַ סאַך סטודענטן, נאָר פֿאַרענדיקט אים האָט בלויז איין גאַגאַרין.

אין נאָיאַבער האָט יורי פֿאַרבראַכט זײַן פּראַקטיק אין לענינגראַד. אויך דאָ האָט ער באַוויזן צו זײַן אין פֿיל מוזייען און טעאַטערן.

אין טאָג פֿון דער סאָוועטישער אַרמיי האָט דער שעף פֿונעם אַעראָקלוב דער העלד פֿון סאָוועטנפֿאַרבאַנד ג. ק. דעניסענקאָ פֿאַרזאַמלט די קורסאַנטן און זיי דערציילט וועגן די העלדנטאַטן פֿון די פֿליִער בײַס דער מילכאָמע. ער האָט גערעדט וועגן די פֿליכטן פֿון די סאָוועטישע אוויִאַטאָרן, באַדאַנקט די קורסאַנטן פֿאַר דער ליבע צום הימל. גאַגאַרינען האָט ער אָנגערופֿן צווישן די בעסטע פֿליִער.

דעם 18 מײַ איז גאַגאַרין דאָס ערשטע מאָל אַראָפּגעשפּרונגען מיט אַ פּאַראַשוט פֿון אַן אַעראָפּלאַן. וועגן זײַן ערשטן פֿלוג מיטן אינסטרוקטאָר דמיטרי פּאַוולאָוויטש מאַריאַנאָוון שרײַבט ער: „די אויגן צעלויפֿן זיך, עס פֿאַרכאַפּט דער אָטעם, און דו פֿאַרשטייסט ניט, וואָס עס קומט פֿאָר מיט דיר... דאָס דאָזיקע פֿליִען האָט מיך פֿול געמאַכט מיט שטאָלץ, צוגעגעבן אַ זין מײַן לעבן״.

סאָף מײַ. עס הייבט זיך אָן די צוגרייטונג צו די ארויסלאָז־עקזאמענעס. יורי, אלס פאַרזיצער פונעם פיזישן קרײַזל, האָט צוגעגרייט א פאַרטראָג וועגן דער וויסנשאַפטלעכער ירושע פון קאָנסטאַנטין עדואַרדאָוויטש ציאָלקאָווסקי. „די ארבעטן פון ציאָלקאָווסקין וועגן אפּאַראַטן, וואָס זײַנען פייִק צו פליִען אין קאָסמישן רוים, זײַן באַשרײַבונג וועגן די גרינטלעכע, פיזישע אייגנשאַפטן פון די פּלאַנעטעס, שטערן און אסטעראָידן, גיבן א גרונט צו האלטן, אז דער דאָזיקער געלערנטער איז דער גרונטלייגער פון דער אלוועלטלעכער קאָסמאָנאַווטיק״, — מיט די דאָזיקע ווערטער האָט גאַ־גאַרין פאַרענדיקט זײַן פאַרטראָג.

אין זײַן ארבעט האָט יורי אויסגענוצט די וויסנשאַפטלעכע ירושע פון פרידריך ארטוראָוויטש צאַנדערן, קאָנסטאַנטין עדואַרדאָוויטש ציאָל־קאָווסקין. שוין דעמלט איז גאַגאַרין געקומען צום אויספיר, אז די גרויסע געהיימניספולע וועלט פון אומענדלעכן קאָסמאָס וועט מען קאָנען באַ־גרײַפן נאָר דאַן, ווען די מענטשהײַט וועט באַהערשן אלע געזעצן פון דער נאַטור. און דאַך, ווען די מענטשהײַט וועט אפילו דערגרייכן צו א צווייטער זון, אויספאָרשן דעם מילך־וועג — ס׳הייסט מיליאַרדן זונען, מעגלעך, הונדערטער מיליאַרדן פּלאַנעטעס, וועלן מיר אויך דאַן וויסן ביז גאָר ווייניק וועגן דער אלוועלט.

יורי גאַגאַרינען האָט מען פאַרגעלייגט פאַרזעצן זיך לערנען אין מאָסקווער אינסטיטוט פון שטאָל און צוניפשמעלצונג.

דער דירעקטאָר פונעם טעכניקום ס. ראָדיאָנאָוו האָט געגעבן גאַגאַרי־נען אן אויסגעצייכנטע כאַראַקטעריסטיק, אין וועלכער ס׳איז צווישן אנ־דערס געזאָגט געוואָרן: „פאַר דער צײַט פון זײַן לער אין טעכניקום איז דער כאַווער גאַגאַרין געווען אן אויסערגעוויינלעך דיסציפּלינירטער סטו־דענט, זײַנע דערגרייכונגען אין דער לער זײַנען אויסגעצייכנטע. ער האָט גענומען אן אקטיוון אָנטייל אינעם געזעלשאַפטלעכן לעבן פונעם טעכני־קום: ארויסגעטראָטן מיט פאַרטראָגן אף ליטעראַרישע קאָנפערענצן, געווען אן אקטיווער אָנטיילנעמער פונעם פיזיש־טעכנישן קרײַזל...״

יוריס כאַווירים זײַנען זיך צעפאָרן אף ארבעט אין פאַרשיידענע שטעט. מע האָט זיך געזעגנט אף לאַנג, מעגלעך אף שטענדיק. יורי איז טרײַ געבליבן זײַן באַשלוס — ווערן א פליִער.

אינגיכן זײַנען די קורסאנטן פֿונעם אעראָקלוב ארויסגעפֿאָרן אין לאַגער, אפֿן אעראָדראָם הינטער דער שטאָט. גאגארין איז באשטעטיקט געוואָרן אלס עלטסטער פֿון דער גרופּע און קאָמסאָרג פֿונעם זומערדיקן אָטריאַד.

דעם 2 יול האָבן זיך אָנגעהויבן די פֿלוגן. פֿון אָנפֿאנג אין א קרײַז. יורי האָט וועגן זײַן ערשטן פֿלוג געשריבן: „מיך האָט ארומגעכאפּט אזא פֿרייד, וואָס ס'איז אוממעגלעך איבערצוגעבן. איך פֿלי אליין! בלויז אוויאַטאָרס קאָנען פֿארשטיין דעם דאָזיקן געפֿיל".

דער אינסטרוקטאָר מארטיאנאָוו האָט באגריסט גאגארינען מיטן ערשטן געלונגענעם פֿלוג, געלויבט פֿארן געלונגענעם סטארט, פֿאר דעם שיינעם אראָפּזעצן זיך.

אפֿן צווייטן טאָג האָט די צײַטונג פֿון די סאראטאָווער קאָמיוגיסטן „זאריא מאָלאָדיאָזשי" אָפּגעדרוקט א רעפּאָרטאזש וועגן די מיטגלידער פֿונעם אעראָקלוב. דער זשורנאליסט יעווגעני פּעטראָוו האָט געשריבן: „עס הייבן זיך אָן די צוגרייטונגען צו די פֿלוגן. אין דעם דאָזיקן טאָג איז די פּראָגראם א פֿארשיידנארטיקע. אייניקע וועלן זיך לערנען אופֿהייבן דעם אעראָפּלאן, די צווייטע — אים אראָפּלאָזן און די דריטע וועלן קומען אין דער זאָנע, ווו זיי שטייט פֿאָר אויסצופֿילן פֿארשיידענע פֿיגורן פֿון פּילאָטאזש.

הײַנט וועט דער סטודענט פֿונעם אינדוסטריעלן טעכניקום דער קאָמיוגיסט יורי גאגארין אויספֿילן זײַן ערשטן זעלבשטענדיקן פֿלוג. דער יאט איז אופֿגערעגט, נאָר זײַנע באוועגונגען זײַנען פּינקטלעכע און זיכערע. פֿארן ארויספֿליען באטראכט ער די קאבינע, פּרוּווט אויס די מאכשירים, און ערשט נאָך דעם פֿירט ער ארויס זײַן „יאק־18" אף דער סטארט־ליניע. גאגארין הייבט אוף די רעכטע האנט, בעט א דערלויבעניש אף אופֿצוהייבן זיך.

— אופֿצופֿליען דערלויב איך, — גיט איבער דורך ראדיאָ דער אָנפֿירער פֿון די פֿלוגן נ. פּ. פּוטשיק".

אפֿן גאנצן לעבן האָט יורי פֿארגעדענקט די געגנטלעכע סאראטאָווער צײַטונג, זיך שטענדיק אינטערעסירט מיט איר. מעגלעך, אז טאקע צוליב דער דאָזיקער יוגנטלעכער צײַטונג האָט יורי שפּעטער געמאָלדן: „אין סאראטאָוו טאקע בין איך קראנק געוואָרן אף דער קרענק, וואָס האָט ניט

קיין נאָמען אין דער מעדיצין — די קרענק פון אויסערגעוויינלעכן דראנג צום הימל, פון דראנג צו פליִען".

די צײַטונג „זאריא מאָלאָדיאָזשי" האָט יורי אוועקגעשיקט אהיים. ער האָט געוואָלט, אז זײַנע ליבע און אייגענע זאָלן זיך פרייען מיט אים צוזאמען. „דער ערשטער אָפּרוף אין דער פרעסע האָט א וויכטיקע באַדײַטונג פארן מענטשן", — האָט שפּעטער געזאָגט גאגארין.

ס'האָט זיך אָנגעהויבן די צוגרייטונג צו די פארהערן. מע איז געפליגן קימאט יעדער טאָג, פון באגינען ביז שקיִע האָט מען ניט פארלאָזט דעם אעראָדראָם. יורי איז פארברוינט געוואָרן, זיך אָנגענומען מיט קרעפטן. אין די באדינגונגען פון לאגער, אינעם הארבן לעבנסשטייגער האָבן די יונגע כעוורע זיך באפרײַנדעט, זיי האָט פארייניקט און צעמענטירט די ליבע צום הימל. פיל מיטגלידער פונעם אעראָקלוב האָבן גענומען זיך פאר א בײַשפּיל א ליטעראַרישן העלד. מע האָט געפירט טאָגביכער, געוואָרפן רייכערן, זיך באגרענעצט אין שפּײַז, וויניק געשלאָפן.

פון גזשאטסק האָט אנא טימאָפייעוונא געשריבן דעם זון: „מיר גרויסן זיך מיט דיר, זונעלע... מיר ווייסן, אז דו וועסט אויסוואקסן א ווירדיקער מענטש פון אונדזער גרויסער צײַט, נאָר אין לעבן זײַנען פאראן אזויפיל שטרויכלונגען, וועלכע קאָנען פארפירן אין א זײַט. פאר דער צײַטונג א דאנק, האָסט אונדז דערפרייט. פארגעס ניט די נאָז..."

יורי האָט זיך דערפרייט מיט דעם דאָזיקן בריוו. די מאַמע האָט ער פארשטאנען פיל טיפער, ווי עס וואָלט זי געקאָנט פארשטיין א זײַטיקער מענטש.

אין צוויי כאדאָשים ארום, ווען ער איז אף א קורצער צײַט געקומען אהיים, האָט ער זיך געכידעשט, וואָס די מאמע איז אפילע יינגער געוואָרן, שענער און זיכערער. זי האָט אָנגעהויבן גלייבן, אז דער זון האָט אויסגעקליבן א ריכטיקן לעבנסוועג.

דעם 25 יול האָט אין אעראָקלוב זיך באוויזן א „בליץ"-בלעטל, אין וועלכן עס איז געמאָלדן געוואָרן, אז יורי גאגארין איז באגאנגען א העלדנטאט. איינער אן אעראָפּלאַן האָט זיך אָנגעצונדן. דאָס פײַער האָט באדראָעט דעם פליִער-קורסאנט — דער אעראָפּלאַן האָט איין א באליביקער מינוט זיך געקאָנט אופרײַסן. בליץ-שנעל איז גאגארין צוגעשפּרונגען צום אעראָפּלאַן, אײַנשטעלנדיק דאָס לעבן, האָט ער ארויסגעשלעפּט פון דער קאבינע דעם כאווער, וועלכער האָט פארלוירן דעם באוווסטזײַן און ענערגיש

גענומען לעשן דאָס פֿײַער. יוריס כאַוועד איז געבליבן לעבן, און דעם אעראָפּלאַן האָט מען אַלע איבעריקע אָפּגעראַמאַנטירט. יוריס אויטאָריטעט איז שטאַרק געשטיגן.

יורי איז געוועזן אַן איבערגעגעבענער כאַווער און אַ געטרײַער פֿרײַנט. אײנמאָל האָט דער פּילאָט מיכאַיל סאָקאָלאָוו אײַנגעלאַדן יורין צו זײַן פֿעטער, וועלכער האָט געוווינט אין אַטקאַרסק. דער וועג איז געווען אַ ווײַטער. יורי איז געפֿאָרן מיטן כאַווער אין אַ פּראַכט־צוג. עס איז געווען אַ פֿרײלעכע און פּראָסטע נעסיע. ווען מע האָט זיך אומגעקערט צוריק אַהיים, האָט מיכאַיל געפֿרעגט גאַגאַרינען:

— ביסט צופֿרידן מיט דער יאַזדע?

— מיר דאַכט, אַז איך האָב זיך ניט שלעכט געספּראַוועט מיט מײַן ראָל.

מיכאַיל האָט געשמייכלט: יאָ, ער האָט אײַנגעלאַדן גאַגאַרינען, קעדיי יענער זאָל איבערצײַגן דעם פֿעטער, אַז ער, מיכאַיל, האָט ריכטיק אויס־געקליבן זײַן פּראָפֿעסיע. יורי האָט פֿון סאַמע אָנפֿאַנג פֿאַרשטאַנען דעם כאַווערס פֿאַרטראַכט.

וואַלענטין, יורי גאַגאַרינס ברודער, האָט געשריבן: „יורי איז דרייסט אַרײַנגעדרונגען אין אַ פֿרעמדער וועלט און מערקווירדיק גרינג געשאַפֿן זײַן אייגענע וועלט".

דעם 6 סענטיאַבער פֿאַרשרײַבט גאַגאַרין: „פֿאַר דער לעצטער וואָך געמאַכט דרײַ פֿליִען. שלעכט אָראָפּגעניִדערט. אַן אומגעלונגענע אָראָפּ־ניִדערונג איז ניט קיין טעאָרעטישער פֿעלער". גאַגאַרין האָט דאָס שטאַרק איבערגעלעבט. אים איז געקומען אויפֿן זינען, אַז מע וועט אים אויסשליסן פֿונעם אעראָקלוב. נאָר דער קאָמאַנדיר פֿונעם אָטריאַד אַנאַטאָלי וואַסיליִע־וויטש וועליקאַנאָוו האָט אים פֿאַרטרויט אַ לעצטן קאָנטראָל־פֿלוג. יורי האָט מיט גלאַנץ אויסגעפֿילט אַלע עלעמענטן און בעסויכעם אויך דאָס אָראָפּניִ־דערן זיך. גאַגאַרין האָט פֿאַרנומען דאָס ערשטע אָרט צווישן די פֿליִער און שוין קײנמאָל קײנעם דאָס ניט אָפּגעטראָטן.

דעם 24 סענטיאַבער האָט יורי גאַגאַרין פֿאַרענדיקט אָפּגעבן די עקזאַ־מענעס מיט אַזעלכע אָפּשאַצונגען: קאָנסטרוקציע פֿונעם אעראָפּלאַן „יאַק־18" — אויסגעצייכנט, מאָטאָר מ־11־פֿר — אויסגעצייכנט, פֿירן דעם אעראָ־פּלאַן — אויסגעצייכנט, אעראָדינאַמיק — אויסגעצייכנט, ראַדיאָ־פֿאַרבינ־דונג — אויסגעצייכנט, און אין אַלגעמיין — אויסגעצייכנט.

אין אַ טאָג אַרום זײַנען, אין צוזאַמענהאַנג מיטן פאַרמאַכן דעם לאַ־גער, אַלע פּילאָטן פונעם אַעראָקלוב אויסגעשטעלט געוואָרן אין אַ ריי, מע האָט זיי אַרויסגעגעבן די געהעריקע דאָקומענטן און אָנצוקומען אין דער אָרענבורגער אוויִאַשול. גאַגאַרין איז אויך געווען צווישן די גליקלעכע.

אַלע האָבן זיך געזעגנט מיט זייערע באַפּליגלטע פרײַנט: פאַרבלײַב געזונט, „קאָניאַק־גאָרבונאָק!״

דעם 27 אָקטיאָבער איז גאַגאַרין געוואָרן אַ קורסאַנט פון דער 1־טער אָרענבורגער אוויִאַשול פון מיליטער־פליִער אף טשקאַלאָוס נאָמען. אין אַ בריוו צו די אייגענע איז ער מודיע, אז פון הײַנט אָן האָט זיך אָנגעהויבן זײַן מיליטער־לעבן. „אַלע נאָוואָבראַנצעס האָט מען אָפּגעשוירן אונטער אַ מאַשינקע, אַרויסגעגעבן כאַקענע גימנאַסטיאָרקעס, בלאָווע הויזן, שינעלן, שטיוול. אף די אַקסלען שימערן בלויע קורסאַנטישע פּאָהאָנעס מיט דער עמבלעם פון פליִער — גאָלדענע פליגעלעך. אַלע מאָל ציט מיך כאַפּן אַ קוק אף זיי, איך גרויס זיך און פריי זיך, וואָס איך האָב אַ שײַכעס צו דער מישפּאָכע פון אוויִאַטאָרס פון דער סאָוועטישער אַרמיי״.

פיל באַוווסטע פליִער, מיט וועלכע עס גרויסט זיך דאָס לאַנד, האָבן זייער גוירל פאַרבונדן מיט דער דאָזיקער באַרימטער שול: וואַלערי טשקאַלאָוו, מיכאַיִל גראָמאָוו, אַנאַטאָלי סעראָוו, אַנדריי יומאַשעוו, סטעפאַן סופּרון, סערגיי גריצעוועץ, איוואַן פּאָלבין, פּאַוועל זשיגאַריאָוו, לעאָניד בעדאַ און פיל אַנדערע.

אין די יאָרן פון דער גרויסער פּאַטערלענדישער מילכאָמע האָבן די געוועזענע שילער פון דער דאָזיקער שול אַרויסבאַוויזן ניט געהערטע העלדנטאַטן. טויזנטער דערצויגלינגען זײַנען באַלוינט געוואָרן מיט אָרדענס און מעדאַלן, 236 זײַנען געוואָרן העלדן פונעם סאָוועטנפאַרבאַנד, 9 פון זיי זײַנען באַערט מיטן דאָזיקן טיטל צוויי מאָל.

יורי האָט מיט גרויס פלײַס זיך געלערנט. געלייענט, געלייענט און געלייענט. אין זײַן טאָגבוך פאַרשרײַבט ער אַ ציטאַטע פון עקזיופּערי: „פּאַביען איז געגאַנגען פון שטאָט צו שטאָט — ער האָט געפּיטערט די דאָזיקע קליינע שטעטלעך. ער האָט זיי באַגעגנט אַלע צוויי שאָ, די שטעט זײַנען געקומען צום ברעג זיך אָנפּויען אָדער שטשיפּען דאָס גראָז אף די פליינען״.

1*

און נאָך: „מע דאַרף זיי צווינגען לעבן אין באַשטענדיקער אָנשטרענגונג, — האָט געקלערט ריוועך, — דאָס לעבן, וואָס ברענגט זיי ליידן און פריידן, דאָס איז טאַקע דאָס עכטע לעבן".

אין דער ביבליאָטעק האָט ער דעם 21 דעקאַבער ניט געקאָנט זײַן, פאַרן אויספילן דעם נאַריאַד האָט ער ניט אָפּגערוט — געבראַכט אין אָרדענונג זײַנע פאַרנאָטירונגען, צונויפגעשטעלט אַ צעטל פון ביכער, וועלכע ער האָט געוואָלט אין דער נאָענטער צײַט איבערלייענען. ער האָט איבערגעשריבן איינס אָן אָרט פון הערצענס אַ רעדע, וועלכע יענער האָט געהאַלטן בײַם דער דערעפענונג פון דער וויאַטקער ביבליאָטעק:

„אַ בוך — דאָס איז די גײַסטיקע ירושה פון איין דאָר דעם צווייטן, די צוואָע פון אַ שטאַרבנדיקן זאָקן דעם יונגלינג, וואָס הייבט אָן צו לעבן, אַ באַפעל, וואָס דער וואַכמאַן, וועלכער גייט אָפּ רו, גיט איבער דעם וואַכמאַן, וואָס פאַרבײַט אים. דאָס גאַנצע לעבן פון דער מענטשהײַט איז אָפּגעזעצט געוואָרן אינעם בוך: שוואָטים, מענטשן, מעלוכעס זײַנען פאַרשוווּנדן געוואָרן, אָבער דער בוך איז געבליבן. ער איז געוואַקסן צוזאַמען מיט דער מענטשהײַט, אין אים זײַנען קריסטאַליזירט אַלע וויסנשאַפטן, וואָס מאַכן שטוינען די מוֹיכעס, און אַלע לײַדנשאַפטן, וואָס דערשיטערן די הערצער; אין אים איז פאַרשריבן יענע גוואַלדיקע ווידוי פון שטורמישן לעבן פון דער מענטשהײַט, יענע גראַנדיעזע אויטאָגראַפיע, וואָס ווערט אָנגערופן אַלוועלטלעכע געשיכטע".

אין זײַן באַגריסונגס־בריוו צום 1956־טן נײַעם יאָר שרײַבט יורי צו דער מוטער: „מאַמע, אַלץ גייט אַזוי, ווי איך האָב פאָרויסגעזען. די טעג וועלן מיר אָפּגעבן די שווּע און אָפּאָנעמעסן זיך נעמען דערלערנען די רעאַקטיווע טעכניק. די צוקונפט פון דער אַוויאַציע איז אין איר שנעלקײַט. מעגלעך, אַז מע וועט נעמען אין אַכט מײַן צוגרייטונג אין אַעראָקלוב און מיר פאַרקירצן דעם לערן־טערמין. איבערצײַג דעם טאַטן, אַז לערנען דאַרף איך אומבאַדינגט. אַן עכטער פאַרטיידיקער פונעם היימלאַנד איז דער, וואָס באַהערשט גוט דאָס געווער".

דעם 1 פעברואַל האָט יורי אָפּ אַן אָוונט אין קלוב פון דער שול זיך באַקאַנט מיט וואַלענטינאַ גאָריאַטשאָוואַ, וועלכע האָט געאַרבעט אָפּן טעלעגראַף. יוריס לעבן האָט אומגעריכט זיך שטאַרק געענדערט. ער האָט טיף און אָפּנהאַרציק ליב באַקומען וואַליען. זי איז געוואָרן זײַן טרוים, זײַן צוקונפט, דאָס איז געווען אַ ליבע פונעם ערשטן בליק.

צו יענער צײַט איז יורי געווען זייער אופגעלעבט. די ענערגיע האָט מאמעש געשפרודלט אין אים. אין איינעם א טאָג, ווען דער לערער איז קראנק געוואָרן, האָט דער דעזשורנע־אָפיצער געמאָלדן, אז די לימודים וועט דורכפירן יורי גאגארין. יורי איז ארופגעגאנגען אף דער קאטעדרע, פאָרגעלייגט די סטודענטן עפענען די העפטן און פארשרײַבן דעם פלאַן פון די לעקציעס.

„פונקט איינס, — האָט ער געמאָלדן, — דער ציל פון קאָסמישע פאָר־שונגען. פונקט צוויי — די קאָסמישע שיף, איר קאָנסטרוקציע און איר אופגאבע. פונקט דרײַ — דער באשטאנד פונעם עקיפאזש, וואָס וועט גע־שיקט אף דער געהיימניספולער פלאנעטע מארס".

די קורסאנטן, צוגעוווינט צו דיסציפלין, האָבן געטרײַ פארשריבן, ניט קלערנדיק, אז דאָס איז א שפּאס.

גאגארין האָט כיטרע באטראכט דעם קלאס — אף אים האָבן מיט צוטרוי געקוקט צוויי און צוואנציק פּאָר אויגן.

„אלזאָ, די ערשטע פראגע, — האָט ער פאָרגעזעצט ערנסט, — די צילן פון קאָסמישע פאָרשונגען — געפינען אין דער אומענדלעכער וועלט פונעם קאָסמאָס, אינעם אומענדלעכן רוים פון דעם מילך־וועג אנדערע ציוויליזא־ציעס, דערווײַזן, אז מיר זײַנען ניט אליין, אז דער מענטשלעכער געדאנק איז אלמעכטיק".

יורי האָט, אײַלנדיק, דערציילט אלץ, וואָס ער האָט געהאט שוין פון לאנג געטראכט, אלץ, וואָס עס איז געוואָרן זײַן באליבטע זאך. ער האָט גערעדט ניט נאָר וועגן וויסנשאפטלעכע, ריין טעאָרעטישע צילן פון קאָ־סמישן פליִען, נאָר אויך וועגן דער פראקטישער זײַט פון דעם דאָזיקן איניען.

„ארופגיין אף דער לעוואָנע, אופהייבן א שטיין פון דער דאָזיקער אויבערפלאך, אנצילן א באוועגלעכע סטאנציע אין אלוועלטלעכן רוים, אויסבילדן לעבעדיקע רינגען ארום דער ערד, ארום דער לעוואָנע, ארום דער זון..."

דער מאטעריאל איז געווען ניט לויט דער טעמע, נאָר קיינער האָט זיך ניט געכידעשט, ניט געצווייפלט. די צוהערער האָבן ניט באמערקט, ווי עס זײַנען דורכגעפלויגן די צוויי שאָ. ס'האָט זיך געמאכט אזוי, אז אין פיר יאָר ארום האָט יורי גאגארין אף די דאָזיקע פראגן געענטפערט דער מעלוכישער קאָמיסיע. זײַנע פרײַנט האָט יורי געשריבן, אז לערנען

זיך איז זייער שווער, מע דאַרף אַ סך וויסן. עס ווילט זיך זייער פֿליִען אויף רעאַקטיווע עראָפּלאַנען. געניטע פּילאָטן זאָגן, אַז אַראָפּנידערן איז זייער געפֿערלעך, ווײַל די שנעלקייט איז אַ גרויסע. „עפּשער איז עס טאַקע אַזוי, נאָר איך קלער, אַז אין דעם פֿאַל דאַרף העלפֿן די אינערציע פֿון דענקען. אַ הײַנטצײַטיקער פֿליִער דאַרף, פֿאַרשטייט זיך, זײַן אַ רעאַקטיוושטשיק".

דער פּאָדפּאָלקאָווניק ריאַביקאָוו האָט אָנגעשריבן קיין גזשאַטסק יורי גאַגאַרינס מאַמע:

„אַננאַ טימאָפֿייעוונאַ, איר קאָנט זיך גרויסן מיט אײַער זון. ער באַהערשט אויסגעצייכנט די מיליטערישע לער, ווײַזט אַ בײַשפּיל אין דער מיליטער־דיסציפּלין, נעמט אַן אַקטיוון אָנטייל אינעם געזעלשאַפֿטלעכן לעבן. די קאָמאַנדשאַפֿט דאַנקט אײַך פֿאַר דער דערציִונג פֿונעם זון, וואָס איז געוואָרן אַן אויסגעצייכנטער מיליטערמאַן, און ווינטשט אײַך גליק אין לעבן און דערפֿאָלגן אין דער אַרבעט".

דעם 16 מאַרט האָט וואַליע אײַנגעלאַדן יורין צו זיך אַהיים. וואַליעס פֿאָטער איוואַן סטעפּאַנאָוויטש גאָריאַטשאָוו האָט צוגעגרייט זײַן באַליבט מײַכל — אוראַלער קרעפּלעך, בעליאַשן, קנישעס מיט פֿיש און עפּל און, אַן אויפֿגעלעבטער, אַ צופֿרידענער, מעכאַבעד געווען דעם גאַסט. שפּעטער האָט יורי געלייענט פֿאַר וואַליען יעסענינס לידער. „ס'פֿלייצט דער סאָד, ווי אַ שוימיקע סרייפֿע..."

מיט וואַליען איז ער באַקאַנט ניט מער ווי צוויי כאַדאָשים, און בכּלל קען ער זי ניט גענוג, נאָר די באַציִונגען זייערע זײַנען צוטרויִלעכע, זיי זײַנען פֿאַרינטערעסירט אינעם גורל איינער פֿונעם אַנדערן, אַזוי אַז עס ווילט זיך שטענדיק אייצענען, זיך זאָרגן איינער פֿאַרן אַנדערן.

אַלס קלאַל, פֿלעגן זיי זיך באַגעגענען לעבן טעלעגראַף. מע האָט שפּאַצירט איבער דער שטאָט און זיך געזעגנט אויף דער טשיטשערין־גאַס, באַם הויז פֿון די גאָריאַטשאָווס. אין 12 יאָר אַרום איז דאָס דאָזיקע הויז געוואָרן אַ מוזיי, אין איינעם פֿון די צימערן איז דאָרט צונויפֿגעזאַמלט געוואָרן פֿיל עקספּאָנאַטן פֿון גאַגאַרינס און וואַלענטינעס לעבן.

דעם 4 יוני פֿאַרשרײַבט גאַגאַרין אין זײַן טאָגבוך, צו וועלכן ער האָט זיך שוין אַ לענגערע צײַט ניט צוגערירט: „איך פֿלי ווידער. סאַראַ גליק צו שוועבן אינדערלופֿטן, פֿילן די מאַשין, וואָס לאָזט זיך פֿירן. די ערד איז

אונטער מיר, און אליין בין איך אין דער הייך. זאָלן מיר די מענטשן מוחל זײַן פאַר דעם. בײַסן פלוג ווילט זיך לײַענען לידער..."

וואַלענטינע שרײַבט, אַז זי בענקט נאָך אים. ווען ער באַקומט אַ קורצ־ווײַליקן אורלויב, לויפט ער צו איר. ער הייבט זיך אויף אויף די טרעפּלעך און דערקענט גלײַך, אַז מע וואַרט דאָ אויף אים.

— מיר האָבן געוואַרט אויף דיר, — זאָגט זי שמייכלענדיק.

— אויף מיר? — וווּנדערט ער זיך, — ווי האָט איר עס געקאָנט וויסן, אַז איך וועל קומען?

— איך ווייס ניט. מיר האָבן געוואַרט.

ס'איז שוין דערמאָנט געוואָרן, אַז יורי איז געווען אַן איבערגעגע־בענער פּרײַנט, אַ גוטער כאַווער. גראַדע אין די טעג, ווען יורי האָט, ווי מע זאָגט עס, פאַרלוירן דעם קאָפּ צוליב וואַליען, האָט פון שפּיטאָל זיך אומגעקערט נאָך אַ קראַנקײַט דער קורסאַנט זאַכאַראָוו. דער קאָמאַנ־דיר פון דער עסקאַדריליע האָט באַשלאָסן, אַז זאַכאַראָוו וועט ניט קאָנען אָניאָגן דאָס דורכגעלאָזטע און איז דעריבער געווען געניגט זיך ווענדן, אַז מע זאָל אויסשליסן אים פון דער פליִער־אָפּטיילונג. דאָס איז געווען אַ מוירעדיקער קלאַפּ פאַר זאַכאַראָוון, אַ סאָף צו אַלע זײַנע לעבנס־פּלענער. דערוווּסט זיך וועגן דער שווערער לאַגע פון זײַן כאַווער, האָט גאַגאַרין זיך געווענדט צום קאָמאַנדיר מיט אַ ביטע ניט אויסשליסן זאַכאַראָוון, און גע־מאָלדן, אַז ער, גאַגאַרין, וועט נעמען איבער אים פּערזענלעכע שעפּטום. יורי האָט זײַן צוזאָג אויסגעפילט. ער האָט אָנגעקלונגען וואַליען, געבעטן, זי זאָל אים ניט זידלען פאַר זײַן שווײַגן, זי זאָל אים מוחל זײַן, וואָס ער באַווײַזט זיך ניט. וואַליע איז אים מוחל געווען, זי האָט געוווּסט, אַז יורי קאָן זיך מאַקריעו זײַן פאַר מענטשן, טאָן אַלץ אויף אַרויסהעלפן עמעצן אין אַ נויט.

דער פּאָדפּאָלקאָווניק יעוגראַפאָוו, אַ מיטאַרבעטער פון דער מיליטער־שול, האָט דערציילט, אַז יורי איז שטענדיק געווען אַן אופריכטיקער, אָפּנ־האַרציקער רוסאַק. ער איז שטענדיק גרייט געווען אָפּגעבן אַלץ, וואָס עס האָט געקאָנט מיטהעלפן אַ צווייטן.

דאָס 1957 יאָר איז געווען דאָס לעצטע יאָר פון דער לער. דאָס פליִען אויף רעאַקטיווע פאַרניכטלער האָט שטאַרק געענדערט אַלע קורסאַנטן — מע

איז געוואָרן ערנסטער, די קינדהייט איז געבליבן אויסער די גרענעצן פונעם אַעראָדראָם.

דעם 17 פעברואַל איז יורי גאַגאַרין אַרויסגעטראָטן אַף אַן אָוונט, געווידמעט דעם אוויאַ־קאָנסטרוקטאָר אַרטיאָם איוואַנאָוויטש מיקאָיאַן. זײַן פאָרטראָג איז געווען אַ טיפער און אַן ערנסטער. ער האָט ניט נאָר באַלויכטן אַלע עטאַפּן פון דער אַרבעט פון דעם דאָזיקן טאַלאַנטפולן קאָנסטרוקטאָר, נאָר אויך זיך אָפּגעשטעלט אַף די פּערספּעקטיוון פון די קומענדיקע רעאַקטיווע פלי־אַפּאַראַטן.

אין אַ פּאָר כאָדאָשים אַרום, אַף אַ מיטינג, וואָס איז געווידמעט געווען דעם ערשטן סאָוועטישן קינסטלעכן ספּוטניק אַרום דער ערד, האָט איינער פון די לעקטאָרן דערמאָנט: „וויסנדיק גוט די געזעצן פון דער מאַרקסיסטישער דיאַלעקטיק, האָט דער קורסאַנט גאַגאַרין מיט אומבאַשטרײַטער איבערצײַגטקייט גערעדט וועגן דעם, אַז אינגיכן וועלן אַרויסגעלאָזט ווערן אין קאָסמישן רוים אונדזערע ספּוטניקעס...״

דעם 9 מאַרט איז יורי געקומען צו לויפן צו וואַליען. די מישפּאָכע איז געווען אין דער היים. ער האָט געשענקט די פרויען צו צוויי־געלעך מימאָזע. וואַליע האָט אים באַגריסט מיטן געבוירן־טאָג, געשענקט צוויי פאָטאָגראַפיעס. אַף איינער האָט זי אָנגעשריבן:

„יורי, געדענק, אַז די שמידער פון אונדזער גליק — זײַנען מיר זעלבסט. פאַרן גוירל בייג ניט דעם קאָפּ. געדענק, אַז געדולד — דאָס איז אַ גרויסע קונסט. היט אָפּ דעם דאָזיקן געפיל ביז דער סאַמע גליקלעכסטער מינוט.

9 מאַרט 1957 יאָר. וואַליאַ״.

אַף איינער פון די פאָטאָגראַפיעס איז וואַליע געווען אין אַ ווײַסן מעדיצינישן כאַלאַט. זי האָט געוווּסט, אַז יורי וויל זייער, זי זאָל ווערן אַ מעדיקער. אַף דער צווייטער האָט זי זיך פאָטאָגראַפירט אין אַ יאָמטעוודיק קלייד, וואָס האָט זייער שיין אויסגעזען אַף איר שלאַנקן קערפּער.

יורי האָט צוטרויכלעך־צאַרט אַ קוק געטאָן אַף וואַליען. די וואַקלעניש, צווייפלעניש, אומבאַשלאָסנקייט זײַנען מאָמענטאַל אָפּגעטראָטן, און ער האָט אַנטשלאָסן אַרויסגעבראַכט:

— וואַליאַ, זײַ מײַן פרוי.

וועגן זײַן באַשלוס, וועגן דעם פאָרשלאָג, וואָס ער האָט געמאַכט וואַליען, האָט יורי געגעבן צו וויסן אַהיים. ער איז געווען גליקלעך און

שטאָלץ, וואָס אזא מיידל, ווי וואַליע, איז מאסקים צו ווערן זײַן פרוי. זײַן לעבן איז ווי פול געוואָרן מיט נײַעם אינהאַלט.

וועגן זײַן באַשלוס כאַסענע צו האָבן האָט יורי אָפיציעל געמאָלדן דעם קאָמאַנדיר. איצט האָט ער, ווי אַלע כאַסענע געהאַטע קורסאַנטן, באַקומען אייניקע להאָטעס, וועלכע זײַנען פאָרגעזען אין סטאַטוט פון דער סאָוועטישער אַרמיי.

די עלטערן האָבן באַוויליקט יוריס באַשלוס כאַסענע צו האָבן. זיי האָבן געוווּנטשן דער יונגער פּאָר גליק און אײַנגעלאַדן צוגאַסט. יורי איז זיכער געווען, אַז זײַנע אייגענע וועלן ליב באַקומען וואַליען, פּונקט ווי אים אַליין.

אין יוני האָט וואַלענטינע פאַרענדיקט דעם ערשטן קורס פון דער מעדיצינישער שול.

דעם 5 יולי האָבן די פליער אָנגעהויבן זייער טאָג ווי שטענדיק, קיינער האָט ניט פאָרויסגעזען, אַז עס קאָן עפּעס געשען, דער וועטער איז געווען א גוטער, א שטאַנדהאַפטיקער, יורי האָט אויסגעפילט זײַן צווייטן פלוג. פּלוצעם האָט זיך צעשפּילט א שטויב־שטורעם. די זון איז פאַרשוווּנדן, אויפן אַעראָדראָם האָט זיך אָנגערוקט א טונקעלע כמאַרע, אַלץ איז פאַרטרונקען געוואָרן אין כאַשכעס.

פאַר די, וואָס האָבן זיך געפונען אינדערלופטן, זײַנען די אומשטענדן שטאַרק קאָמפּליצירט געוואָרן. עס זײַנען אײַנגעשלאָסן געוואָרן די וואוּריע־סטאַנציעס, די לאָקאַטאָרס האָבן פאַרשטאַרקט די טעטיקײַט. אַלע אַעראָפּלאַנען און דער באַהילפס־טראַנספּאָרט זײַנען אָפּגעפירט געוואָרן אין באַזונדערע ערטער, די פײַערלעשער־ און סאַניטאַר־מאַשינעס זײַנען געשטאַנען גרייטע. אָבער גאַגאַרין האָט אויך דאָ, אין די באַדינגונגען פון באַגרענעצטער שײַן און מוירעדיקן ווינט, אויסגעצייכנט אַראָפּגענידערט מיט זײַן אַעראָפּלאַן.

דעם 4 אָקטיאַבער האָט גאַגאַרינס אָפּטיילונג זיך געפונען אויפן אַעראָדראָם. דאָס איז געווען די צײַט ערעוו די עקזאַמענעס. יורי האָט זיך אַראָפּגעלאָזט אויף דער ערד, אוועקגעשטעלט דעם אַעראָפּלאַן אויפן אָרט. ווען דער מאָטאָר איז שטיל געבליבן, האָט צו אים אויפן לייטערל זיך אויפגעהויבן א צעהיצטער זײַן כאַווער יורי דערגונאָוו.

— יורי, א ספּוטניק! אונדזערער א ספּוטניק אויף דער אָרביטע אַרום דער ערד...

גאגארין האָט ניט גלײַך פֿאַרשטאַנען, געמיינט, אַז יורי שפּאַסט. אַראָפּגעוואָרפֿן פֿון די אַקסלען די רימענס, האָט ער באַטראַכט דערגונאָוון, לאַנג געקוקט אין הימל, גלײַך ווי ער וואָלט דאָרט געזוכט דעם קליינינקן וונדער.

אין אָוונט האָט טאַסס איבערגעגעבן: „אין רעזולטאַט פֿון אַ גרויסער אָנגעשטרענגטער אַרבעט פֿון די וויסנשאַפֿטלעך־פֿאָרשערישע אינסטיטוטן און קאָנסטרוקטאָרישע ביוראָען איז געשאַפֿן געוואָרן דער ערשטער קינ־סטלעכער ספּוטניק אין דער וועלט...״

בײַ גאַגאַרינען איז טרוקן געוואָרן אין שלונג. די געדאַנקען וועגן אַ ספּוטניק האָבן ערשט דאָ ניט לאַנג אויסגעזען, ווי אַן אוטאָפּיע. איצט פֿליט ער, דער ספּוטניק, אין רוים, צווישן די שטערן, צייכנט אָן אַן עליפּטישע טראַעקטאָריע אַרום דער וועלט, און דעם דאָזיקן פֿלוג קאָן מען זען אין די שטראַלן פֿון דער אופֿגייענדיקער און פֿאַרגייענדיקער זון.

יורין האָט זיך געדאַכט, אַז ער הערט דאָס קלאַפּן פֿונעם אייגענעם האַרצן. אין דער דאָזיקער נאַכט איז קיינער לאַנג ניט אײַנשלאָפֿן געוואָרן. מע האָט געטראַכט וועגן קאָסמאָס, וועגן פֿלוגן, וועגן דעם, וואָס פֿאַראַ ראָל וועלן זיי, די פֿליִער, איצט שפּילן.

נאָך לאַנג האָט מען געשמועסט וועגן דעם ספּוטניק. יורי האָט געמאַכט פֿאַרשיידענע געמעלן. עפּעס האָט אים באַאומרויִקט, נאָר וואָס — האָט ער ניט געוווּסט, אין יענע טעג האָט ער געזאָגט צו וואַליען:

— אויב דו וועסט אַמאָל זיך דערוויסן, אַז איך האָב אַרויסגעוואָרפֿן אַ פּאָרטל, זאָלסטו מיך ניט מישפּטן, מיך אונטערהאַלטן.

— איך פֿאַרזיכער דיך, יורי, — האָט זי געענטפֿערט מיט גרייטקײַט און צוטרוי, כאָטש זי האָט נאָך ניט געוווּסט, וועגן וואָס עס גייט אַ רייד.

אינגיכן, דעם 10 אָקטיאַבער, איז אין דער צײַטונג „פּראַוודאַ״ געוווען געזאָגט, אַז קעדיי צו פֿאַרווירקלעכן אַ קאָסמישן פֿלוג מיט אַ מענטשן, איז נייטיק צו דערלערנען די ווירקונג פֿון קאָסמאָס אויף אַ לעבעדיקן אָרגאַ־ניזם... אַז דער סאָוועטנפֿאַרבאַנד וועט שיקן אַ ספּוטניק, אין וועלכן עס וועלן זיך געפֿינען אַלס פּאַסאַזשירן באַלעבאַיִם, און עס וועט דורכגעפֿירט ווערן אַ דעטאַלע אויספֿאָרשונג, וויאַזוי זיי פֿירן זיך אויף און ווי עס גייען דורך די פֿיזיאָלאָגישע פּראָצעסן.

גאַגאַרין האָט פֿאַרשטאַנען, אַז ביז דעם, ווי אין קאָסמאָס וועט גע־שיקט ווערן אַ מענטש, איז נאָך ווײַט. די הונדערט טויזנט גאַלאַקטיקעס

וועלן נאָך ניט אזוי גיך זיך דערוואַרטן אַפן שאַליעך פון דער פּלאַנעטע ערד.

דעם 27 אָקטיאַבער איז אין טשקאַלאָווֹ פאַרגעקומען יורי גאַגאַרינס און וואַלענטינע גאָריאַטשאָוועס כאַסענע. אין עטלעכע טעג אַרום איז יורי געוואָרן אַן אָפיצער — אַ לייטענאַנט. די קאָמאַנדשאַפט האָט אים פאַר־געלייגט בלייבן דאָ אַלס פליער־אינסטרוקטאָר, גאַגאַרין האָט זיך אָבער אָפּגעזאָגט, ער האָט אויך ניט אָנגענומען דעם פאָרשלאָג צו פאָרן אין קיִע־ווער מיליטער־קרייז. גאַגאַרין האָט געבעטן, מע זאָל אים שיקן אַפן צאָפן. אַהין זײַנען אויך געשיקט געוואָרן זײַנע כאַווײרים יורי דערגונאָוו, ניקאָלײַ רעפין און וואַלענטין זלאָבין.

אַף עטלעכע טעג איז יורי מיט זײַן יונגער פרוי אַוועקגעפאָרן קיין גזשאַטסק. דאָרט האָט מען דעם פאַרפאַלק אויך געפּראַוועט אַ כאַסענע. געסט האָבן זיך פאַרזאַמלט אָן אַ שיר, מע האָט געהוליעט לאַנג און רוי־שיק — אַפן רוסישן אויפן, פונעם טיפן האַרצן. מע האָט דערמאָנט דאָס הינטל לײַקע, וואָס איז געווען דער ערשטער פּאַסאַזשיר אין קאָסמאָס, געפּרוּווט טרעפן, ווער וועט עס זײַן דער ערשטער מענטש, וואָס וועט פליען אין דער אַלוועלט: אַן אַקאַדעמיקער, אַ פליער־אויספּרווולער, אַ פאָליאַרניק, אַ דאָקטער?..

מיט דער נײַער אַרבעט אַפן צאָפן איז יורי גלײַך פאַרכאַפּט געוואָרן. די יונגע פליער האָבן פאַרסט און צוגענגלעך דערציילט וועגן די אומגע־וויינלעכע פּראַצעסן, וועלכע קומען פאָר אין דער אַטמאָספער, וועגן די מאַגניט־שטורעמס און ווי אַזוי מע קאָן זיי אויסנוצן, אויב מע זאָל גענויט אָן מיט סייכל צוגיין דערצו. דאָ האָט ער זיך איבערצײַגט ווי פיל העראָישע העלדנטאַטן עס זײַנען דאָ באַגאַנגען די מיליטערישע פליער. „מיר זײַנען דאָ אַפן פאַדערשטן ראַנד, און מיר ווילן אַלע ענלעך זײַן אַף סאַפאָנאָוון, קורזענקאָוון, סאָראָקינען, כלאָביסטאָוון...”

צו וואַליען שרײַבט ער: „ניט געקוקט דערויף, וואָס איצט איז אַפן צאָפן טיפע נאַכט, די כאַשכעס האָט אַרומגערינגלט דעם גאַנצן אַרום, ווײַזט זיך מיר דאָך אויס, אַז איך זע ווײַט און רעאַל. פאַר די דאָזיקע טעג האָב איך פיל געטראַכט, באַזיניקט, איבערגעלעבט. די איינזאַמקײַט (אָן דיר), פאַר וועלכער איך האָב אַזוי זיך געשראָקן, איז אָבער צוניץ געקו־מען. בא מיר האָט זיך געשאַפן אַ קלאָרער אויסזיכט אַף אונדזער לעבן, אונדזער צוקונפט. איך וויל דיך איבערצײַגן, אַז אַלץ, וואָס איך וועל טאָן,

וואָס איך וועל דערגרייכן, וועל איך ווידמענען דיר און עס טאָן צוליב דיר. מיט דיר וועל איך דורכגיין אלע אויספרווון, בייקומען די שווערסטע מעכיצעס צום זיג. קיינמאָל ניט אָפּטרעטן פונעם פארטראכטן, פונעם אויסדערוויילטן. דו אנטשפרעכסט, ווי קיינער ניט, מיין אידעאל, מיין טרוים. מיין ליבע צו דיר איז אייביק און גרענעצלאָז!"

יורי שיקט וואלענטינען פּעטראַרקעס סאָנעט: „געבענטשט איז דאָס יאָר, און דער טאָג, און די שאָ, און יענע צייט און רעגע, דער ווונדערלעכער קאנט, דאָס אָרט, ווו איך האָב געפאנגען צוויי מילדע אויגן. געבענטשט זאָל זיין דער ערשטער אומרו, ווען ס'האָט געפאנגען מיך פון ליבע דער ערשטער רוף. און יענע פייל, וואָס האָט מיין הארץ פארשטאָכן. געבענטשט זאָל זיין מיין קאָל, וואָס רופט אָן אופהער דעם נאָמען דיינעם. די זיפצן, טרויער און פארלאנגען. געבענטשט זאָל זיין מיין שרייבן איר און די געדאנקען, וואָסריידן וועגן איר, נאָר וועגן איר!"

גאגארין האָט זיך אינטערעסירט מיט אלץ. אומגעריכט איז געבוירן געוואָרן א געדאנק וועגן פארנעמען זיך מיט אסטראָנאָמיע. עמעצער האָט זיך דערמאָנט, אז דער בארימטער קאָמפּאָזיטאָר איפּאָליטאָוו־איוואנאָוו האָט אין שטוב געהאט א טעלעסקאָפּ און קימאט אלע טאָג געקוקט אין הימל, אז דער אויסגעצייכנטער פּיאַניסט גאָלדענווייזער האָט פארמאָגט א גראנדיעזע ביבליאָטעק וועגן אסטראָנאָמיע.

גאגארין איז גלייך פארכאפּט געוואָרן מיט דער דאָזיקער אידיי און אין עטלעכע טעג ארום שוין געמאכט מיטיילונגען וועגן הימל־גלאָבוס און וועגן אָנצאָליקע שטערן־לעגענדעס, וואָס ווערן איבערגעגעבן פון דאָר צו דאָר, ווי מייסעלעך, אין וועלכע ס'איז פארזאמלט די פאָלקס־כאָכמע.

אין די לאנגע שאָען פון דער פּאָליארער נאכט האָבן די פּילאָטן זיך פארנומען מיט פארשיידענע זאכן — געשריבן לידער און דערציילונגען און זיי פאָרגעלייענט פאר די כאווירים. יורי האָט די דאָזיקע איניציאטיוו אונטערגעהאלטן, אָבער אליין האָט ער ניט געשריבן.

קיינער וואָלט ניט געקאָנט דערקלערן, פארוואָס גאגארין איז שטענדיק געוועזן דער לידער צווישן זיינע פריינט, כאָטש ער האָט דערצו ניט געשטרעבט; פארוואָס איז ער געוואָרן דער צענטער און די צוציונגס־קראפט פון זיינע שלאכט־כאווירים, זייער אנערקענטער וואָזשאק. מעגלעך, אז די קראפט זיינע איז געלעגן אין דער שטאנדהאפטיקייט פון די פּאָשעטע

מענטשלעכע אייגנשאפטן — אָרנטלעכקייט, פרינציפּיעלקייט, צוגעלאָזט־קייט, ארבעטזאמקייט.

אין זיין טאָגבוך, וועלכער איז אין יענער צייט געוואָרן זיין מיטשמו־עסער, דער וועכטער פון זיינע פארבאָרגענע געדאנקען, שרייבט ער וועגן דעם ציל פון לעבן, וועגן זיין דינסט, וועגן זיין גרענעצלאָזער ליבע צו וואליען. ער שרייבט אויך ארײַן אייניקע געדאנקען פון גרויסע פערזענ־לעכקייטן.

„דאָרט, וווּ עס איז פארמישט ערעגײַציקײט, איז ניטאָ קיין אָרט פאר אָפּנהארציקײט". באלזאק. „די נאטור וויסט ניט וועגן קיין אָפּשטעלן אין איר באוועגונג און פארניכטעט יעטווידע אומטעטיקייט". געטע.

יורי איז טעטיק און ענערגיש, ער ווייסט ניט פון קיין רו. און דאָס מאכט פול זיין לעבן. ער איז באגייסטערט פון דער ארומיקער נאטור, ער האָט נאָך א סאך זאכן ניט געזען, נאָר ער וועט צו אלץ דערגיין. פריער האָט זיך אים געדאכט, אז דאָס אָפּיצערישע לעבן איז זייער א רויק לעבן— א פלאצדארם פאר רו. נאָך דער ארבעט, נאָר ער פארשטייט איצט, אז ער האָט געהאט א טאָעס. די ארבעט הייבט זיך ערשט איצט אָן. זאָלסט אפילו לעבן צוויי הונדערט יאָר, וועסטו אלץ ניט איבערטאָן. ארבעט. ארבעט. ארבעט.

„וואָס פאר א פּאָליארניק בין איך,— שרייבט ער וואליען,— איך האָב ביז איצט אפילו נאָך ניט געזען קיין ווייסן בער, ניט געבלאָנקעט אין קיין ווייסע מידבאָריעס, און דאָך ווילט זיך מיר זאָגן, אז איך האָב זיך צוגעוווינט, ליב באקומען דעם דאָזיקן קאנט, און ווי יעדער מיליטערמאן בין איך גרייט צו זאָגן: איך האָב דאָ געלעבט קעסיידער. ווי זאָגט דאָס רוסישע ווערטל — „מיט דער ליבער איז דער גאניידן אפילו אין א ביידל". איך גלייב אין דעם. איצט לעב איך מיט דעם, וואָס איך ווארט אף דיין קומען. איך ווארט מיט גרויס אומגעדולד. איך ווייס, ווען איך זאָל דיר זאָגן: ווארף אוועק דאָס לערנען און קום צו פאָרן, וואָלסטו געקומען, און איך וואָלט געוועזן גליקלעך, נאָר ניט אף לאנג. דו דארפסט באקומען א פראָפעסיע. ארבעט. קינדער וועלן מאכן דיין לעבן אינטערעסאנט, פול... אלע טאָג קוק איך אף דיר, זע דעם אָפענעם בליק פון דיינע ערלעכע אויגן, דיין ראָזעווע אויערל, און עס ווילט זיך מיר פילן דיין ווארעמע צארטע הויט..."

אין די בריוו צו זײַן ברודער וואַלענטין, וועלכן יורי האָט שטאַרק ליב געהאַט און געאַכטעט, שרײַבט ער וועגן די טרוימען, וועלכע האָבן אים באַהערשט און לאָזן אים ניט צורו: „אַפילע אין כאָלעם זע איך שיפן, ראַקעטעס, די אומענדלעכע ראַכוועסן פון קאָסמאָס, אַסטעראָידן און „קליינינקע פרינצן"... דער קאָסמאָס שטייט איצט אין טאָג־אָרדענונג, ווי די צעלינא. די סיסטעם פון אונדזער לעבן איז פאַרשלאָסן, עס קאָן דאָך ניט עקזיסטירן אַ קאָסמאָס, וואָס זאָל ניט האָבן קיין שום פונקציעס... ציאָלקאָווסקי שרײַבט, און איך לייען אים טאָגטעגלעך, אַז אין קאָסמאָס געוועלטיקט אַ האַרמאָנישער געדאַנק. דאָס איז, פאַרשטייט זיך, ניט קיין מיסטיק, נאָר אַ גוט אָרגאַניזירטע סטרוקטור פון קאָסמאָס, וואָס אַרבעט אַף אַן אײַנגעאָרדנטן מעכאַניזם פון פיזישע געזעצן..."

וואַלענטין האָט אים געענטפערט קלוג און רויק. ער האָט געשריבן יורין, אַז קראַנק געוואָרן איז ער אַף אַ גוטער קרענק, נאָר צום באַדויערן, ניט אַף קיין מאָדערנער. אָבער זיך אויסהיילן דאַרף מען ניט אײַלן. פאַר גרויסע לעבנס־טאַטן פאָדערט זיך ניט נאָר וויסן, געזונט, נאָר אויך טרוימען און מוירעדיקער געדולד. דאָס איז ווי אַ קאָמפּאַס, וואָס זײַן ווײַזער איז געריכטעט אַפן ציל. „ס'איז גוט, וואָס דו קלערסט וועגן דעם, אַז דיר איז אָנגעצייכנט פיל אופצוטאָן אין לעבן. דו דאַרפסט ווירקלעך מאַכן אַ סאַך. די מעלוכע האָט דיר געגעבן אַזאַ בילדונג, פאַר וועלכער דו ביסט אַ שטענדיקער באַלכויוו דעם פאָלק..."

פאַרענדיקט די לער, האָט וואַליע געגעבן צו וויסן, אַז זי איז גרייט פאָרן, וווהין ס'איז נייטיק, אַבי נאָר צו אים. „דאָס פאַרגאַנגענע יאָר אָן דיר איז געווען פאַר מיר אַ קאָשמאַר. מער קאָן איך ניט אַזוי. מער וועלן מיר זיך אַף אַזוי לאַנג קיינמאָל ניט צעשיידן. זיך דערוווסט, אַז איך פאָר צו דיר, האָבן אין זאַפּאָראָזשיע פיל מיר אָנגעהויבן אײַנצורײדן, איך זאָל זיך באַטראַכטן, ניט געראָטן „פאָרן צו די ווײַסע בערן". נאַראָנים! איך האָב אַף זיי ראַכמאָנעס. נאָר מיט דיר, נאָר אינצווייען וועלן מיר דערגרייכן די געגאַרטע הייכן. איך וועל דיר ניט זײַן צו לאַסט, איך וועל זײַן אַ באַהעלפער. איך ווייס, אַז מיר קאָנען פיל־פיל אופטאָן"...

איצט האָט יורי געלעבט מיט דער גליקלעכער האָפענונג אַף דער באַגעגעניש. מיט וואַליעס קומען וועט זיך אַ סאַך ענדערן.

דעם גאַנצן טאָג האָט ער געפּאַטערט אַף שטוביקע איניאָנים — מע האָט געדאַרפט געפינען, ווי עס זאָגט זיך, „אַ נעסט". ניט קיין גרינגע פראָב־

לעם. אף דער ערשטער צײַט האָט אָפּגעטראָטן איר צימער א לערערן, װעלכע איז אװעקגעפּאָרן אין אורלויב אף דער גרויסער ערד. יוריס פרײַנט האָבן אים פאַרגעלייגט בלײַבן אין צואמענוווינונג, דעם צימער װעלן זיי באפרײַען — זיך צעלויפן אין אנדערע נומערן. אָבער גאגארין האָט ניט געוואָלט זיי באלעסטיקן דערמיט. מע האָט אים דערװײַל געגעבן א צימער אין א גרויסער קאָמונאלער קוואַרטיר. וואַליעס קומען איז געװאָרן א געשעעניש אינעם לעבן פונעם גארניזאָן. אלע האָבן מיט אומגעדולד געװאַרט אף דער באגעגעניש מיט א נײַעם מענטשן.

עס זײַנען צוגעקומען דײַגעס, צײַט איז געװאָרן נאָך קנאַפּער. ס׳האָט זיך געדאכט, אז די צאָל טעג אין דער װאָך זײַנען געוואָרן װייניקער.

וואַלענטינען איז געפעלן געװאָרן אפן צאָפן. ביסלעכװײַז האָט זי זיך ארײַנגעצויגן אינעם לעבן פונעם מיליטערישן שטעטל, זיך באקאנט מיט די שכיינים, אָנטײלגענומען אינעם געזעלשאַפטלעכן לעבן פון דער טייל, אײַנגעאָרדנט דעם אייגענעם שטייגער. כאָטש דאָ איז איר אלץ געװען נײַ, אומגעוויינלעך, האָט זי געשריבן אהיים אנציקטע בריוו, אז אלץ איז דאָ גוט, בעסער װי אין אָרענבורג. אין עטלעכע כאַדאָשים ארום האָט זי געגעבן צו וויסן די עלטערן, אז יורי איז צו איר אופּמערקזאַם, אז זיי װאַרטן אף א קינד, זיי לעבן אין א גוטן צימער און נייטיקן זיך אין קיין זאך ניט.

וואַליעס קומען האָט ניט געשטערט, אז צו גאגארינען זאָלן פּונקט ווי פריִער קומען פילצאָליקע געסט. מע איז געגאנגען אהער, צום יונגן פּאַרפאָלק, ווען װעמען ס׳האָט זיך געגלוסט. מע האָט ווי פריִער געפירט הייסע דעבאַטן, אָפט האָט מען אײַנגעאָרדנט מאָלצײַטן, געשמועסט װעגן ליטעראַטור, װעגן דער דינסט, װעגן טרוים צו לערנען אין אקאַדעמיע.

וואַליע האָט זיך געכידעשט, וויִאזוי יורי איז ערנסט געװאָרן, ווי איבערגעגעבן ער איז דער ארבעט. ער פליט אָפט, וויל אויסהאַלטן אף א קלאַס. זי האָט זיך געסטאַרעט אים ניט צו שטערן. זי האָט געוווּסט, ווי שטאַרק די כאַוויירים שעצן אים, אז די קאָמאַנדשאַפט האַלט פון אים, אז דער צאָפן איז אים ניט צו לאַסט, גלײַך ווי ער װאָלט דאָ געלעבט שטענדיק. ער איז אין זײַן סטיכיִע. די היגע פריִען האַלטן, אז יורי װעט װערן א גרויסער קאָמאַנדיר, א באַוווּסטער פליִער, אויב ער װעט װערן ערבסטער, אופהערן צו שפּאַסן... נאַראָנים זײַנען זיי. אפן צאָפן װעסטו אָן א שפּאַס זיך ניט באַגיין.

ביז שפעט אין אָוונט האָבן זיי געלייענט. יורי האָט זייער ליב געהאַט די דערציילונגען „דער נאַכט־פלוג" און „די פּלאַנעטע פון מענטשן". וואַליע האָט געלייענט: „...אַדאַנק אַ צופעליק הויפּנדל בלאָטע, וואָס האָט זיך צונויפגעזאַמלט צווישן אַ פּאַרצײַטיק־אָפּגעקילטן שיכט אין דאָרעמדיקן אײַז. דאָ, באַנאַנד מיט די דאַזיקע שוואַרצע שטראָמען, האָט באַזונדערס זיך געפילט, וואָס פאַר אַ וווּנדער דער מענטש איז"... וואַליע האָט געכאַפּט אַ קוק אויף יוריס בלאַס געוואָרענעם פּאָנעם און ווײַטער געלייענט. זי האָט ניט געוווּסט, צי הערט ער.

„די וואָרהאַפטיקײַט ליגט ניט אויף דער אויבערפלאַך, — איז וואַליע מאַסקים געווען מיטן אויטאָר, מיט עקזיופּערי, — אויב אויף דעם דאָזיקן באָדן, און ניט אויף קיין אַנדערן, לאָזט דער מאַראַנצן־בוים שטאַרקע וואָרצלען און גיט בעשעפע פּרוכטן, איז פאַר דעם מאַראַנצן־בוים דער דאָזיקער באָדן דער עמעס. אויב די דאָזיקע פאָרם פון טעטיקײַט, ניט קיין אַנדערע, גיט דעם מענטשן די עמפּינדונג פון גײַסטלעכער גאַנצקײַט, קראַפט, וועלכע ער האָט אין זיך ניט כוישעד געווען"...

דער אָסיען האָט זיך אָנגערוקט. מע האָט געדאַרפט זיך גרייטן צו אַ קאַלטן לאַנגן ווינטער. פאַרגרייטן האָלץ, פאַרטיטשקעווען די פענצטער, פאַרגרייטן אייניקע פּראָדוקטן. אין די שפעטע שאָען, ווען דער וועטער האָט ניט שטאַרק געווילדעוועט, זײַנען זיי ביידע געגאַנגען שפּאַצירן. זיי האָבן זיך געשפּיגלט אין דער פלאַטערדיקער צאָפן־שײַן, וואָס האָט אונטערגעצונדן אַ האַלבן הימל. דאָס איז געווען אַ וווּנדער, וואָס האָט צו זיך קיין גלײַכן ניט.

וואַליע איז געוואָרן אָן אָנטיילנעמערן אין די קולטפּאָכאָדן, אין די הייסע דיספּוטן, אין די טוריסטישע שפּאַצירן.

יורי האָט באַזוכט דעם אָוונט־אוניווערסיטעט פון מאַרקסיזם־לעניניזם. ער האָט צו דער דאָזיקער לער זיך באַצויגן מיט גרויס ערנסט. געפירט קאָנספּעקטן, געמאַכט פאַרצייכענונגען. אין זײַן לער האָט אים מיטגעהאָלפן די פרוי.

„דער מענטש איז באַשאַפן צו גיין פאָרויס און העכער, — האָט געשריבן מ. גאָרקי. — די מענטשן וועלן נאָך אַרופּקריכן אויף מאַרס, זיי וועלן איבערגיסן יאַמען פון איין אָרט אויף אַ צווייטן, אויסגיסן אַ יאַם אין דער מידבאָר און באַפרוכפּערן זי".

דער דאָזיקער געדאַנק גאַרקיס איז זייער געפעלן געוואָרן גאַגארינען. אין עטלעכע יאָר ארום האָט יורי אַלעקסייעוויטש סיסטעמאַטיזירט גאַרקיס ארויסזאָגונגען וועגן די אויספאָרשונגען פונעם קאָסמאָס, צו וועלכע גאַרקי האָט ארויסגעוויזן אַן אינטערעס.

וואַליע האָט געגומען נייען קינדערש וועש.

— אַזוי פריי? — האָט יורי זיך געכידעשט.

— שוין צייט!

— פאַר אַ יינגל, צי אַ מיידל?

— און וועמען ווילסטו?

יורי האָט אַף אַ רעגע זיך פאַרטראַכט:

— אַ מיידעלע. איך וויל, זי זאָל זיין אַזאַ, ווי דו. אַ גוטע, אַ שיינע.

— און איך וויל אַ יינגעלע, אַן ענלעכס אַף דיר.

איינמאָל אין אָוונט, ווען עס האָבן זיך פאַרזאַמלט גוטעפריינט, האָט יורי זיך געטיילט מיט זיין פאַרלאַנג צו פליען אין קאָסמאָס. אייניקע האָבן זיך באַצויגן דערצו מיט אַ שמייכל, ווי צו יוגנטלעכע פאַנטאַסטישע טרוי־מען. בלויז וואַליע האָט פאַרשטאַנען די קראַפט און די פעסטקייט פון יוריס ווערטער, זי האָט געוווּסט, אַז אויב ער האָט זיך איינגעשטעלט דאָס צו זאָגן, הייסט עס, אַז דאָס איז ניט נאָר קיין ווערטער, ער וועט דערמיט זיך ניט באַנוגענען, און זי האָט קיין טאָעס ניט געהאַט. אין אַ יאָר אַרום האָט יורי פאַרינטערעסירט מיט דער דאָזיקער פּראָפעסיע זיינע כאַווײרים. דער ערשטער פונעם גאַרניזאָן שרייבט ער אַ ראַפּאָרט:

„אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פאַרברייטערונג פון די קאָסמישע אויס־פאָרשונגען, וועלכע ווערן דורכגעפירט אין סאָוועטנפאַרבאַנד, קאָן זיין, אַז עס זאָלן נייטיק זיין מענטשן צוליב וויסנשאַפטלעכע פלוגן אין קאָס־מאָס. איך בעט נעמען אין אַכט מיין הייסן ווילן, און אויב ס'וועט זיין אַ מעגלעכקייט, מיך שיקן אַף אַ ספּעציעלער צוגרייטונג".

ס'איז אָנגעקומען דאָס נייע, 1959 יאָר. דעם 2 יאַנואַר האָט די ראַדיאָ איבערגעגעבן אַ מיטיילונג וועגן דעם, אַז אין סאָוועטנפאַרבאַנד איז גע־שיקט געוואָרן אַ פּילשטאַפּלדיקע קאָסמישע ראַקעטע אין דער ריכטונג פון דער לעוואָנע.

מיט פרייד האָט מען אָנגעהויבן שמועסן וועגן די נײַע דערגרייכונגען אין קאָסמאָס, וועגן דעם, אַז אינגיכן וועט פליִען אַ מענטש אין אומבאַוווסטן רוים. די פאַנטאַזיע האָט זיך צעשפּילט. אַלע האָבן עפּעס געזאָגט, וועגן עפּעס געטרוימט. מע האָט געטראַכט און געשמועסט וועגן דעם, ווער עס קאָן זײַן דער ערשטער קאָסמאָנאַווט. מע האָט זיך געווענדט צו יורין, אין זײַן קאָמפּעטענטקײַט האָט מען געגלייבט.

— ווער עס קאָן זײַן דער ערשטער קאָסמאָנאַווט? — יורי האָט אַ צוק געטאָן מיט די אַקסלען, — פונוואַנען זאָל איך וויסן? מיסטאָמע אַ הויכגעבילדעטער, אַ דערצויגענער, אַ שטאַרקער מענטש. געוויס אַ הויכער און, פאַרשטייט זיך, אַ געוואַגטער. איר געדענקט, וויאַזוי ציאָלקאָווסקי האָט געזאָגט: „איך שטעל זיך גרינג פאָר דעם ערשטן מענטשן, וואָס וועט בײַקומען די ערד־צוציִונג און וועט אַוועקפליִען אין דעם צווישנפּלאַנעטןרוים... ער איז אַ רוסישער... אַ בירגער פונעם סאָוועטנפאַרבאַנד. לויט דער פּראָפעסיע, גיכער פון אַלץ, אַ פליִער... זײַן געוואַגטקײַט איז אַ קלוגע, זי ווייסט ניט פון קיין ביליקער זינלאָזיקײַט... איך שטעל זיך פאָר זײַן רוסיש פּאָנעם, די אויגן פון אַ פאַלק[1]". אַזוי, אַז ער איז צווישן אונדז.

אין יענע טעג האָט יורי צום ערשטן מאָל דערציילט וועגן זײַנע טרוימען דעם קאָמאַנדיר פונעם פּאָלק דעם פּאָדפּאָלקאָווניק באַבושקין.

דער שמועס מיטן לייטענאַנט האָט דערפרייט דעם קאָמאַנדיר, נאָר איינצײַטיק האָט ער ניט געוווּסט וואָס צו טאָן. לויט די אַרמייִשע קלאָלים, וואָלט ער געדאַרפט אָנעמען מיטלען אין צוזאַמענהאַנג מיט דער דאָזיקער פראַגע, וואָס אים האָט פאַרגעבן גאַגאַרין, נאָר וואָס צו טאָן, האָט ער, דעם עמעס געזאָגט, ניט געוווּסט. נאַטירלעך, אַז באַבושקין האָט דעמלט ניט געקאָנט וויסן, אַז די געשעענישן פונעם הײַנטיקן טאָג וועלן האָבן אַ דירעקטע שײַכעס צו זײַן לייטענאַנט.

דעם 14 יאַנוואַר איז אין מאָסקווע פאָרגעקומען אַ באַראַטונג, אויף וועלכער עס האָט זיך באַהאַנדלט די פראַגע וועגן צוגרייטן אַ מענטשן אויף צו פליִען אין קאָסמאָס. מיט זייערע געדאַנקען האָבן אויף דער דאָזיקער באַראַטונג זיך געטיילט מ. וו. קעלדיש, ס. פּ. קאָראָליאָוו און אַנדערע.

לויט דעם פאָרשלאָג פון קאָראָליאָוון, זײַנען די פאָרשטייער פון די מיליטערישע לופט־קרעפטן און פונעם מיניסטעריום פון געזונט־אָפּהיטונג

[1] פאַלק — סאָקאָל.

צוגעטראָטן אויסצואַרבעטן אינסטרוקציעס און קלאָלים וועגן אָפּקלײַבן מיליטערישע פּליִער פאַר קאָסמאָנאַוטן.

דעם 10 אַפּרעל איז בא די גאַגאַרינס געבוירן געוואָרן דאָס ערשטע קינד — אַ מיידעלע. לענאָטשקאַ. דער יונגער טאַטע איז געווען גליקלעך. ער האָט געבראַכט אין געבורט־הויז אָן אַ שיר קווייטן דער טײַערער וואַ־לייושע, וועלכע האָט אויסגעפילט זײַן טרוים — אים געבוירן אַ טאָכטער־קע: „דאָס איז וווּנדערלעך. זי וועט אויסוואַקסן בא אונדז אַ פּרעכטיקער מענטש. זי וועט זײַן דאָס שײַנדל בא די גאַגאַרינס, און עפּשער אין גאַנצן לאַנד...״

דעם 12 סעפּטיאַבער איז באַוווּסט געוואָרן, אַז די אויטאָמאַטישע סטאַנ־ציע „לונאַ־2״ האָט געבראַכט אַף דער לעוואָנע אין ראַיאָן פון לויטער־קײַט־יאַם דעם ווימפּעל מיטן הערב פון סאָוועטנלאַנד. גאַגאַרין איז געקו־מען צום פּאָדפּאָלקאָווניק פּ. באַבושקין און אים דערלאַנגט אַ מעלדונג, אַז ער בעט אים שיקן אַף ספּעציעלער צוגרייטונג פון די, וועלכע מע וועט געוויס אָנהייבן גרייטן אַף צו פליִען אין קאָסמאָס. דער קאָמאַנדיר האָט אים צוגעזאָגט, אַז בא אַ מעגלעכקײַט וועט ער באַפרידיקן דעם ווילן פון פליִער.

— איך וועל זיך מישטאַדל זײַן, — האָט ער צוגעזאָגט יורין.

וועגן גאַגאַרינס ראַפּאָרט האָט מען זיך דערוווּסט אין גאַרניזאָן. עט־לעכע מענטשן, צווישן זיי געאָרגי שאָנין, האָט, נאָכפאָלגנדיק דעם בײַש־פּיל פונעם כאַווער, אויך דערלאַנגט אַ ראַפּאָרט. אייניקע האָבן דאַפקע אָפּגערעדט גאַגאַרינען, אַנדערע זײַנען געבליבן גלײַכגילטיק.

אינגיכן איז אין קאָסמאָס־שטעטל מיט דער שנעלקײַט פון אַ בליץ זיך צעפלויגן די נײַס — ס'איז געקומען אַ קאָמיסיע פאַנאַנדערקלײַבן די ראַפּאָרטן!

די מיטגלידער פון דער קאָמיסיע — מיליטערישע פּליִער און דאָק־טוירים, האָבן ווירקלעך אַרויסגערופן אַף אַ שמועס אַלע די, וואָס האָבן זיך געבעטן איבערצוגיין אַף אַן אַנדער טעכניק, אַ מער פאַרפולקומטער.

מיט די צוועלף מענטשן — מיט גאַגאַרינען, שאָנינען און אַנדערע „לו־נאַטיקעס״ — האָט מען לאַנג געשמועסט, מע האָט זיי גענוי אויסגעפרעגט וועגן זייער לעבן, וועגן זייערע פּלענער אַף ווײַטער, וועגן זייערע טרוי־מען, מיט וואָס פאַרנעמען זיי זיך אין דער פרײַער צײַט. די קאָמיסיע איז ניט אַוועקגעפאָרן אַפילע נאָך דעם, ווי מע האָט אַלעמען אויסגעפרעגט.

עס האָט זיך אַלץ אָנגעהויבן פֿונדאָסנײַ. די צאָל פֿון די אײַנגעלאַדענע פֿליִער האָט זיך פֿאַרקירצט ביז זעקס.

אין די אַלע פּראָצעסן איז געווען עפּעס געהיימניספֿולס, אומפֿאַרשטענדלעכס. פֿון די „לונאַטיקעס" זײַנען אויסגעמעקט געוואָרן די פֿאַראַקשנטע, וועלכע האָבן געוואָלט פֿליִען אויף „נײַער טעכניק". די קאָמיסיע האָט פֿאַרלאָזט דאָס שטעטל, און די אײַנוווינער האָבן קיין זאַך זיך ניט אָנגעשטויסן.

דעם 22 אָקטיאַבער איז אָנגענומען געוואָרן אַ פֿאַראָרדענונג אַרויסשיקן קיין מאָסקווע פֿיר פֿליִער, צווישן זיי יורי גאַגאַרינען.

מיט פֿלאַטערדיקע הערצער איז מען איבערגעטראָטן די שוועל פֿונעם צענטראַלן וויסנשאַפֿטלעך־פֿאָרשערישן האָספּיטאַל (צנ״אג), און, נאָך ניט וויסנדיק, וואָס עס שטייט זיי פֿאָר, האָבן זיי זיך מיט צוטרוי איבערגעגעבן אין די הענט פֿון די שטרענגע, געהיימניספֿולע עסקולאַפּן.

די דאָקטוירים האָבן אַקטיוו אויסגענוצט די טעכניק, די בעסטע פּרעפּאַראַטן אויף אַלזײַטיק אויסצופֿאָרשן דעם מענטשלעכן אָרגאַניזם. „דער סאַמע וויכטיקסטער אָרגאַן אויף צו פֿאָרשן, — האָט געזאָגט גאַגאַרין, — איז געווען דאָס האַרץ. לויטן האַרצן האָבן די דאָקטוירים אויסגעלייענט אונדזערע ביאָגראַפֿיעס, און קיין זאַך האָט מען פֿון זיי ניט געקאָנט אויסבאַהאַלטן". די דאָקטוירים האָבן זייער העפֿלעך, נאָר אָן קיין שום פּשאָרעס פֿאַרבראַקעוועט אײנעם נאָכן אַנדערן. די קומענדיקע קאָסמאָנאַווטן האָבן געדאַרפֿט אַנטשפּרעכן די סאַמע העכסטע פֿאָדערונגען.

שאָנין איז זיכער געווען, אַז די פֿאָדערונגען זײַנען צו הויכע, ווײַל קיינער ווייסט דאָך ניט, וואָס עס שטעלט פֿאָר מיט זיך די נאָרמע.

„צוליב זיכערקײַט, — האָט געטײַנעט שאָנין, — זײַנען זיי פֿאַרדרײַפֿאַכט, די פֿאָדערונגען. דערפֿאַר קערן זיך אום אַזויפֿיל צוריק אין די פּאָלקן. אַלס קלאַל, איז פֿון פֿופֿצן מענטשן דורכגעגאַנגען אַלע עטאַפּן פֿון אויספֿאָרשונג בלויז אײנער. אײניקע האָט מען ביכלאַל פֿאַרווערט צו פֿליִען, און ווער האָט געקאָנט גאַראַנטירן, אַז צווישן די, וועלכע מע האָט אויסגעמעקט פֿון די צעטלען, וועסטו ניט אַרײַנפֿאַלן? מע האָט געמוזט ריזיקירן, צוליב דעם צוקינפֿטיקן ריזיקירן מיט דער פּראָפֿעסיע פֿון אַ פֿליִער, מיט דער רעכט צו פֿליִען. ס'איז קיין כידעש ניט, וואָס צווישן מײַנע נײַע באַקאַנטע זײַנען געווען כעווריע, וועלכע האָבן אײנעם פּראָצעס פֿון אָפּקלײַב דערשפּירט בא זיך עפּעס ניט קיין געוווּנטשנס, זיך גלײַך אָפּ־

געזאָגט פון דער ווײַטערדיקער אויספאָרשונג, און זײַנען אוועקגעפאָרן אהיים".

דעם 6 מאַרט, ווען דער לייטענאַנט גאַגאַרין איז צוריק געקומען אין זײַן טייל, האָט דער מאַיאָר רעשעטאָוו געזאָגט:

— איך באַגריס איַך, כאַווער גאַגאַרין, איַך איז צוגעייגנט דער טיטל עלטערער לייטענאַנט.

סאָף דעקאַבער, ווען דער עלטערער לייטענאַנט געאָרגי שאָנין האָט זיך אומגעקערט פון מאָסקווע, האָט יורי אים אָנגעהויבן אויסצופרעגן וואָס־און־ווען. געאָרגי האָט דערציילט וועגן אַ נײַער גרופּע קאַנדידאַטן, וועגן דעם, אַז די קאָמיסיע, וואָס פאַרנעמט זיך מיט אָפּקלײַבן קאָסמאָנאַווטן, זוכט נאָך אַלץ „שטאַרקע פּערזענלעכקײַטן". זי פאָרט אַרום איבער די אוויאַ־טיילן. גאַגאַרין און שאָנין האָבן ניכטער אָפּגעשאַצט זייערע פּער־ספּעקטיוון און גרייט געווען צו אַלץ. ניט — איז ניט. נאָר דאָך האָט מען ניט פאַרלוירן די האָפענונג.

— מיך וועט אָפּהאַלטן נאָר די מעדקאָמיסיע, — האָט געזאָגט גאַגאַ־רין, — איך וועל זיך דערשלאָגן. און דיר ראָט איך אויך ניט אַראָפּפאַלן באַ זיך.

גאַגאַרין האָט געאַכטעט שאָנינען ניט נאָר פאַר זײַן געוואַגטקײַט, פאַר זײַן הויכער פּליִערישער קוואַליפיקאַציע, נאָר פאַר זײַן מענטשלעכער פײַנקײַט, פאַרן גוטן כאַראַקטער, פאַר זײַן נאָבעלקײַט.

שאָנין, פון זײַן זײַט, איז גליקלעך געווען, וואָס דער גורל האָט אים צונויפגעפירט מיט יורי גאַגאַרינען.

ביים דער פײַערונג פונעם נײַעם, 1960 יאָר, האָט שאָנין געמאָלדן שטיל און באַשיידן.

— יורי, דו ווייסט, מיך האָט מען אָנגענומען.

— אָט, זעסטו! — האָט יורי אויסגעשריגן, — איך האָב געגלייבט, אַז דיך וועט מען נעמען.

גאַגאַרין האָט אופריכטיק זיך געפרייט מיטן דערפאָלג פונעם כאַווער און זיך געגרויסט, וואָס דער „לונאַטיק" שאָנין גייט איבער אַף „נײַער טעכניק".

דעם 14 יאַנוואַר איז אָנגעקומען אַ פאַראָרדענונג פונעם אוויאַ־שטאַב: קאָמאַנדירן דעם עלטערן לייטענאַנט יורי אַלעקסייעוויטש גאַגאַרינען קיין

מאָסקווע. צוליב וואָס און אף וויפל טעג, איז ניט געזאָגט געוואָרן. מע האָט געקלערט אזוי און אזוי, מע האָט יורין באגריסט, מעקאנע געווען אים, באדויערט.

מע האָט גערעכנט, אז ער פאָרט אף לאנג. יורי האָט פארגרייט האַלץ, פּראָדוקטן.

וואליע האָט צוגעגרייט אלץ, וואָס ס׳איז נייטיק געווען אין וועג, זי האָט זיך ניט פאָרגעשטעלט, אז אין זייער לעבן הייבט זיך אָן א נײַער פּעריאָד.

אין מאָסקווע האָבן זיך אָנגעהויבן די ערשטע פּראָצעדורן, אויספאָרשונגען, אנאליזן. זיי זײַנען דורכגעפירט געוואָרן לויט א ספּעציעלער, עקספּערימענטאלער סכעמע, וועלכע האָט פריער ניט געהאט קיין אנאַלאָגן.

זונטיק זײַנען קיין פּראָצעדורן, קיין אנאליזן ניטאָ. די פּסיכאָלאָגן האָבן פאָרויסגעזען אָט אזעלכע „פּענצטער", וואָס ווירקן, אז דער מענטש זאָל אינערלעך פרײַ ווערן פון דער אָנשטרענגונג, זיך קאָנען ארומקוקן, זיך טיילן מיט די מיינונגען. עס זײַנען פאָרגעקומען מאסעווע עקספּעריימענטן, עס זײַנען אויך געווען אוניקאלע, בלויז איין־און־איינציקער וואַריאנט, וואָס פאָדערט גראנדיעזע אָנשטרענגונג פון די מענטשלעכע קוויכעס. אין די טעג פון אָפרו האָבן די פליִער אָנגעטאָן פוישטן, מאנטלען, גרויע אָפּיצערישע היטלען און זיך געלאָזט גיין שפּאצירן. עס האָט געהוליעט דער ווינט, פארשיט די אָפּגערייניקטע סטעזשקעס, הויפנס שניי, ווי די זאמד־בערג אין דעם מידבער, נאָר די אוויִאטאָרס, געוווינטע צו די עראָדראָמישע צוג־ווינטן, האָבן שפּאצירט און שפּאצירט.

צומאָל האָבן די פּראָצעדורן זיך איבערגעריסן — די דאָקטוירים האָבן אָפּגעטראָטן זייערע ערטער די פּסיכאָלאָגן, די קומענדיקע אָנפירער פון צוגרייטן די קאָסמאָנאווטן. מע האָט געשמועסט באזונדער מיט יעדערן, קאָלעקטיוו, א גרופּע מיט א גרופּע. דאָס איז אויך געווען א וויסנשאפטלעכער עקספּערימענט. אלץ איז געווען נײַ. די פליִער זײַנען מיד געווען פון אָנשטרענגונג, פון ניט באשטימטקײַט, פון די אומופהערלעכע פּראָצעדורן.

אפדערנאכט, ווען די קאָמיסיע האָט פארלאָזט דעם האָספּיטאל, האָבן די פליִער זיך פארזאמלט אין איינעם פון די צימערן. מע האָט געשמועסט וועגן ציִאָלקאָווסקין, הערבערט וועלסן, אלעקסיי טאָלסטאָיען, אלעקסאנ־

דער בעליאיעוון. גערמאַן טיטאָוו האָט געלייענט לידער — לערמאָנטאָוון, פּושקינען, בײַראָנען, הײַנען, יעסענינען, בלאָקן. דאָס האָט אַראָפּגענומען די אָנגעשטרענגטקייט, די לידער זײַנען אַרײַנגעדרונגען אין דער נעשאָמע. פּאַוועל פּאָפּאָוויטש האָט געזונגען אוקראַיִנישע לידער.

וואַליען און דער מוטער האָט יורי געשריבן, אַז ער געפינט זיך אין מאָסקווע, פילט דאָרט אויס אַן אַמטלעכן פליכט, אַז ער וועט זיך סטאַרען קומען קיין גזשאַטסק, אויב עס וועט זיך מאַכן אַ מעגלעכקייט.

די סקראָפּולעזע עסקולאַפּן זעצן פאָר צו זוכן בײַ זייערע פּאַציִענטן פאַרשיידענע קראַנקייטן, געוועזענע, פאַרמאַסקירטע. זיי פאָרשן אויס דעם זיקאָרן, די אָריִענטאַציע, רעאַקציע, די אויפמערקזאַמקייט, די פייִקייט צו האַסטיקע, פּינקטלעכע און מאָמענטאַלע באַוועגונגען.

די רעזולטאַטן פון זייערע אויספירן האָבן די דאָקטוירים געהיט ווי אַ גרויסע געהיימניס. נאָר אין דער אָנגעגליטער אַטמאָספער פונעם האָספּיטאַל האָבן זיך דאָך געלאָזט הערן קלאַנגען וועגן אויסשליסן פון די צעטלען. די סוידעספולע קלאַנגען זײַנען מעקוייעם געוואָרן. אייניקע פליִער האָבן זיך אומגעקערט אין זייערע טיילן. די גרופּעס זײַנען שיטערער געוואָרן. די צאָל פון די אײַנוווינער אין די צימערן איז געוואָרן ווייניקער.

די דאָקטוירים, וועלכע האָבן אויסגעפאָרשט די פליִער, האָבן דערקלערט דעם פּרינציפּ, לויט וועלכן עס ווערן אָפּגעקליבן די קאַנדידאַטן פאַר קאָסמאָנאַווטן. בײַסן פליִען וועט דער קאָסמאָנאַווט זיך לאַנג געפינען אין די באַדינגונגען פון היפּאָדינאַמיק און געוויכטלאָזיקייט, אין איזאָליאַציע פון די ערד־באַדינגונגען. דעריבער דאַרפן די עקיפּאַזשן פון די קאָסמישע שיפן אויסהאַלטן אַלע אויספּרוּוון אין אַ פאַרשלאָסענעם רוים. קעדיי אויסאַרבעטן מעטאָדן אַף צו באַקעמפן די געפערלעכע דערשײַנונגען, וואָס קאָנען אויפשווימען בײַסן פליִען אין קאָסמאָס, דאַרפן אויך אויסגעפאָרשט ווערן זייערע נעגאַטיווע ווירקונגען אַפן מענטשלעכן אָרגאַניזם. נאַטירלעך, אַז פיל זאַכן האָבן זיי ניט געוווּסט, געטאַפּט, ווי מע זאָגט עס „אין דער פינצטער“, פון קיין רעטונגס־מיטלען ניט געוווּסט.

אַף אייִנער אַ פאַרזאַמלונג פון די קאָסמאָנאַווטן־קאַנדידאַטן האָט מען הייס דעבאַטירט וועגן די עטישע קאָנצעפּציעס פון דער הײַנטצײַטיקייט. די „פיזיקער“ האָבן זיך אָנגעוואָרפן אַף די „ליריקער“. מע האָט גערעדט וועגן דער האַרמאָנישער אַנטוויקלונג פון דער פּערזענלעכקייט, וועגן די גײַסטיקע ווערטן, וועגן די פאָדערונגען, וועלכע וועלן, געוויס, אַרויסגע־

שטעלט ווערן דעם ערשטן שאָליעך פון דער מענטשהײַט, וואָס וועט געשיקט ווערן אין קאָסמאָס־רוים. די צוקינפטיקע קאָסמאָנאַווטן האָבן געהאלטן, אז ביזן ערשטן קאָסמישן פלוג וועט נאָך אוועקגיין א סאך יאָרן.

דאָס לעבן האָט זיך ארויסגעוויזן פיל פאנטאסטישער פון דער געוואגטסטער פאנטאזיע.

און אָט האָט זיך פארענדיקט די גרונט־פּראָגראם פון די מעדיצינישע אויספאָרשונגען. ריידן וועגן די ענדגילטיקע רעזולטאטן, וועגן דעם פּינקטלעכן אויסוואל פון דער גרופּע איז נאָך געווען פרי. נאָר דער באשטאנד פון די גרונט־גרופּעס איז אָנגעמערקט געוואָרן. עס האָבן נאָך געקאָנט אָפּפאלן אייניקע אין דער באראָקאמערע, אף דער צענטריפוגע און בײַ אנדערע אויספּרוּוון.

מע איז געוואָרן ווייכער, מילדער, די אָנשטרענגונג און דער אומצוטרוי האָבן זיך פארוואנדלט אין צוטרויִלעכקײַט. די דאָקטוירים זײַנען געוואָרן מילדער, אופמערקזאמער, מע האָט אָפט באמערקט א שמייכל אף זייערע פּנעמער — זיי זײַנען געוואָרן געהילפן פון די קאָסמאָנאַווטן. איצט האָבן זיי געהאט א מעגלעכקײַט צו זאָגן, אז דאָס זײַנען געווען ניט בלויז מעדיצינישע אויספאָרשונגען, נאָר מאָראל־עטישע עקזאמענעס.

דעם 7 מארט איז פאָרגעקומען א באגעגעניש מיטן אויבערהויפּט־קאָמאנדיר פון די מיליטערישע לופט־קרעפטן. זינט דעם דאָזיקן טאָג האָט מען שוין קיינעם פון די צעטלען ניט אויסגעמעקט. עס איז אויספאָרמירט געוואָרן דער ערשטער אָטריאד פון די סאָוועטישע קאָסמאָנאַווטן. אלע קאָסמאָנאַווטן זײַנען געפלויגן אף הײַנטצײַטיקע רעאקטיווע עראָפּלאנען „מיג־15”, „מיג־17”.

מע האָט פארלאָזט דעם האָספּיטאל, זיך צעפאָרן אין פארשיידענע ערטער. דעם לעצטן אָוונט האָט גערמאן טיטאָוו געמאָלדן, אז ער, דער איבערצײַגטער ליריקער, קוואליפיצירט זיך איבער אף א שטאנדהאפטיקן פיזיקער. ער האָט דעמלט דערציילט, אז איינמאָל האָט איינשטיינס זון געפרעגט דעם פאָטער, פארוואָס איז ער אזוי באַרימט? דער געניאלער איינשטיין האָט געענטפערט, אז פּינקטלעך ווייסט ער ניט, נאָר ער דענקט, אז דערפאר, ווײַל ער האָט דער ערשטער באמערקט, אז א גלײַכע ליניע איז אויסגעבויגן...

דעם 9 מארט האָט יורי געגעבן צו וויסן דער פרוי, אז ער קערט זיך אום אין זײַן לײַבלעכן גארניזאָן. אין עראָפּלאן איז פאָרגעקומען א קאָ־

מישער צופאל: צו גאגארינען איז צוגעגאנגען א ייִנגעלע און אים געבעטן, ער זאָל אים עפּעס שענקען. יורי האָט א שמייכל געטאָן און געגעבן דעם יאטל א שאָקאָלאדקע. נאָר יענער האָט זיך ניט באַרויִקט.

— וואָס זשע זאָל איך דיר נאָך שענקען? — האָט גאגארין גענומען נישטערן אין די קעשענעס.

— עפּעס רעכטס, — האָט געפּאָדערט דאָס ייִנגל, — אלע באַוווסטע מענטשן שענקען מיר עפּעס. יאָ, באַוווסטע. איר וועט אויך זײַן א באַ־וווסטער.

אין סאלאָן פונעם |עראָפּלאן האָט מען זיך צעלאכט. עמעצער פון די פּאסאזשירן האָט ארויסגענומען זײַן פאָטאָאפּאראט און אָנגעצילט אפן ייִנגל, וואָס איז ניט אָפּגעטראָטן פון גאגארינען. אין עטלעכע כאדאָשים ארום, ווען דער „פאָטאָגראף" האָט דערזען אין צײַטונג דעם פּאָרטרעט פונעם ערשטן קאָסמאָנאווט, האָט דער צופעליקער מיטרײַזנדער צוגעשיקט די פאָטאָגראפיע מיטן ייִנגעלע דעם מאיאָר גאגארינען.

אין יענעם טאָג איז יורי גאגארין אלט געוואָרן 27 יאָר.

גאגארין, וועלכער איז פארעכנט געוואָרן אינעם אָטריאד פון די קאָס־מאָנאווטן, איז צוזאמען מיט דער מישפּאָכע ארויסגעפאָרן צום נײַעם אָרט פון דינסט.

אינעם צענטער פון צוגרייטן קאָסמאָנאווטן האָבן זיך אָנגעהויבן די לימודים. די ערשטע ארײַנפיר־שאָען האָט דורכגעפירט ניקאָלײַ פּעטראָ־וויטש קאמאנין. פארענדיקט זײַן רעדע האָט ער מיט די ווערטער: „דעם ערשטן פלוג אין קאָסמישן רוים קאָן אויספילן א מענטש, וואָס פארקער־פּערט די העכסטע מאָראלישע דערגרייכונג פון זײַן פאָלק, וואָס פארמאָגט דעם געפיל פון גוואלדיקער פאראנטוואָרטלעכקײַט, וואָס פארשטייט טיף זײַן וויסנשאפטלעך־פּאטריאָטישע מיסיִע, וואָס איז פולקאָם צוגעגרייט לויט דעם סכום פון דער פּראָגראם".

דערנאָך איז געבוירן געוואָרן נאָך איין באפליגלטע פראזע: „פליִען גרייטן זיך טויזנטער — אין קאָסמאָס וועט פליִען אייגער".

ניט געקוקט אף זייער טיפן וויסן, האָבן די לעקטאָרס געשטרעבט ניט שטעלן זיך העכער פון די צוהערער. אין דער וויסנשאפט פון קאָסמאָ־נאווטיק זײַנען נאָך געווען א סאך ניט פארשטענדלעכע זאכן, אזוי אז צווישן די לערער און די צוהערער זײַנען ניט געווען קיין הויכע באריערן,

וועלכע זאָלן זיי אָפּטיילן. אלע האָבן געלעבט מיט איינע דאַגעס — באַגרײַפן די וועלט, דערקונדיקן זיך צו די סודעס פון אלוועלט.

די צוהערער האָט מען געמאָלדן, אז זיי וועלן דערלערנען די מאַפּע פון הימל, דעם צושטאנד פון די פּלאנעטעס, די רעלאַטיוויטעט־טעאָריע, די פּארצײַטיקע מיטן, הײַנטצײַטיקע היפּאָטעזעס, פּערספּעקטיווע קאָנצעפּציעס.

פון דעמלט אָן האָט יורי גאגארין אפסנײַ געגומען מאכן פּארנאָטירונגען אין זײַן טאָגבוך. ער האָט געהאלטן, אז עס הייבט זיך אָן א נײַער עטאַפּ אין זײַן לעבן, אן אָנגעשטרענגטער און א פאראנטוואָרטלעכער.

יעווגעני אנאטאָליעוויטש קארפּאָוו, דער דאָקטער, וועגן וועלכן גאגארין האָט געזאָגט, אז דאָס איז א שיינער, בלוי־אויגיקער, שארפזיניקער מענטש, האָט פון סאמע אָנהייב געקראָגן בא דער גרופּע קאָסמאָנאווטן, אפילע בא די, וועלכע זײַנען ניט אײַנגעשלאָסן געוואָרן צוליב דעם געזונט־צושטאנד, א גוטן שעם. איז אָט, דער ליבער דאָקטער יעווגעני קארפּאָוו האָט געמאָלדן, אז פון דער קומענדיקער וואָך וועט אײַנגעפירט ווערן א נײַע רעשימע — אלץ וועט פארפולקומט ווערן: דרײַ טעג טעאָריע, דרײַ טעג ספּאָרט. „שוועריקײַטן זײַנען אומפארמײַדלעך, — האָט קארפּאָוו געזאָגט, — אָן זיי איז ניט מעגלעך זיך צוצוגרייטן. מעגלעך, אז פּאר אנדערע דוירעס קאָסמאָנאווטן וועט זײַן אן אנדערע, א גרינגערע פּראָגראם, נאָר איר דארפט דורכגיין די דאָזיקע".

די קומענדיקע קאָסמאָנאווטן האָט געצויגן א קוק טאָן אף מאָסקווע. אלעמען האָט זיך געוואָלט זײַן אין די טעאטערן, מוזייען, נאָר קיין צײַט איז ניט געווען. „שפּעטער, — האָט שטרענג געזאָגט קארפּאָוו. — מירן נאָך באוויזן. אגעוו, איז דאָס אלץ אײַנגעשלאָסן אין דער צוגרייטונגס־פּראָגראם".

דעם 22 מארט איז אף די לימודים פון די קאָסמאָנאווטן געקומען איינער פון די פּיאָנערן פון דער סאָוועטישער ראקעטן־בויונג, פּראָפעסאָר מיכאיל קלאוודיעוויטש טיכאָנראוואָוו. די קאָסמאָנאווטן האָבן געוווּסט, אז ער איז דער קאָנסטרוקטאָר פון דער ערשטער סאָוועטישער ראקעטע „גירד—09", אז ער איז באקאנט מיט ס. פּ. קאָראָליאָוון און מיט וו. פּ. גלושקאָ.

זינט טיכאָנראוואָוו איז געקומען, האָט זיך אָנגעהויבן א סעריע באַגעגענישן מיט באוווּסטע סאָוועטישע געלערנטע, מיט דערפינדער פון קאָסמישע שיפן.

מיט די קאָסמאָנאַווטן האָבן אָנגעהויבן לערנען אָנגעזעענע קאָנסטרוק־טאָרס פון דער אַוויאַ־טעכניק, באַוווּסטע געלערנטע, טאַלאַנטירטע אינזשע־נירן, געוואַגטע פּליִער־אויספּרוווּלער, וועטעראַנען פון דער אַוויִאַציע. לערער פון די קאָסמאָנאַווטן זײַנען געוואָרן העלדן פונעם סאָוועטנפאַר־באַנד.

די אינפאָרמאַציע, וועלכע די קאָסמאָנאַווטן האָבן באַקומען טאָגטעג־לעך, איז געווען אַזוי גרויס, אַז אָפט האָט די מענטשן אַרומגעכאַפּט אַ פּאַניק, אַ געפיל, אַז זיי וועלן ניט אימשטאַנד זײַן אַלץ צו באַגרײַפן. די שפּראַך פון די לעקציעס איז געווען קאָמפּליצירט, ניט שטענדיק פאַר־שטענדלעך, איבערגעלאָדן מיט וויסנשאַפטלעכער טערמינאָלאָגיע: פּלאַז־מע, קולסאַרע קוואַזערן, שוואַרצע לעכער, ווײַסע קאַרליקעס, רעליקטישע אויסשטראַלונג... קיינער האָט זיך ניט באַקלאָגט, מע האָט געטערפּעט, צוגעוווינט געוואָרן, באַהערשט.

אין זײַן טאָגבוך פאַרשרײַבט יורי גאַגאַרין:

„מער פאַר אַלץ פיל איך אַצינד, אַז עס פעלן מיר קענטעענישן, אַז איך בין וויייניק אָנגעלייענט, ווייניק אינפאָרמירט. עס זײַנען נייטיק קענטעענישן, מע דאַרף זיך לערנען. און ווידער לייענען! דאַכט זיך, אַז דער קאָמפּאָ־זיטאָר טשאַייקאָווסקי האָט געזאָגט, אַז אַף קיין זאַך ברענגט מען ניט אויס אַזוי אומזיסט די צײַט, ווי אַף לייענען אָן אַ באַשטימטער סיסטעם".

„אײַזן ווערט פאַראָסטעט, אויב עס ווערט ניט אויסגענוצט אַף עפּעס, שטייענדיקע וואַסער פוילט, — האָט געשריבן דער גענִיאַלער לעאָנאַרדאָ דאַ ווינטשי, — און דער מענטשלעכער געדאַנק, וואָס געפינט פאַר זיך קיין אָנווענדונג ניט — פאַרוועלקט.

דער געדאַנק דאַרף טעטיק זײַן יעדער מינוט, יעדער טאָג, אַלץ מער און מער. מע דאַרף שלײַפן און שאַרפן דעם מויעך אײנעם מויעך פון אַנ־דערע, ווי עס האָט געלערנט דער גרויסער פראַנצויז מאָנטען".

דעם 13 אַפּרעל זײַנען די קאָסמאָנאַווטן אַרויסגעפלויגן הינטער סאַ־ראַטאָוו, געשפּרונגען מיט פּאַראַשוטן. דער טאָג איז שטרענג פאַנאַנדער־געטיילט: אופשטיין קאַיאָר, פיזישע איבונגען, טעאָרעטישע לימודים, מוס־טערהאַפטע פּאַראַשוט־איבונגען, זעלבשטענדיקע פּרוּוון פון שפּרונגען.

— איר דאַרפט אַראָפּשפּרינגען פערציק מאָל, — האָט מען זיי גע־מאָלדן.

— פאַר צוואַנציק טעג?

— יאָ, פאַר צוואַנציק.

ניקיטין האָט צוגעגרייט פאַר זײַן גרופּע אַ סיורפּריז — ער האָט אײַנגעלאַדן פּאַראַשוטיסטן פון דער העכסטער קוואַליפיקאַציע, זיי זאָלן באַווײַזן, וואָס הייסט עס — שפּרינגען מיט אַ פּאַראַשוט.

דער ערשטער איז געשפּרונגען ניקיטין, דערנאָך מאַקסימאָוו, איישטשענקאָ און בוכאַנאָוו. דאָס איז געווען אַ פּראָגראַם פון קאָמפּליצירטע שפּרונגען, מיט אַראָפּנידערן אַפן וואַסער, אַף געבײַדעס, אין וואַלד, דאָס אַלץ האָט געגעבן אַ מעגלעכקײַט צו באַווײַזן די העכסטע מײַסטערשאַפט. די ספּאָרטסמענער האָבן באַוויזן, וויאַזוי מע דאַרף רעגירן מיטן אייגענעם קערפּער, וויאַזוי מע דאַרף אַרויסגיין גאַנץ פון אַ שווערער לאַגע, באַווײַזן עפעקטיווע מיטלען פון שפּרונגען. דערנאָך האָבן זיך אָנגעהויבן פּראַקטישע איבונגען. שפּרונגען. שפּרונגען. שפּרונגען.

דער וועטער איז געווען ניט קיין שטאַנדהאַפטיקער. זוניקע טעג זײַנען געווען ווייניק. די ערד אין די קאַיאָרן — צוגעפרוירן, באַטאָג — בלאָטיק.

דער קאַפּיטאַן מאַקסימאָוו, ניקיטינס פּאַרטרעטער, דערמאָנט זיך: „ס'איז געווען אַן עסעריקע קעלט, אַ נודנע רעגנדל, די ערד זעט מען ניט אַרויס. מע האָט זיך צונויפגעקליבן אונטערן פליגל פון אַן עראָפּלאַן און געטראַכט, וואָס טוט מען ווײַטער. איך כאַפּ אַ קוק אַף לעאָנאָוון און וואָלינאָוון — זיי ווייסן נאָר איינס: שפּרינגען!

מיר האָבן זיך אופגעהויבן אין הימל, דער רעגן הערט ניט אוף צו ליאַפּען, אין עראָפּלאַן איז אַזש פינצטער. מיר האָבן אָפּגעזוכט אין די וואָלקנס אַ „לעכל" און זײַנען אַרויסגעשפּרונגען. אַראָפּנידערן איז ניט אָנגענעם. די שטריק זעען מיר, די קופּאָלן פון די פּאַראַשוטן — ניט. מיר שרײַען איינער צום אַנדערן, אַז מע זאָל זיך פונאַנדערגיין אינעם נעפּל, ניט פאַרטשעפּען זיך מיט די פּאַראַשוטן".

דעם 7 מײַ איז אָנגעקומען אַ מיטיילונג, אַז עס איז אָנגעמערקט געוואָרן אָרגאַניזירן אַ צענטער פאַר צוגרייטן קאָסמאָנאַווטן. דער דאָזיקער צענטער האָט באַקומען דעם נאָמען — „זוויאָזדני גאָראָדאָק" (דאָס שטערןשטעטל).

„...ווען מע האָט אָנגעהויבן, האָט דאָ בלויז גערוישט דער ווינט אין די קרוינען פון די בערעזעס, יעלן און סאָסנעס. אַ געווײַנלעכער היגטערמאָסקווער וואַלד־מאַסיוו, מיט לאָנקעס, וואַלדישע שטעגן און אפילע מיט

כאלאָקים פון סאָדציכטלער. אין דער ווײַט פון רווישיקע מאגיסטראלן, פון אינדוסטריעלע אונטערנעמונגען און שטעט. דאָ האָט געהערשט פרישע לופט, דער גערוך פון וואלד, פון זון און שטילקייַט...״

ניקיטין איז געווען גערעכט: ווען עס האָט זיך פארענדיקט די פראָגראם פון פאראשוט־איבונגען, ווען די קאָסמאָנאווטן האָבן דערשפירט די שיינקייַט און די קראפט פונעם לופט־ספאָרט, האָבן אייניקע אָנגעהויבן בעטן צוגאָב־איבונגען.

ניקיטין האָט אָנגערופן די פאמיליעס פון יענע, וועלכע האָבן דערפאָלגרייַך אָפּגעגעבן די טעאָרעטישע עקזאמענעס און אויסגעפילט די קאָנטראָל־שפרונגען אף צו באקומען דעם טיטל „אינסטרוקטאָר פון פאראשוטן־צוגרייטונג״.

דעם זעלבן טאָג האָט מען זיך דערוווסט, אז אין קאָסמאָס איז געשיקט געוואָרן א ספוטניק, וואָס וועגט העכער פיר מיט א האלבן טאָן. דער דאָזיקער ספוטניק וואָלט געזיכערט די געפארלאָזיקייַט פון דעם מענטשן, וואָס וואָלט זיך געלאָזט פליִען אין קאָסמאָס. איצט האָט מען געקאָנט וואַרטן אף וויכטיקע געשעענישן, און זיי זייַנען ווירקלעך געקומען.

דער ארבעטס־טאָג איז געוואָרן מער אָנגעזעטיקט. די אָפרו־טעג זייַנען פארוואנדלט געוואָרן אין טעג פון מי. די סיסטעם פון איבונגען איז געוואָרן נאָך מער קאָמפּליצירט. איצט איז געוואָרן אומבאדינגט פארנעמען זיך מיט שווימען, כאָקיי, גאָראָדקי, וואָלייבאָל און אנדערע מינים ספּאָרט. דערנאָך זייַנען אייניקע זאכן אָפּגעשאפן געוואָרן, נאָר דעמלט האָט קיינער געגוי ניט געקאָנט זאָגן, וואָס איז דאָס וויכטיקסטע און וואָס איז דאָס צווייטראנגיקע. דעריבער האָט מען געגרייט די קאָסמאָנאווטן צו אלע מעגלעכע און אלע אומעגלעכע, אומגעריכטע סיטואציעס. מע האָט געגרייט זיי צו אומגעווייגלעכס — צום קאָסמאָס.

זייַנע ספּעציפישע מיטיילונגען וועגן מעכאניק פון קאָסמאָס האָט וויטאַלי סעוואסטיאנאָוו פארוואנדלט אין אינטערעסאנטע און טיפע לעקציעס וועגן פיזיק, וועגן דער טעאָריע פון מאָטאָרן, שטענדיק געפונען אינטערעסאנטע לייזונגען.

— צוליב וואָס לאָזן מיר זיך אין קאָסמאָס? — האָט ער געפרעגט און אליין געענטפערט, — אונדז רעגן ניט נאָר די וויסנשאפטלעכע, פראָגראמאטישע אופגאבן, נאָר אויך די עסטעטישע. די אויגן, וואָס קוקן ארייַן אין דער ראכוועס פון דער אלוועלט, האָבן דאָרט ניט געפונען קיין שיינ־

קײַט, קײן שום אופּטועז פֿון מענטשלעכע הענט... די מענטשן האָבן פֿאַר־שטאַנען, אַז פֿאַרויסזען דעם קאָסמאָס וועט זײַן שווער, האָבן זיי זיך אוועקגעלאָזט צו די שטערן, צו די ראַכוועסן און צו דער צײַט. — ער האָט באַטראַכט אַ רגע די צוהערער און פֿאַרגעזעצט. — אַרום אונדז איז אַזאַ גראַנדיעזע, פּראַקטישע און אומענדלעכע וועלט, אָן אינטערעסאַנטער און ניט קײן אויסגעפֿאַרשטער רוים, וואָס איז פֿול מיט קלאַנגען, מיט אײַלנ־דיקע באַוועגונגען פֿון אַטאָמען, פֿון אומופּהערלעכער אויסשטראַלונג, פֿון אַ נײַעם מין צושטאַנד — פּלאַזמע... נאָר מיר ווייסן וועגן דעם גאָרניט.

די לעקטאָרן פֿאַרבלענדן פּאַשעט די צוהערער מיט שימער פֿון זייער ערודיציע, מיט דער ברייטקײַט פֿון זייערע קענטעניש.

דער מענטשהײַט זײַנען באַוווּסט די נעמען פֿון העכער פֿינף טויזנט אַסטראָנאָמען, וועלכע האָבן געפּרוּווט איבערציילן די שטערן, צונויפֿ־שטעלן קאַטאַלאָגן. די דאָזיקע אַרבעט האָבן אָנגעהויבן די אוראַלטע גריכן און די רוימער. זי ווערט פֿאַרגעזעצט אויך איצט. וויפֿל זײַנען פֿאַראַן שטערן אין דער אַלוועלט? אַ מיליאַרד, צען מיליאַרדן, הונדערט? וויפֿל פּלאַנעטעס זײַנען פֿאַראַן אין דער זון־סיסטעם? הײַנט־צו־טאָג זײַנען באַ־וווּסט נײַן. נאָר ס'איז געווען נאָך אַ פּלאַנעטע, און אויף דער דאָזיקער פּלאַ־נעטע איז געווען אַ לעבן, אַ ציוויליזאַציע און אפֿילו אַ מער אַנטוויקל־טע, ווי אויף דער ערד.

דעמלט האָבן אייניקע ניט געגלייבט דעם לעקטאָר, נאָר אין 1979 האָבן די אַמעריקאַנער געלערנטע געפֿונען מעטעאָריטן, אויף וועלכע עס האָבן זיך פֿאַרהיט סימאָנים פֿון לעבן.

וואָס זשע איז דאָס פֿאַר אַ פּלאַנעטע מיט אַזעלכע סוידעספּולע סימאָ־נים פֿון לעבן? די געלערנטע האָבן זי אָנגערופֿן פֿאַעטאָן. זי איז אומגעג־קומען, וואַרשײַנלעך, ס'איז, ווײַזט אויס, פֿאַרגעקומען אַן אופֿרײַס, די פּלאַנעטע איז צעשפּאָלטן געוואָרן, אַ טייל פֿון איר, וועלכע האָט באַקומען אַ גוואַלדיקע שנעלקײַט, האָט זיך אוועקגעלאָזט אין דעם אויסערלעכן רוים. מע קלערט, אַז דער אופֿרײַס איז פֿאַרגעקומען אומגעריכט, און קיי־נער פֿון די באַוווּסטזיניקע באַשעפֿענישן האָט זיך ניט געקאָנט ראַטעווען.

דאָס איז, פֿאַרשטייט זיך, געווען אַ סענסאַציע פֿאַר די לייענער און אויך אַ טעמע פֿאַר די פֿאַרשער פֿון קאָסמאָס.

אויף די לעקציעס האָט מען אויך אונטערגעצויגן סאַכאַקלען פֿון די פּאַראַשוט־איבונגען. איצט איז געווען מעגלעך גענוי צו אַנאַליזירן די

אופגעקומענע שוועריקייַטן, די ניט פאָרויסגעזעענע סיטואַציעס. בא גערמאַן טיטאָוון האָבן בייס דעם שפּרונג זיך פאַרפּלאָנטערט די שטריק, דער קופּאָל איז איינגעפאַלן און זיך ניט אָנגעפילט מיט לופט. טיטאָוו האָט אויסגענוצט דעם רעזערוו־פּאַראַשוט.

פּאַוועל פּאָפּאָוויטש איז געשפּרונגען מיט א צעשעדיקטן אַקסלביין, דער ווייטעק האָט געשטערט צו רעגירן מיטן פּאַראַשוט בייסן פלוג.

פּאַוועל בעליאַיעוו האָט בייסן שפּרינגען מיטן פּאַראַשוט צעבראָכן א פוס.

אלע האָבן פאַרשטאַנען, אז דער ערשטער מענטש, וואָס וועט זיך לאָזן אין קאָסמאָס, דאַרף זיין ניט פּאָשעט וואַנזיניק־געוואַגט. ער דאַרף פאַרמאָגן א שטאַרקן ווילן, זיין א קאַלטבלוטיקער, קאָנען זיך באַהערשן אין די סאַמע אומדערוואַרטע און קאָמפּליצירטע סיטואַציעס, קאָנען אָנעמען א ריכטיקן באַשלוס אין די באַדינגונגען פון א שטרענג דעפיציטן טערמין. אַנטוויקלען אָט די אלע מעלעס האָט אין פיל הינזיכטן געהאָלפן די פּראָגראַם פון דער פּאַראַשוט־צוגרייטונג.

ווען יורי איז אין מיי געקומען קיין גזשאַטסק, האָט ער נאָך קיין איבעראַשנדיקע נייַס ניט געקאָנט דערציילן. ער האָט געזאָגט, אז ער שפּרינגט, פליט, לויפט. קיין קאָסמישע שיף האָט ער נאָך אין די אויגן ניט געזען. ער האָט געקלערט, אז אין קאָסמאָס וועט פליען א מענטש, נאָך ניט אזוי גיך.

דעם 31 מיי איז אויסגעטיילט געוואָרן א שלאָגלערישער זעקסטלינג פון קאָסמאָנאַווטן. אלס סטאַרשינאַ איז אָנגעמערקט געוואָרן דער עלטערער לייטענאַנט גאַגאַרין. אף די לעקציעס איז דערווייַל ביַיגעווען דער גאַנצער אָטריאַד, נאָר די טרענאַזש־אַפּאַראַטור האָט מען אין דער ערשטער ריי אָפּגעגעבן די זעקס אויסגעוויילטע. וואָס ווייַטער וועט פאָרקומען, האָט קיינער ניט געוווּסט. פיל זאַכן זיינען קלאָר געוואָרן בייס דער ערשטער באַגעגעניש מיטן הויפּט־קאָנסטרוקטאָר.

יעווגעני אַנאַטאָליעוויטש קאַרפּאָוו האָט געשמועסט מיט דעם שלאָגלערישן זעקסטלינג, באַהאַנדלט די דערגרייכונגען און די דערלאָזטע פעלערן פון יעדערן באַזונדער.

— ס'איז זייער א שווערע פּראָגראַם, — האָט ער ערנסט געזאָגט, — איך ווייס, אז ניט אלע וועלן זי ביַיקומען. נאָר איר... איר זיינט די בעסטע פון די קאַנדידאַטן. מעגלעך, אז ניט אלע האָבן נאָך באַגריַיפט, אז דאָס

וועט פֿאַרקומען גיך, נאָר איך גלייב, אַז עס וועט דורכגיין אַ קורצע צײַט און די היסטאָריקער, אויספֿאָרשער וועלן דערלערנען אונדזער צײַט, ווי אן עפּאָכע. איר דאַרפֿט שטאָלצירן, איר זײַנט די ערשטע...

אַ הויכגעבילדעטער דאָקטער, וואָס האָט, ווי אַ געניטער אינזשעניער, באַגרײַפֿט די קאָסמישע טעכניק, אַ געלערנטער און אַ נאַוואַטאָר, איז קאַר־פּאָוו געווען דער ערשטער לערער פֿון די קאָסמאָנאַווטן, ער האָט די ליי־דערשאַפֿט ניט אָפּגעגעבן אויך אין די ווײַטערדיקע יאָרן. נאָוויקאָוו, דער ערשטער שעף פֿונעם צענטער אַף צוגרייטן קאָסמאָנאַווטן, האָט שטענדיק אַרײַנגעבראַכט פֿיל נײַס. אָט האָט ער געמאָלדן, אַז מיט דער גרופּע וועלן אָנהייבן אַרבעטן קינאָ־אָפּעראַטאָרן, פּסיכאָלאָגן, קינסטלער.

יורי גאַגאַרין איז אומעטום און שטענדיק געווען צווישן די ערשטע, זײַן נײַגעריקײַט האָט ניט געוווּסט פֿון קיין גרענעצן. דאָס האָט, ווײַזט אויס, זיך גענומען דערפֿון, וואָס ער איז זיכער געווען, אַז ער ווייסט און קען זייער ווייניק.

„ווי וווּנדערלעך שיין איז די וועלט, — שרײַבט ער אין זײַן טאָג־בוך, — ווי אומויסשעפּלעך, רײַך און פֿאַרשיידנאַרטיק זי איז. באַנעמענדיק זי, פֿאַרטיפֿנדיק זיך אין אירע געהיימניסן, הייבסטו אָן צו פֿאַרשטיין, ווי נישטיק עס זײַנען אונדזערע קענטענישן וועגן איר.

יאָ, ביז איצט האָט נאָך קיינער ניט באַנומען די וועלט ביזן סאָף. נאָר פֿאַרייניקנדיק די אָנשטרענגונגען, קאָן די מענטשהײַט זיך דערנעענטערן צום געגאַרטן ציל. דערלערנענדיק די זון, אונדזערע שכיינישע פּלאַנע־טעס, האָבן מיר באַקומען אַ שליסל אַף צו דערלערנען די געשיכטע פֿון דער אַנטשטייונג פֿון דער ערד און אַנדערע פּלאַנעטעס פֿון דער זון־סיס־טעם, צום דערגיין די סיבעס פֿון דער אַנטשטייונג פֿון דעם לעבן.

דער הײַנטצײַטיקער וועלט איז באַוווּסט אַכט און אַכציק געשטערנס, פֿיל פֿון זיי זײַנען באַוווּסט געווען אין אוראַלט, זײַנען דערמאָנט געוואָרן אין דער ביבל...“

יורי פֿאַרשטייט, אַז אַפֿילו די לאָגישע וויסנשאַפֿטלעכע טעאָריעס וועגן קאָמעטעס, מעטעאָריטן, אַסטעראָידן זײַנען נאָך ניט גענוג ריכטיק. אין דער וויסנשאַפֿט זײַנען פֿיל זאַכן ניט דערוויזן. די קאָסמאָנאַווטן דאַרפֿן פֿיל זאַכן גלייבן אַפֿן וואָרט. די געלערנטע ווילן, אַז די קאָסמאָנאַווטן זאָלן ווערן זייערע אַקטיווע געהילפֿן.

דער גענעראַלער איינשטיין האָט געזאָגט, אַז די פֿאַנטאַזיע איז וויכטי־קער פֿון דעם וויסן. די דערפֿינדונג פֿון די געלערנטע איז בלויז א סוואַ־רע, א פֿאַרשטעלונג, א כאָלעם, א פֿאַנטאַזיע.

די קאָסמאָנאַווטן האָבן זיך פֿאַרינטערעסירט מיט אַסטראָנאָמיע, דאָס האָבן זיי געהאַט צו פֿאַרדאַנקען דעם לעקטאָר זייערן. איינמאָל האָט ער זיי געזאָגט, אַז אַסטראָנאָמיע איז דאָס בעסטע מיטל אַף צו פֿאַרלענגערן דאָס לעבן. אָט האָט איר א סימען — א סאַך אַסטראָנאָמען האָבן דערלעבט ביז דער טיפֿער עלטער. פֿאָנטענעל האָט אָפּגעלעבט הונדערט יאָר, קאַ־סיני — זיבן און נײַנציק, סאַבין — פֿיר און נײַנציק... דער שפּאַס איז א געלונגענער, נאָר אַסטראָנאָמיע אַן און פֿאַר זיך איז גאַנץ אינטערעסאַנט.

דעם 18 יון האָט יעווגעני אַנאַטאָליעוויטש קאַרפּאָוו מיטגעטיילט, אַז דער הויפּט־קאָנסטרוקטאָר לאַדט אײַן צו זיך די קאָסמאָנאַווטן. דער אויטאָריטעט פֿון סערגיי פּאַוולאָוויטש קאָראָליאָוו איז געווען ביז גאָר גרויס, און די באַגעגעניש מיט אַזא מענטשן איז פֿאַר די צוהערער, נאַטירלעך, געווען זייער אָנגעלייגט.

די באַגעגעניש איז ווירקלעך פֿאָרגעקומען. סערגיי פּאַוולאָוויטש האָט, אײַנקוקנדיק זיך אינעם פּנים פֿון יעדער אָפּיצער, זיך פֿאָרגעשטעלט: „זייער צופֿרידן צו באַקאַנען זיך מיט אײַך. קאָראָליאָוו".

ער האָט אַלעמען באַזעצט אַרום א לאַנגן טיש און זיך געווענדט צו די בײַוועזנדע:

— פֿריִער פֿון אַלץ בין איך צופֿרידן צו באַגריסן אײַך, די הויפּט־אויס־פֿרוּולער פֿון אונדזער פּילאָטירנדיקער פּראָדוקציע. יאָ, מיר האָבן דער־לעבט צו דער צײַט, ווען דאָס פֿליִען פֿונעם מענטשן אין קאָסמישן רוים איז ניט קיין טרוים, ניט קיין פֿאַנטאַזיע, נאָר א רעאַלע זאַך, א רעאַלקייט פֿונעם מאָרגנדיקן טאָג. עמעצער פֿון אײַך וועט זײַן דער ערשטער, דער־ווײַל ניט אַף לאַנג, און פֿליִען וועט ער בלויז אַף אַן אָרביטע פֿון דרײַ הונדערט קילאָמעטער. גרייט זיך. א מאַשין איז שוין פֿאַראַן.

דער הויפּט־קאָנסטרוקטאָר האָט אײַנגעלאַדן די געסט א קוק טאָן אַף דער קאָסמישער שיף. מע איז אַוועקגעגאַנגען אין צעך.

סערגיי פּאַוולאָוויטש האָט אָנגעוויזן אַף א גרויסן קײַלעך און אים אָנגערופֿן קאָסמישע שיף. דער קײַלעך האָט ניט קיין פֿליגל, דעם עק און די קאַבינע קאָן מען ניט פֿאַנאַנדערשיידן. מיט איין וואָרט, דער דאָזיקער קעגנשטאַנד פֿאַרמאָגט ניט די געוויינלעכע פֿאָרמען פֿון א פֿלי־אַפּאַראַט.

עס שטייט אף פיסלעך א ווײַסער קײַלעך, און דו קאָנסט גלײַך זיך ניט אָנשטויסן, וואָס דאָס איז.

און דער הויפּט־קאָנסטרוקטאָר פרעגט:

— עפּשער וויל עמעצער פון אײַך אָנקוקן די קאָסמישע שיף?

— דערלויבט מיר, — האָט געזאָגט דער עלטערער לייטענאַנט יורי גאַגאַרין.

סערגיי פּאַוולאָוויטש האָט אופמערקזאַם א קוק געטאָן אפן ניט הויכן, דאַרינקן אָפיצער און א שאָקל געטאָן מיטן קאָפּ: ס׳הייסט, ביטע.

גאַגאַרין איז האַסטיק צוגעגאַנגען צו דער שיף און א פּרווו געטאָן מיט דער האַנט די אויבערפלאַך. זי איז געווען א פעסטע, ווי שטאָל. ער האָט זיך אויסגעקערעוועט און א שמייכל געטאָן צו די בײַוועזנדיקע.

אין אלץ, וואָס גאַגאַרין האָט איצט געטאָן, איז ניט געווען קיין שום אויסערגעוויינלעכס, נאָר דאָס, וואָס ער האָט געטאָן אין דער קומענדיקער מינוט, האָט אלעמען פארכידעשט.

גאַגאַרין האָט זיך אָנגענומען פאַר דער פאָרענטשע, נאָר זיך ניט אופּ־געהויבן צום אָפענעם ליוק, ווי אלע האָבן עס דערוואַרט. ער איז געבליבן שטיין אפן לייטערל, פונקט ווי ער וואָלט פלוצעם באַקומען אַן אומדער־וואַרטן איבעראַשנדיקן קלאַפּ אין דער ברוסט, פאַמעלעך זיך אַראָפּגעלאָזט אפן דיל, אפן אויסגעשפּרייטן ברעזענט און אַראָפּגענומען די שוואַרצע פאָרמענע שיך.

אין דער קאָסמישער שיף, ווי אין א נײַ הויז, גייט מען אַרײַן, לויטן פאָלקס־מינהעג, אָן שיך.

דערזען דעם קאָסמאָנאַווט אָן די שיך, איז קאָראָליאָוו איבעראַשט גע־וואָרן. „סאַרא אָפּשײַ צו מיר!” — האָט א טראַכט געטאָן דער געלערנטער.

דערווײַל האָט קיינער ניט גערעדט וועגן דעם טערמין פון פלי:ען אין קאָסמאָס. עס זײַנען ניט געווען קיין אָרי:ענטירנדיקע דאַטעס, אָבער די אָנלאָדונג און די לער איז ניט קלענער געוואָרן.

אין די שפּעטע באַנאַכטיקע שאָען האָט יורי אלץ געשריבן אין זײַן טאָגבוך. זײַן באַגײַסטערונג צו ציאָלקאָווסקיס ווערק איז געוואַקסן פון טאָג צו טאָג. קימאַט יעדער פראַזע פונעם געלערנטן האָט זיך אים געוואָלט פאַרשרײַבן, פאַרגעדענקען אף שטענדיק.

דעם 1 יול האָבן זיך אָנגעהויבן עקספּערימענטן אַפן וויבראַסטענד אין דער טערמאָקאַמערע, אַף דער צענטריפוגע, אין דער סורדאַקאַמערע. די געלערנטע, קאָנסטרוקטאָרס, אינזשעניערן האָבן אַלץ אָפּטער אָנגעהויבן איינלאַדן די קאָסמאָנאַווטן, באַווייזן זיי די ראַקעטעס, די קאָסמישע שיפן, סקאַפאַנדרען און אַנדערע קאָסמישע אַטריבוטן.

ניט געקוקט אַף זײַן פאַרנומענקייט, האָט סערגיי פּאַוולאָוויטש שטענדיק זיך באַגעגנט מיט די קאָסמאָנאַווטן. ווען זיי פלעגן קומען אַף זײַן אונטערנעמונג, פלעגט ער מיט זיי שמועסן, זיי דערציילן פאַרשיידענע נײַס.

איינמאָל האָט ער געזאָגט:

— באַ אונדז איז אַלץ גרייט אַף צו פליִען, נאָר מע דאַרף אַלץ דורכקאָנטראָלירן, אויספּרוּוון, זיך איבערצײַגן אין דער פולקאָמקייט, אין דער געפאַרלאָזיקייט פאַרן לעבן. אויב איר וועט מיר זאָגן, אַז צוליב דעם פליִען אין קאָסמאָס זײַנט איר גרייט מאַקריוו זײַן דאָס לעבן, וועל איך אויפהערן אײַך צו אַכטן. דאָס לעבן איז די סאַמע טײַערסטע גאָב, און פאַר דעם דאַרף מען קעמפן, גיין אַף אַלץ, אויסער געמיינהייטן...

צוזאַמען מיט די געלערנטע און מעדיקער, מיט די לעקטאָרן און אַנפירער פונעם צענטער זײַנען די קאָסמאָנאַווטן אַרויסגעפאָרן הינטער דער שטאָט, צום טײַך. מע האָט זיך געבאָדן, געשפילט אין וואָלייבאָל, געשמועסט וועגן דער נײַער פּראָפעסיע, וואָס וועט הייסן „קאָסמאָנאַווט“. מע האָט זיך צוגעהערט צו די רייד, צו וויקטאָר גאָרבאַטקאָס מיינונג: ער האָט געהאַלטן, אַז אַזאַ פּראָפעסיע וועט ערשט געבוירן ווערן, ווען דער מענטש וועט שוין פליִען אין קאָסמאָס. געוויס וועט דאָס זײַן אַ בעקוועדיקע פּראָפעסיע, ווײַל יעדער אַרויספלי וועט פון אָנפאַנג זײַן זייער פאַראַנטוואָרטלעך, געפערלעך און דעריקער וויכטיק. אָבער פריִער צי שפּעטער וועט די פּראָפעסיע פון אַ קאָסמאָנאַווט ווערן פּונקט אַזוי געוויינלעך, ווי די פּראָפעסיע פון אַ פליִער. אָבער דערווײַל איז די זאַך זייער אַ קאָמפּליצירטע, אַ געפערלעכע. אייניקע געלערנטע לייגן אפילו פאָר, אַז מע דאַרף אין קאָסמאָס שיקן ניט קיין מענטש, נאָר אַן אויטאָמאַט.

אָבער דערפינדן אַן אויטאָמאַט, וואָס זאָל פולקאָם פאַרטרעטן דעם מענטשן, איז פּאָשעט אוממעגלעך. ווי קאָן דאָס אַן אויטאָמאַט האָבן מענטשלעכע אינטויִציע? אויסער דעם, קאָן דער מענטש אַף עפּעס אומפאַרשטענדלעכע אויפאַנים געפינען אַ פאַרבינדונג, אָפּט אַן אומבאַגרײַפלעכע

און אומדערוואַרטע, צווישן פּראָצעסן און דערשײַנונגען, וואָס זעען אויס אפֿן ערשטן בליק ווײַט איינע פֿון דער אַנדערער. פֿון דער צווייטער זײַט — איז דער מענטש אַ שוואַכע באַשעפֿעניש. ער טראָגט שלעכט איבערלאָדונגען, די עמפּפֿינדלעכקײַט פֿון אייניקע זײַנע אָרגאַנען זײַנען שוואַכער, ווי בײַ די הײַנטצײַטיקע אויטאָמאַטן. איינע פֿון די הויפּט־שטריכן פֿון דער קינפֿטיקער אַנטוויקלונג פֿון די קאָסמישע סיסטעמען וועלן זײַן די אָפּטימאַלע פֿאַרייניקונגען פֿון די בעסטע מעלעס פֿונעם מענטשן און פֿון דער מאַשין.

נאָר אויב מע זאָל ריידן וועגן פֿליִען אין ווײַטן קאָסמאָס, וועט, ווײַזט אויס, צוליב דעם דאַרפֿן געשאַפֿן ווערן אַ צווישנמאַנטאַזש־אַרביטע, אויף וועלכער עס וועט מאָנטירט און אויסגעפּרוּווט ווערן אַ גראַנדיִעזע שיף. און דאָס באַטײַט, אַז אויסער אַ גרויסער צאָל טעכנישע פּראָבלעמען, וועט אַנטשטיין אַ ריין־וויסנשאַפֿטלעכע פּראָבלעם — די פּראָבלעם פֿון דערלערנען די טעטיקײַט פֿונעם מענטשן אין אָפֿענעם קאָסמאָס.

די קאָסמאָנאַווטן האָט מען געמאָלדן, אַז ס'איז געשאַפֿן געוואָרן אַ טרענאַזשאָר־קאָמפּלעקס פֿון אַ קאָסמישער שיף, אויף וועלכן זיי וועלן דערלערנען אַלע עלעמענטן פֿון פֿליִען און פֿון אַראָפּלאָזן זיך. באַשאַפֿן אַזאַ טרענאַזש־אַפּאַראַטור איז, נאַטירלעך, געווען קאָמפּליצירט. די שיף פֿאַרמאָגט דרײַ הונדערט מאַכשירים, צוויי הונדערט פּערציק עלעקטרישע לאָמפּן, זעקס טויזנט דרײַ הונדערט טראַנזיסטאָרנע „פּאָלופּראָוואָדניקעס" און אַכט הונדערט זעכציק עלעקטראָ־מאַגנעטישע רעלע. און דאָך, ניט געקוקט אויף אַלע שוועריקײַטן, איז דער טרענאַזש־קאָמפּלעקס, וואָס אימיטירט פֿולקאָם אָדער קימאַט פֿולקאָם די קאָסמישע שיף „וואָסטאָק", געמאַכט געוואָרן, און עס האָבן זיך אָנגעהויבן די טרענירונגען.

די קאָסמאָנאַווטן זײַנען געווען מוירעדיק אָנגעלאָדן. נאָר וואַלענטינע האָט גענומען אויף זיך אַלע זאָרגן פֿאַר דער שטוב און פֿאַרן קינד, קעדיי יורי זאָל קאָנען פֿולשטענדיק זיך אָפּגעבן זײַן אָנגעשטרענגטער אַרבעט. לענע איז געגאַנגען אין קינדערגאָרטן, וואַליע האָט געאַרבעט, און יורי האָט ניט געוווּסט פֿון קיין רו.

עס האָבן זיך אָנגעהויבן די טרענירונגען אויף דער צענטריפֿוגע. דער שטרענגער און ערנסטער געלערנטער אַדיליאַ ראַווטשאַטאָוונאַ קאָטאָווסקאַיאַ האָט אײַנגעשטעלט אַ שטרענגע דיסציפּלין, אַ גענויע מעדיצינישע

אויספאָרשונג־טעמפעראַטור, פולס, אָטעם, קאַרדיאָגראַמע. דעם, וואָס ווערט דערלאָזט צו די איבונגען, באַזאָרגן די מעדשוועסטער מיט אַלע נייטיקע „דאַטשיקעס", זעצן אַרײַן אין דער קאַבינע. די קאָמאַנדעס זײַנען די זעלבע, וואָס אויף אַעראָדראָם:

— סטאַרט!

עס ווערן אָנגענומען אַלע מיטלען פון געפאַרלאָזיקייט. דאָך האָט אַדיליע קאַטאָווסקאַיאַ איינמאָל, נאָך אַ טרענירונג, באַמערקט בײַ עמעצן פון די קאָסמאָנאַווטן פינטעלעך פון בלוט־אויסגיסונגען. די טרענירונגען זײַנען איבערגעריסן געוואָרן, עס האָבן זיך אָנגעהויבן עקספּערימענטן איבער באַלעכאַיִם. די אַרבעט מיט די מענטשן איז אָפּגעשטעלט געוואָרן אויף אַן אומבאַשטימטן טערמין.

און ווען עס האָבן זיך ווידער אָנגעהויבן די טרענירונגען, איז דער אויספאָרשנדיקער, וואָס האָט באַקומען פינטעלעך פון בלוט־אויסגיסונג — מע האָט אים גערופן אַנאַטאָלי, — צו דער אַרבעט ניט דערלאָזט געוואָרן. דעמלט האָט גאַגאַרין זיך געווענדט צו אַדיליען:

— איך בעט אײַך זייער, קערט אום אַנאַטאָלין צו די טרענירונגען.

— דאָס איז אוממעגלעך.

— ער איז דער בעסטער צווישן אונדז. געדענקט עס, ער וועט זײַן דער ערשטער קאָסמאָנאַווט.

יורי האָט געקעמפט פאַר אַ מענטשן, וועלכער האָטווירקלעך געקאָנט ווערן דער ערשטער קאָסמאָנאַווט אויף דער פּלאַנעטע.

בייסן באָדן זיך האָט וואַלענטין זיך צעבראָכן דעם האַלדז־ביין. מע האָט אים גלײַך געבראַכט אין שפּיטאָל, וווּ ער איז אומבאַוועגלעך אָפּגעלעגן העכער אַ כּוידעש צײַט. אַדאַנק די אָנשטרענגונגען פון די דאָקטוירים איז וואַלענטין געזונט געוואָרן, נאָר דעם אָטריאַד האָט ער געמוזט פאַרלאָזן.

דאָס איז געווען דער ערשטער, נאָר, צום באַדויערן, ניט דער לעצטער פאַרלוסט. צוליב פאַרשיידענע סיבעס איז אין פאַרשיידענע צײַטן אַוועקגעגאַנגען פונעם אָטריאַד מאַרס און אַ צווייטער וואַלענטין, אַנאַטאָלי און איוואַן, גריגאָרי און דמיטרי און דער דריטער וואַלענטין — דער ייִנגערער.

יאָ, דער וועג צום קאָסמאָס איז ביז גאָר אַ שווערער...

ס'איז געקומען גאַגאַרינס ריי דורכצוגיין די אויספּרווון אין דער סורדאָקאַמערע. אַ טויבע שטילקייט, ניט קיין לעבעדיקע, אַ טויטע אַטמאָספער

ארום. דער דאַזיקער עקספּערימענט ווערט דורכגעפירט אונטער דעם שטרענגן אויפזיכט פון די דאָקטוירים, אונטער אַ קאָנטראָל, וואָס איז וואָך טאָג און נאַכט. לעבן אין אַ באַשרענקטן רוים, אין דורכויסיקער שטילקייט איז ניט היימלעך, נאָר דאָס איז אומבאַדינגט. מע דאַרף זיך באַזאָרגן מיט אַרבעט.

יורי האָט געלייענט. אויף אַ שליסל האָט ער אויסגעקלאַפּט ראַדיאָ־מיי־טיילונגען: „איך לעב אויסגעצייכנט! די שטימונג איז אַ מונטערע, קיין אויסערגעוויינלעכס פיל איך ניט. איך אַרבעט!“...

ער איז גוט געווען באַהאַוונט אין די באַדינגונגען, אין וועלכע ער וועט זיך געפינען צען טעג אָדער נאָך מער. וואַלערי ביקאָווסקי איז דער ערשטער דורכגעגאַנגען דעם דאָזיקן אויספּרוּוו. ווען ער איז אַרויסגע־גאַנגען פון דער סורדאָקאַמערע, האָט מען אים געפרעגט: „נו, ווי־אַזוי?“ „נישקאָשע, כ׳בין אָפּגעזעסן“, — האָט ער געענטפערט.

אָט איצט דאַרף „אָפּזיצן“ גאַגאַרין. מע שפירט נאָך אים, אין פאַל פון אַן אומגליק, וועט מען אים העלפן. דעריקער איז — זיין פּאַרטאָן. ער שטעלט צונויף אַן איינזערנעם רעזשים: אַרבעטן און אַרבעטן. ער לייענט, מאָלט, פאַרשרייבט זיינע געדאַנקען, אידייען. צומאָל נעמט קלעמען אַ שווער געפיל פון איינזאַמקייט, הילפלאָזיקייט, שוואַכקייט. ס׳האָט זיך אַפּי־לע געמאַכט, אַז ער איז גרייט געווען צו בעטן, מע זאָל עפענען, אַרויס־לאָזן אים. ער האָט אויפגעהויבן די האַנט, קעדיי זאָגן דאָס איינציקע מוי־רעדיקע וואָרט, נאָר ער האָט דאָס וואָרט ניט אַרויסגעבראַכט.

ער האָט געטראַכט וועגן דער פאַרגאַנגענהייט, וועגן דער צוקונפט, וועגן דער אומופהערלעכער שטרעבונג פון דער מענטשהייט אַריינצודרינ־גען אין קאָסמאָס, וועגן ליטעראַטור, וואָס האָט דערוועקט דעם שעפערישן געדאַנק פון מענטשן און גערופן אין דער אַלוועלט, אָפּט אָנגעוויזן אַ פּרימיטיוון וועג צו דעם אומענדלעכן רוים. ער האָט געטראַכט וועגן אַסטראָנאָמיע, וועגן דער וויסנשאַפט, וואָס האָט געהאָלפן דעם מענטשן דערגרייכן נייע הייכן, געקלערט וועגן דעם שטערנזוכער אולוגבעק. אינעם פּופּצנטן יאָרהונדערט האָט דער רעגירער פון סאַמאַרקאַנד אולוגבעק אויסגעבויט אַן אָבסערוואַטאָריע און געקוקט אויף דער זון, אויף דער לע־וואָנע און אויף אַנדערע פּלאַנעטעס אין הימל. ער האָט צונויפגעשטעלט אַ קאַטאַלאָג, אין וועלכן ער האָט אָנגעוויזן די סאַמע פּינקטלעכע קאָאָרדי־נאַטן פון 1018 שטערן. לויט איר וויסנשאַפטלעכער ווערט, האָט די דאָ־

זיקע ארבעט ניט געהאט קיין גלײַכן צו זיך. אולוגבעק האָט אויסגערעכנט די לענג פון שטערן־יאָר.

דעם 19 אויגוסט האָט מען געשיקט אין קאָסמאָס א שיף, אף וועלכער עס האָבן זיך געפונען די הינט בעלקא און סטרעלקא, ווײַסע מײַז, גע־וויקסן און אינזעקטן. די געלערנטע האָבן פּאַרטראַכט דורכפירן גענעטישע אויספאָרשונגען: אויסרעכענען די שטופע פון דער אופווירקונג פון קאָס־מאָס אפן אָרגאַניזם פון דעם פליענדיקן.

אָבער די הויפּט־אופגאַבע פונעם עקספּערימענט איז געווען אויסשלײַפן די סיסטעם, וואָס דאַרף באַוואָרענען די לעבנסטעטיקײַט פונעם מענטשן און די געפּאַרלאָזיקײַט אינעם פלוג.

יורי גאַגאַרין איז געווען אנציקט. ער האָט געהאַלטן, אז דאָס איז א פּראַקטישע צוגרייטונג אף צו שיקן א מענטשן אין קאָסמישן רוים.

דעם זונטיקדיקן טאָג האָט ער פאַרבראַכט אין דער היים. געלייענט מײַסעלעך דעם קינד. געגאַנגען אין קראָם.

— דײַנער א פרײַער טאָג איז פאַר אונדז א יאָמטעוו, — האָט וואַליע געזאָגט.

— פאַר מיר אויך.

די כאַווייִרים פון צאָפן האָבן יורין מיטגעטיילט, אז דער פּאָלק, ווו ער האָט געדינט, איז רעפאָרמירט געוואָרן. פיל זײַנע פרײַנט, קאָמאַנדירן זײַנען אוועק אין רעזערוו, אָנגעקומען ארבעטן אף פאַרשיידענע אונטער־נעמונגען. יורין איז געוואָרן טרויעריק — ער האָט דאָך געטרוימט אראָפּ־כאַפּן זיך אין טראַנספּאָליאַריע, צו זײַנע טײַערע פרײַנט.

— ס'וועט קומען א צײַט, ווען מירן זיי אײַנלאַדן אלע צו זיך, — האָט וואַליע אים באַרויִקט.

אזוי איז דאָס טאַקע געווען.

עס האָט זיך אָנגעהויבן די אַטעסטאַציע פון די קאָסמאָנאַווטן. וועגן גאַגאַרינען האָט מען אָנגעשריבן: „ער האָט ליב אַקטיווע אַקציעס, אין וועלכע עס פּרעוואַלירט העראָיִק, דער דראַנג צום זיג, דער אָטעם פון פאַרמעסטונג. אין די ספּאָרטיווע שפּילן איז ער שטענדיק דער איניציאַ־טאָר, אַן אָנפירער, קאַפּיטאַן פון דער קאָמאַנדע. געוויינלעך שפּילט דאָ א ראָל דער ווילן זײַנער צו ווערן דער זיגער, די אויסדויערונג, די שטאַנד־האַפטיקײַט, דער געפיל פון קאָלעקטיווקײַט. זײַן באַליבט וואָרט איז „אַר־בעטן".

אָף די פּאַרזאַמלונגען טראָגט ער אַרײַן זאַכלעכע פֿאָרשלאָגן. שטענ־דיק זיכער אין זײַנע קרעפֿטן. עס איז זייער שווער, אייגנטלעך אוממעגלעך, אַרויסצובריינגען אים פֿון גלײַכגעוויכט. געוויינלעך איז ער געשטימט אַ ביסל דערהויבן, מעגלעך דערפֿאַר, וואָס זײַן קאָפּ איז פֿול מיט הומאָר און געלעכטער, דערבײַ איז ער ניכטער און באַדאַכט. ער איז איבערפֿולט מיט גרענעצלאָזער זעלבסטבאַהערשונג. די טרענירונגען טראָגט ער איבער גרינג. אַרבעט רעזולטאַטיוו. אָפּנהאַרציק. זײַן נעשאָמע און זײַן גוף זײַנען ריין. ער איז העפֿלעך, טאַקטיש, אַקוראַט און פּינקטלעך. האָט ליב איבער־צוכאַזערן: „ווי מע האָט אונדז געלערנט!" ווען ער זאָלצט איבער אין זײַנע כאָכמעס, איז ער באַשיידן־שעמעוודיק.

יוריס אינטעלעקטועלע אַנטוויקלונג איז אַ הויכע, אַ וווּנדערלעכער זיקאָרן. טיילט זיך אויס צווישן די כאַווײרים מיט זײַן פֿילזײַטיקער אַק־טיווער אופֿמערקזאַמקײַט, פֿאַרשטענדלעכקײַט און מאָמענטאַלער רעאַקציע. ער איז אַרבעטזאַם, גרייט זיך זאָרגפֿול צו די לימודים און צו די טרעני־רונגען, מאַניפּולירט זיכער מיט פֿאָרמולעס פֿון הימל־מעכאַניק און העכע־רער מאַטעמאַטיק.

ער שעמט זיך ניט צו באַשטיין אָף זײַן שטאַנדפּונקט, וועלכן ער האַלט פֿאַר ריכטיק. עס מאַכט אַן אײַנדרוק, אַז ער קען דאָס לעבן מער פֿון איי־ניקע זײַנע כאַווײרים. די באַציִונגען מיט דער פֿרוי זײַנען כאַווערישע".

דעם 30 אווגוסט האָט די סאָוועטישע רעגירונג באַשטעטיקט „די קלאַ־לים וועגן די קאָסמאָנאַווטן אין סאָוועטנפֿאַרבאַנד".

הייסט עס, אַז עס עקזיסטירט און האָט באַקומען איצט די פֿולע רעכט די נײַע פּראָפֿעסיע. סערגיי פּאַוולאָוויטש קאָראָליאָוו האָט באַגריסט די קאָסמאָנאַווטן מיטן דאָזיקן וויכטיקן דאָקומענט פֿון דער רעגירונג. ער האָט געזאָגט, אַז מע העלפֿט אונדז זייער, מע קאַרגט ניט קיין מיטלען, מע קומט אונדז אַנטקעגן בוכשטעבלעך אין אַלץ... פֿאַרגעסט אָבער ניט, אַז דאָס אַלץ איז אַן אַוואַנס, פֿאַר וועלכן מירן זיך דאַרפֿן אָפּרעכענען מיט גוטע טאַטן פֿאַר אונדזער פֿאָלק...

סערגיי פּאַוולאָוויטש איז געווען גערעכט. דער צענטראַל־קאָמיטעט פֿון דער פּאַרטיי, דער סעקרעטאַר פֿון צק פֿון קפּסס לעאָניד איליטש ברעזש־נעוו, וועלכער האָט אָנגעפֿירט מיט דעם דאָזיקן איניען, האָט געטאָן אַלץ, אַז די גרויסע אופֿגאַבע פֿון באַהערשן דעם קאָסמישן רוים זאָל דערפֿאָלג־רײַך אויסגעפֿילט ווערן.

יורי אלעקסייעוויטש האָט גוט געדענקט די ווערטער פונעם הויפּט־מאַרשאַל פון אוויאַציע ק. א. ווערשינינען: „ס'איז געקומען די צײַט אַף צוגרייטן מענטשן... איך דערוואַרט פיל אינטערעסאַנטס און נײַס, נאָר אויך א סאַך שוועריקײַטן. די זאַך איז ניט קיין געוויינלעכע, און איַיך וועט אָפּט אויסקומען שפּאַנען איבער צעלינאַ, מיט ניט קיין אויסגעטראָטענע וועגן, ווי די אוראַלטע פלעגן זאָגן, דורך דאָרנס צו די שטערן... די פּאַרטיי און די רעגירונג האַלטן, אַז די קאָסמישע אויספאָרשונגען האָבן אַן ערשטראַנגיקע באַדײַטונג".

יורי איז אַף עטלעכע טעג געקומען קיין גזשאַטסק צו די עלטערן און צו די ברידער. ער האָט פאַר אַלעמען, ווי שטענדיק, געבראַכט מאַטאָנעס.

די שטוב האָט געראָדערט מיט פריילעכן טומל און אָנשטעקנדיקן געלעכטער.

אין דער היים האָט מען באַמערקט, אַז יורי האָט זיך געענדערט. דער שמייכל — א פאַרמאַטערטער, נאָר די אויגן — רויִקע. מיט וואָס צו דער־קלערן די דאָזיקע ענדערונגען, האָט קיינער ניט געוווסט. וואָס טוט ער אין די דאָזיקע כאַדאָשים הינטער מאָסקווע, האָט יורי ניט דערציילט, און עפּעס איבעריקס פרעגן א מיליטערישן מענטשן — טאָר מען ניט, און יורי איז געווען אונטערן אײַנדרוק ניט נאָר פון זײַן אומגעוויינלעכער אַרבעט, נאָר אויך פון די באַגעגענישן מיט מענטשן. ער איז בוכשטעבלעך געווען באַגײַסטערט פון זייער טיפער בילדונג, קולטור און אינטעלעקט.

די טעג אין גזשאַטסק זײַנען גיך דורכגעלאָפן.

אין דער וויסנשאַפט־אַקאַדעמיע האָט מען אָנגעהויבן אַרבעטן אַף אויסקאָרעגירן דעם פּלאַן פונעם ערשטן פלוג. אַלע האָבן געוואַרט אַף נײַס. אַלע טאָג האָט מען געלערנט, זיך טרענירט. די לער האָט געפאָדערט אַלע קויכעס. לויט דער פּסיכאָלאָגישער אָנשטרענגונג האָט יעדער טאָג געקאָנט פאַרגלײַכט ווערן צו וואָכן, אפילו צו כאַדאָשים פון דער אַרבעט אין גאַר־ניזאָן. קיינער האָט דאָס לעבן ניט אונטערגעיאָגט, ניט געײַלט די געשעע־נישן, ניט פאַרגיכערט די פּראָצעסן, נאָר דאָס לעבן האָט מיט א ווירבלדי־קער קראַפט זיך באַוועגט צום אַפּאָגיי.

ס'איז אויספאָרמירט געוואָרן דער שטאַב פונעם צענטער אַף צוגרייטן קאָסמאָנאַווטן. יורי אלעקסייעוויטש האָט געזען מיט וואָס פאַרא גרויסער אָנלאָדונג עס אַרבעטן די אָנפירער פונעם צענטער, ער האָט געטראַכט

וועגן זייער גרענעצלאָזער אומדערמידלעכער טעטיקייט. עס זײַנען נאָך געווען אזעלכע, וואָס האָבן ניט פארשטאַנען די באַדײַטונג פון די קאָסמישע אויספאָרשונגען, ניט געגלייבט אין דער רעאַלקייט פון דער אַנגעהויבענער ארבעט, נאָר דאָס לעבן, די פּראָצעסן פון שאַפן נײַע טעכניק פאַר די אויספאָרשונגען האָבן געשטעלט אַפן טאָג־סיידער נײַע פּראָבלעמען.

אין עטלעכע כאַדאָשים ארום האָט גאַגארין זעלבסט זיך אָפּגעגעבן דער ארבעט אף צו אָרגאַניזירן און שאַפן דעם צענטער פון צוגרייטונג — און ער האָט פיל באַוויזן אופצוטאָן.

דעם 4 אָקטיאַבער איז געוואָרן דרײַ יאָר, זינט עס איז אין דער וועלט ארויסגעלאָזט געוואָרן דער ערשטער קינסטלעכער ספּוטניק. מיט דרײַ יאָר צוריק האָט די וועלט זיך דערוווּסט וועגן דער דאָזיקער איבעראַשנ־דיקער נײַס. דרײַ יאָר — און וויפל עס איז שוין אָפּגעטאָן געוואָרן, און וויפל שטייט נאָך פאַר אָפּצוטאָן! אין צענטער פון צוגרייטן קאָסמאָנאַווטן האָט מען דעם דאָזיקן יובילײַ פײַערלעך אָפּגעמערקט.

— דערלערנען די אַלוועלט איז ניט קיין זעלבסטציל, — האָט געזאָגט סערגיי פּאַוולאָוויטש. — ס'איז ניט פאַראַן קיין דערקענטעניש בלויז צוליב דער קונסט פון דערקענטעניש. מיר דרינגען ארײַן אין קאָסמאָס, קעדיי בעסער דערלערנען די פאַרגאַנגענהײַט פון אונדזער פּלאַנעטע, אף צו פאַר־רויסזען איר צוקונפט. מיר ווילן, אז די רעסורסן פון קאָסמאָס זאָלן דינען דעם מענטשן, ארײַנדרינגען אף אנדערע הימל־קערפּערס, און אויב די באַ־דינגונגען וועלן דאָס פאָדערן, באַזעצן דעם גאַנצן רוים ארום דער זון.

דעם 1 דעקאַבער איז אין סאָוועטנפאַרבאַנד געשיקט געוואָרן א קאָס־מישע שיף, אף וועלכער ס'האָבן זיך געפונען די הינט פּטשאָלקאַ און מוש־קאַ און אויך אנדערע ביאָלאָגישע אָביעקטן. ס'איז פאָרגעשטאַנען אויסצו־פאָרשן די מאָס פון קאָסמישער באַשטראַלונג.

„דאָס, וואָס פּטשאָלקאַ און מושקאַ זײַנען אומגעקומען, האָט איבערגע־לאָזט א ביטערן בײַטאַם, — האָט געשריבן יורי גאַגארין, — מיר האָבן אפּי־לע מוירע געהאַט דאָס צו אנערקענען פאַר זיך זעלבסט...” באַזונדערס שטאַרק האָבן דאָס איבערגעלעבט די דאָקטוירים, די אַוטאָרס פונעם דאָ־זיקן עקספּערימענט.

מע האָט געהאַלטן אין פאַרענדיקן דעם טעאָרעטישן קורס, און די גרינטלעכע לערן־צײַט איז אויסגעטיילט געוואָרן אף צו „באַווינען די קאָסמישע שיף”.

די טרענירונגען זײַנען פֿאָרגעזעצט געוואָרן מיט א פאַרגיכערטן טעמפּ.
די פראגע וועגן שיקן א מענטשן אין קאָסמאָס איז געוואָרן רעאַל. אָף דער סטיכײַיש־אנטשטאַנענער זיצונג פון די מיטגלידער פונעם אַטריאַד איז אופגעשוועמען די פראגע — ווער וועט זײַן דער ערשטער?

א קאָלעקטיווע מיינונג איז געווען, אז פליִען דער ערשטער וועט, מי־סטאמע, יורי.

דער פּליִער־קאָסמאָנאַווט אנדריאן ניקאָלײַעוו דערמאָנט זיך, אז ווען זיי האָבן וועגן דעם געזאָגט גאַגארינען, האָט ער אפילע ניט געקאָנט גלייבן, אז נעמען דעם ערשטן סטארט וועט דאפקע ער. „נאָר מיר האָבן אין דעם ניט געצווייפלט, און דערפאר באשטאנען אף אונדזער מיינונג, און מיר האָבן געפאָדערט פון אים אָן ענטפער, צי איז ער גרייט אויסצור־האלטן אלץ, וואָס אים דערוואַרט. אן אופגערעגטער, א גערירטער ביז דער טיף פון דער נעשאָמע, האָט יורי ארומגענומען פאר די אקסלען מיך און גערמאנען, — ער איז געזעסן צווישן אונדז, — און האָט געזאָגט:

— וואָס רעדט איר, כעוורע... אף מײַן ערנוואָרט, מײַן הארץ וועט שטענדיק פארבלײַבן אזא".

אין יאנואר 1961, האָבן זיך אָנגעהויבן די עקזאמענעס אינעם אַט־ריאַד פון די קאָסמאָנאַווטן. אפּן סמאך פון די רעזולטאטן פון די אָפּגעגע־בענע עקזאמענעס איז געוואָרן צוגעייגנט דער נאָמען „קאָסמאָנאַווט" דעם ערשטן זעקסטלינג פונעם אַטריאַד.

אין יענע טעג האָט מען א סאך געשמועסט וועגן די קומענדיקע פליגן, פאנטאזירט, געטרוימט. אָט אזא אָוונט פון דערינערונגען האָט קאָראָליאָוו פאָרגעלייגט דורכפירן בא אים אין דער היים. „אויב ניט, וועט קיין אנדער צײַט ניט זײַן", — האָט ער געזאָגט. אין דעם דאָזיקן טאָג האָט סערגיי פּאוולאָוויטש, עמעס, מיט א פארשפּעטיקונג, אָפּגעמערקט זײַן געבוירן־טאָג.

— אײַך, דער יוגנט, בין איך מעקאנע! — האָט ער יענעם אָוונט גע־זאָגט צו זיי, — דירעקט אײַך שטייט פאָר אויסצופילן אָן א שיר אינטע־רעסאנטע זאכן!

דעם 20 פעווראַל האָבן די קאָסמאָנאַווטן אָנגעהויבן דערלערנען און אָנמעסטן די סקאפאנדרען. יורי האָט געשפּאסט:

— א סקאפאנדער איז א קאָסמישע שיף אין א מיניאַטיור־פאָרם, די ערד פאר פערזענלעכן באנוץ.

מיט די קאָסמאָנאַוטן האָט געשמועסט ניקאָלײַ פּעטראָוויטש קאַמאַנין. ער האָט גערעדט וועגן די נאָענטע און ווײַטע שטערן, וועגן די פּאַרענ־דיקטע טרענירונגען. קאַמאַנין האָט דערלויבט געבן צו וויסן די פּרויען, די אייגענע און פרײַנט, אַז איינער פונעם אָטריאַד וועט אינגיכן פליִען אין קאָסמאָס.

— די לאַגע דאַרף מען ניט דראַמאַטיזירן, — האָט אונטערגעשטראָכן ניקאָלײַ פּעטראָוויטש, — נאָר אַן איניען איז עס אַ נײַער, וואָס פאָדערט מאַקסימום אָנגעשטרענגטקײַט...

דעם 7 מאַרט איז בײַ די גאַגאַרינס געבוירן געוואָרן די צווייטע טאָכ־טערקע, מע האָט איר אַ נאָמען געגעבן גאַליע.

אויף דער אָרדנטלעכער פּאַרטיי־פאַרזאַמלונג, ווו עס איז געשטאַנען די פראַגע „וויאַזוי ער איז גרייט אויסצופילן דעם באַפעל פון היימלאַנד", האָט יורי אַלעקסייעוויטש געזאָגט:

— עס ענדיקן זיך אונדזערע צוגרייטונגען, עס דערנעענטערט זיך דער טאָג פון סטאַרט. דער דאָזיקער פלוג וועט זײַן דער אָנהייב פון אַ נײַעם עטאַפּ אין אונדזער אַרבעט. איך קאָן פאַרזיכערן, אַז איך וועל נישט שאַ־נעווען ניט קיין קויכעס, ניט קיין מי, ניט רעכענען זיך מיט קיין זאַך, קעדיי אויספילן די פאַרגעבונגען פון דער פּאַרטיי און דער רעגירונג.

דעם 24 מאַרט איז די גרופּע קאָסמאָנאַוטן בעראָש מיט נ. פּ. קאַמאַ־נינען אַרויסגעפלויגן קיין בײַקאָנור. דאָס איז געווען דער ערשטער באַזוך אין בײַקאָנור.

— מיט עפּעס אַ געמישטן געפיל פון באַגײַסטערונג און דערהויבנ־קײַט, — האָט דערנאָך געשריבן יורי אַלעקסייעוויטש, — האָב איך געקוקט אויף דעם גיגאַנטישן געבײַ, וואָס הויכט זיך איבערן קאָסמאָדראָם, ווי אַ טורעם.

דעם 30 מאַרט איז יורי אַלעקסייעוויטש מיט נאָך עטלעכע קאָסמאָ־נאַווטן געווען אין מאָסקווע, אויפן רויטן פּלאַץ, אין מאַוזאָליי פון וו. אי. לענינען. דאָס איז געווען דער רוף פון דער נעשאָמע. שפּעטער זײַנען די דאָזיקע באַזוכן געוואָרן אַ טראַדיציע.

15 אַזייגער פונעם דריטן אַפּרעל, ווען דער צווייטער אָטריאַד קאָסמאָ־נאַווטן האָט אָנגעהויבן אָפּגעבן עקזאַמענעס, איז געקומען נ. פּ. קאַמאַנין אין זוויאָזדני און געמאָלדן וועגן דעם באַשלוס פון דער סאָוועטישער רעגירונג שיקן אַ מענטשן אין קאָסמאָס.

16 אזייגער האָט ס. פּ. קאָראָליאָוו געמאָלדן, אז ער פליט ארויס קיין בײַקאָנור.

דעם 4 אפּרעל זײַנען פאר גאגארינען און טיטאָוון פארגרייט געווען דאָקומענטן, וועלכע האָבן באשטעטיקט, אז זיי זײַנען בירגער פונעם סאָ־וועטנפארבאנד.

דעם 5 אפּרעל איז די ערשטע גרופּע קאָסמאָנאווטן ארויסגעפלויגן קיין בײַקאָנור.

א ליטערער, זוניקער וועטער האָט באגלייט דעם עראָפּלאן ביז צו בײַקאָנור. דאָ איז דער פרילינג געווען אין פולן ברען, א ליבע וואַרעמ־קײַט. טיולפּאנען האָבן האסטיק זיך געהויבן אינעם גאנצן ארום. די נאטור, פּונקט ווי א גוטער קינסטלער, האָט אונטערגעקליבן בונטע פארבן, באשאפן א פריילעכן, פּילקאָלירינן פּייזאזש. אין עראָפּלאן האָבן אלע געגומען קוקן אין די איליומינאטאָרס און, דערזען א גיגאנטישן טעפּיך פון קווייטן, פארשטאָרבן געוואָרן, אנציקטע פון דער וווּנדערלעכער זעונג.

די לעצטע צוויי כאדאָשים זײַנען געווען ביז גאָר אָנגעשטרענגטע. ארבעט אין די צעכן פון די אונטערנעמונגען, פלוגן, אָפּטע באגעגענישן און אינטערעסאנטע שמועסן מיטן הויפּט־קאָנסטרוקטאָר.

דעם 6 אפּרעל איז אָף א באראטונג באהאנדלט געוואָרן די פראגע וועגן דער גרייטקײַט צום פלוג, עס זײַנען גענוי אָפּגעוויגן געוואָרן די מינדסטע דעטאלן, די קלענסטע מעניעס אין דער ארבעט פון דער סי־סטעם. ס׳איז אויסגעארבעט געוואָרן די פארגעבונג פון איין ארומקרײַזונג ארום דער ערד.

אומעטום שווימט אויף די פראגע: ווער וועט זײַן דער ערשטער?

די קאָסמאָנאווטן טרענירן זיך, באוויינעז די שיף, ארבעטן אויס די געוווינהײַטן פון לאָזן אין גאנג דעם ספּוטניק מיט די הענט. אין דעם דאָ־זיקן פלוג רעכנט זיך אזא אויסגאנג פון אומקערן זיך אף דער ערד אלס אווארייע־מעטאָד.

יע. א. קארפּאָוון, דעם אָנפירער פונעם צענטער פון צוגרייטן קאָסמאָ־נאווטן, האָט קאָראָליאָוו געזאָגט:

— יעווגעני אנאטאָליעוויטש, דערלויבט ניט איבעריקס אָנשטרענגען זיך סײַ די, וועלכע לערנען, און סײַ די, וועלכע לערנען זיך. אלס מעדיקער דארפט איר אייצענען, אז די פּליער זאָלן זיך לאָזן אין פלוג אין דעם בעסטן צושטאנד.

דעם צווייטן העלפט טאָג האָט מען אָנגעהויבן אָנמעסטן די סקאַפאַנ־דערס.

די ערשטע האָבן אָנגעטאָן די קאָסמישע קאָסטיומען יורי גאַגאַרין און גערמאַן טיטאָוו. קאַמאַנין און קאַרפאָוו טוען אַלץ, קעדיי אויסמײַדן די אָנגעשטרענגטקייט, דעם אומרו, די ערגערנישן פון די קאָסמאָנאַווטן.

געגעסן אָוונטברויט האָבן אַלע אינײַנעם, מע האָט זאַכלעך באַהאַנדלט די רעזולטאַטן פון די טרענירונגען און אַזויאַרום פאַרקלענערט די צאָל זיצונגען.

דעם 7 אַפּרעל האָט מען נאָכן איבערבײַסן זיך פאַרנומען מיט דער האַנט־אַראָפּשטײַגונג, באַהאַנדלט, וויאַזוי זיך אופירן נאָכן אַראָפּנידערן. עס איז אָנגעשריבן געוואָרן אַן אינסטרוקציע, נאָר אַלע האָבן גוט פאַר־שטאַנען, אַז אַלץ פאָרויסזען קאָן מען ניט, פונקט ווי מע קאָן ניט אַלץ זיך אויסלערנען. אַלע זעקס קאָסמאָנאַווטן אַרבעטן לויט דער זעלבער פּראָ־גראַם, דערווײַל מאַכט מען קיינעם ניט גרינגער, קיינער באַקומט ניט קיין שום פאָרצוגן, אַלע דאַרפן גרייט זײַן צו פליִען. אַלץ האָט געקאָנט פּאַ־סירן, — האָט געזאָגט יורי אַלעקסייעוויטש, — ס'איז גענוג געווען, אַז אַ שטויבעלע זאָל אַרײַן אין אויג דעם ערשטן קאַנדידאַט אַף צו פליִען אין קאָסמאָס אָדער די טעמפּעראַטור זאָל זיך באַ אים העכערן אַף אַ האַלבן גראַדוס, צי דער פּולס זאָל אויסקלאַפּן מער מיט פינף טאַקטן — וואָלט מען אים שוין דעמלט געדאַרפט פאַרבײַטן אַף אַן אַנדערן צוגעגרייטן מענטשן.

פאַרן וואַרמעס האָט מען צוויי שאָ זיך פאַרנומען מיט ספּאָרט. פּופּצן אַזייגער האָט מען די קאָסמאָנאַווטן דערלויבט נאָכמיטאָגדיקע רו.

דעם 8 אַפּרעל זײַנען אַלע קאָסמאָנאַווטן אַף אַ טרענירונג אין מאָנ־טאַזש־אויספּרוו־קאָרפּוס. צו גאַגאַרינען גייען צו אינזשעניערן, טעכניקער, לאַבאָראַנטן און בעטן באַ אים אַן אויטאָגראַף.

— וואָס עפּעס אינמיטנדערינען, פרײַנט מײַנע, — כידעשט זיך יורי אַלעקסייעוויטש, — וואָס עפּעס אויטאָגראַפן?

— מע דאַרף, — זאָגט איינער פון די אָנפירער.

— מיטן באַדינג, אַז אַלע וועלן שטעלן די כסימע, — באַשטייט גאַגאַ־רין און קוקט אַף אַנדריאַן ניקאָלײַעוון.

— שרײַב אונטער, יורי, — זאָגט אַנדריאַן. גאַגאַרין לאָזט אַראָפּ די אויגן און שרײַבט אונטער. פיל שאָען נאָכאַנאַנד האָט זיך באַראַטן די מע־

לוכישע קאָמיסיע פון לאָזן אין גאנג די קאָסמישע שיף „וואָסטאָק“ מיט א מענטשן אפן באָרט.

אין זאל פון דער זיצונג פון די געלערנטע, אינזשעניערן, קאָנסטרוקטאָרס האָט די קאָמיסיע באשטעטיקט די פארגעבונג פון דעם פלוג, פאנאנדערגעקליבן די פראגן, וואָס זיינען פארבונדן מיט אופזוכן און ברענגען דעם קאָסמאָנאווט נאָך דעם, ווי ער וועט זיך אראָפּלאָזן אף דער ערד. די פראגע וועגן דעם קאנדידאט — ווער וועט פליען דער ערשטער, האָט מען פאנאנדערגעקליבן קימאט צום סאָף. די בייוועזנדיקע האָבן גוט געוווּסט, אז די דאָזיקע פראגע איז די שווערסטע; ווער עס וועט זיין דער ערשטער, איז א וויכטיקער מעלוכישער שריט. די רעכט אף ארייַנצוטראָגן א פאָרשלאָג וועגן קאנדידאט איז געגעבן געוואָרן דעם גענעראל קאמאנינען. ער לייגט פאָר באשטעטיקן אפן ערשטן פלוג די קאנדידאטור פונעם עלטערן לייטענאנט גאגארינען. ער מאָטיווירט זיין באשלוס, ברענגט ארגומענטן, פאקטן, אָנגאבן. די רעכט אף ארויסצורוקן קאנדידאטן איז געגעבן אלעמען. צום ערשטן פלוג זיינען גרייט פאוועל פּאָפּאָוויטש, גערמאַן טיטאָוו, אנדריאַן ניקאָלייעוו... אלע זיינען גרייט, נאָר פליען קאָן דערווייל נאָר איינער און נאָר דער, וואָס, בא אלע גלייכע מיילעס, פארמאָגט ער נאָך איין מיילע — ער קאָן זיין דער ערשטער.

„גערמאַן טיטאָוו איז געזעסן צו מיר אין פראָפיל, — האָט געשריבן יורי אלעקסייעוויטש, — און איך האָב זיך געשפיגלט אין די נאָבעלע שטריכן פון זיין שייַן און פארטראכט פּאָנעם, אין זיין הויכן שטערן, איבער וועלכן עס האָבן זיך עטוואָס געקרויזט זיינע ווייכע קאשטאנענע האָר. ער איז געווען טרענירט, פונקט אזוי ווי איך, און, געוויס מער פייַיקער. עפשער האָט מען אים ניט געשיקט דעם ערשטן, אָפּהיטנדיק אים אף א צווייטן, אף א מער קאָמפליצירטן פלוג“.

וואָס האָט גערדארפט זאָגן ניקאָלײַ פעטראָוויטש קאמאנין אף צו פארטיידיקן זיין קאנדידאטור? לויבן איינעם אפן כעזשבן פון אן אנדערן האָט ער ניט געקאָנט, ניט געהאט קיין רעכט. יאָ, ער האָט גוט געוווּסט, אז יורין האָבן ליב די כאווירים. זיין אופריכטיקייט האָט באצויבערט, צוגעצויגן די מענטשן.

די קאָמיסיע האָט באשטעטיקט יורי גאגארינען אפן ערשטן פלוג אין דער וועלט אין קאָסמישן רוים.

די מיטגלידער פון דער מעלוכישער קאָמיסיע זײַנען געקומען אין מאָנ־טאַזש־אויספּרווו־קאָרפּוס, קעדיי זיך צו באַקאַנען, וויאַזוי עס גייען די טרעניררונגען פון די קאָסמאָנאַוטן.

סערגיי פּאַוולאָוויטש קאָראָליאָוו האָט, ניט אַנטפּלעקנדיק דעם באַ־שלוס, וואָס איז נאָרוואָס אָנגענומען געוואָרן, ניט געצײַלט און סקרופּולעז געגומען דערקלערן גאַגאַרינען די אַרבעט פון די סיסטעמען, איבערצײַגט דעם מיטשמועסער אין זייער זיכערקייט.

יורי האָט צוגעשאָקלט מיטן קאָפּ, מאַסקים געווען מיט די אַרגומענטן פונעם הויפּט־קאָנסטרוקטאָר, מיט שטוינונג געקוקט אָף סערגיי פּאַוולאָ־וויטשן, וועלנדיק פאַרשטיין די סיבע, פאַרוואָס יענער האָט זיך אַזוי צע־רעדט. אומבאַמערקט האָט יורי אויך זיך אַרײַנגעצויגן אינעם געשפּרעך.

פּלוצעם איז סערגיי פּאַוולאָוויטש שטיל געבליבן און געכאַפּט אַ קוק אָפן קאָסמאָנאַווט.

— וואָס זשע באַקומט זיך? איך מונטער אים אונטער, און ער איבער־צײַגט מיך אין דער זיכערקייט פון דער שיף...

— מיר, — האָט געזאָגט גאַגאַרין, — מונטערן אונטער איינער דעם אַנ־דערן.

קאָראָליאָוו האָט געגעבן אַ פאַראָרדענונג, אַז דעם קאָמאַנדיר פון דער שיף און זײַן דובליאָר זאָל מען פאַרן טאָג פון סטאַרט און אויך פאַר דער סטאַרט־נאַכט אָפּגעבן אַ באַזונדער שטיבל, ניט ווײַט פונעם סטאַרט.

קלאַוודיאַ אַקימאָוונאַ, די באַלעבאָסטע פונעם הויז, ווו עס שטייט פאַר צו פאַרברענגען דעם מעסלעס פאַרן סטאַרט דעם קאָמאַנדיר פון „וואָ־סטאָק" און זײַן דובליאָר, האָט געפרעגט בא קאָראָליאָוון:

— אָף אַ וועלכן בעטל וועט שלאָפן גאַגאַרין?

— גאַגאַרין? — האָט זיך פאַרכידעשט קאָראָליאָוו. — פאַרוואָס האָט איר באַשלאָסן, אַז אין דעם שטיבל דאַרף שלאָפן ער?

— איך ווייס ניט, איך קלער פּאָשעט, אַז אונדזער ערשטער מענטש אין קאָסמאָס דאַרף זײַן אַזאַ, ווי גאַגאַרין. איך בין אַ מאַמע פון אַ פליִער...

— און צוליב וואָס דאַרפט איר עס, קלאַוודיאַ אַקימאָוונאַ?

— איך וועל אויפקשטעלן בא זײַן בעט טיולפּאַנען...

„פאַרוואָס ווייסט קלאַוודיאַ אַקימאָוונאַ, אַז דער ערשטער דאַרף זײַן גאַגאַרין, און מיר..." — האָט אַ טראַכט געטאָן סערגיי פּאַוולאָוויטש.

ניקאָלײַ פּעטראָוויטש קאַמאַנין באַשליסט דערציילן גאַגארינען און טיטאָוון וועגן דעם באַשלוס פון דער מעלוכישער קאָמיסיע. ער רעדט וועגן קאָמפּלעקס פּראָגן, וועלכע זײַנען באַהאַנדלט געוואָרן אויף דער זי־צונג: וועגן רעגיסטרירן דעם פלי אַלס אַ וועלט־רעקאָרד, וועגן אוואַריע־קאַטאַפּולטירונג פונעם קאָסמאָנאַוט בײַם סטאַרט און אַזוי ווײַטער.

ער האָט אײַנגעלאַדן צו זיך יורי גאַגארינען און גערמאַן טיטאָוון, זיך דורכגעשמועסט מיט זיי וועגן דער צוגרייטונג און געזאָגט פּראָסט, ווי מעגלעך רויק:

— די קאָמיסיע האָט באַשלאָסן, אַז עס פליט גאַגארין. אַלס רעזערוו צוגרייטן טיטאָוון.

גאַגארין האָט זיך צעשמייכלט — אים האָט ניט געקלעקט קיין קויעך צו דערשטיקן אין זיך די פרייד. איבער טיטאָווס געזיכט איז דורכגעלאָפן אַ שאָטן פון באַדויערונג, אָבער בלויז אויף אַ ווײַלע. גערמאַן האָט מיט אַ שמייכל שטײַף אַ דריק געטאָן יורין די האַנט, און יענער האָט ניט פאַר־שפּעטיקט צו דערמוטיקן דעם כאַווער:

— אײַנגיכן, גערמאַן, וועט זײַן דײַן סטאַרט.

די, וועלכע זײַנען געווען אויפן קאָסמאָדראָם, האָבן אויפגערעגט געוואַרט אויף דער היסטאָרישער שאָ.

„ער האָט זיך געגרייט צו באַגיין אַ העלדנטאַט, — דערמאָנט זיך דער פּליִער־קאָסמאָנאַווט יעווגעני כרונאָוו, — ווײַל זײַן פלי האָט מען אַנדערש אָפּשאַצן ניט געקאָנט. ער איז געפלויגן אַהין, ווו קיין מענטש איז נאָך קיינמאָל ניט געווען, ער איז געפלויגן אין אַ פײַנטלעכער סוויווע פאַרן מענטשן, אין דער וועלט פון וואַקוּום און שטילשטאַנד, אין קיניגרײַך פון פאַרניכטנדיקער אולטראַפיִאָלעטווער אויסשטראַלונג און טיילעכלעך פון הויכער ענערגיע, דער קוואַל פון וועלכע עס איז די זון, און וואָס ברענגען טויט פאַר אַלעם לעבעדיקן. ער האָט געדאַרפט פליִען מיט אַ גיכקײַט, מיט וועלכער ס'איז קיינמאָל ניט געפלויגן קיין מענטש. אַלץ איז דאָ געווען צום ערשטן מאָל. און קיינער האָט ניט געקאָנט געבן קיין פולע גאַראַנטיע, אַז ער וועט אומבאַדינגט זיך אומקערן צוריק אויף דער לײַבלעכער ערד".

גאַגארין היט זיך אויס פון איבעריקן טומל, פון איבעריקע קאָנטאַקטן, פון ניט קיין אומבאַדינגטע געשפּרעכן, מיט איין וואָרט, פון דעם אַלץ, וואָס וואָלט אים געשטערט זיך קאָנצענטרירן, טראַכטן וועגן פלוג.

אינמיטן טאָג זײַנען גאַגאַרין און טיטאָוו געקומען אַף דער סטאַרט־פּלאַטפאָרמע, דורכגעפירט א טרענאַזש אין דער קאַבינע פון דער קאָסמי־שער שיף.

„עס איז געווען זייער טשיקאַווע צו קוקן אַף גאַגאַרינען פון א זײַט, — האָט דערציילט דער פּראָפעסאָר. ב. וויקטאָראָוו, — ס'האָט זיך געפילט, ווי פריידיק ער איז געשטימט, ווי אָנגענעם אים איז, וואָס ער פליט דער ער־שטער. נאָר דאָס האָט ניט געשטערט גאַגאַרינען צו זײַן ערנסט, רויק, קאָנ־צענטרירט. איך האָב געקוקט אַף אים און מיטן געדאַנק פאַרשטאַנען, אז מאָרגן וועט דער דאָזיקער באַכער אופרודערן די גאַנצע וועלט".

יורי גאַגאַרינען און גערמאַן טיטאָוון לאָזט מען איבער אליין. דער סטראַטעגישער מעדיציניש־פּסיכאָלאָגישער פּלאַן טרעט אַרײַן אין זײַנע רעכט. מיט זיי איז א דאָקטער, נאָר ער איז א זײַטיקער צושויער. גער־מאַן לייענט יורין לידער, דערציילט אים סיבירער מײַסעלעך, אַוואַ־כאָכ־מעס. אינצווייען איז זיי גוט, נאָר אינדרײַען איז בעסער, אָבער די פּאָ־דערונגען צווינגען, עס זאָל זײַן, ווי־עס־איז.

די קאָסמאָנאַווטן שפּילן אין ביליאַרד, הערן פּלאַטן, אַף וועלכע ס'איז פאַרשריבן רוסישע מוזיק, ריידן וועגן דער קינדהײַט, וועגן דער מיליטער־שול.

סערגיי פּאַוולאָוויטש האָט אינאָוונט באַזוכט די קאָסמאָנאַווטן, אופּ־מערקזאַם באַטראַכט דעם צימער, פאַרגעבן עטלעכע פראַגן, געזעסן א פּאָר מינוט א פאַרקלערטער — עפּשער האָט ער זיך אַרײַנגעטאָן אין עפּעס א געדאַנק, צי פּאַשעט אָפּגערוט — דערין האָט ער זיך זייער געניטיקט אין יענע טעג. ער האָט געווונטשן די קאָסמאָנאַווטן א רויקע נאַכט, כאָטש פאַר אים איז זי קיין רויקע ניט געווען, און פּאַמעלעכן, מיט שווערע טריט, אַוועקגעגאַנגען.

די לעצטע נאַכט פאַרן סטאַרט!

דעם 12 אַפּרעל 1961 האָט קאָראָליאָוו זיך אַף א רעגע אויסגעוויזן, אז ער איז געקומען דער ערשטער אין דעם דאָזיקן הויז, ער האָט געכאַפּט א קוק אַף די שלאָפנדיקע יורי גאַגאַרינען און גערמאַן טיטאָוון, אַרויסגע־גאַנגען אַפּן גאַנעק און דערזען, ווי פאַרזיכטיק עס דערוויטערט זיך יעוו־געני אַנאַטאָליעוויטש קאַרפּאָוו.

3 אַזייגער 00 מינוט. סערגיי פּאַוולאָוויטש האָט געמאַכט עטלעכע טריט אַף צוריק און פונדערווײַטנס געכאַפּט א קוק אַף דעם סטאַרט־פּלאַץ, אַפּן

גיגאַנטישן קערפּער פון דער ראַקעטע. זי האָט אויסגעזען עפעקטפול אין דער אַרומרינגלונג פון די פערמעס און אַ באַלויכטענע מיט מעכטיקע פּראָזשעקטאָרס. אַ מידער האָט דער הויפּט־קאָנסטרוקטאָר געקוקט אויף דעם, וואָס ער האָט באַשאַפן מיט זיינע אייגענע הענט, אַפן קינד פון זיין גאַנץ לעבן. דאַכט זיך, אַז אַלץ איז פאַרטיק! וויאַזוי וועט אויסזען דער באַגינען פון דער קאָסמישער ערע, פון דער ערע פון גאַלאַקטישן שווימען? שוין זשע מאָרגן? ניין, שוין היינט!

דער רוביקאָן איז איבערגעשפּאַנט! עס געשעעט! וואָס וועט זיין?

„דערווייל איז דאָס אַן איניען ניט קיין דאַנקבאַרער, אַ ריזיקאַלער און אומגעוויינלעך שווערער, — האָט געשריבן ק. ע. ציאָלקאָווסקי, — ער וועט פאָדערן ניט נאָר אויסערגעוויינלעכע אָנשטרענגונג פון קויכעס און געניאַלע מויכעס, נאָר אויך פיל קאָרבאָנעס.

...דאָס שווימען צווישן שטערן קאָן מען ניט פאַרגלייכן מיט פליען אין דער לופט. דאָס ערשטע איז אַ שפּילעכל אין פאַרגלייך מיטן צווייטן".

אַ קלוגע וואָרענונג פון אַ גאָען. נאָר נישט ציאָלקאָווסקי גופא, נישט זיינע מעסירעסנעפעשדיקע שילער האָבן זיך ניט אָפּגעזאָגט פון אָט דעם טרוים.

5 אַזייגער מיט 30 מינוט. יעווגעני אַנאַטאָליעוויטש קאַרפּאָוו איז מיט דער זיכערקייט פון אַ פאָלקנפירער אַריינגעקומען אין שלאָפצימער און אַ טרייסל געטאָן גאַגאַרינען פאַרן אַקסל:

— יורי, שוין צייט...

גאַגאַרין איז אויפגעשטאַנען. באַלד האָט זיך אויך אויפגעהויבן גערמאַן טיטאָוו, אונטערזינגענדיק אַ פריילעך לידעלע וועגן לאַנדישן — אַ שטענ־דיקע באַדערפעניש בא דעם דאָזיקן מענטשן אין מוזיק. דאָס איז געווען דער ערשטער זיג פון די פּסיכאָלאָגן, וואָס מוזיק איז געוואָרן אַ נויטוועג־דיקייט. דער דאָקטער האָט אַ באַפרידיקטער אַ שאָקל געטאָן מיטן קאָפּ — די קאָסמאָנאַווטן זיינען געווען מונטער, געזונט. די צוגרייטונגס־פּראָגראַם צום פלוג איז אויסגעפילט געוואָרן פּינקטלעך.

6 אַזייגער מיט 30 מינוט. די קאָסמאָנאַווטן זיינען אין דער באַגלייטונג פון די מעדיקער אַרויסגעגאַנגען פון שטיבל, סערגיי פּאַוולאָוויטש האָט זיי באַגעגנט. דער הויפּט־קאָנסטרוקטאָר איז געווען פאַרדייגעט — וויזט אויס, אַז עס האָט זיך געלאָזט פילן די שלאָפלאָזע נאַכט.

שפּעטער האָט גאַגאַרין דערציילט וועגן דער דאָזיקער באַגעגעניש:

— ער האָט מיר געגעבן עטלעכע אייצעס און רעקאָמענדאַציעס, וועלכע איך האָב נאָך קיינמאָל ניט געהערט און וועלכע האָבן מיר געקאָנט צוניץ קומען בײַסן פלוג. מיר האָט זיך אויסגעדאַכט, אַז ווען ער האָט אונדז דערזען און זיך דורכגעשמועסט מיט אונדז, איז ער געוואָרן לוסטיקער.

סערגיי פּאַוולאָוויטש האָט גערעדט קורץ און פּינקטלעך, גערעדט אַפאָריסטיש, נאָר זײַנע רייד זײַנען געווען פאַר אַן „ענגן קרײַז”, און די אייצעס אומבאַדינגט נאָר פאַר פּראָפעסיאָנאַלן.

6 אַזייגער מיט 50 מינוט. גאַגאַרין איז געקומען צו פאָרן אויף דעם סטאַרט־פּלאַץ, איז אַרויסגעגאַנגען פונעם אויטאָבוס. פיל פון די, וואָס זײַנען דאָ געווען, האָבן אים געקענט פּערזענלעך. אַלעמען האָט באַהערשט אַ מין אומרו.

נאָכן ראַפּאָרט פונעם פאָרזיצער פון דער מעלוכישער קאָמיסיע האָט יורי געמאַכט אַ מעלדונג פאַר דער ראַדיאָ און פאַר דער פּרעסע.

ער האָט געזאָגט:

„...אין עטלעכע מינוט אַרום וועט די מעכטיקע קאָסמישע שיף מיך אוועקטראָגן אין די ווײַטע ראַכוועסן פון אַלוועלט. וואָס קאָן מען אײַך זאָגן אין די דאָזיקע לעצטע מינוטן פאַרן סטאַרט? דאָס גאַנצע לעבן, ווײַזט זיך מיר איצט אויס, ווי איין ווונדערלעכע רעגע. אַלץ, וואָס עס איז איבערגעלעבט געוואָרן, אַלץ, וואָס עס איז געמאַכט געוואָרן פריִער, איז געווען איבערגעלעבט און געטאָן צוליב דער דאָזיקער מינוט...

דער ערשטער אופטאָן דאָס, וועגן וואָס עס האָבן געטרוימט דורעס מענטשן, דער ערשטער דורכלייגן אַ וועג פאַר דער מענטשהײַט אין קאָסמאָס... רופט מיר אָן אַ גרעסערע אויפגאַבע לויט דער קאָמפּליצירטקײַט, פון דער, וואָס עס איז אויסגעפאַלן מיר. דאָס איז אַ פאַראַנטוואָרטלעכקײַט ניט פאַר איינעם, ניט פאַר קיין צענדליקער מענטשן, ניט פאַר קיין קאָלעקטיוו. דאָס איז אַ פאַראַנטוואָרטלעכקײַט פאַרן גאַנצן סאָוועטישן פאָלק, פאַר דער גאַנצער מענטשהײַט, פאַר זײַן וואָר און צוקונפט, און אויב באַשליס זיך דאָך אויף דעם דאָזיקן פלוג, איז דאָס נאָר דערפאַר, ווײַל איך בין אַ קאָמוניסט, ווײַל הינטער מײַן פּלייצע שטייען געשטאַלטן פון אומשטערבלעכן העראָיזם פון מײַנע לאַנדסלײַט — די סאָוועטישע מענטשן”.

8 אזייגער מיט 30 מינוט. א דרײַסיק־מינוטיקע גרייטקײַט. טיטאָוון איז צוויסנגעגעבן, אז ער קאָן אראָפּנעמען דעם סקאפאנדער און פאָרן אפּן באאָבאכטונגס־פּונקט, ווו עס האָבן זיך שוין פארזאמלט אלע ספּעציאַ־ליסטן.

עס גייט אן אקטיווער ראדיאָ־איבערוף. גאגארינס קאָרעספּאָנדענטן זײַנען סערגיי פּאוולאָוויטש קאָראָליאָוו, ניקאָלײַ פּעטראָוויטש קאמאנין, פּאוועל ראָמאנאָוויטש פּאָפּאָוויטש און אלעקסיי ארכיפּאָוויטש לעאָנאָוו. זיי געפינען זיך אלע אין ראדיאָ־פּונקט.

8 אזייגער מיט 32 מינוט. פּ א פּ א ו י ט ש: — מיט אײַער געזונט־צושטאנד אינטערעסירט מען זיך אין מאָסקווע. מע האָט איבערגעגעבן, אז איר פילט זיך גוט און דאָס באטײַט, אז איר זײַט גרייט צו די ווײַטערדיקע איניאָנים.

ג א ג א ר י ן: מע האָט איבערגעגעבן ריכטיק. איך פיל זיך גוט, די שטימונג איז א מונטערע, צו דער ווײַטערדיקער ארבעט בין איך גרייט.

9 אזייגער 07 מינוט. סערגיי פּאוולאָוויטש אינפאָרמירט די קאָסמאָ־נאווטן וועגן דעם, וואָס עס טוט זיך אף דער ערד.

ק א ר א ל י א ו: — עס ווערט געגעבן די אָנצינדונג. „קעדער".

ג א ג א ר י ן („קעדער"): איך האָב פארשטאנען. עס ווערט געגעבן די אָנצינדונג. — פּאָיעכאלי!.. דער גערויש אין דער קאבינע הערט זיך שוואך. אלץ גייט נאָרמאל, איך פיל זיך גוט, די שטימונג איז א מונטערע, אלץ איז נאָרמאל.

ק א ר א ל י א ו: — אלע ווינטשן אײַך א גוטן פלוג...

ג א ג א ר י ן: — צום ווידערזען, לאָמיר זיך גיך באגעגענען, טײַערע פרײַנט!

אומגעריכט רײַסט זיך ארײַן אין בונקער גאגארינס שטים:

— איך זע די ערד... סארא שיינקײַט!..

ערשט אין דער דאָזיקער מינוט האָבן פיל פון די בײַוועזנדע באַ־גרײַפט, אז א מענטש איז אין קאָסמאָס! אלעמען האָט ארומגעכאפּט א פרייד, אלע ערגערנישן זײַנען פלוצעם פארשווונדן.

„...דײַטלעך טיילן זיך אויס די בארג־רוקנס, גרויסע שאָטנס, גרויסע וואלד־מאסיוון, א פלעק פון אן אינדזל, דער ברעג פון יאם. איך האָב

געזען די זון, נעפּלען און זייערע לײַכטע שאָטנס אױף דער װײַטער ליבער ערד", — האָט פאַרשריבן אין באָרט־זשורנאַל פון „װאָסטאָק" יורי גאַגאַרין.

9 אַזייגער מיט 26 מינוט. דער פלוג גייט דורך געלונגען. דער געפיל פון װאָגלאָזיקייט איז נאָרמאַל. איך פיל זיך גוט. אַלע מאַכשירים, אַלע סיסטעמען אַרבעטן גוט. אַ פּראַכט!..

אין די רעדאַקציעס פון אַלע צײַטונגען אין דער װעלט האָט זיך אָנגעהױבן אַ בום — מע האָט באַדאַרפט באַװײַזן איבערװיאָרסטעװען די אַרױסגייענדיקע נומערן. „די װעלט־נײַעס" האָט געדאַרפט װערן דער שלאָגער פון אַלע נומערן.

„דער סאָװעטנפאַרבאַנד, װעלכער האָט דער ערשטער אין 1957 אַרױסגעלאָזט אַ קינסטלעכן ספּוטניק פון דער ערד, דער ערשטער דערגרייכט די לעװאָנע אין 1959 און דערנאָך דער ערשטער אין פּאַריקן יאָר אומגעקערט אױף דער ערד באַלעבאַטים פונעם קאָסמאָס, — האָט אָקאָרשט געגעבן דער װעלט זײַן כריסטאָפאָר קאָלומב פון קאָסמישן רױם" — אַזױ האָט קאָמענטירט די נײַעס די אַגענטור פראַנס פּרעס.

פון די פּראָװינצן זײַנען ניט אָפּגעשטאַנען די אַמעריקאַנער, איטאַליענער, דײַטשן, ענגלענדער.

יורי גאַגאַרין איז געװאָרן אַן אייגענער פאַר אַלע פעלקער פונעם ערדקײַלעך. נאָר מער פאַר אַלעמען האָט איבערגעלעבט פאַר אים, נאַטירלעך, דאָס היימלאַנד.

10 אַזייגער מיט 55 מינוט. אַ פּאַרקױלטער אײַזערנער קײַלעך לאָזט זיך אַראָפּ אױף אַ צעאַקערטן באָדן — אױפן פעלד פונעם קאָלװירט „לענינסקי פּוט", דרײַסיק קילאָמעטער דאָרעם־מײַרעװדיקער פון דער שטאָט ענגעלס, ניט װײַט פונעם דאָרף סמעלאָװקאַ.

די ערשטע האָט דערזען יורי גאַגאַרינען אַנאַ אַקימאָװנאַ טאַכטאַראָװאַ.
„אַ מוירע האָט מיך אַרומגעכאַפּט — עפּעס זייער שרעקלעך איז דער דאָזיקער מענטש געװען אָנגעטאָן, ניט אַזױ װי מיר, און באַװיזן האָט ער זיך אומגעריכט, פונעם לױטערן הימל, װי אַ שניי אױפן קאָפּ. דערנאָך דערזע איך — דער מענטש שמייכלט. און אַזױ האַרציק, אַז די גאַנצע שרעק איז פאַרשװוּנדן געװאָרן. איך בין געקומען צו־זיך, און זיך אָנגעהױבן ערגערן, עפּשער איז ער הונגעריק, טראַכט איך, כ'האָב געװאָלט אים

אָנפּויען מיט מילך. נאָר ער ענטפערט אזוי העפלעך, און דער שמייכל גייט ניט אראָפּ פונעם פּאָנעם: ער איז ניט הונגעריק, זאָגט ער, מע דארף זיך ניט באומרויקן, ס'וואָלט גוט געווען אָנקלינגען. כ'האָב זיך גענומען ארומקוקן און דערזען, אז מע גייט שוין צו אונדז, מענטשן לויפן, ווייזט אויס, זיי האָבן געזען, ווי ער איז פונעם הימל געפאלן. מיליטערישע זיינען אונטערגעקומען, בא אונדז אין פעלד זיינען זומער זייערע לאגערן געשטאַנען".

10 אזייגער מיט 59 מינוט. צום אָרט פון דער אראָפּנידערונג איז געקומען א גרופּע מיליטער־אינזשעניערן — דער מאיאָר גאסיעוו, האָט באַטראכט מיט א פּראָפּעסיאָנעלן בליק דאָס אָרט פון דער אראָפּנידערונג, איז צוגעגאנגען צו יורי אלעקסייעוויטש גאגארינען. ווי עס איז איינגעשטעלט, האָט דער קאָסמאָנאווט לויט דער פאָרמע געמאָלדן:

— כאווער מאיאָר, דער קאָסמאָנאווט פון סאָוועטנפארבאנד דער עלטערער לייטענאנט גאגארין האָט אויסגעפּילט...

דער מאיאָר האָט ניט ביזן סאָף אויסגעהערט דעם ראַפּאָרט, אופגעהויבן די האנט:

— מע דארף קיין ראַפּאָרט ניט, יורי, דו ביסט שוין א מאיאָר!

גאסיעוו האָט צוגעלייגט די האנט צום היטל, אראָפּגענומען דאָס פונעם קאָפּ און דערלאנגט גאגארינען.

פון יענעם טאָג אָן ווערט אין דער מישפּאָכע פון די גאגארינס אָפּגעהיט די דאָזיקע רעליקוויע.

אפן אָרט פון דער אראָפּנידערונג האָט גאסיעוו אוועקגעשטעלט א סטויפּיקל־אָבעליסק מיט די ווערטער: „ניט טשעפּען! 12.4.61, 10 אזייגער מיט 55 מינוט. מאָסקווער צייט.

11 אזייגער מיט 06 מינוט. יורי אלעקסייעוויטש האָט באטראכט די אינוויינדיקסטע אויסשטאטונג פון דער שיף, דעם צושטאנד נאָך דעם ווי די שיף איז דורכגעגאנגען די קאָמפּאקטע שיכטן פון דער אטמאָספער.

דער מאיאָר גאסיעוו, וועלכער האָט גוט געוווּסט, אז יעדער מין מעלוכיש פארמעגן דארף פארהיט ווערן, האָט גלייך אוועקגעשטעלט בא דער קאָסמישער שיף א וואך.

אף א מיליטערישער מאשין איז יורי אלעקסייעוויטש גאגארין אין דער באגלייטונג פונעם מאיאָר גאסיעוון געקומען צו פאָרן אין זומערדיקן לא־

גער. פונדאָרטן גלײַך אָנגעקלונגען קיין מאָסקווע און ראַפּאָרטירט, אַז ער האָט נאָרמאַל זיך אַראָפּגעלאָזט אויף דער ערד.

13 אַזייגער מיט 20 מינוט. וואַלענטינע שיקט אַ צעטעלע דעם מאַן:

„טײַערער יורי! איך מיט גאַלטשקען און אַליאָנען באַגריסן דיך. מיר זײַנען זייער צופרידן, גליקלעך, וואָס דו האָסט בעשאָלעם זיך אומגעקערט פונעם קאָסמאָס. מיר וואַרטן, דו זאָלסט גיכער קומען אַהיים. מיר קושן דיך שטאַרק, נעמען דיך אַרום, אונדזער טײַערער קאָסמאָנאַווט!

דײַן וואַליע".

דערהערט די מיטיילונג פון טאַסס, איז זאָיע גאַגאַרינאַ אויף אַ צײַט צעטומלט געוואָרן. אין קאָסמאָס איז יורי גאַגאַרין, איר ברודער! דאָס האַרץ האָט געפּלאַטערט, זי האָט געקלערט, וואָס צו טאָן, און פּלוצעם באַשטימט לויפן צו דער מאַמע.

— מאַמע, — האָט זי אויסגעשריגן אַרײַנלויפנדיק אין שטוב, — שליס אײַן די ראַדיאָ, וועגן יורין גיט מען איבער.

אַנאַ טימאָפייעוונאַ האָט אַ דערשראָקענע זיך אַרומגעקוקט. שיר ניט אַרויסגעלאָזט פון די הענט דעם טשוהונאָק:

— געהאַרגעט געוואָרן?

— ניין, וואָס רעדסטו, אין קאָסמאָס איז ער!

— וואָס האָט ער עס אָפּגעטאָן? ער האָט דאָך צוויי פּיצלעך טעכטערלעך... — און זיך צעוויינט.

14 אַזייגער מיט 30 מינוט. די ראַדיאָ האָט איבערגעגעבן אַ מיטיילונג פונעם צענטראַלן קאָמיטעט פון קפּסס, פּרעזידיום פון אויבערסאָוועט פון פּססר און פון דער רעגירונג פונעם סאָוועטנפאַרבאַנד צו דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי און צו די פעלקער פונעם סאָוועטנפאַרבאַנד, צו די פעלקער און רעגירונגען פון אַלע לענדער, צו דער גאַנצער פּראָגרעסיווער מענטשהייט:

„עס איז פאָרגעקומען אַ גרויסע געשעעניש. דאָס ערשטע מאָל אין דער געשיכטע פון דער מענטשהייט האָט אַ מענטש פאַרווירקלעכט אין קאָסמאָס אַ פלוג.

...דאָס איז אַ בײַשפּיללאָזער זיג פונעם מענטשן איבער די קרעפטן פון דער נאַטור. אַ גראַנדיעזע דעראָבערונג פון דער וויסנשאַפט און טעכניק, דער טריומף פונעם מענטשלעכן געדאַנק. עס איז געמאַכט געוואָרן דער אָנהייב, ווען דער מענטש וועט פליען אין קאָסמישן רוים.

אינעם דאָזיקן העלדנטאַט, וואָס וועט פאַרבלײַבן אין די דורות, איז פאַרקערפּערט דאָס גאַנצע געווינעס פונעם סאָוועטישן פאָלק, די געוואַלדיקע קראַפט פונעם סאָציאַליזם".

נאָכן היסטאָרישן פלוג פון יורי גאַגאַרינען האָט דער אַקאַדעמיקער קאָראָליאָוו געזאָגט:

„דאָס וויכטיקסטע איז אָפּגעטאָן. דער וועג איז אָפן. באַלד נאָכן ערשטן שפּאַן וועלן קומען די איבעריקע..."

נאָך די ערשטע סיגנאַלן פון אַ מענטשן פונעם קאָסמאָס האָט זיך געעפנט אַ נײַ בלעטל אין דער וויסנשאַפט, אַ נײַער געביט פון וויסן, אַ נײַע ספערע פון פּראַקטישער טעטיקייט פונעם מענטשן. פון דעם 108 מינוטיקן רעיס איבער דער רונדיקער אַרביטע זײַנען מיר איבערגעגאַנגען צו פילכאַדאָשימדיקע פלוגן. ניט צוליב פאָרמעלער פאַרגרעסערונג פון די טערמינען, ניט אין געיעג נאָך רעקאָרדן, נאָר מיט דער פולער זיכערקייט, אַז דאָס אַלץ וועט האָבן אַ ווײַטערדיקע אַנטוויקלונג, אַ גלענצנדיקע צוקונפט. אַזאַ איז די לאָגיק פונעם עקספּערימענט.

ס. פּ. קאָראָליאָוו איז געווען זיכער, אַז איצט וועט דער דאָזיקער פּראָצעס זיך ניט אָפּשטעלן. די פּערספּעקטיוון זײַנען גרענעצלאָז.

21 אַזייגער 00 מינוט. יורי האָט זיך געלייגט שלאָפן, ווען די גאַנצע וועלט — די צײַטונגען, ראַדיאָ, טעלעוויזיע — האָבן מיטגעטיילט וועגן זײַן פלוג.

13 אַפּרעל 1961 יאָר.

7 אַזייגער 00 מינוט. יורי אַלעקסייעוויטש האָט זיך אויפגעכאַפּט, לאַנגגעלעגן פאַרטראַכט, ווי ער וואָלט נאָך געשלאָפן. ער האָט געפּרווּוט באַגרײַפן דעם דורכגעלעבטן טאָג.

וואָס איז דאָס, אַ כאָלעם? גרייטנדיק זיך צום פלוג, האָט מען אַלץ דורכגעטראַכט, אָפּגעריפּעטירט, דאַכט זיך, אַלץ. אַלץ, וואָס עס איז נעגייע דעם פלוג. און איצט איז שוין ניט געווען קיין פלוג, ס'איז אָבער ניט געווען קיין כאָלעם. פאַרוואָס האָבן די מענטשן מיט עפּעס איין אַלגעמיינער באַגײַסטערטער אויפטרייסלונג, מיט אַזאַ ענטוזיאַזם אויפגענומען דעם פלוג אין קאָסמאָס?

8 אַזייגער מיט 30 מינוט. פרישטיק. לויט דער ביטע פונעם קאָסמאָנאַווט — אַ געוויינלעכער ערדישער פרישטיק פון אַ האָרעפּאַשניק. יורי עסט שווײַגנדיק, טראַכט וויאַזוי צו אויסבויען זײַן מיטיילונג: געבן אַן

אָפּשאַצונג דער אַרבעט פון דער אַפּאַראַטור — דאָס אינטערעסירט, נאַטיר־לעך, די קאָנסטרוקטאָרס, דערציילן וועגן דער נײַקייט פון די עמפּינדונ־גען בייסן פלוג, וועגן וואָגלאָזיקייט, וועגן גיגאַנטישן, ראַכוועסדיקן קרײַז פון דעם איבערזיכט, וועגן אונדזער קליינינקער פּלאַנעטע ערד.

10 אַזייגער 00 מינוט. אינעם שטייגערנעם הויז האָבן זיך פאַרזאַמלט די מיטגלידער פון דער מעלוכישער קאָמיסיע, געלערנטע, קאָנסטרוקטאָרס, סעקרעטאַרן פונעם געגנטקאָם פון דער פּאַרטיי, די קאָמאַנדשאַפט פונעם מיליטער־קרײַז.

דער מאַיאָר גאַגאַרין האָט גערעדט צוויי שאָ. קענענדיק די בײַוועזנדע, האָט ער זיך געסטאַרעט באַפרידיקן די אינטערעסן פון אַלע אינסטיטוציעס און אָרגאַניזאַציעס, און, דאַכט זיך, אַז דאָס האָט זיך אים אײַנגעגעבן.

ס. פּ. קאָראָליאָוו האָט אונטערגעפירט די סאַכאַקלען פון דער ערשטער מיטיילונג.

— איך וויל נאָכאַמאָל אײַך באַגריסן מיט דעם גראַנדיעזן אַלמענטש־לעכן זיג, — האָט געזאָגט סערגיי פּאַוולאָוויטש. — דאָס איז ווירקלעך א גרויסער זיג פון דער סאָוועטישער און אַלוועלטלעכער וויסנשאַפט. נאָך יורי אַלעקסייעוויטשעס פלוג זײַנען די מענטשן געוואָרן נאָך שטאַרקער, קליגער, בעסער. אַלע דערגרייכונגען פון דער סאָוועטישער קאָסמישער וויסנשאַפט ווידמעט אונדזער פּאַרטיי און די סאָוועטישע רעגירונג די פרידלעכע צילן פון דער מענטשהייט. און קיינמאָל וועלן מיר, געלערנטע און קאָסמאָנאַווטן ניט ברעכן דעם דאָזיקן הייליקן פּרינציפּ פון אונדזער מאַכט. נאָך אין 1905 יאָר האָט קאָנסטאַנטין עדוואַרדאָוויטש ציאָלקאָווסקי, ענטפערנדיק אויף די פראַגן פונעם רעדאַקאָר פון דער צײַטונג „איליוסט־ריראָוואַניע בירזשעוויע וועדאָמאָסטי", געזאָגט: „איך האָב קיינמאָל ניט געאַרבעט איבער פאַרפּולקומען די מיטלען פון פירן מילכאָמעס... אַרבעטנ־דיק איבער רעאַקטיווע מאַכשירים, האָב איך פאַר זיך געשטעלט פרידלעכע און הויכע צילן: באַהערשן די אַלוועלט פאַרן גוטסט פונעם מענטשן, באַהערשן דעם רוים און די ענערגיע, וואָס עס גיט אָפּ די זון".

מיר דאַרפן דאָס געדענקען.

די צײַטונג „פּראַוודאַ" האָט געגעבן אַן אינטערוויו מיטן פּראָפעסאָר הערמאַן אָבערטן, וועלכן מע רופט אין מײַרעוו „דער פאָטער פון דער דײַטשישער ראַקעטן־טעכניק".

— יאָ, כ'האָב שוין געהערט, — האָט געזאָגט דער געלערנטער, — אַז דער פּילאָט־קאָסמאָנאַווט האָט אַ געזונטער זיך אומגעקערט אויף דער ערד. איך בין זייער צופרידן, וואָס עס זײַנען מקוים געוואָרן מײַנע טרוימען וועגן דער מעגלעכקייט פון אַ מענטשן צו פליִען אין קאָסמישן רוים. איך האָב דאָס פאָרויסגעזאָגט אין 1923.

— נאָר דעמלט האָט איר זיך ניט פאָרגעשטעלט, אַז דער ערשטער קאָסמאָנאַווט וועט זײַן אַ רוסישער?

— ניין, — האָט געענטפערט אָבערט. — איך האָב געקלערט, אַז דאָס וועט זײַן אַ דײַטש.

— און ווען זײַט איר געקומען צו דער איבערצײַגונג, אַז דאָס וועט זײַן אַ סאָוועטישער מענטש?

— דעם 4 אָקטיאַבער פון 1957, ווען דער סאָוועטנפאַרבאַנד האָט מיט דערפאָלג אַרויסגעפירט אויף דער אָרביטע דעם ערשטן ספּוטניק פון דער ערד.

אין דער צווייטער העלפט פון טאָג זײַנען קיין קויבישעוו געקומען צו פאָרן ספּעציִעלע קאָרעספּאָנדענטן פון דער „קאָמסאָמאָלסקאַיאַ פּראַווּדאַ" וואַסילי פּעסקאָוו און פּאַוועל באַראַשאָוו. זיך דערוווּסט וועגן זייער קומען, האָט גאַגאַרין זיך גלײַך געלאָזט צו זיי.

דורך די סקריפּענדיקע טרעפּ איז מיט פלינקע יונגע טריט אַראָפּגעלאָפן צו זיי ניט קיין הויכוווּקסיקער מאַיאָר. ער איז געווען איינער אַליין, און אין ערשטן מאָמענט האָבן די קאָרעספּאָנדענטן באַשלאָסן, אַז דאָס איז געשיקט געוואָרן אַ מענטש, קעדיי זיי נאָכאַמאָל זאָגן, זיי זאָלן צוואַרטן. נאָר דער מאַיאָר האָט אויסגעצויגן די האַנט.

— איך באַגריס אײַך, דאָס זײַט איר פון דער „קאָמסאָמאָלקע"?

— גאָט מײַנער, דאָס איז דאָך ער! נו, אַוודאי, דאָס איז גאַגאַרין!

דער דאַרינקער, ניט הויכער מאַיאָר האָט גלײַך פאַרשטאַנען די געשאַפענע סיטואַציע און אַזוי גוט, אַזוי כאַוועריש זיך צעשמייכלט, אַז זיי האָבן געזאָגט:

— יורי...

זיי האָבן פּאַשעט אים אַנדערש ניט געקאָנט אָנרופן.

ווהין האָבן זיך אהינגעטאָן די פאָרויס צוגעגרייטע „טיפּזיניקע און ערנסטע" פראַגן? וועגן וואָס זשע פרעגט מען אים איצט? וועגן דעם ווי

ער פילט זיך? וועגן דעם געזונט? נאָר זײַן בראַוועד אויסזען, דער שמייכל זײַנער האָבן אויסגעשלאָסן אָט די פראַגן.

זיי האָבן אַרויסגענומען פון די רענצלעך צײַטונגען...

דאָס איז געווען א גוטע מאַטאָנע.

גאַגאַרין האָט אופמערקזאַם, מיט אַ פאַרטראַכט שמייכעלע באַקוקט די פאָטאָגראַפיעס פון דער פרוי און פון דער עלטערער טאָכטער און פּראָסט געזאָגט: — אַ דאַנק.

14 אַפּרעל.

8 אַזייגער 00 מינוט. ניקאָלײַ פּעטראָוויטש קאַמאַנין איז פאַרזיכטיק אַרײַנגעגאַנגען אין נומער און אופגעוועקט יורי אַלעקסייעוויטשן. נאָכן ערשטן טאָג אַרבעט אויף דער ערד, נאָך די פילצאָליקע באַגעגענישן, שמועסן, אינטערוויוען, איז דער קאָסמאָנאַווט געשמאַק געשלאָפן. דאָס איז דער אָנגענעמער, און מע קאָן זאָגן, פאַראַדנער טייל פונעם קאָסמישן רעגלאַמענט. נאָר עס שטייט פאָר זייער אַ וויכטיקער, דער הויפּט־טייל, צוליב וועלכן עס איז פאַרטראַכט געוואָרן און דורכגעפירט דער פלוג: דער וויסנשאַפטלעכער באַריכט. דער באַריכט וועגן דער אַרבעט פון די סיסטעמען פון דער שיף, זײַן זיכערקייט. וואָס באַטײַט דער דאָזיקער פלוג — דער אָנהייב אָדער דער סאָף פון אַרײַנדרינגען אין קאָסמאָס. עס וועלן נאָך אים זיך לאָזן קאַראַוואַנען, אָדער אָט דעם איינציקן איז באַשערט צו ווערן אַן אוניקום? פון אים, פון גאַגאַרינען, דערוואַרטן אַן אינפאָרמאַציע געלערנטע, קאָנסטרוקטאָרס, אַלע סאָוועטישע מענטשן! פון אים דערוואַרטן נײַע מיטיילונגען אַלע פעלקער פון דער פּלאַנעטע ערד.

„עס זײַנען פאַראַן זאַכן, — האָט געזאָגט סערגיי פּאַוולאָוויטש קאָראָליאָוו ערעוו דעם סטאַרט, — וועלכע מיר ווייסן נאָך ניט. וואָס איז עס אַזוינס וואָגלאָזיקייט? דער פיזישער טאָך איז פאַרשטענדלעך, נאָר דער טאַט, די נאָכפאָלגן...״

עס ווייסט ניט, קאָראָליאָוו! סערגיי פּאַוולאָוויטש האָפט צו באַקומען פון אים נײַע מיטיילונגען.

סאַראַ פאַראַנטוואָרטלעכקייט! ער, גאַגאַרין, איז געשטימט אָפּטימיסטיש. אין קאָסמאָס קאָן מען לעבן, אין קאָסמאָס קאָן מען אַרבעטן. די שיף איז אַ זיכערע, זי זיכערט די געפאַרלאָזיקייט בײַסן פלוג.

— מיר פליען אַרויס גלײַך נאָך פרישטיק, — טיילט מיט ניקאָלײַ פּעטראָוויטש.

9 אזייגער 00 מינוט. בייסן פרישטיק האָט נ. פּ. קאַמאַנין דערציילט, אז עס האָט געקלונגען לעאָניד איליטש ברעזשנעוו, ער האָט זיך באַמרויִקט וועגן זייער קומען קיין מאָסקווע, די מעטעראָלאָגישע דינסט גיט א שלעכטן פּראָגנאָז. דער וועטער וועט, פאַרשטייט זיך, ניט פאַרשטערן די פּריידיקע באַגעגעניש, נאָר א בלויער הימל איז בעסער, אסאַך אָנגענע־מער. יורי אלעקסייעוויטש האָט שווײַגנדיק געהערט. וואָס האָט ער גע־קאָנט זאָגן? נעכטן האָט לעאָניד איליטש געקלונגען צוויי מאָל, ער האָט זיך אינטערעסירט מיט גאַגאַרינס געזונט, געבעטן ניט באַלעסטיקן אים מיט קיין פראַגן, געבן אים א מעגלעכקײַט צו קאָנצענטרירן זיך. באַקלערן די ענטפערס.

9 אזייגער מיט 52 מינוט. יורי אלעקסייעוויטש איז אַרויסגעגאַנגען אפֿן ברעג פונעם טײַך, פאַרכאַפּט מיט די מאַכשאָוועס, איז ער עטלעכע מינוט געגאַנגען לענגויס דער וואָלגע. א שטילער ווינטלאָזער אינדערפרי, די קוסטעס זײַנען פוסט, און די רוסישע ראַכוועסן איז ניט אַרומצוכאַפּן מיטן אויג. דער פרילינג האָט זיך רוישיק אַרײַנגעריסן אינעם געלאַסענעם לעבן פון דעם גרויסאַרטיקן טײַך. עס האָבן גערוישט די ריטשקעס, די לאָנקעס האָבן געביטן דעם קאָליר, עס איז גרוי געוואָרן, פאַרשווונדן דאָס אײַז.

גערמאַן טיטאָוו האָט שפּעטער דערציילט:

— דער שניי איז שוין צעגאַנגען. די ערד איז ביסלעכווײַז טרוקן גע־וואָרן. ווו־ניט־ווו האָט זיך באַוויזן יונג העל גראָז, פון די קנאָספּן האָבן זיך אויסגעפּיקט קלעפּיקע בלעטעלעך. די אָלכעס האָבן זיך אָנגעטאָן מיט טונקל־רויטע אוירינגלעך. פון דער וואָלגע האָט געצויגן א קעלט. אין די צווײַגן האָבן זיך געפּאָרקעט די פייגל, פאַריכטנדיק די אלטע נעסטן, עס האָבן געפּײַפט די שטאַרן, און דאָס אלץ האָט זיך צונויפגעגאָסן אין א פילשטימיקער ליד, אין א ליבע־געזאַנג דעם פרילינג, וואָס עס האָט געכאַפּט פאַרן האַרצן. די לײַבלעכע רוסישע נאַטור האָט שטאַרק האַרמאָנירט מיט אונדזער שטימונג.

13 אזייגער מיט 41 מינוט. דער אַעראָפּאָרט ווגוקאָוואָ. די גאַגאַרינס, יורי אלעקסייעוויטש און וואַלענטינא איוואַנאָוונא, זעצן זיך אַרײַן אין א בלויען אָפענעם „זיל־111”. א קאָרטעזש פון מעלוכישע מאַשינעס לאָזן זיך קיין מאָסקווע, צום רויטן פּלאַץ.

אין עטלעכע טעג אַרום האָט יורי אלעקסייעוויטש געשריבן אין דער צײַטונג „פּראַוודע”.

„געוויס האָט קיין איין מענטש אין דער וועלט ניט איבערגעלעבט דאָס, וואָס עס איז מיר אין אָט דעם יאָמטעוודיקן טאָג אויסגעקומען איבער־צולעבן״.

„דאָס געשטאַלט פון יורי גאַגאַרינען, — האָט געשריבן לידיאַ אָבוכאָ־ווא, — לייגט זיך אַזוי אַרײַן אין אַ לעגענדע, ווײַל זי האָט שוין פון אָנ־פאַנג געהאַט אין זיך שטריכן פון קלאָרקײַט און אויסערגעוויינלעכער „פּאַראַלגעמיינערונג״. ער איז געווען אַ פאָלקס־מענטש, וועלכער האָט זיך ניט אַזוי אויפגעהויבן איבער אַנדערע, ווי ער האָט צוזאַמען מיט זיך זעלבסט אויפגעהויבן אויפן פּיעדעסטאַל די גאַנצע עפּאָכע פון קאָלעקטיווער אָנשטרענ־גונג. ער איז געוואָרן דער העלד פון דער צײַט ניט דערפאַר, וואָס ער האָט פאַרמאָגט אויסערגעוויינלעכע אינדיווידועלע שטריכן, נאָר פאַרקערט, אַ דאַנק דעם, וואָס זײַן כאַראַקטער האָט זיך פּילצאָליק איבערגעכאַזערט, וואָס עס האָט זיך איבערגעכאַזערט זײַן גורל, זײַנע אידעאַלן און די ציל־געווענדטקײַט״.

אויף יענעם אָוונט, בײַ דעם אויפנעם אין קרעמל, האָט סערגיי פּאַוולאָ־וויטש קאָראָליאָוו פּאָטערלעך, וואַרעם און אויפגעלייגט באַגריסט יורי אַלעקסייעוויטשן:

— גאַגאַרין האָט באַוויזן אויף וואָס עס איז פעיִק אַ מענטש. אויפן סאַמע גרעסטן!.. ער האָט געעפנט פאַר די מענטשן פון דער ערד דעם וועג אין ניט קיין אויסגעפאָרשטער וועלט. און נאָר דאָס דען? איך טראַכט, אַז גאַ־גאַרין האָט געמאַכט נאָך עפּעס גרעסערס — ער האָט געגעבן די מענטשן דעם גלויבן אין די אייגענע קויכעס, אין זייערע מעגלעכקײַטן, געגעבן קויעך צו גיין זיכערער, געוואַגטער. דאָס איז — אַ פּראָמעטייִשער אויפטו.

17 אַפּרעל. דעם ערשטן האַלבן טאָג האָט יורי אַלעקסייעוויטש פאַר־בראַכט אין זוויאָזדנע, צווישן זײַנע אייגענע. בײַ אים זײַנען געווען צוגאַסט די עלטערן, די שוועסטער, די ברידער, אַהער, אין זוויאָזדנע האָבן גע־שטרעבט אַרײַנדרינגען פיל קאָרעספּאָנדענטן, וועלכע האָבן געוואָלט זיך זען מיטן קאָסמאָנאַווט, זיך דורכשמועסן מיט אים, נעמען בײַ אים אַן אויטאָגראַף. גאַגאַרין האָט קיינעם ניט אָפּגעזאָגט.

אין דעם דאָזיקן טאָג האָט יורי אַלעקסייעוויטש אָנגעשריבן דעם פּי־לאָטעליסט יע. סאַשענקאָוון אויף אַ סעריע פּאָטשט־גראַווירן „דער ערשטער אין דער געשיכטע קאָסמישער פלוג, וועלכן ס׳האָט געמאַכט דעם 12 אַפּ־רעל 1961 דער סאָוועטישער בירגער יורי אַלעקסייעוויטש גאַגאַרין אויף דער

שיף „וואָסטאָק״. דער פאַרבינדונגס־מיניסטעריום פון פסטר האָט אַרויס־געלאָזט אַ סעריע פּאָטשט־מאַרקעס „דער מענטש פונעם לאַנד פון די סאָ־וועטן אין קאָסמאָס״. אינגיכן האָט מען געקאָנט קויפן אַ מאַרקע מיט יורי גאַגאַרינס פּאָרטרעט. אין עטלעכע יאָר אַרום האָט דער זשורנאַליסט יענו־געני סאַשענקאָוו — אַווירקלעכער מיטגליד פון דער געאָגראַפישער געזעל־שאַפט פון פסטר אַרויסגעלאָזט אַ בוך „די פּאָטשט־וועגן פון די קאָסמאָ־נאַווטן״ מיט אַ פאָרעדע פון יורי אַלעקסייעוויטש גאַגאַרינען, אין וועלכער ער האָט געשריבן:

„...אָט האָט זיך באַוויזן אַ בוך, וואָס פּראָפּאַגאַנדירט די קאָסמישע פונקציע פון אַ פּאָטשט־מאַרקע — אַזוינס איז פריִער ניט באַוווּסט געווען — דערציילנדיק וועגן געוויינלעכן און אומגעוויינלעכן, אופשטעלנדיק אַ ברייט בילד פון „קאָסמאָפילאַטעליִע״, גרייט דער דאָזיקער בוך צו דעם מענטשן צום געדאַנק וועגן דעם, אַז ווען־ניט־איז וועט אויך די אַלוועלט ווערן אַ געוויינלעכער פּאָטשט־מאַרשרוט...״

אין יענע טעג האָט אין לענינגראַד די שרײַבערן ווערא קעטלינסקאַיאַ פאַרעפנטלעכט אַזעלכע שורעס:

„מע קאָן ניט פאַרגלײַכן קיין העלדנטאַטן: יעדערער איז פראַכטפול, יעדערער האָט זײַן אומשאַצבאַרן קערן, זײַן שיינקײַט, זײַן גרויסקײַט, וואָס ס׳איז ניט מעגלעך איבערצוכאַזערן. אין דער געשיכטע פון דער מענטש־הײַט פלאַמען, ווי העלע פאַקעלן, די העלדנטאַטן, באַווײַזנדיק דאָס סאַמע בעסטע און העכסטע, אַף וואָס עס איז פייִק דער מענטש, און יעדער העלדנטאַט, ווי אינדיווידועל ער זאָל ניט זײַן, שפּיגלט שטענדיק אָפּ אי די צײַט, אי די נעשאָמע פונעם פאָלק, וואָס האָט אַרויסגערוקט זײַן העלד״.

דער אַמעריקאַנער קינסטלער ראָקועל קענט האָט אין זײַן באַגרי־סונגס־בריוו געשריבן:

„סאָוועטישע פרײַנט, אײַער יורי, איז ניט נאָר אײַערער, ער געהערט דער גאַנצער מענטשהײַט. און די טויערן פון קאָסמאָס, וועלכע ער האָט געעפנט, זײַנען צעפראַלט פאַר אונדז אַלעמען.

...זאָל די מענטשהײַט האַלטן הייליק דעם טאָג פון יוריס פלוג, ווי דעם טאָג פון אַלגעמיינעם פרידן. זאָל מען אים פײַערן איבער דער גאַנ־צער ערד...

זאָל דאָס זײַן אַ טאָג, ווען אַף יעדער שטאָט־פּלאַץ און אומעטום, ווו עס זאַמלען זיך צונויף מענטשן, זאָלן די פענעמער פון זקיינים און יוגנט־

לעכע זיך צעלויכטן מיט אזא פרייד, ווי עס לויכטן די פענעמער אף די פּאָטאָגראַפיעס, וועלכע ליגן איצט פאר מיר און וועלכע זײַנען געמאכט אין דער יובלדיקער מאָסקווע".

26 אפּרעל. עס זײַנען פאַרענדיקט געוואָרן די מעדיצינישע אויספאָר־שונגען. גאַגארינען האָט מען דערלויבט פארלאָזן דעם שפּיטאָל.

נ. פּ. קאַמאַנין האָט געמאָלדן יורין, אז די טעג פלי זיך זיי ארויס קיין טשעכאָסלאָוואַקיִע לויט דער אײַנלאַדונג פון צק קפּטש.

27 אפּרעל. אין דער סטודיע פון די מיליטערישע קינסטלער אף מ. ב. גרעקאָווס נאָמען איז פאָרגעקומען א באַגעגעניש מיט גאַגארינען. דער קאָסמאָנאַווט האָט דערציילט וועגן זײַן פלוג, וועגן דער וויכטיקייט פון אויספאָרשן דעם קאָסמישן רוים. ער האָט פאָזירט פאר די קינסטלער. גע־מאָלט דעם פּאָרטרעט פונעם קאָסמאָנאַווט האָבן נ. זשוקאָוו, פּ. מאַלצעוו, מ. סאַמסאָנאָוו, נ. בונט, פּ. קריוואָנאָגאָוו, פּ. פּאָסטניקאָוו און אנדערע.

דעם 28־טן אפּרעל איז גאַגארין ארויסגעפלויגן קיין פּראָג.

פאר דער לעצטער צײַט האָט יורי באַקומען טויזנטער בריוו. בריוו, אין וועלכע מענטשן זײַנען זיך מיסוואָדע געוועזן, בריוו מיט ביטעס, בריוו אין וועלכע ס'איז אויסגעדריקט געווען אנציקונג. ענטפערן אף אלע בריוו איז פּאָשעט אוממעגלעך. שפּעטער, ווען ס'איז געשאַפן געוואָרן א קאָסמאָ־נאַווטן־פּאָטשט האָט זיך אײַנגעגעבן פעסטצושטעלן, אז בא צוויי הונדערט טויזנט בריוו איז אָנגעקומען אפן אדרעס פון יו. א. גאַגארינען.

„גאַגארינס פּאָטשט, — באַשטעטיקט דער פלי־ער־קאָסמאָנאַווט פון פּסטר אלעקסיי לעאָנאָוו, — דאָס איז יעדן טאָג א פּאַק בריוו, אָן א גוזמע — א זאַק. אף יעדן בריוו האָט ער געענטפערט פּערזענלעך. ער האָט ניט גע־קאָנט ענטפערן בלויז אף אכט בריוו פון הונדערטער טויזנטער".

אין די ארכיוון פון די גאַגארינס ווערט אָפּגעהיט א בריוו, וועלכן יורי אלעקסייעוויטש האָט באַזונדערס אָפּגעהיט:

„טײַערער יורי אלעקסייעוויטש! איר באַקומט א סאַך בריוו, נאָר איך בין זיכער, אז איר האָט נאָך ניט קיין בריוו, וועלכע ס'האָט אָנגעשריבן א מענטש, וועלכער האָט ניט ביידע הענט. דערצו האָב איך אויך קיין פיס ניט. אינגאַנצן האָב איך אף מײַן קערפּער פערצן וווּנדן. אן אינוואַליד בין איך געוואָרן, פאַרטיידיקנדיק דאָס היימלאַנד פונעם פאַשיזם. אין 1942, ווינטער, בין איך איבער די פעלדער פון דער סטאַלינגראַדער געגנט דאָס לעצטע מאָל געגאַנגען אין שלאַכט אף די אייגענע פיס, האַלטנדיק די ביקס

אין די הענט, וועלכע כ׳האָב נאָך דעמלט פאַרמאָגט. און אָט איצט בין איך אַן אינוואַליד, נאָר דעם דאָזיקן בריוו שרײַב איך אַליין, אָן קיינעמס הילף. איך שרײַב אײַך, דעם מענטשן, וועלכער האָט געעפנט א נײַע ערע פון פלוגן אין קאָסמאָס. א דאנק אײַך, יורי אלעקסייעוויטש, איר האָט באַרימט געמאַכט אונדזער פאָטערלאַנד אף אייביק. אזוינס פאַרגעסט זיך ניט... קורץ וועגן זיך. האַגאַם איך בין אַן אינוואַליד, בין איך געווען א דעפּוטאַט פונעם ראַיאָנישן סאָוועט אין פערם, געאַרבעט אינעם אָפּטייל פון סאָציאַלער פאַרזיכערונג. מיט מײַן אַרבעט האָב איך געבראַכט נוץ 12 יאָר. אין 1957 האָב איך באַקומען א פּערסאָנעלע פּענסיע. נאָר אַרבעטן זעץ איך פאָר. א. אי. פּוסטאָרעזאָוו, פערם".

צוגאַסט איז צו גאַגאַרינען געקומען דער מיליטערישער פּליִער ניקאָ־לײַ רעפּין, וועלכער האָט געדינט מיט יורין צוזאַמען. זיי האָבן צוזאַמען פאַרענדיקט די מיליטערישע שול, ביידע אוועקגעפאָרן דינען אַפן צאָפן. זיי האָבן זיך דערמאָנט זייער ליד, וואָס איז געבוירן געוואָרן אין שול און איז געוואָרן א מין אייגנאַרטיקער קורסאַנטישער הימן: „כ׳האָב ליב מײַן „מיג", מײַן שלאַכט־מאַשין..."

דעם 4 מײַ איז פאָרגעקומען אינעם צענטראַלן טעאַטער פון דער סאָוועטישער אַרמיי א באַגעגעניש פון די טיילן פונעם מאָסקווער גאַרני־זאָן מיט דעם ערשטן קאָסמאָנאַווט יורי גאַגאַרין.

אין דער צווייטער העלפט פון טאָג איז דער קאָסמאָנאַווט געווען א גאַסט בײַ די מאָסקווער שרײַבער. אים האָט א צופרידענער אופגענומען קאָנסטאַנטין פעדין.

— איר, טײַערער יורי אלעקסייעוויטש, דאַרפט שרײַבן, — האָט גע־ראַטן זײַן לאַנדסמאַן פעדין. מיר, קעדיי פאַרינטערעסירן דעם לייענער, טראַכטן אַלץ אויס, האַלטן אים מיט דער אינטריגע פון נײַקײַט, און איר דאַרפט קיין זאַך ניט אויסטראַכטן. איר ווייסט דאָס, וואָס קיינער ווייסט ניט, איר פאַרמאָגט אומשאַצבאַרן מאַטעריאַל...

דעם 15 מײַ איז די גאַנצע גרופּע קאָסמאָנאַווטן אין דער באַגלייטונג פון זייערע אָנפירער אַרויסגעפלויגן קיין סאָטשי מיט א ספּעציעלן אַעראָ־פּלאַן. די אָרגאַניזאַטאָרן פון דעם דאָזיקן אורלויב האָבן אויסגערעכנט, אַז די קאָסמאָנאַווטן וועלן אָפּרוען, פאַרשטאַרקן דאָס געזונט, און פרײַע אומ־שטענדן וועלן זיי זיך טיילן מיט די מיינונגען מיט גאַגאַרינען וועגן דעם דורכגעמאַכטן קאָסמישן פלוג.

אין צווייִ טעג ארום איז אהער אראָפּגעקומען סערגיי פּאוולאָוויטש קאָראָליאָוו. ער האָט זיך אָפּגעשטעלט אין א שכייניִשער סאנאטאָריע. דעם זעלבן אפּדערנאכט האָט ער איינגעלאדן צו זיך די קאָסמאָנאווטן, געלייענט לידער, געבעטן פּאָפּאָוויטשן און גאגארינען עפּעס זינגען.

— מיר רוען זיך אָפּ, קיין שום פּראָדוציר־זיצונגען, האָט געזאָגט דער הויפּט־קאָנסטרוקטאָר.

אין עטלעכע טעג ארום האָט יורי אָנגעהויבן פּאָזירן דעם בארימטן סקולפּטאָר גריגאָרי פּאָסטניקאָוו, וועלכער איז געקומען צו פליִען קיין סאָטשי. יורי האָט מיט גרויס כיישעק אים געהאָלפן מיט זיינע אייצעס, געדולדיק געזעסן אין דער פּאָזע, ווי דער קינסטלער האָט אים אוועקגעזעצט, זיך אונטערגעאָרדנט דעם שטרענגסטן רעזשים פון דער שעפערישער באגייסטערונג.

אַף די פאָטאָגראפיעס, וועלכע יורי אלעקסייעוויטש האָט געשענקט פּאָסטניקאָוון האָט ער אָנגעשריבן: „גריגאָרי ניקאָלייעוויטש פּאָסטניקאָוון — דעם קאָסמאָנאווט אין דער קונסט״.

אין דעם זעלבן טאָג איז יורי גאגארין ארויסגעפלויגן קיין סאָפיִע.

אין איינעם פון די טעג פון זיין וויזיט איז גאגארין געקומען צום דענקמאָל „אליאָשא״. „איך האָב געקוקט אַף אים, ווי אַף א לעבעדיקן, — האָט ער שפּעטער געשריבן, — און מיר האָט זיך אויסגעדאכט, אז א פרייִשער ווינט, וואָס פליט פון די באלקאנער בערג, באוועגט זיינע יונגע האָר, עטוואָס באריִרטע מיט גרויקייט, וועלכע האָבן זיך ארויסגעשלאָגן פון אונטער דער פראָנט־פּילאָטקע. אַך, ווי גרויס עס איז די פאראלגעמיינערונגסקראפט פון קונסט! איך האָב זיך איינגעקוקט אינעם שמייכלענדיקן פּאָנעם פון „אליאָשען״ און דערקענט אין אים די ווילנס־שטריכן פון פיל סאָוועטישע מענטשן...״

אנאטאָלי ניקיפאָראָוויטש יאר־קראוטשענקאָ האָט איינגעלאדן יורי גאגארינען צו זיך, קעדיי אָנמאָלן דעם קאָסמאָנאווט. דער דאָזיקער בארימטער קינסטלער איז געווען צום הארצן יורי אלעקסייעוויטשן — אין דער צייט פון דער גרויסער פּאָטערלענדישער מילכאָמע איז ער געווען א לופטשיסער אַף אן עראָפּלאן פּע־2, דורכגעפירט א סאך שלאכט־פלוגן. מיט מאָלערייַ האָט ער זיך אָנגעהויבן פארנעמען נאָך בייסן קריג און באשאפן א גאנצע גאלערייע פּאָרטרעטן פון באוווסטע פליִער.

דעם 13 יון איז גאגארין לויט דער אײַנלאַדונג פֿונעם קאַלוגער געגנט־קאָם פֿון פּאַרטיי געקומען צו פֿאָרן אין דער היימשטאָט פֿון קאָנסטאַנטין עדואַרדאָוויטש ציאָלקאָווסקי.

— מיט אַ פּלאַטערדיק האַרץ, — האָט יורי דערציילט, — האָב איך זיך דערנענטערט צו דער שטאָט, וואָס האָט זיך פּאַנאַנדערגעשפּרייט אױף אַ באַרגיק אָרט. די שטאָט איז געווען אײַנגעטונקען אין פֿרישן גרינס פֿון סעדער, וועלכע זײַנען אָקאָרשט אויסגעוואַשן געוואָרן פֿון אַ שלאַקס־רעגן.

דער קאָסמאָנאַווט איז געווען אױפֿן קייווער פֿונעם גרונטלייגער פֿון דער טעאָרעטישער קאָסמאָנאַווטיק, אַרופֿגעלייגט קוויטן, זיך באַגעגנט מיט די אייגענע פֿונעם גרויסן געלערנטן, באַזוכט דאָס מוזיי־הויז. יורי אַלעקסייע־וויטשן האָט מען דערציילט, אַז אַ גרויסע ווירקונג אױפֿן לעבן פֿון קאָנסטאַנ־טין עדואַרדאָוויטשן האָט געהאַט די באַקאַנטשאַפֿט מיטן פֿילאָסאָף נ. פֿ. פֿיאָדאָראָוו, דעם ניט געזעצלעכן זון פֿונעם פֿירשט גאַגאַ־רין.

— סאַראַ מענגע גאַגאַרינס איז געווען אין ראַסיי, — האָט אויסגעשריגן דער קאָסמאָנאַווט. — דאָ ניט לאַנג צוריק האָט מיר צוגעשיקט אַ בריוו פֿון לאָנדאָן גריגאָרי אונקאַ גאַגאַרין. זיי שרײַבן, אַז זיי שעצן הויך די דערפֿאָלגן פֿון די סאָוועטישע געלערנטע און אָנפֿירער, און דאָס פֿרייט זיי, רוסן, וועלכע לעבן אין דער פֿרעמד. זיי גרויסן זיך מיט דעם העלדנמוט פֿון זייער נאָמען־ברודער. עס איז פֿאַראַן בײַ מיר לעבן אָרענבורג, אינעם ייִשעוו קאַלינאָווקאַ, אַ „טיאָזקע" — גאַגאַרין יורי אַלעקסייעוויטש.

אין יענעם טאָג איז אין קאַלוגע פֿאַרלייגט געוואָרן דער ערשטער שטיין פֿונעם מוזיי פֿון קאָסמאָנאַווטיק אױף ק. ע. ציאָלקאָווסקיס נאָמען. דעם דאָזיקן ערשטן שטיין האָט אײַנגעמויערט גאַגאַרין. אױפֿן אָרט פֿונעם קינפֿטיקן מוזיי איז געשטעלט געוואָרן אַ פּליטע מיט די אויסגעהאַקטע ווערטער:

„דאָ וועט אויסגעבויט ווערן דער מוזיי פֿון ק. ע. ציאָלקאָווסקין. דעם ערשטן שטיין פֿונעם קינפֿטיקן מוזיי האָט געלייגט דעם 13 יון 1961 דער פֿליִער־קאָסמאָנאַווט, העלד פֿון סאָוועטנפֿאַרבאַנד, דער ערן־בירגער פֿון דער שטאָט קאַלוגע יו. אַ. גאַגאַרין".

אױפֿן מיטינג, וואָס איז פֿאָרגעקומען אױף דעם לענין־פּלאַץ, איז אַרויס־געטראָטן יורי אַלעקסייעוויטש. לויטן באַשלוס פֿון די אָרטיקע אָרגאַנען

איז גאגארינען צוגעייגנט געוואָרן דער נאָמען — ערן־בירגער פון דער שטאָט.

דעם 17 יון איז גאגארין אף אַן אווטאָמאָביל „וואָלגא", וועלכן די סאָ־וועטישע רעגירונג האָט אים געשענקט, ארויסגעפאָרן אין דער היימשטאָט גזשאטסק אין דער באגלייטונג פון נאָך עטלעכע אווטאָמאָבילן.

„אָט זײַנען זיי, מײַנע ליבע ראכוועסדיקע קאנטן. דער טיפער און קי־לער טײַך גזשאט, וואָס איז ארומגעזוימט מיט בעזעמלעך אָטשערעט, די וועלדלעך און קוסטעס, די פעלד־וועגן צווישן בלײַענדיקן קאָרן און לײַן, די טונקל־גאָלדיקע וואלדשנעפן און דאָס צאָקען פון די סאָלאָווייען" — אזוי האָט ער געשריבן אין עטלעכע טעג ארום.

ניט דערפאָרנדיק צו זײַן שטוב, האָט יורי אלעקסייעוויטש דערזען באקאנטע פרויען, ער האָט אָפּגעשטעלט די מאשין, ארויסגעגאנגען פון איר און זיך ארומגענומען מיט א שכיינע.

„איך האָב געמיינט, יורי, אז דו וועסט דורכפאָרן פארבײַ, ניט דער־קענען מיך, די אלטע, — האָט געזאָגט די פרוי.

אין שטאָט האָט מען געוווּסט, אז יורי קומט צו פאָרן, ער האָט גע־קלונגען אהיים, דער מוטער, און איצט, אין דעם דאָזיקן זוניקן, אויסגע־צייכנטן טאָג, איז די גאנצע שטאָט ארויסגעגאנגען אים באגעגענען. יוריס קינדער־פרײַנט האָבן געהאט פארטראכט באגעגענען יורין באם ארײַנפאָר און אים ארײַנטראָגן אין שטאָט אף די הענט. נאָר ער, פונקט ווי ער וואָלט דאָס געוווּסט, האָט דאָס אויסגעמיטן — געקומען צו פאָרן א סאך פריִער.

די דרײַ טעג, וועלכע ער האָט פארבראכט אין דער היימשטאָט, האָבן דערוועקט דערינערונגען וועגן דער קינדהײַט, וועגן די שווערע כאדאָ־שים פון אָקופּאציע, די אומפארגעסלעכע טעג פון לערנען אין שול. דעם 20־טן יון האָט ער געגומען ארבעטן איבער א בוך. געפינענדיק זיך נאָכן פלוג אין שפּיטאָל אף א סטאציאָנארער אויספאָרשונג, האָט ער באקומען א סאך בריוו פון סאָוועטישע און אויסלענדישע אווטאָרן, וועלכע האָבן געבעטן דערציילן געגויער וועגן זײַן לעבן. נאָר וויִאזוי ענטפערט מען אף אלע בריוו, וויִאזוי באפרידיקט מען די ווילנסגיריקײַט פון טויזנטער אדרע־סאטן.

און בריוו זײַנען דערווײַל אָנגעקומען אלץ מער און מער, זייער צאָל איז געוואקסן מיט א גוואלדיקער שנעלקײַט, דער בארג איז געוואקסן מיט יעדער שאָ.

זשול ווערנס פּלעמעניצע קריסטינאַ אַלאַט דע לאַ טוויע האָט צוגע־געשיקט יורי אַלעקסייעוויטשן אַ בריוו:

„מאָסיע, איך בין זשול ווערנס אַ פּלעמעניצע און פון דעם שטאַנד־פּונקט וויל איך אַרויסזאָגן מײַן באַגײַסטערונג אין צוזאַמענהאַנג מיט אײַער העלדנטאַט. איר האָט פאַרווירקלעכט דעם טרוים פון זשול ווערנען. ווען ער זאָל הײַנט לעבן, וואָלט ער, נאַטירלעך, זיך איצט געפונען לעבן אײַך, טיילנדיק די פרייד פון אײַער לאַנד. בראַוואָ! — פונעם פולן האַרצן ווינטש איך אײַך גליק, אַזאַ וואָס עס איז נאָר מעגלעך."

יורי אַלעקסייעוויטש האָט באַקומען אַ בריוו פון פראַנקרײַך. אַן אומ־באַקאַנטער קאָרעספּאָנדענט האָט געשריבן: „איך בעט אײַך נעמען מײַן מאַטאָנע, אַ זאַך, וועלכע איך שעץ מער פון אַלץ. דאָס איז אַ מעדאַל, מיט וועלכער איך בין באַלוינט פאַרן אָנטייל אין דער פראַנצויזישער באַוועגונג פון ווידערשטאַנד אונדזער אַלגעמיינעם סוינע..."

„ווען אַלע פּיאָנערן וועלן אַרײַנטרעטן אין קאָמיוג, — האָבן געשריבן די פּיאָנערן פון דער 124־טער מאָסקער שול, — וועלן מיר אין דעם דאָזיקן פײַערלעכן טאָג דאַרפן, לויט דער טראַדיציע פון אונדזער דרוזשינע, די נײַע פּיאָנערן צווייגענען אײַער נאָמען.

מיר וואָלטן זייער געוואָלט באַקומען פון אײַך אַ בריוו..."

און די כעוורע האָבן אַזאַ בריוו באַקומען. נאָר וויאַזוי ענטפערט מען גלײַך אַלעמען.

און ער האָט זיך געגעבן אַן אײַצע — מע דאַרף אָנשרײַבן אַ בוך.

אָט ווען עס איז צוניץ געקומען דער טאָגבוך, אַפילו די פראַגמענ־טאַרע פאַרצייכענונגען האָבן געהאָלפן אופצושטעלן די פאַרגאַנגענהײַט.

יורי אַלעקסייעוויטש האָט ווידער אָנגעהויבן טרענירן זיך. ער האָט זיך אומגעקערט צום פריערדיקן אָנגעשטרענגטן ריטם פון אַרבעט, געגרייט דעם קאָסמאָנאַווט־2 צום פלוג, צונויפגעשטעלט נײַע אינסטרוקציעס, געענט־פערט אויף פּילצאָליקע בריוו, זיך באַגעגנט מיט אַרבעטער, קאָלווירטני־קעס, סטודענטן, שילער. אַ סאַך אַרומגעפאָרן, מיט גרויס כיישעק אַרויסגע־טראָטן און קיינמאָל זיך ניט געקלאָגט. ער האָט געטראָגן אויף זײַנע אַקסל דאָס, וואָס עס האָט אויף זיי אַוועקגעלייגט די געשיכטע.

דעם 24 יון, נאָך אַן אָרדנטלעכער באַגעגעניש, וווּ מע האָט געבעטן גאַגאַרינען דערציילן וועגן דעם צענטער פון צוגרייטן קאָסמאָנאַווטן, איז אים אויפגעקומען אַ געדאַנק וועגן שאַפן אַ מוזיי אין זוויאָזדנע.

„לאָמיר, — האָט יורי זיך געווענדט צו די קאָמוניסטן, — שאפן אונד־זערן א מוזיי. דאָס וועט זײַן א מין אייגנארטיקער באריכט וועגן אונדזער ארבעט, און ביכלאַל דארף מען דאָך א מוזיי, פאר אונדז, פאר דער געשי־כטע, פארן יונגן דאָר״.

דער ערשטער עקספּאָנאַט פונעם מוזיי איז געווען די פיגור פון א שטאָל־גיסער, וועלכן מע האָט גאגארינען געשענקט אין טשעכאָסלאָוואקיע.

איצט זײַנען פאראן אין מוזיי בא צען טויזנט עקספּאָנאַטן. פריער איז דאָס אין דער ערשטער ריי געווען מאטאָנעס, וועלכע עס האָבן באקומען די קאָסמאָנאַווטן. איצט זײַנען דאָרט אָנגעזאמלט עקספּאָנאַטן וועגן דער גע־שיכטע פון דער פאָטערלענדישער קאָסמאָנאַווטיק, טרענאזשאָרן, פאָטעלן, קאָסטיומען.

דאָ געפינען זיך אויך רעליקוויִעס פון די באהערשער פון קאָסמאָס, פאָטאָגראפיעס און אלבאָמען, סוווענירן, בילדער און פערזענלעכע זאכן, וועלכע געהערן די העלדן פון קאָסמאָס, אָדער אזעלכע, וואָס זײַנען געווען אײנײנעם מיט זיי בײַס די פלוגן. גאגארינס פלאנשעט, לעאָנאָווס א שאכטל בלײַערס, מיט וועלכע ער האָט געמאָלט קאָסמישע פייזאזשן בייסן פלוג. זיי דערציילן וועגן העראָישע טאטן פון אלע קאָסמאָנאַווטן פון דעם צוגרייי־טונגס־צענטער.

פון יאָר צו יאָר האָבן אונדזערע קאָסמישע דערגרייכונגען זיך אלץ פארברייטערט, געוואקסן, דער מוזיי האָט דאָס אלץ געדארפט אָפּשפּיגלען. און אָט פאָרט איבער דער מוזיי אין קולטור־הויז און פארנעמט דאָרטן עטלעכע צימערן. די מאטעריאלן זײַנען קאָמפּאנירט און סיסטעמאטיזירט, אויסגעלייגט כראָנאָלאָגיש און וויסנשאפטלעך־דאָקומענטאל. און קעסיידער קומען צו נײַע עקספּאָנאַטן.

אין 1967 האָט דער מוזיי געעפנט די טירן פאר באזוכער. אהער האָט מען איצט אויך אריבערגעטראָגן גאגארינס ארבעטס־קאבינעט, ער ווערט אָפּגעהיט אזוי, ווי ער איז געווען.

אינעם קאבינעט געפינט זיך דער ביוסט פון ציאָלקאָווסקין, דער גלאָ־בוס פון דער לעוואָנע, ביכער. די ביכער־שאפע איז באזונדערס אינטערע־סאַנט. דאָרט זײַנען צונויפגעזאמלט געשענקטע ביכער מיט אופשריפטן, געווידמעט יו. א. גאגארינען, ביכער אף פיל שפּראכן פון דער וועלט. יורי אלעקסייעוויטש האָט געוווסט יעדן בוך באזונדער און געקאָנט לאנג דער־ציילן וועגן זייערע אווטאָרן. אפן טיש ליגט דער טעקסט פון גאגארינס

רעדע, מיט וועלכער ער האָט זיך געקליבן ארויסטרעטן אף דער פײַער־לעכער זיצונג, געווידמעט א. מ. גאָרקיס 100־טן געבורטסטאָג.

אין דער קליידער־שאפע געפינט זיך דער שינעל, דאָס היטל, אף דער וואנט איז אָפגעשטעלט דער זייגער.

אין דעם קליינעם זאל פונעם מוזיי געפינט זיך וו. מ. קאָמאראָווס פארטיי־בילעט, די צייכנס פונעם שטערן־שטעטל און די מעדאלן, וועלכע זײַנען אויסגעהאקט געוואָרן אלס ערן־צייכן פון די קאָסמאָנאווטן.

אינעם גרויסן זאל פון דעם מוזיי הענגען א סאך בילדער, פאָרטרעטן, פאראן אלבאָמען, פאָטאָגראפיעס פון די קאָסמאָנאווטן. אין א וויטרינע — א זייגער — א מאטאָנע פון דעם אמעריקאנער קאָסמאָנאווט פראנק באָרמאן. דער דאָזיקער זייגער איז צוויי מאָל געווען מיט באָרמאנען אין קאָסמאָס.

דעם 25 יון האָט יורי אלעקסייעוויטש פארבראכט מיט דער פאמיליע אין דער היים, געהאָלפן דער פרוי, געשפילט זיך מיט די טעכטערלעך, געגאנגען אין וואלד ארײַן, געלעגן מיט אלעמען אף דער לאָנקע, ער האָט מיט גרויסער מײַסטערשאפט געלייענט מײַסעלעך די קינדער.

עס איז פאָרגעשטאנען א נײַע קאָמאנדירונג — א רײַזע קיין פינלאנד. ביז אָפּפאָרן האָט מען באדארפט אָנשרײַבן עטלעכע ארטיקלען, וועלכע ער האָט צוגעזאָגט די צײַטונגען און זשורנאלן.

— יורי, אנטשולדיק, נאָר העלפן דיר קאָן איך איצט ניט, — האָט געזאָגט וואלענטינא איוואנאָוונא, — גאַלינע איז נאָך א פיצל, און אליאָנקע פאָדערט אויך אופמערקזאמקײַט.

אין צוזאמענהאנג מיט דער צוגרייטונג צום פאָרום פון דער יוגנט אין מאָסקווע איז אָרגאניזירט געווען א פרעס־קאָנפערענץ, געווידמעט דעם ערשטן אין דער וועלט פלוג פון א מענטשן אין קאָסמישן רוים.

גאגארין, וועלכער איז בײַגעווען אף דער פרעס־קאָנפערענץ, האָט געענטפערט אף פילצאָליקע פראגעס.

— אין דער ערשטער ריי איז טאקע פארינטערעסירט די יוגנט אינעם מאָרגנדיקן טאָג. זי, די יוגנט, וועט מאָרגן לייזן דעם גורל פון דער וועלט.

...זאָלן די קאָסמישע שיפן אוועקטראָגן וויסנשאפטלעכע עקספעדיציעס צו די ווײַטע פלאנעטעס. נאָר זאָלן זיי קיינמאָל ניט טראָגן קיין טויט־לאסט.

דער אויספיר־קאָמיטעט פון די מעטאַל־גיסער פון גרויסבריטאַניע האָט איינגעלאַדן צו זיך יורי אַלעקסייעוויטשן. די פּראָגראַם האָט פאָרויסגעזען באַזוכן לאָנדאָן און מאַנטשעסטער.

די ענגלישע פּרעסע האָט מיט דער אייגנטימלעכער פאַר איר פּעדאַנ־טישקייט געגומען באַהאַנדלען די פראַגע וועגן דעם, ווי׳אַזוי צו באַגעגענען דעם ערשטן קאָסמאָנאַווט פון דער פּלאַנעטע.

„היינט, — האָט געשריבן די צייטונג „דיילי מירראָר", — קומט דער מאַיאָר גאַגאַרין קיין לאָנדאָן. גאַגאַרין איז אַ העלדישער מענטש. ער איז דער סימבאָל פונעם זיג פון דער ווויסנשאַפט, וואָס איז ווען־ניט־איז דער־גרייכט געוואָרן... נעכטן נאָך די דעבאַטן וועגן דער פּראָצעדור פון דער באַגעגעניש האָט די בריטישע רעגירונג, סאָפּקאָלסאָף, באַשלאָסן, ווער עס וועט באַגריסן דעם העלד מיטן וועלט־נאָמען, ווענמען וועלן מיר שיקן באַגריסן אין נאָמען פונעם גאַנצן בריטאַנישן פאָלק גאַגאַרינען, ווען ער וועט אַראָפּשטייגן פונעם אַעראָפּלאַן. אים וועט באַגעגענען ניט דער פּרעמ־מיער־מיניסטער מאַקמילאַן, ניט דער מיניסטער פון אויסערן־איניאָנים לאָרד כיום, ניט דער מיניסטער לויט די פראַגן פון ווויסנשאַפט לאָרד כייל־שעם, נאָר פרענסיס פ. טערנבול (סעקרעטאַר פון דער קאַנצעליאַריע פו־נעם מיניסטער). די דערקלערונג, וועלכע ס׳ווערט געגעבן דערויף, באַשטייט אין דעם, וואָס יורי גאַגאַרין איז ניט דער הויפּט פון דער מעלוכע. נאָר קיינער האָט ניט געהאַלטן, אַז גאַגאַרין איז דער הויפּט פון אַ מעלוכע. אָבער עס בלייבט דער פאַקט, אַז ער איז באַגאַנגען אַ העלדנטאַט, אין פאַרגלייך מיט וועלכן עס ווערט בלאַס אַלץ, וואָס עס האָט ווען־ניט־איז אופגעטאָן מאַקמילאַן אָדער ווער עס איז פון ׳זיינע מיניסטאָרן.

דעם ענגלישן פאָלק גייען אָבער ניט אָן די פּראָטאָקאָלן. דאָס פאָלק גיט צו אַ גרויסע ווערט דעם ערשטן מענטשן, וועלכער האָט באַהערשט דעם קאָסמאָס, און וויל, אַז דעם דאָזיקן מענטשן זאָל מען באַגעגענען ווי ער, דער ערשטער קאָסמאָנאַווט אין דער וועלט, האָט פאַרדינט. ער האָט פאַרדינט, אַז דאָס גאַנצע לאַנד זאָל אים באַגעגענען מיט ערע".

דער ענגלישער געזעלשאַפטלעכער טוער ק. זאַליאַקוס האָט געשריבן: „די, וואָס מיינען, אַז בא אונדז אין לאַנד לעבן צוריקגעהאַלטענע מענטשן, וועלכע זיינען ניט געניייגט אַרויסצושטעלן זייערע געפילן פאַר יענעם, וואָלטן געדאַרפט בייזיין בא אונדז, ווען יורי גאַגאַרין האָט באַזוכט ענג־לאַנד. נאָך יורי׳ס צעזאַרן וואָלט ער געקאָנט זאָגן: „געקומען, געזען, באַ־

זיגט״. אין נאָמען פון דער קיניגן און פון דער ענגלישער רעגירונג באַגעגנט פּרענסיס טערנבול, פון די ענגלישע מיליטערישע לופט־קרעפטן — דער מאַרשאַל פון אוויאַציע ראָנאַלד ליז.

„די פינף טעג, וועלכע איך האָב פאַרבראַכט אין ענגלאַנד, — האָט געשריבן יורי אַלעקסייעוויטש, דאַרף איך אָנערקענען, האָבן אין אַ גרויסער מאָס געענדערט מײַן פאָרשטעלונג וועגן דעם בריטישן פאָלק...״.

ניט געקוקט אויף רעגנדיקן וועטער, זײַנען טויזנטער לאָנדאָנער אַרויס אויף די גאַסן באַגריסן דעם ערשטן קאָסמאָנאַווט.

„די לאָנדאָנער אײַנוווינער האָבן באַגעגנט יורי גאַגאַרינען מיט אַזאַ וואַרעמקייט און האַרציקייט, — האָט געשריבן ניקאָלײַ פּעטראָוויטש קאַמאַנין, — מיט אַזאַ טעמפּעראַמענט, אַז זיי האָבן אָפּגעלייקנט אַלע אײַנגעשטעלטע פאָרשטעלונגען וועגן דער ענגלישער צוריקגעהאַלטנקייט און קאַלטקייט״.

אויף גאַגאַרינס גאַנצן מאַרשרוט זײַנען געשטאַנען מענטשן: אַרבעטער, סטודענטן, קינדער, פרויען, זקנים.

אויף דער מאַשין, וועלכע איז אין די טעג פון זײַן געפינען זיך אין ענגלאַנד אויסגעשטעלט געוואָרן פאַר אים, איז געווען צוגעפעסטיקט אַ נומער, וואָס איז געווען אויסגעהאַקט אין איין עקזעמפּליאַר „יוג־1״ (יורי גאַגאַרין — דער ערשטער).

אַלע צײַטונגען האָבן געשריבן וועגן דעם וויזיט אין זייער לאַנד פונעם ערשטן קאָסמאָנאַווט פון דער פּלאַנעטע.

„אין ערלס־קאָרט האָט ער זיך באַוויזן אַלס דיפּלאָמאַט און ראָמאַנטיקער, — האָט געשריבן די צײַטונג „איווינינג סטאַנדאַרט״, — פּונקט אַזוי ווי אַ אַסטראָנאַווט... נאַטירלעך, אַז עס זײַנען, ווי שטענדיק אויף פּרעסקאָנפערענצן, געווען שטאַמפּירטע פּראָפּאַגאַנדיסטישע פראַגעס, נאָר ער האָט מיט זיי אַ סאַך געמאַכט, פּונקט אַזוי ריין, ווי ער האָט אָנגעקוועטשט אויף די נייטיקע קנאָפּקעס אין דער צײַט פון זײַן היסטאָרישן פלוג. דער דאָזיקער טור זײַנער איז געווען אַ טריומף פאַר גאַגאַרינען דעם מענטשן, פּונקט אַזוי ווי פאַר גאַגאַרינען דעם אַסטראָנאַווט״.

דעם 13 יול איז יורי גאַגאַרין געקומען קיין מאַנטשעסטער — דעם אַרבעטער־צענטער פון בריטאַניע. באַגריסנדיק דעם קאָסמאָנאַווט, האָט דער פּרעזידענט פון די פאַראייניגטע פון די מעטאַל־גיסער פרעד כאָלינגסוואָרט, גערעדט וועגן דער נויטווענדיקייט פון פרײַנטשאַפט צווישן די

ארבעטער פוןביידע לענדער, געשענקט א גראַמאָטע, ווו ס'איז באַשטע־טיקט געוואָרן, אז דער קאָסמאָנאַווט איז אויסגעווײלט געוואָרן אלס ערן־מיטגליד פון פּראַפּאַריין, ער האָט אופגעהאנגען אף דער ברוסט פונעם קאָסמאָנאַווט א מעדאַל, אף וועלכער עס זײַנען אויסגעקריצט געווען די ווערטער: „צוזאַמען וועלן מיר אויסשמעלצן א בעסערע וועלט".

אפן מיטינג, וואָס די ארבעטער האָבן אײַנגעאָרדנט אין מאַנטשעסטער, איז ארויסגעטראָטן גאַגאַרין. ער האָט געזאָגט: „עס וועט קומען א צײַט, אז אף די צווישנפּלאַנעטן־סטאַנציעס און שיפן וועלן קאָסמאָנאַווטן פון פאַרשיידענע לענדער זיך באַגעגענען ווי פרײַנט און קאָלעגן. אין קאָסמאָס וועט פאַר אלעמען קלעקן אָרט: „סײַ פאַר די רוסן, סײַ פאַר די אמעריקאַ־נער, סײַ פאַר די ענגלענדער".

דעם 14 יול, ווען גאַגאַרין האָט זיך אומגעקערט קיין לאָנדאָן, האָט ער זיך דערוווּסט, אז די פּראָגראַם איז געענדערט געוואָרן — עס וועט פאָר־קומען א באַגעגעניש מיטן פּרעמיער־מיניסטער פון גרויסבריטאַניע גאַראָלד מאַקמילאַן.

דעם 15 יול איז יורי גאַגאַרין אײַנגעלאַדן געוואָרן צו דער קיניגין יעליזאַוועטאַ II אף א פרישטיק.

„די פּאָפּולערקײַט פונעם פאַרשטייער פון פסםר, — האָט געשריבן דער ענגלישער פובליציסט פעט סלאָון, — איז געווען בעעמעס אן אויסערגע־וויינלעכע. מענגעס ענגלענדער זײַנען זיך צונויפגעקומען אומעטום, ווו ער זאָל זיך ניט געווען געפינען, קעדיי פערזענלעך באַגריסן דעם קאָסמאָנאַווט.

דער ענטוזיאַזם איז געווען אזוי גרויס, אז ניט געקוקט אף דעם ערשטיקן באַשלוס פונעם פּרעמיער־מיניסטער, האָט ער אופגענומען יורי גאַגאַרינען בא זיך אין דער רעזידענץ, און די קיניגין האָט אײַנגעאָרדנט א פרישטיק פאַר אים. אגעוו, האָבן אן עכטע קיניגלעכע באַגעגעניש דעם העלד ארויסגעוויזן, פאַרשטייט זיך, די פּאַשעטע מענטשן פונעם לאַנד".

דעם 16 יול האָט יורי גאַגאַרין זיך אומגעקערט פון ענגלאַנד אהיים. אינעם שטערן־שטעטל האָט ער זיך באַגעגנט מיט זײַנע כאַווײרים און זיי געגעבן דערציילט וועגן דער רײַזע. אין דעם זעלבן טאָג האָט מען גערעדט וועגן טראַדיציעס, און יורי גאַגאַרין האָט זיך געקלאָגט, אז בא זיי אין זוויאָזדנע איז אינעם קאָלעקטיוו נאָך ווייניק פאַראַן אזעלכס, וואָס זאָל דערציִען די מענטשן אין פּראָצעס פון צוזאַמענלעבן איינער מיטן אנדערן.

וואַלענטין, גאַגאַרינס ברודער, האָט שפּעטער געשריבן, אַז אַלע זײַנען זיי געווען ווי פאַרלוירן, אַ ביסל איבעראַשט דערמיט, וואָס זיי זײַנען דער־נעענטערט געוואָרן צו אַזויפיל באַרימטע מענטשן, אין טאָג גענומען גאָר פּײַנע יונגעלײַט. מע האָט געדאַרפט צעברעכן דעם באַריער פון אָפּגע־פרעמדטקײַט, פון שעמען זיך איינער פאַרן אַנדערן. באַזיגן אָט די שעמעוו־דיקײַט וואָלט געקאָנט עפּעס אַ פריילעכע אַלגעמיינע צערעמאָניע. און דאָ האָט מען זיך דערמאָנט וועגן דעם באַסיין.

און ס׳איז געבוירן געוואָרן דער יאָמטעוו „נעפּטון״.

געבוירן געוואָרן פּלוצעם, נאָר פּאָפּולער געוואָרן גאָר ניט צופעליק, ווײַל ער איז טאַקע געווען פאַרבונדן מיט דער פּראָגראַם פון צוגרייטן צום קאָסמישן פלוג.

בייסן אומקערן זיך פון קאָסמאָס קאָן זיך טרעפן, אַז די שיף זאָל זיך אַראָפּלאָזן ניט אויף דער ערד, נאָר אויף דער וואַסער, אָדער צווישן די שנייען, און דער קאָסמאָנאַווט דאַרף, ניט געקוקט אויף קיין שום שוועריקײַטן, בלײַבן לעבן, פאַרהיטן די וויסנשאַפטלעכע דאָקומענטאַציע, די ווערטפולע אויסשטאַטונג. דעריבער האָט מען זיך טרענירט אַרבעטן אויף וואַסער־אַקוואַטאָריעס.

אַלע זייערע וואַסער־אויספּרוּוון האָבן זיי אָנגערופן „נעפּטון״: — מאָרגן איז בײַ אונדז „נעפּטון״. מיר פליִען אויפן יאָמטעוו „נעפּטון״, — האָבן זיי געשפּאַסט.

דערבײַ איז דער ערשטער אויספּרוּוו אויפן וואַסער אויסגעפאַלן בײַ די קאָסמאָנאַווטן אויפן 23 יולי, ווען בײַ די אוראַלטע רוימער פלעגט אײַנגע־אָרדנט ווערן דער וואַסער־יאָמטעוו נעפּטונאַליע אויף צו באַערן דעם גאָט פון יאַם נעפּטון.

געגרייט האָבן אים די קאָסמאָנאַווטן ניט אויפן יאַם, נאָר אין באַסיין פונעם שטערן־שטעטל. דער קיניג פון דעם יאַם, דער גרויזאַמער הערשער פון דער סטיכיִע איז שטענדיק געווען גאַגאַרין. מע פלעגט אים פאַרפּוצן אין „קיניגלעכע״ בגאָדים, אַרומרינגלען מיט איבערגעגעבענע דינער־„אײַנ־ווויִנער״ פונעם יאַם. אין דער רעכטער זײַט פון אים איז געזעסן אין אַ בלישטשענדיקן ליסקע־קאָסטיום אַ רוסאַלקע — לעכאַטכילע ניקאָלײַ נע־קראַסאָוו, אין אָפּיצער אַ פּאָליט־טוער, שפּעטער האָט גענומען אויספילן די ראָל פון אַ רוסאַלקע די שלאַנקע און עלעגאַנטע וואַלענטינאַ וולאַדימי־ראָוונאַ טערעשקאָווא.

יורי אַלעקסייעוויטש גאַגאַרין האָט אַף אַ קאָל אַן אומגעדולדיקער געקלאַפּט מיטן גראַנדיעזן דרײַצאָן און געפּאָדערט, מע זאָל וואַרפן אין וואַסער אַרײַן דעם אָרדנטלעכן קאָרבן. לויט זײַן באַפעל האָט עמעצער פון די קאָסמאָנאַווטן זיך אופגעהויבן אַף דער ווישקע, איז אַראָפּגעשפּרונגען און זיך געפונען אונטער דעם וואַסער אַזויפיל מינוט, וויפל מע האָט געדאַרפט לויט די פאָדערונגען פון דער טרענירונג. דאָרט איז דער קאָסמאָנאַווט געלעגן אומבאַוועגלעך — געהיט די קויכעס, אויסגעגלײַכט דעם אָטעם צי געשווומען אונטער דעם וואַסער, אָריענטירנדיק זיך לויטן קאָמפּאַס, אָדער ער האָט געדאַרפט אַראָפּנעמען דעם ספּעציעלן קאָסטיום, פאַנאַנדערוויקלען די רעטונגס־מיטלען: אַ שיפל, די באָרט־דערנערונג, אַ ראַקעטניצע, געווער אאַוו.

יעדער קאָסמאָנאַווט האָט געדאַרפט דורכמאַכן אַזאַ אויספּרווו, קעדיי דערווײַזן, אַז ער קאָן אין באַליביקע באַדינגונגען אויספילן די אופגאַבע, וועלכע איז פאַר אים געשטעלט געוואָרן.

איינמאָל האָט אַף דער ווישקע זיך אופגעהויבן דער פּאָדפּאָלקאָווניק געאָרגי טימאָפייעוויטש בערעגאָוואָי. ער איז ניט זיכער צוגעגאַנגען צום ראַנד, מיט כשאַד זיך אַרומגעקוקט, אַרויסשטעלנדיק פאָרויס אַ פוס, ברייט צעשפּרייט די הענט און דערשראָקן געבליבן שטיין.

און דאָ האָט „נעפּטון” צעריסן די שטילקײַט מיט אַ באַפעל:

— דעם וואַסער־אויספּרווו גייט דורך געאָרגי טימאָפייעוויטש בערעגאָוואָי, אַ זון פון דער סאָוועטישער ערד, אַ רומפולער פאָרשטייער פון דער מענטשהײַט, וועלכער האָט באַקומען די רעכט צו פליען אין קאָסמישן רוים. פלי!

געוויס האָט דאָס באַטײַט: „געגאַן זאָל ווערן”, אָדער, „שפּרינג”. מיט איין וואָרט, דאָס איז געווען אַ קאָמאַנדע, וואָס מע דאַרף אויספילן. די בײַוועזנדע האָבן אופגעהויבן די אויגן אַף בערעגאָוואָיען, וועלכער איז געשטאַנען אַף דער ווישקע.

נעפּטון האָט זיך אַ קער געטאָן, בייז אופגעהויבן דעם דרײַצאָן, גרויזאַם אַ פינקל געטאָן מיט די אויגן.

— יורי אַלעקסייעוויטש, — האָט אַ פאַרשעמטער זיך געווענדעט פון דער ווישקע געאָרגי טימאָפייעוויטש, — הייס ניט וואַרפן מיך אין וואַסער. איך קען ניט שווימען, איך זאָג צו אין אַ וואָך אַרום דורכמאַכן אַלע שווערסטע אויספּרוון און מיט קיין זאַך ניט אַרײַנברענגען דיך אין צאָרן...

דער פּליִער־קאָסמאָנאַוט געאָרגי טימאָפּייעוויטש בערעגאָוואָי האָט געהאַלטן וואָרט. ער האָט זיך אויסגעלערנט שווימען, שפּרינגען אין וואַסער פונעם טורעם. נאָך מער, ער האָט אָפּגעגעבן די נאָרמעס לויטן צווייטן ספּאָרט־ראַזריאַד, און אין אַ צײַט אַרום, ווען ער איז ווידעראַמאָל אַרײַנגעפאַלן אין „קיניגרײַך פון נעפּטון", האָט ער מיט ערע אויסגעהאַלטן אַלע אויספּרוּוון.

דעם יאָמטעוו „נעפּטון" האָט מען ליב באַקומען אינעם שטערן־שטעטל...

דער מיניסטער פון קולטור פון פּסטר יע. א. פורצעווא האָט אײַנגעלאַדן גאַגאַרינען אויפן מאָסקווער צווישנפעלקערלעכן קינאָ־פעסטיוואַל. די אָנגעזעענע טוער פון דער וועלט־קינעמאַטאָגראַפיע האָבן האַרציק באַגריסט יורי גאַגאַרינען. נאָך זײַנער אַ קורצער אַרויסטרעטונג האָט מען אים געפרעגט:

— ווי טראָגט איר איבער די לאַסט פון אײַער פּאָפּולאַריטעט? — האָט געפרעגט דער קינאָ־שטערן דזשינאַ לאָלאָברידזשידאַ.

— שווער. לויט דער שווערקײַט איז ער, ווײַזט אויס, נאָענט צו דער וואָג פונעם ערד־קײַלעך.

אינאָוונט האָט ער זיך באַגעגנט מיט סערגיי פּאַוולאָוויטשן קאָראָליאָוון, אים דערציילט וועגן דער רײַזע קיין ענגלאַנד, וועגן דעם גראַנדיעזן אינטערעס צו אונדזער לאַנד, צו דער אומבאַגרײַפלעכער פּאַריסנקײַט און איינציײַטיק וווּנדערלעכער פּראַסטקײַט פון די ענגלענדער. ענגלאַנד איז פאַרשיידנאַרטיק: אַ שמייכלענדיקע, און אַזעספּאַנעמדיקע, אַ צווייפּל־האַפטיקע, אַזאַ, וואָס רײַסט זיך האַסטיק פאָרויס און וואָס איז פאַרזונקען אין רוטינע.

— אַ באַשלוס איז אָנגענומען: אין אויגוסט — אַ מעסלעסיקער פלוג, — האָט געזאָגט קאָראָליאָוו.

— עס וואָלט זיך וועלן נעמען אין אים אַ פּערזענלעכן אָנטייל, נאָר דאָס אומופּהערלעכע אַרומפאָרן...

— לעב ניט איבער, — סערגיי פּאַוולאָוויטש, האָט צאַרט אַ קוק געטאָן אויף גאַגאַרינען. — איך ווייס גאַנץ גוט, אַז מיט דײַנע טראַכטעניש און מאַכשאָוועס ביסטו דאָ, מיט אונדז, נאָר די רײַזעס דאַרף מען האָבן, און זיי, קאָן זײַן, שפּילן ניט קיין קלענערע ראָל, ווי אונדזערע נײַע ספּוטני־

קעס... דו האָסט געעפנט דעם וועג אין קאָסמאָס, דו דאַרפסט דורכלייגן א וועג צו די הערצער פון די אָרנטלעכע מענטשן פון דער וועלט.

דעם 20 יול איז לויט דער איינלאַדונג פון די אָנפירער פון דער פּויל־ישער פאָלקס־רעפּובליק יורי גאַגאַרין אַרויסגעפלויגן קיין וואַרשע. דאָס איז געווען א קורצער וויזיט, נאָר זייער אָן אָנגעזעטיקטער.

דעם 23 יול איז דער מאַיאָר גאַגאַרין לויט דער איינלאַדונג פון די אָנ־פירער פון דער פּאַרטיי און פון דער מעלוכע אַרויסגעפלויגן מיט א פריינט־לעכן וויזיט קיין קובע. בייס דער אַעראָפּלאַן האָט אַראָפּגענידערט אין האַ־וואַנע, האָט א גאַס געטאָן א טראָפּישער רעגן. ס׳האָבן געראַוישט גראַנדיעזע שטראָמען, מענטשן זיינען געשטאַנען ביז די קני אין וואַסער, נאָר קיינער איז ניט אַוועקגעגאַנגען, קיינער האָט ניט פאַרלאָזט זיין אָרט. גאַגאַרינען האָט באַגעגנט דער גאַנצער דיפּלאָמאַטישער קאָרפּוס. אין אַעראָפּאָרט זיי־נען געקומען די אָנפירער פון דער קובער רעוואָליוציע. אויף דעם באַגעגע־ניש־מיטינג מיט גאַגאַרינען האָט זיך פאַרזאַמלט מער פון א האַלבן מיליאָן מענטשן. דער מיניסטאָרן־ראַט פון קובע האָט באַלוינט גאַגאַרינען מיט דעם ערשט־געשאַפענעם אָרדען „פּלייאַ כיראָן״. דער סאָוועטישער קאָסמאָנאַווט איז געוואָרן דער ערשטער קאַוואַלער פון דעם דאָזיקן אָרדען.

פידעל קאַסטראָ און יורי גאַגאַרין האָבן זיך געטוישט מיט די היטלען.

אין דער סאָוועטישער געזאַנדשאַפט זיינען אָפּן אַדרעס פון יורי גאַ־גאַרינען אָנגעקומען טויזנטער בריוו, טעלעגראַמעס, מאַטאָנעס, סווועניִרן, פריינטלעכע אַדרעסן.

אויפן פּלאַץ, ווו עס געפינט זיך דער דענקמאָל פון כאָסע מאַרטי, איז פאָרגעקומען א מיטינג, געווידמעט דעם יאָרטאָג פונעם 24 יול, ווען עס זיינען געשטורעמט געוואָרן די קאַזאַרמעס פון מאָנקאַדאָ. אין דעם דאָזיקן טאָג האָבן די קובינער רעוואָליוציאָנערן מיט עטלעכע יאָר צוריק הערא׳יש איינגענומען די דאָזיקע קאַזאַרמעס — איינעם פון די שטיץ־פּונקטן פון דעם בלוטיקן רעזשים פונעם דיקטאַטאָר באַטיסטאַ. אין יענעם טאָג איז אויפגע־הויבן געוואָרן די פאָן פון דעם פאָלקס־אויפשטאַנד. אויפן מיטינג איז מיט א גרויסער רעדע אַרויסגעטראָטן יורי גאַגאַרין.

דעם 25 יול האָט יורי גאַגאַרין צוזאַמען מיט די מיטאַרבעטער פון דער סאָוועטישער געזאַנדשאַפט געלייגט א בלומען־קראַנץ בא דעם דענק־מאָל פונעם נאַציאָנאַלן העלד פון קובע — כאָסע מאַרטי. לויט דער ביטע פון די קובינער כאַווייריִם האָט דער סאָוועטישער קאָסמאָנאַווט באַזוכט

דעם האָספּיטאַל, ווו עס האָבן זיך געפונען די פאַרווונדעטע אָנטיילנעמער פון די אַפּרעלער שלאַכטן קעגן די אינטערווענטן אין ראַיאָן פון פּלײַיאַ־כיראָן.

אינעם האַוואַנער אוניווערסיטעט האָט יורי גאַגאַרין איבערגעלייענט אַ לעקציע, געענטפערט אַף פּילצאָליקע פראַגן. מיטן פּראָפעסיאָנעלן אַקטיוו געשמועסט עטלעכע שאָ, באַגעגנט זיך מיט די אַקטיוויסטן פון דער געזעלשאַפט פון דער קובינער סאָוועטישער פרײַנטשאַפט, גערעדט וועגן דער גרויסער פּאָליטישער ווערט פון דער טעטיקײַט פון דער דאָזיקער געזעלשאַפט, ניט ווייסנדיק, אַז אינגיכן וועט ער ווערן דער אָנפירער פון אַן אַנאַלאָגישער געזעלשאַפט אין פססר.

אַפן געזעגענונגס־באַנקעט האָבן די אָנפירער פון דער קובינער רעוואָליוציע געגעבן אַ הויכע אָפּשאַצונג דעם וויזיט פונעם סאָוועטישן קאָסמאָנאַווט אין קובאַ, זיי האָבן אויסגעדריקט אַ ווונטש באַקענען זיך מיט דער דערפאַרונג פון דער צוגרייטונג פון די סאָוועטישע קאָסמאָנאַווטן.

— מיר זײַנען גרייט, — האָט געזאָגט, גאַגאַרין.

— און מיר אויך, — האָט געענטפערט פידעל קאַסטראָ.

עטלעכע שאָ האָט יורי גאַגאַרין מיט זײַנע באַגלייטער פאַרבראַכט אַפן ברעג פון אָקעאַן.

דעם 28־טן יול איז יורי אַלעקסייעוויטש אָנגעקומען קיין בראַזיליע. אין ריאָ־דע־זשאַנייראָ האָט ער זיך באַקענט מיטן באַוווּסטן בראַזילער שרײַבער זשאָרזש אַמאַדו דעם לאַורעאַט פון דער לענין־פּרעמיע „פאַר שטאַרקן דעם שאָלעם צווישן די פעלקער". ער האָט באַזוכט די שטעט סאַנט פּאַולאָ, בראַזיליאַ. דער קלוב פון די בראַזילער זשורנאַליסטן האָט אײַנגעאָרדנט לעקאָוועד דעם ערשטן קאָסמאָנאַווט אַן אופנאַם, סערווירט אַ טיש מיט „קאָסמישע געריכטן". דעם גאַסט איז מען מעכאַבעד געווען מיט אַ סאַלאַט „וואָסטאָק", מע האָט געשטעלט צום טיש אַ זראַזע „גאַגאַרין", אײַז־קרעם „יורי".

אין פּרעזידענטן־פּאַלאַץ איז דער מאַיאָר גאַגאַרין באַלוינט געוואָרן מיט אַן אָרדען „פאַר די פאַרדינסטן אין געביט פון לופט־פּליִען". דעם דאָזיקן אָרדען באַקומען די אוויִאַטאָרן פונעם לאַנד פאַר די העכסטע דערגרייכונגען אין דער אוויִאַציע.

דעם 5־טן אויגוסט איז יורי גאַגאַרין לויט דער אײַנלאַדונג פונעם אַמעריקאַנער אינדוסטריִעלער און פינאַנסיסט, דעם לאַורעאַט פון דער

לענין־פרעמיע „פאר שטארקן דעם שאָלעם צווישן די פעלקער״ סיירוס איטאָן געקומען צו פליִען קיין קאַנאַדע. אפן אעראָדראָם גאַליפאַקס האָט דער צופרידענער באַלעבאָס מיט זײַן פאַמיליע באַגעגנט גאַגארינען.

לויט דער ביטע פון די זשורנאַליסטן איז אין אעראָפּאָרט פאָרגעקומען א פרעס־קאָנפערענץ. עס איז ניט דורכגעגאַנגען אַלץ גלאַטיק. די זאַך באַשטייט אין דעם, וואָס אין גאַליפאַקס האָט מען געוואָרט, עס זאָל אויך קומען צו פליִען דער אַמעריקאַנער אַסטראָנאַווט אַלען שעפּאַרד. א באַגע־געניש פון צוויי ערשטע קאָסמאָנאַווטן פון דער פּלאַנעטע — איז א דער־שײַנונג ניט קיין געוויינלעכע. דאָך זײַנען די אָנפירער פונעם פּאַגוואָשקער מיטינג פון די פאָרשטייער פאַר שאָלעם, וואָס איז אײַנגעאָרדנט געוואָרן לויט דער איניציאַטיוו פון סיירוס איטאָנען, געווען באַאומרויִקט. גאַגארין האָט, פאַרקערט, געוואַרט אױף דער דאָזיקער באַגעגעניש מיט אומגעדולד. אָבער צוליב אן אומבאַוווּסטער סיבע איז דער אַמעריקאַנער קאָסמאָנאַווט קיין קאַנאַדע ניט געקומען.

אפן מיטינג איז נאָך סיירוס איטאָנען אַרויסגעטראָטן גאַגארין. דער־נאָך איז פאָרגעקומען א פרעס־קאָנפערענץ. באַנאַכט איז באַוווּסט געוואָרן וועגן דעם, אז אין פּססר איז געלאָזט געוואָרן א נײַע קאָסמישע שיף מיט א מענטשן אפן באָרט.

ניט רעכענענדיק זיך מיטן אײַנגעשטעלטן עטיקעט, האָט יורי גאַגארין געבעטן איבערײַסן זײַן באַזוך אין קאַנאַדע און איז עקסטרע אַרויסגעפלויגן אהיים. יורי גאַגארין האָט אַוועקגעשיקט א טעלעגראַמע גערמאַן טיטאָוון: „טײַערער גערמאַן! מיטן גאַנצן האַרצן בין איך מיט דיר. איך נעם דיך אַרום, פרײַנט מײַנער, קוש דיך שטאַרק. מיט אומרו שפּיר איך נאָך דײַן פלוג. כ׳בין זיכער אין דערפאָלגרײַכן פאַרענדיקן פון דײַן פלוג, וואָס וועט נאָכאַמאָל באַרימט מאַכן אונדזער גרויס היימלאַנד, אונדזער סאָוועט־טיש פאָלק. צום גיכן ווידערזען. יורי גאַגארין״.

אין איינעם פון די זשורנאַלן איז אין יענע טעג געווען אָפּגעדרוקט א דערציילונג א שפּאַס פונעם שרײַבער אַנאַטאָלי וואַרפּאָלאָמייעוו.

„מיר זײַנען געווען אין אָלאָמאָוצע, ווען מע האָט אונדז בוכשטעבלעך אַרויסגעשלעפּט פון דעם סטאַלאַקטיט־הייל און געמאָלדן:

— אין קאָסמאָס איז דער צווייטער גאַגארין!

מיר האָבן רויִק געענטפערט:

— נו, איז וואָס, מיר האָבן געוווּסט, אז גאַגארין וועט נאָכאַמאָל פליִען.

זיי האָט ניט פאַרכידעשט אונדזער ענטפער, אים באַטראַכט ווי א שפּאַס און ניט זיכער אַרויסגעבראַכט:

— נאָר די פאַמיליע זײַנע איז, דאַכט זיך, טיטאָוו.

דער דאָזיקער טאָג איז געוואָרן א יאָמטעוו. אַן אומגעווײנלעך לעבעדיקער און פרײלעכער. דורך דער ראַדיאָ האָבן זיך געטראָגן באַגריסונגען טיטאָוון, פון די רעפּראָדוקטאָרס האָט זיך געגאָסן מוזיק. מער פון אַלע איז איבערגעכאַזערט געוואָרן די ליד, אין וועלכער די טשעכאָסלאָוואַקישע מיידלעך האָבן ווידער אײַנגעלאַדן גאַגאַרינען צו זיך אין לאַנד.

אָפּדערנאָכט האָבן אויף די גאַסן זיך אָנגעהויבן פאַרווײַלונגען. אונדזערע פרײַנט האָבן אָפּגעגעבן קאָוועד דעם צווייטן קאָסמאָנאַווט פונעם לאַנד, וואָס האָט אויסגעכאַוועט אַזאַ העלד. דער נאָמען טיטאָוו איז פאַר איין ווײַלע געוואָרן פּאָפּולער.

אויף איינעם א פּלאַץ האָבן מיר אָפּגעשטעלט א מיידל און זי געפרעגט:

— דו ווייסט ווער עס איז טיטאָוו?

— איך ווייס! — האָט זי פּיפּיק געענטפערט אויף רוסיש.

— ווער זשע?

— גאַגאַרין!

יאָ, זיי זײַנען געווען גערעכט: דאָס איז געווען גאַגאַרין, דער צווייטער סאָוועטישער גאַגאַרין, ווײַל גאַגאַרינס נאָמען איז געוואָרן א סימבאָל פון דער אַלוועלטלעכער קאָסמאָנאַוטיק, א בײַשפּיל פון העלדישקײַט און שרעקלאָזיקײַט.

דעם 7 אויגוסט איז יורי גאַגאַרין קאַיאַר אַרויסגעפלויגן אַהיים.

דער אַעראָפּלאַן האָט זיך אַראָפּגעלאָזט אין וונוקאָוואָ, ער האָט גענומען ברענשטאָף און גלײַך זיך געלאָזט קיין קויבישעוו. מיטן קאָסמאָנאַווט־2 האָט יורי גאַגאַרין זיך באַגעגנט אין דעם זעלבן שטיבעלע, אין וועלכן ער איז ערשט ניט לאַנג אַליין געווען.

א מאָגערלעכער, בייגעוודיקער, שטאַרקער און אַן אויסערגעווײנלעך פלינקער, — האָט זיך דערמאָנט גאַגאַרין, — ניט געקוקט אויף אַלע שווערי קײַטן פון זײַן א מעסלעס אויף דער אַרביטע, איז ער געווען געזונט אַן אײַזן, און בלויז אין די שיינע אויסדריקלעכע אויגן זײַנע האָט זיך געפילט א מידקײַט, וועלכע ס'האָט ניט געקאָנט פאַרלעשן אַפילע זײַן שמייכל.

גערמאַן טיטאָוו האָט דערציילט וועגן דעם פלוג, וועגן דעם ווי ער פילט זיך, זיך געטיילט מיט אייניקע פון זײַנע באַאָבאַכטונגען.

די נײַע דערגרייכונגען אין קאָסמאָס האָבן זייער געפרייט גאגארינען.

עס איז שוין פאַרבײַ יענע צײַט, האָט ער א טראַכט געטאָן, ווען די קאָסמאָנאַווטן זײַנען געפלויגן צוליב דעם, קעדיי פעסטצושטעלן וויאַזוי זיי פילן זיך. דער איקער איז די מעגלעכקײַט צו אַרבעטן אין צושטאַנד פון וואָגלאָזיקײַט. איצט שטייען אַפן טאָג־סיידער מער וויכטיקע, מער ערנסטע אויפגאַבן, וועלכע זײַנען פאַרבונדן מיט פליִען אַף אַנדערע פּלאַנע־טעס פון דער זון־סיסטעם, וועגן שאַפן גרויסע סטאַנציעס, וואָס וועלן א לענגערע צײַט זײַן טעטיק אין קאָסמישן רוים. מע דאַרף זיך אָנהייבן לערנען לעבן אין קאָסמאָס, ס׳איז געקומען די צײַט צו נעמען באַם קאָס־מאָס אַלץ.

דעם 10 אויגוסט האָט מען אינעם צענטער פון דער צוגרייטונג פון קאָסמאָנאַווטן אונטערגעצייגן סאַכאַקלען וועגן גערמאַן טיטאָווס פלוג אין קאָסמישן רוים. די מיטיילונג פון דעם קאָסמאָנאַווט־2 האָט אַף אַלעמען געמאַכט אַן אײַנדרוק מיט דער דורכגעטראַכטקײַט, געוואַגטקײַט, אָריגי־נעלקײַט. דאָס איז געווען א טיפע וויסנשאַפטלעכע מיטיילונג, מיט איבער־צײַגעוודיקע אַרגומענטן, געוואַגטע אויספירן.

מע האָט אים געגלייבט. גערמאַן סטעפאַנאָוויטש האָט אַף זײַן אויפן רעאַגירט אַף די קאָמפּלימענטן.

— א גרויסע הילף אַף אָנצושרײַבן דעם באַריכט, — האָט ער גע־זאָגט, — האָט מיר אַרויסגעוויזן יורי אַלעקסייעוויטש...

14 אויגוסט. דער טשעכאָסלאָוואַקישער זשורנאַליסט מילאַן צאָדר האָט געשריבן:

„פון יענער צײַט, זינט גאַגאַרין איז געווען באַ אונדז אין טשעכאָסלאָ־וואַקיע, איז ער שוין אויסגעפאָרן א האַלבע וועלט. אים האָבן באַגריסט פּרעזידענטן און קייסאָרים. פּראָסטע מענטשן האָבן אים פאַרשאָטן מיט בלומען, מע האָט אים באַגריסט, קאָן מען זאָגן, אַף אַלע שפּראַכן פון דער וועלט, און דאָך האָט ער זיך קימאַט ניט געענדערט. עפּשער בלויז געענ־מען זיך האַלטן א ביסעלע סאָלידער. נאָר ווען ער שמייכלט, זעסטו אַלץ דעם זעלבן גאַגאַרינישן שמייכל״.

דעם 16 אויגוסט זײַנען יורי גאַגאַרין און גערמאַן טיטאָוו געווען אַף סערגיי פּאַוולאָוויטש קאָראָליאָווס אונטערנעמונג. זיי האָבן באַגריסט דעם הויפּט־קאָנסטרוקטאָר מיטן דערפאָלגרײַכן פלוג פון „וואָסטאָק־2״.

דעם 19 אויגוסט איז גאגארין לויט דער איינלאדונג פונעם צק פון דער אונגארישער פארטיי ארויסגעפלויגן אף א וויזיט אין דער אונגארישער פאָלקס־רעפּובליק. צום ערשטן מאָל האָט אין דער אויסלענדישער רייזע אָנטיילגענומען זיין פרוי וואלענטינא איוואנאָוונא און די טאָכטער גאליע.

די וועלט־פּרעסע האָט פיל געשריבן וועגן די העלדנטאטן פון די סאָוועטישע קאָסמאָנאווטן. „יורי איז ניט נאָר אַ העלד, ער געהערט דער גאנצער מענטשהייט. און די טויערן אין קאָסמאָס, וועלכע ער האָט געעפנט, זיינען צעפראלט פאר אונדז אלעמען".

די ניט געצוימטע קראפט פון סערגיי פּאָוולאָוויטש האָט ניט געוווסט פון קיין גרענעצן. ער האָט זיך ניט גערעכנט מיט קיין שום שוועריקייטן, דער הויפּט־קאָנסטרוקטאָר, און איז געגאנגען צו נייע, נאָך מער גראנדיעזע שטורעם־אטאקעס פונעם קאָסמאָס. ער האָט גערעדט וועגן קאָמפּלעקסאַרטיקע אויספאָרשונגען פון דער אלוועלט, וועגן גרופּן־פלויגן פון שיפן, וועגן פּילצאָליקע עקיפּאַזשן, וועגן שאפן אָרביטאלע סטאנציעס פון דויערנדיקן באנוץ.

אין די דאָזיקע טעג האָט יורי גאגארין אַ סאך געלייענט. אין איינער אַ ביבליאָטעק האָט ער זיך דערוווּסט וועגן אוניקאלע ביכער, וועלכע עס האָט דאָ איבערגעלאָזט דער גרויסער פּראָלעטארישער שרייבער מאקסים גאָרקי. דאָס איז געווען אין פּאַראָס, זיינערצייט האָט אלעקסיי מאקסימאָוויטש דאָ געוווינט. פּונקט דעמאָלט האָט גאָרקי הינטערוויליק זיך באפריינדעט מיט קאָנסטאנטין עדוּאַרדאָוויטש ציאָלקאָווסקין, זיך גענומען מיט אים איבערשרייבן. אין 1927 האָט גאָרקי זיך געווענדעט צו דעם קאלוגער זשורנאליסט ק. אלטייסקי: „ס'וואָלט גוט געווען, ווען איר וואָלט געגעבן אַ פארצייכענונג וועגן ק. ע. ציאָלקאָווסקין, דה., וועגן אלע זיינע ארבעטן, — די גרויס ניט מער פון אַ בויגן, 40 טויזנט צייכנס. דאָס איז פאַרן אלמאנאך „נאשי דאָסטיזשעניא". און ווייטער — ס'איז צייט, שוין לאנג צייט! — אָנשרייבן וועגן דעם דאָזיקן וווּנדערלעכן מענטשן אַ בוך פון אַ בויגן 6—10, אָנשרייבן פּאָפּולער, דערציילן אויספירלעך וועגן זיינע ארבעטן, וועגן די באדינגונגען, אין וועלכע ער האָט געאַרבעט.

איך וואָלט געוויס אייך געהאָלפן ארויסלאָזן דעם דאָזיקן בוך".

אין מארט 1928 שרייבט גאָרקי קיין קאלוגע צו זיין פריינט ס. וו. שטשערבאקאָוו:

„סערגיי וואסיליעוויטש! פארשטייט זיך, אז איך וועל קומען קיין קאַ־

לוגע און מיר וועלן א לאך טאָן בא א גלעזל טיי. בא אײַך, אגעוו, האָט איינער א ציאָלקאָווסקי — אנטדעקט סאָפּקאָלסאָף די „סיבע פון קאָסמאָס", וועלן מיר אים אויך אײַנלאדן טרינקען טיי, און זאָל ער אונדז ווײַזן די דאָזיקע „סיבע", אויב זי האָט אן אָנגענעמען אויסזען. דו, סערגיי וואסי־ליעוויטש, האָסט אויך אמאָל אף דער דאָזיקער סיבע פלײַסיק געקוקט דורך א טרויב אף די שטערן, געזוכט, אזוי אז ציאָלקאָווסקין קענסטו גע־וויס. א טשיקאווער אוילעם דארף זײַן דער קאלוגער, אויב ער איז פעיִק צו אנטדעקן אזעלכע „סיבעס"...

וועגן דער דאָזיקער בריוו האָט ציאָלקאָווסקי זיך דערוווּסט פון שטשערבאקאָווס ווערטער. א דערפרייטער פון אזא אופמערקזאמקייט מי־צאד דעם גרויסן שרײַבער, שיקט דער געלערנטער מ. גאָרקין זײַן בוך „מאָניזם פון דער אלוועלט" מיט אזעלכע ווערטער: „דעם טײַערן שרײַבער און דענקער מ. גאָרקין פונעם אווטאָר".

אין 1932 ווערט ציאָלקאָווסקי גאָרקיס א באשטענדיקער קאָרעספּאָנ־דענט.

גאגארין האָט מיט גרויס פארכאפּטקײַט דאָס אלץ איבערגעלייענט. ער האָט דעמלט ניט געוווּסט, אז אין עטלעכע יאָר ארום וועט מען אים פאָר־לייגן ארויסטרעטן אף אן אָוונט, געווידמעט דעם אָנדענק פון גאָרקין, און ער וועט אפסנײַ איבערלייענען די דאָזיקע ביכער.

דעם 29 נאָיאבער האָט זיך אָנגעהויבן גאגארינס וויזיט אין אינדיע. ער האָט באזוכט די שטעט דעלי, לאקנאו, באָמביי, כײַדאראבאד, קאלקוטע.

דעם 30 נאָיאבער האָט דער פיזישער פאקולטעט פונעם גרעסטן אוני־ווערסיטעט אין אינדיע אין דער שטאָט לאקנאו אויסגעוויילט יורי גאגא־רינען אלס באשטענדיקן מיטגליד פונעם קלוב פון קאָסמאָס־אויספאָרשער. אין באָמביי, וואָס ווערט אָנגערופן דער אָקעאן־טויער פונעם לאנד, האָט יורי אלעקסייעוויטש זיך באגעגנט מיטן באוווּסטן אינדישן שרײַבער און געזעלשאפטלעכן טוער כאָדזשו אכמאד אבאס.

„יעדער העלד איז סימבאָליש און אינדיווידועל, — האָט געשריבן כ. א. אבאס, — זײַן פערזענלעכקײַט האָט אן אינערלעכע פארבינדונג מיט די קאָלעקטיווע שטריכן פונעם פאָלק און מיט דער געזעלשאפטלעכער סוויר־ווע, וואָס האָט אים דערצויגן. בלויז דער אמעריקאנער דינאמיזם און די ניט געצוימטע אמעריקאנער רעקלאמע האָט געקאָנט געבירן די לעגענדע וועגן לינדענבערגן... די ליבהאָבער פון ספּאָרט אין ענגלאנד מאכן פאר

העלדן די זיגער פון טעניס־פאַרמעסטונגען, פוטבאַליסטן און זשאָקייען, דעמלט ווען אין דער ראָמאַנטישער דאָרעם־אַמעריקע ווערן דערהויבן פּאָעטן און טאָרעאָדאָרן. גאַגאַרין איז א ריין־סאָוועטישע דערשײַנונג".

לויט דער ביטע פון די זשורנאַליסטן איז פאָרגעקומען א פּרעס־קאָנ־פערענץ. פראַגעס זײַנען געווען א סאַך. און, פאַרשטייט זיך, צווישן זיי: ווי איז עס דאָרטן אין דעם דאָזיקן ווײַטן קאָסמאָס?

און יורי אלעקסייעוויטש האָט דערציילט, באַזירנדיק זיך ניט נאָר אף זײַנע באַאָבאַכטונגען, נאָר אָנשפאַרנדיק זיך אף די וויסנשאַפטלעכע גע־געבענע:

— דער מענטש ווינט אפן דעק פון לופט־אָקעאַן. די געלערנטע האַלטן, אז צווישן די פּלאַנעטעס פון דער זון־סיסטעם איז לעבן פאַראַן נאָר אף דער ערד. אונדזערע קאָסמאָנאַווטן וועט, מעגלעך, אויסקומען צו באַ־זוכן א טויטע וועלט פון ווײַטע פּלאַנעטן. וואָס וועט דאָס זײַן פאַר א פּלאַ־נעטע — מאַרס, ווענערע, יופּיטער?..

דעם 31־טן דעקאַבער זײַנען יורי אלעקסייעוויטש און וואַלענטינא איוואַנאָוונא געווען אפן נײַ־יאָריקן אופנאַם אין קרעמל, פאַרטרוימט און רעגפּול האָבן זיי געקוקט אף די פינקלענדיקע פײַערן פון דער נײַ־יאָרי־קער יאָלקע, זיך דערמאָנט אין דער פאַרגאַנגענהײַט, מיט גרויסער האָפע־נונג געקלערט וועגן דער צוקונפט. זיי האָבן געטאַנצט, געזונגען, זיך גע־דרייט אין א קרײַז, שפּאַצירט איבער דער פאַרשנייטער מאָסקווע, לאַנג געשטאַנען אינעם אלעקסאַנדער־גאָרטן.

— מיר איז זייער גוט מיט דיר.

— און מיר אויך...

יאָר 1962

דעם 20 יאַנוואַר האָבן זיך אָנגעהויבן די עקזאַמענעס פאַרן ערשטן סעמעסטער אינעם אוויאַ־אינסטיטוט אף פּראָפעסאָר נ. יע. זשוקאָווסקיס נאָמען. יורי גאַגאַרין און זײַנע כאַווײרים קומען אלע טאָג אין אקאַדעמיע, אין דער וויסנשאַפטלעכער ביבליאָטעק. אָנגעפילט דעם פּאָרטפעל מיט ביכער, קערט ער זיך אום אין זוויאָזדנע, לערנט ביז שפּעט אין דער נאַכט.

דעם 29 יאנואר פליט יורי אלעקסייעוויטש ארויס, לויט דער אײַנ־לאדונג פון דער אָנפירונג פון די באוואָפנטע קרעפטן פון דער פאראייניק־טער אראבישער רעפובליק, קיין קאַיר. לויטן באפעל פונעם פרעזידענט פון עגיפּעט גאמאל אבדעל נאסער ווערט גאגארין באלוינט מיטן העכסטן אָר־דען פון לאנד „דער פערל פון ניל". אלס צייכן פון באזונדערער אכטונג איז אים געגעבן געוואָרן אף אָפּהיטן שטענדיק די גאָלדענע שליסלען פון די טויערן פון די שטעט קאַיר און אלעקסאנדריע.

אפן אופנאם באם הויפּט־קאָמאנדיר פון די מיליטערישע לופט־קרעפטן, וואָס איז אײַנגעאָרדנט געוואָרן לעקאָוועד אים, האָט יורי אלעקסייעוויטש געהאלטן א רעדע, וועלכע ער האָט פארענדיקט מיט די ווערטער:

— איך לייג פאָר א טאָסט פאר פרידן, פאָר פראָגרעס, פאר דעם אופּ־בלי פון אלע נאציעס. לאָמיר אין עטלעכע יאָר ארום, ווען ס'וועט דער־גרייכט ווערן אן אָפּמאך פון פולשטענדיקער אנטוואָפענונג, זיך צוזאמענ־קלײַבן ווידער, לאָמיר זאָגן, אין מאָסקווע, וואשינגטאָן אָדער אין פאריזש, און זיך פאָטאָגראפירן, נאָר שוין אין ציווילע קליידער... ווײַל מיר, מיליטער־לײַט, ווייסן בעסער פון אלעמען די שווערע פאָלגן פון א מילכאָמע.

צוויי וואָכן איז גאגארין דערנאָך ארומגעפאָרן איבער די לענדער פון אפריקע, געווען אין גריכנלאנד, אפן אינדזל ציפּערן.

דעם 1 מארט איז אין ס. פ. קאָראָליאָווס קאָנסטרוקטאָר־ביוראָ פאָרגע־קומען א באראטונג פון די שעפער פון קאָסמישער טעכניק צוזאמען מיט די קאָסמאָנאווטן, וועלכע איז געווען געווידמעט דער פראָגראם פון די אָרדנט־לעכע פילאָטירנדיקע פלוגן.

— אפן טאָג־אָרדענונג איז דער פלוג פון „וואָסטאָק־3" און „וואָ־סטאָק־4", — האָט געזאָגט סערגיי פּאַוולאָוויטש, — די פּרעכטיקע דערפאָ־רונג פון די בײַוועזנדע יורי אלעקסייעוויטשן און גערמאן סטעפאנאָוויטשן דערלויבט איבערצוגיין צו גרופּן־פלוגן אין קאָסמאָס...

דעם 14 מארט איז יורי גאגארין בײַגעווען אף דעם ערשטן לימעד פון דער פרויען־גרופּע פונעם אָטריאד קאָסמאָנאווטן. די גרופּע איז ניט קיין גרויסע, אין גרונט איז זי אויספאָרמירט געוואָרן פון די ספּאָרטסמע־נערנס פון „דאָסאף" — געוואגטע דרייסטע מיידלעך, וועלכע זײַנען געווען פאראשוטיסטקעס אָדער האָבן געהאט פּראקטיק אלס פּילאָטן.

דעם 16 מארט איז יורי אלעקסייעוויטש ארויסגעטראָטן אף דער מאָסקווער שטאָטישער קאָנפערענץ פון קאָמיוג. ער האָט געזאָגט:

— אונדזערע קאָסמאָנאַוטן, וועלכע פֿילן אויס זייער אַ פֿאַראַנטוואָרט־לעכע און זייער אַ קאָמפּליצירטע אַרבעט אויף צוגרייטן קאָסמישע פֿלוגן, לערנען זיך איינגעשפּאַרט. זיי לערנען זיך דערפֿאַר, ווייל זיי פֿילן, אַז דאָס, וואָס זיי קענען אַצינד, וועט אין דער צוקונפֿט זיין קאַרג.

אין אַ סאַך זיינע אַרויסטרעטונגען האָט ער דערציילט, אַז פֿאַרן פֿאַר־גאַנגענעם יאָר איז אים אויסגעקומען צו זיין אין 17 לענדער פֿון דער וועלט.

— איך האָב געזען, — האָט גאַגאַרין דערציילט, — הונדערטער טויזנ־טער שמייכלענדיקע אויגן, הונדערטער טויזנטער הענט, אומעטום האָב איך געהערט פֿריינטלעכע און וואַרעמע ווערטער, און איך האָב גוט פֿאַר־שטאַנען, אַז די דאָזיקע ווערטער האָבן אַ שייכות ניט צו מיר פּערזענלעך, נאָר צו אונדזער גאַנצן פֿאָלק. מיר האָבן צו פֿאַרדאַנקען פֿאַר אונדזערע דערגרייכונגען דער ליבלעכער קאָמוניסטישער פּאַרטיי, וועלכע זאָרגט קעסיידער וועגן דער אַנטוויקלונג פֿון דער וויסנשאַפֿט. בײַ אונדז זיינען פֿאַראַן אַ סאַך מענטשן, וואָס זיינען גרייט זיך אופֿהייבן אין קאָסמאָס, אַ סאַך דערפֿאַר, ווייל מיר פֿאַרשטייען די נאָבעלע צילן פֿון די קאָסמישע אויספֿאָרשונגען. די סאָוועטישע מענטשן האָבן פֿאַרוואַנדלט דעם טרוים און דאָס מייסעלע אין וואָר.

יאָר 1963

1 יאַנואַר.

— איך וויל פֿליען, — האָט געזאָגט גאַגאַרין.

— וואָס איז דאָס, אַ פֿאָדערונג? — האָט אין אַ שפּאַס אים געפֿרעגט קאָראָליאָוו.

— ניין, סערגיי פּאַוולאָוויטש, דאָס איז דער רוף פֿון דער נעשאָמע.

אַ געריכטער פֿון יוריס אָפֿנהאַרציקייט, האָט ער אים פֿאָטערלעך אַרומ־גענומען. וועגער־ווער, נאָר קאָראָליאָוו, און עכטער אוויאַטאָר, וועלכער האָט אליין ניט איין מאָל אויסגעפּרוווט די פֿליגל, וואָס ער האָט אַליין באַשאַפֿן, פֿילט נאָך אַצינד ווי די נעשאָמע ציט זיך צום הימל. יאָ, גאַגאַרין דאַרף ווידער אָנהייבן פֿליען. אין קאָסמאָס, אין לופֿט־רוים אַרום דער ערד, אויף עראָפּלאַנען.

ער האָט אמאָל געזאָגט וועגן אים:

— אין גאגארינען פאַרט זיך גליקלעך צונויף אַן אנאליטישער פאַר־שטאנד און אַן אויסשליסלעכע ארבעטזאמקייט. איך מיין, אַז אויב ער וועט באקומען טיפערע בילדונג, וועלן מיר נאָך הערן זיין נאָמען צווישן אונד־זערע סאמע גרעסטע געלערנטע.

ער האָט אים געראטן גיין זיך לערנען. גאגארין האָט אים געפאָלגט און איז אָנגעקומען אין דער אקאדעמיע, נאָר דער דאָרשט צו פליען איז בא אים פארבליבן.

— ריכטיק, — האָט ער געזאָגט, — די קאָסמאָנאווטן דארפן ניט פאַר־לירן די פארבינדונג מיט די ערעאָפּלאנען.

דער הויפּט־מארשאל פון דער אוויאציע ק. א. ווערשינין האָט אונ־טערגעהאלטן די ביטע פון יורי גאגארינען, און האָט באשטימט די פּראָ־גראם פון זיין פּליער־צוגרייטונג אפן קומענדיקן יאָר.

די צייטונגען פון דער גאנצער וועלט האָבן ניט אופגעהערט צו דרוקן מאטעריאלן וועגן די דערגרייכונגען פון פּסס״ר אין פראט פון אויספאָרשן דעם קאָסמישן רוים. א גרויס אָרט האָט אין די מאטעריאלן פארנומען דער קאָסמאָנאווט פון דער פּלאנעטע יורי גאגארין.

איינע אַן אויסלענדישע צייטונג האָט געשריבן: „דער פלוג פון א מענטשן אין קאָסמאָס האָט אין באליביקע באדינגונגען געדארפט ווערן דער טריומף פון דער מענטשלעכער גאוינעס. נאָר דער פלוג פון יורי גאגארינען, דעם קאָסמאָנאווט מיט דזשאָקאָנדעס שמייכל, איז געוואָרן דער טריומף פונעם מענטשנס הארצן, וואָס דאָרשט אזוי נאָך שיינקייט. און דער דאָזיקער דאָרשט פון דער גאנצער מענטשהייט איז אין דער פולער מאָס געשטילט געוואָרן מיטן העלדנטאט און מיט דער פערזענלעכקייט גופע פון גאגארינען, מיט זיין פּראָסטקייט, באשיידנקייט, כיין".

די פלוגן פון די סאָוועטישע קאָסמאָנאווטן האָבן באשטעטיקט, אַז דער מענטש קאָן לעבן און ארבעטן אין קאָסמאָס. דער דאָזיקער אויספיר האָט גרויסע פּערספּעקטיוון פאַר דער וועלט־וויסנשאפט, דאָס וועט געבן א מעגלעכקייט טיפער און פלאנמעסיקער באהערשן די אלוועלט, שאפן אַר־ביטאלע סטאנציעס, וועלכע מע וועט קאָנען אויסנוצן אין מעשעך פון א דויערנדיקן פעריאָד, אויספאָרשן די פּלאנעטעס פון דער זון־סיסטעם אין די אינטערעסן פון דער גאנצער מענטשהייט.

דעם 8 מײַ האָט גאַגאַרין פֿאַרעפֿנטלעכט אַן אַרטיקל אין דער צײַטונג „קאָמסאָמאָלסקאַיאַ פּראַוודאַ" — „די פּאָעזיע פֿון די שטערן־הייכן". „פּאָעזיע דאַרפֿן מיר, ווי לופֿט אין דער קאַבינע פֿונעם קאָסמאָליאָט, — האָט געשריבן יורי אַלעקסייעוויטש, — טאַקע אָף די בײַשפּילן פֿון די העלדנטאַטן פֿון די בעסטע זין האָט דאָס היימלאַנד אונדז געלערנט מוטיקײַט, צילגעוועגדטקײַט, אײַנגעשפּאַרטקײַט און קלאָרקײַט פֿון ציל. און וויאַזוי איז געקומען צו אונדז די דאָזיקע לער? דורך ביכער, דורך דער ליטעראַטור, דורך דער קונסט.

איך דערמאָן זיך די ביכער פֿון אָסטראָווסקין און טאָלסטאָיען, גאָרקין און פּושקינען, מאַיאַקאָווסקין און שאָלאָכאָוון און זאָג: אַ דאַנק אײַך, מײַנע באַליבטע שרײַבער, ערשטע אַנטדעקער און לערער, דערציִער און כאַווייֵרים! אַ דאַנק אײַך פֿאַר אַלץ: פֿאַר דער באַגײַסטערונג, פֿאַר דער שול, פֿאַר דער לעבנס־לער!"

יורי גאַגאַרין איז געווען דער לערער פֿון דער ערשטער אין דער וועלט פֿרוי־קאָסמאָנאַווט וואַלענטינאַ טערעשקאָווא. ענטפֿערנדיק אָף די פֿראַגן פֿון די קאָרעספּאָנדענטן, האָט ער, צווישן אַנדערס, געזאָגט:

— די זאַך, מיט וועלכער מיר פֿאַרנעמען זיך, איז זייער אַ שווערע, אַן ערנסטע און אַ גרויסע. מע דאַרף פֿאַרמאָגן זייער אַ גרונטלעכע, טיפֿע צוגרייטונג. וואַליאַ האָט אַ סאַך זיך פֿאַרנומען מיט ספּאָרט, מיט טעאָריע און דאָס האָט געגעבן די בייטיקע רעזולטאַטן. זי קען אויסגעצייכנט די סיסטעם פֿון דער קאָסמישער שיף, די ראַקעטע, די פֿראַגן פֿון אָנפֿירן מיטן קאָסמישן אַפּאַראַט. קורץ גערעדט, דאָס איז אַ פֿולבאַרעכטיקטער פּילאָט, אַן עמעסער פּילאָט פֿון אַ קאָסמישער שיף אין קאָסמישן רוים.

דעם 7 סענטיאַבער איז גאַגאַרין אַרויסגעפֿלויגן קיין פּאַריזש לויט דער אײַנלאַדונג פֿון יונעסקאָ, וווּ ער איז אַרויסגעטראָטן מיט אַ רעדע וועגן דער סאָוועטישער פּראָגראַם פֿון באַהערשן דעם קאָסמישן רוים.

— מײַן פֿלוג, ווי די פֿלוגן פֿון מײַנע פֿרײַנט, די סאָוועטישע קאָסמאָנאַווטן, — האָט ער געזאָגט, — איז געווען אַ פֿלוג פֿון פֿרידלעכן באַהערשן דעם קאָסמישן רוים.

דעם 4 אָקטיאַבער האָט די צײַטונג „איזוועסטיִאַ" פֿאַרעפֿנטלעכט יו. גאַגאַרינס אַן אַרטיקל אונטער דער רובריק „וועגן וואָס האָט ביט געשריבן און ניט געקאָנט שרײַבן די „איזוועסטיִאַ" אין אָקטיאַבער 1922".

יורי אלעקסייעוויטש באטאָנט: „שטענדיק איבעראַשט מיך די אַלץ ארומכאפּנדיקע און פאַרשיידנאַרטיקע געווינעס פון לענינען. וולאַדימיר איליטשס אויסערגעוויינלעכע פעיִקײַט צו דערשפּירן די גרויסע צוקונפט פון נײַע אידייען, וואָס נעמען זיך אָט ערשט אויספאָרמירן, אידייען, טעאָריעס, ריכטונגען אינעם טעכנישן פּראָצעס. אַזוי איז געווען מיט דער פּיזיק פונעם אַטאָם־קערן, מיט דער אונטערערדישער גאַזיפיצירונג פון קוילן, מיט דער קאָנווייער־סיסטעם פון דער אינדוסטריע און מיט דער אַנטוויקלונג פון ראַדיאָטראַנסלירונג. מיט רעכט גרויסן מיר זיך דערמיט, וואָס די קאָסמאָנאַווטיק שטייט אין דער דאָזיקער ריי פון „פּראָבלעמען", וועלכע לענין האָט געשענקט זײַן אויפמערקזאַמקײַט:

„אין דער ענציקלאָפּעדיע פונעם 5000 יאָר, — האָט געשריבן דער רומענישער שרײַבער דזשעאָ באָגזאַ, — וווּ עס וועט זיך שוין ניט געפינען קיין אָרט פאַר פיל און פיל באַוווּסטע פּערזענלעכקײַטן פון דער געשיכטע, וועט אָן שום צווייפל זײַן יורי גאַגאַרינס פּאָטאָגראַפיע..."

דעם 8 דעקאַבער האָט דער מיניסטעריום פאַר שוץ פון פּסטר מיט אַ ספּעציעלן באַפעל צוגעייגנט גאַגאַרינען דעם ראַנג פון אַ פּאָלקאָווניק.

דעם 20 דעקאַבער ווערט יורי אַלעקסייעוויטש באַשטעטיקט אַלס פאַרטרעטער פון שעף פונעם צענטער אַף צוגרייטן קאָסמאָנאַווטן.

עס האָבן זיך אָנגעזאַמלט אַ סאַך בריוו, ניט קיין דורכגעלייענטע, ניט קיין פאַנאַנדערגעקליבענע. קאָנווערטן פון אומבאַוווּסטע אַדרעסאַטן. עס איז געוואַקסן דער צופלוס פון דער דעפּוטאַטישער פּאָטשט. מענטשן וואַרטן אַף אַן ענטפער, און זיי ווילן אים באַקומען. עס וועט באַקומען אַן ענטפער אויך איינער אַן אַרבעטער־קאָלעקטיוו, וואָס האָט באַהאַנדלט אַ ניט פײַנעם אופן פון זייערן אַ כאַווער. איינער אַ יונגער אַרבעטער האָט ניט באַפרידיקט זײַן קאָלעקטיוו, זיך באַצויגן צו זײַן זאַך קאַלטבלוטיק. מע האָט מיט אים אײַנגעטײַנעט — ער האָט צוגעזאָגט זיך אויסבעסערן, מע האָט אים געטאַדלט — האָט ער זיך געשווירן, אַז מער וועט ער זיך ניט פוילן, און אינדערעמעסן געאַרבעט אַלץ ערגער און ערגער. דער געדולד האָט בײַ די אַרבעטער געפּלאַצט. מע האָט אים אַרויסגערופן אַף אַ כאַווערישן געריכט. וואָס טוט מען מיט אים? עמעצער האָט פאָרגעלייגט אים אַרויסיאָגן פונעם קאָלעקטיוו און פאַרענדיקן דערמיט. האָט זיך אויפגעהויבן אַ טאָקער און געזאָגט: „איך לייג פאָר אָפּנעמען בײַ אים די פאַמיליע. ער שענדעט זי!"

דער באַכער איז בלאַס געוואָרן. ער האָט ניט דערוואַרט, אַז ער וועט אַזוינס דערהערן. דאָס ערשטע מאָל אין לעבן האָט ער פאַרשטאַנען, צו וואָס ער איז דערגאַנגען. זײַן פאַמיליע איז געווען גאַגאַרין.

יורי אַלעקסייעוויטש האָט באַקומען אַזויפיל בריוו, אַז נאָר אויף דורכ־צולייענען זיי האָט מען געדאַרפט זייער אַ סך צײַט. נאָר צווישן דעם שטראָם פון זײַן פאָטשט האָט ער שטענדיק אָפּגעזוכט בריוו פון די גאַגאַ־רינס, וועלכע האָבן געלעבט בײַ אונדז אין לאַנד.

אין זײַן אַרטיקל „דער צווייטער מאָל אופגעשטאַנענער טכּיאַס־האַמייסים", אין וועלכן ער האָט דערציילט וועגן דעם העלדנטאַט פונעם פּלי׳ער־אויס־פּרוּוולער געאָרגי מאַסלאָוו (דאָס אַרטיקל איז געווען אָפּגעדרוקט אינעם זשורנאַל „מאָלאָדאָי קאָמוניסט"), זײַנען פאַראַן אַזעלכע ווערטער: „אין יעדער מין פון מענטשלעכער טעטיקייט, און דאָס באַטײַט, אַז אין יעדער פּראָפעסיע און אין לעבן פון יעדן מענטשן — איז דאָ אַזאַ הייך, וועלכע מע קאָן אָנרופן העלדנטאַט. דער מענטש, וועלכער האָט באַקעמפט אָט די הייך, ווערט אַ העלד".

אויגוסט. די צוגרייטונג צום נײַעם פלוג אין קאָסמישן רוים גייט זייער האַסטיק. יורי אַלעקסייעוויטש געפינט זיך שטענדיק מיטן עקיפּאַזש, העלפט. דער דאָזיקער פלוג איז דאָך זייער אַ קאָמפּליצירטער, אַ שווערער און ניט קיין געוויינלעכער.

ערעוו דעם דאָזיקן פלוג האָט ס. פּ. קאָראָליאָוו געזאָגט:

— גאַגאַרינס פלוג איז געווען דער ערשטער ערנסטער פּרווו, דער פלוג פון טיטאָוון — אַ טיפער פּרווו, דער פלוג פון ניקאָלײַעוון און פּאָ־פּאָוויטשן — נאָך איין שפּאַן פאָרויס. ביקאָווסקיס און טערעשקאָוועס — אַ נײַער שפּאַן פאָרויס, ניט נאָר לויט דער דויערהאַפטיקײַט, נאָר לויט די וויסנשאַפטלעך־טעכנישע אויפגאַבעס... דער פלוג פון אַ פּרוי אין קאָסמאָס זאָגט איידעס ניט נאָר וועגן דער מוטיקײַט פון מענטשן, נאָר אויך וועגן דער הויכער טעכניק. איצט איז אַבסאָליוט קלאָר: די צוגרייטונג פון קאָס־מאָנאַווטן איז אַ געלייזטע פּראָבלעם. מיר קאָנען גרייטן קאָסמאָנאַווטן אַזויפיל, וויפל עס איז נייטיק.

יורי גאַגאַרין אַרבעט איבער די קלאָלים פון קאָסמישער רעכט. פאַר די יאָרן, וואָס זײַנען פאַריבער נאָכן ערשטן קינסטלעכן ספּוטניק פון דער ערד, זײַנען די פלוגן אין קאָסמישן רוים געוואָרן פּלאַנמעסיקע. ס׳איז

נייטיק געוואָרן צו שליסן אַ פאַרשטענדיקונג וועגן די פּרינציפּן פון דער טעטיקייט פון די מעלוכעס וועגן אויספאָרשן און אויסנוצן דעם קאָסמישן רוים, אײַנגעשלאָסן די לעוואָנע און אַנדערע הימל־קערפּערס.

דער סאָוועטנפאַרבאַנד נעמט אָנטייל אינעם שאַפן אַ גאַנצן קאָדעקס וועגן קאָסמאָס, טראָגט אַרײַן פאָרשלאָגן, וואָס זײַנען נעגייע צו רעטן קאָסמאָנאַווטן, וועגן דער פאַראַנטוואָרטלעכקייט פאַר דעם שאָדן, וואָס עס קאָן אָנגעטאָן ווערן די קאָסמישע אָביעקטן.

דעם 12 אָקטיאַבער האָט זיך אָנגעהויבן דער פלוג פון דער אָרביטאַ־לער קאָסמישער שיף „וואָסכאָד". ווי שטענדיק, איז גאַגארין אין בײַקאָנור, אַ גרייטער ארויסצוהעלפן הילף.

אַפן אַנדערן טאָג איז ער אַרויסגעטראָטן אויף אַ מיטינג מיט אַ רעדע, געווידמעט דעם דאָזיקן פלוג.

— צי פאַרשטייען מיר הײַנט, — האָט ער געזאָגט, — אַז ס'איז אונ־טערגעקומען די צײַט פּראַקטיש צו פאַרווירקלעכן פאַנטאַסטישע פּראָיעקטן, שאַפן אויסערערדישע וויסנשאַפטלעכע סטאַנציעס, אָבסערוואַטאָריעס, אַ צײַט פון קאָסמישע רײַזעס פון מענטשן צו דער לעוואָנע, ווענערע, מאַרס און אַנדערע פּלאַנעטעס פון דער זון־סיסטעם. אַלע זײַנען מיר אויספאָר־שער, יעדערן שטייט פאַר אין עפּעס צו זײַן דער ערשטער. אַ נײַע שיף, נײַע אויסשטאַטונג, אַ נײַע פּראָגראַם פון פאָרשונג... יעדערער פּירט דורך זײַן „פּרווו", יעדערער טוט עפּעס צום ערשטן מאָל. און ער טוט דאָס ניט צוליב רום, ניט קיין געטריבענער דורך די ווינטן פון ראָמאַנטיק. ער טוט עס צוליב דער זאַך.

16 נאָיאַבער. פּאַראַלעלגעמיינערנדיק די סאַכאַקלען פאַרן יאָר אין גע־ביט פון אויספאָרשן דעם קאָסמישן רוים, האָט יורי גאַגארין פאַרשריבן אין זײַן אַרבעטס־העפט:

„ראָמאַנטיק אין דער פּראָפעסיע פון אַ קאָסמאָנאַווט איז פאַראַן אײַ־בערגענוג. נאָר איצט ווייסן שוין אַלע, אַז דער וועג צום קאָסמאָס איז ניט באַשאָטן מיט בלומען, און די, וועלכע זײַנען אַוועק מיט דעם דאָזיקן וועג, זײַנען ניט קיין פאַנאַטיקער, ניט קיין ראַבאָטן, ניט קיין שרײַפּעלעך און קיין רעדלעך פונעם קאָסמישן מעכאַניזם, דאָס זײַנען אײַנגעשפּאַרטע, דרייסטע מענטשן. יעדערער פון זיי פאַרמאָגט עפּעס אייגנס, זײַנס, וואָס כאַזערט זיך ניט איבער".

1965 יאַר

יאַנוואַר. דער געדאַנק וועגן אַ נײַעם קאָסמישן פלוג האָט אים פעסט און ענדגילטיק געפאַנגען. מע דאַרף פליִען...

דעם 4 יאַנוואַר איז יורי גאַגאַרין צוזאַמען מיט וואַלענטינאַ איוואַנאָוונע אַרויסגעפאָרן קיין סאַראַטאָוו אויף דער טראַדיציאָנעלער באַגעגעניש פון די, וואָס האָבן פאַרענדיקט דעם טעכניקום. דער טעכניקום האָט געפײַערט דעם 25־יאָריקן יובילײ.

די סאַראַטאָווצעס האָבן מיט גרויס פרייד באַגעגנט דעם קאָסמאָנאַווט און אים פאָרגעלייגט זייער אַ „געדיכטע" פּראָגראַם אויף די טעג, וואָס ער וועט זײַן אין שטאָט. יורי אַלעקסייעוויטש איז אַ ביסל דערשטוינט געוואָרן פון דער איבערגעזעטיקטקײַט פון די מאָסמיטלען, אָבער קעגנגעשטעלט האָט ער זיך ניט, ער האָט אָבער געפּויעלט, מע זאָל אים געבן אַ מעגלעכקײַט אַ ביסל אַרומשפּאַצירן איבער די ברעגן פון דער וואָלגע, זײַן אויף דער מיטשורין־גאַס, אינעם הויז, וווּ ער האָט אַמאָל געוווינט אין צוזאַמענוווינונג. אין טעכניקום האָט יורי אַלעקסייעוויטש זיך באַגעגנט מיט געוועזענע כאַווירים, לערער. דערוווּסט זיך, אַז ניקאָלײַ איוואַנאָוויטש מאָסקווין, דער לערער פון פיזיק, איז קראַנק, האָט יורי אַלעקסייעוויטש אים צוגעשיקט אַ צעטעלע: „טײַערער ניקאָלײַ איוואַנאָוויטש! אַ האַרציקן דאַנק אײַך פאַר דער לער און פאַר די קענטעניש. מיר אַלע גרויסן זיך דערמיט, וואָס אונדזערע עכטע קענטענישן האָבן מיר באַקומען בײַ אײַך".

לויט דער ביטע פון איינער אַ צײַטונג האָט יורי גאַגאַרין צונויפגעזאַמלט מאַטעריאַלן, צונויפגעשטעלט אַ פּלאַן און געגומען גרייטן אַן אַרטיקל.

אָט זײַנען אייניקע שטעלן פון זײַנע פאַרנאָטירונגען:

„ציאָלקאָווסקי האָט אין זײַנע אַרבעטן געשטרעבט צו זען דאָס נאָענטע און ווײַטע פון דער קאָסמאָנאַווטיק. ער האָט אָנגעמערקט, אַז דער מענטש וועט אַרויס אין קאָסמאָס מיט דער הילף פון אַ ראַקעטע, און דערוויזן די נויטווענדיקײַט פון באַהערשן דעם קאָסמישן רוים. די ערד, האָט ער געשריבן, איז דאָס וויגעלע פונעם פאַרשטאַנד, נאָר מע קאָן אייביק ניט לעבן אין וויגעלע. נאָך מער, די ערד איז בלויז איינע פון די פּלאַנעטן, וווּ ס'איז מעגלעך לעבן. דאָס אַרויסגיין אין קאָסמאָס איז אַ מאַטעריעלע באַזע פון ווידערפּראָדוצירן די קומענדיקע מענטשהײַט. איצט זײַ־

נען די מענטשן שוואך, נאָר אין מיליאָנען יאָרן ארום וועט זייער מעכ־טיקייַט אף אזויפיל זיך פארגרעסערן, אז די מענטשן וועלן ענדערן ניט נאָר די אויבערפלאַך פון דער ערד, נאָר די אָקעאַנען, די אטמאָספער, די געוויקסן און זיך זעלבסט. די מענטשן וועלן זיך אויסלערנען אָנפירן מיטן קלימאט, זיי וועלן אייַנשטעלן אן אָרדענונג אין די גרענעצן פון דער זון־סיסטעם, פונקט ווי אף דער ערד. זוכנדיק שייַן אינעם רוים, וועלן זיי זיך אוועקלאָזן אויסער די גרענעצן פון דער זון־סיסטעם, דערגרייכן אנ־דערע זונען און זיך באנוצן מיט זייער ענערגיע אָנשטאָט זייער אויסגע־לאָשענער זון. די מענטשן וועלן זיך אויך באנוצן מיט די מאטעריאלן פון די פלאנעטעס און אסטעראָידן, אף צו בויען דאָרטן זייערע אויסערערדי־שע געבייַען.

אין פאַל, ווען עס וועט אָפּגעקילט ווערן די ערד, וועלן די מענטשן פון דער צוקונפט, ראַטעווענדיק זייער וויגעלע, אריבערטראָגן זייער פלא־נעטע אף אן אנדער אָרביטע — נעענטער צו דער זון, אָדער מיט רעאַק־טיווע קרעפטן זי איבערפירן אין אן אנדער גאלאקטיק. אלס לאָגישן סאָף פון באהערשן דעם קאָסמאָס האָט ציאָלקאָווסקי געהאלטן די מעגלעכקייַט פון אומענדלעכער אנטוויקלונג פון דער אומשטערבלעכקייַט פונעם מענטש־לעכן מין. אָפּטימיסטיש קוקנדיק אין דער צוקונפט, האָט דער גרויסער הומאניסט דערבייַ ארויסגערוקט איין אומבאדינגטן טנאַי, וואָס איז נייטיק, קעדיי צו פארווירקלעכן די גראנדיעזע פלענער — דער קאָסמאָס דארף זייַן אן ארענע פון שאָלעם, אן אָרט פון מענטשן־פרייַנטשאפט. אויב ניט — וועט קומען פארניכטונג, אן אלגעמיינער קראַך.

די פארגאנגענע יאָרן פון דער אנטוויקלונג פון דער קאָסמאָנאַוטיק האָבן באוויזן, אז פיל פון דעם, וואָס עס האָט פאָרויסגעזאָגט דער גרויסער געלערנטער, איז שוין פארווירקלעכט געוואָרן, אָדער עס גייט איבער פון פאנטאזיע צו גאנץ רעאלע כעזשבוינעס און פראָיעקטן, און דאָס איבעריקע וואַרט אף זייַן פארווירקלעכונג".

אין די לעצטע כאַדאָשים האָט יורי אלעקסייעוויטש באַ פארשיידענע געלעגנהייַטן גערעדט וועגן דער דערציִונג פון דער יוגנט, וועגן דער אופּ־מערקזאמער באציִונג צו דער הערואיק פון דער פארגאנגענהייַט, וועגן פארגרעסערן די אופמערקזאמקייַט צו די אָנטיילנעמער פון דער מילכאָמע, וועגן פארברייטערן די טעמאטיק פון פובליקאציעס, וועגן דער גייַסטיקער שיינקייַט פונעם מענטשן.

1966 יאָר

דעם 5 יאַנוואַר האָט ס. פּ. קאָראָליאָוו זיך דערפילט ניט מיט אַלעמען, און די דאָקטוירים זײַנען באַשטאַנען, ער זאָל זיך לייגן אין שפּיטאָל. געזעגענענדיק זיך מיט די כאַווייִרים, האָט ער געשפּאַסט:

— די אַגרעגאַטעלעך זײַנען אָפּגעריסן געוואָרן, עפּעס־וואָס וועלן מיר פאַרבײַטן, און כ'וועל גלײַך זיך אומקערן.

ווען גאַגאַרין איז געקומען צו קאָראָליאָוון, האָט סערגיי פּאַוולאָוויטש זיך דערפרייט, ער איז געווען אויפגעלייגט, געשפּאַסט, גערעדט וועגן די קומענדיקע פּלענער, און וועגן דעם, אַז ער געפינט זיך דאָ ניט אויף קיין היילונג, נאָר אויף פּראָפילאַקטיק.

דאָרט, אין שפּיטאָל, האָט קאָראָליאָוו פאַרענדיקט די אַרבעט איבער דעם אַרטיקל „די שריט אין דער צוקונפט", דאָס לעצטע אין זײַן לעבן. דאָס אַרטיקל איז דערשינען שוין אָן אים, מיט דער אונטערשריפט פון זײַן עמעסער פאַמיליע, דאָס ערשטע מאָל פאַר פיל יאָרן. פאַרמאָגנדיק אַן אומויסשעפּלעכן ענטוזיאַזם, טיף פאַרגלייבט אין די גרענעצלאָזע מעגלעכקײַטן פון קאָסמאָנאַוטיק, האָט ער געשריבן: „דאָס וואָס עס האָט זיך אויסגעוויזן אומגעווײנלעך אין פאַרלויף פון יאָרהונדערטער, וואָס עס איז ערשט נעכטן געווען אַן אומדערהערטער טרוים, ווערט הײַנט אַ רעאַלע אויפגאַבע, און מאָרגן — אַ פאַרווירקלעכטע זאַך.

עס זײַנען ניט פאַראַן קיין צוימען פאַר דעם מענטשלעכן געדאַנק".

דעם 14 יאַנוואַר איז סערגיי פּאַוולאָוויטש געשטאָרבן. עס איז געשטאָרבן דער הויפּט־קאָנסטרוקטאָר פון די קאָסמישע ראַקעטן־סיסטעמען, דער צווייטער מאָל העלד פון סאָציאַליסטישער מי, דער אַקאַדעמיקער, וואָס האָט פאַרווירקלעכט אין דער פּראַקטיק די דרייסטע טרוימען פונעם גרויסן ציאָלקאָווסקין.

דעם 18 יאַנוואַר האָט יו. א. גאַגאַרין אים באַגלייט אין לעצטן וועג צו דער קרעמל־וואַנט אויפן רויטן פּלאַץ, וווּ עס איז אײַנגעמויערט געוואָרן די אורנע פון זײַן גרויסן לערער.

דעם 25 יאַנוואַר האָט יורי גאַגאַרין געענטפערט אויף אַ ריי פראַגן דעם קאָרעספּאָנדענט פון דער „איזוועסטיאַ". ער האָט זיך געקלאָגט:

— מע שרײַבט אַ סאַך אַרטיקלען און פאַרצייכענונגען וועגן די קאָסמישע פליגן, און מע שרײַבט אַלץ וועגן מיר. דו לייענסט אַזאַ מאַטעריאַל,

און עס וועט ניט באקוועם. ניט באקוועם דערפאר, ווײַל איך זע אויס ווי עפּעס אן איבערנאַטירלעך אידעאַלער מענטש. אַלץ באַקומט זיך בײַ מיר אומבאַדינגט גוט, אָבער איך, פּונקט ווי אַנדערע מענטשן, האָב אַ סאַך פעלערן.

שטרענגקייט צו זיך, אַנפּשאַרעסדיקייט צו די אייגענע פעלערן איז אַ וויכטיקער שטריך גאַגאַרינס.

מאַרט. יורי גאַגאַרין איז אויסגעוויילט געוואָרן אַלס דעלעגאַט פונעם XXIII צוזאַמענפאָר פון קפּסס. ער ווערט אויסגעוויילט אין פּרעזידיום פונעם צוזאַמענפאָר. דעלעגאַטן פונעם צוזאַמענפאָר זײַנען געווען אויך גערמאַן טיטאָוו, אַנדריאַן ניקאָלײַעוו, פּאַוועל פּאָפּאָוויטש, וואַלערי בי־קאָווסקי, וואַלענטינאַ ניקאָלאַיעוואַ־טערעשקאָוואַ, וולאַדימיר קאָמאַראָוו, פּאַוועל בעליאַיעוו, אַלעקסיי לעאָנאָוו.

אַפּרעל. אין צענטער פון צוגרייטן קאָסמאָנאַווטן, האָט יורי אַלעקסייע־וויטש דערציילט וועגן דער אַרבעט פונעם XXIII צוזאַמענפאָר פון קפּסס. ער האָט גערעדט וועגן דער פאַרברייטערונג פון דער פּראָגראַם אָף צו־גרייטן קאָסמאָנאַווטן, וועגן דער נייטיקייט גוט צו באַדינען די נײַע טעכ־נאָלאָגיש־אַפּאַראַטור, וועגן די גרויסע אויפגאַבעס פון קאָסמישער פאָרשונג, וועלכע דער צוזאַמענפאָר פון דער פּאַרטיי האָט געשטעלט פאַר דער וויסנשאַפט.

יורי אַלעקסייעוויטש האָט אָנגעשריבן אַ ריי פאָרעדעס צו ביכער. אין איינער פון זיי, צום בוך פון באָריס לוקיאַנאָוו „מיר גלייבן, פרײַנט, אַז קאַראַוואַנען פון ראַקעטעס...״ האָט ער געשריבן, אַז דער וועג פון אַ קאָס־מאָנאַווט — דאָס איז ניט קיין לײַכטער זיגערישער מאַרש, ווי אייניקע, קאָן זײַן, מיינען. פיל מי דאַרף מען אַוועקלייגן, פיל שווייס פאַרגיסן, וויסן ניט בלויז פרייד, נאָר אויך ליידן, איידער מע וועט דיר דערלויבן זיך זעצן אין דער קאַבינע פון אַ קאָסמישער שיף. און ניט צוליב רום שטורע־מען די סאָוועטישע קאָסמאָנאַווטן דעם קאָסמאָס. מיט זייערע טאַטן פירט אָן די אומגעהויערע ליבע און איבערגעגעבנקייט דעם היימלאַנד, דער פאַרטיי, דעם פאָלק, דער ווילן צו העלפן די געלערנטע אַנטדעקן די געה־היימנישן פון דער אַלוועלט.

יורי גאַגאַרין האָט זיך אָנגעהויבן טרענירן לויט דער פּראָגראַם פון פלוג פון דער נײַער קאָסמישער שיף „סאָיוז״.

1967 יאָר

3 יאַנוואַר. יורי אַלעקסייעוויטש איז באַשטעטיקט אַלס דובליאָר פֿון וו. מ. קאָמאַראָוון — דעם קאָמאַנדיר פֿון דער נײַער קאָסמישער שיף „סאָיוז—1”. עס האָבן זיך אָנגעהויבן אַקטיווע טרענירונגען, וועלכע זײַנען געגאַנגען פּאַראַלעל מיטן פּאַרענדיקן די שיף. מע האָט זי קאָנטראָלירט, באַנײַט די באָרט־סיסטעמען, אייניקע אַגרעגאַטן.

סײַ קאָמאַראָוו, סײַ גאַגאַרין פֿאַרנעמען זיך צו 12 — 14 שאָ אין מעס־לעס. די קאָסמאָנאַווטן האָבן זיך טרענירט אַפֿילע אין די פֿרײַע טעג.

סײַ דער ערשטער, סײַ דער דובלירנדיקער באַשטאַנד האָבן געאַרבעט אין קאָנטאַקט, אָרגאַניזירט.

דעם 29 יאַנוואַר איז אין זוויאָזדנע אָנגעקומען אַ טרויעריקע ידיעה. אויף דער ערד, אין דער קאַבינע פֿון דער שיף זײַנען בײַם די טרענירונגען אומגעקומען דרײַ אַמעריקאַנער אַסטראָנאַווטן — ווירדזשילאַ גריסאָם, עד־וואַרד ווײַט און ראָדזשער טשאַפֿי.

אין דער אויסלענדישער פּרעסע ווערן פּובליקירט ווערסיעס וועגן די מעגלעכע סיבעס פֿון דער סרייפֿע, אין וועלכער עס זײַנען אומגעקומען די געוואַגטע פֿאָרשער.

גריסאָם איז דער ערשטער פֿון דער פּלאַנעטע, וואָס איז דרײַ מאָל גע־ווען אין קאָסמאָס. ווײַט איז דער ערשטער פֿון די אַמעריקאַנער קאָסמאָ־נאַווטן, וואָס איז, נאָך לעאָנאָוון, אַרויסגעגאַנגען אין אָפֿענעם קאָסמאָס.

יורי גאַגאַרין האָט געשיקט די אַסטראָנאַווטן פֿון די פֿאַרייניקטע שטאַטן אַ באַדויערונגס־טעלעגראַמע.

2 פֿעברואַל. אין זײַן נײַ אַרטיקל, וואָס ער האָט געגרייט צום דרוק, האָט גאַגאַרין געשריבן:

„מיט יעדער יאָר וועט דאָס סאָוועטישע פֿאָלק, דער פּיאָנער פֿון באַ־ הערשן דעם קאָסמאָס, ווײַטער און טיפֿער אַרײַנדרינגען אין אים. און איך גלייב, אַז אויך מיר וועט אויסקומען צוזאַמען מיט מײַנע כאַוויירים־קאָס־מאָנאַווטן נאָך דורכפֿירן ניט איין פֿלוג און יעדער מאָל אַלץ העכער און ווײַטער פֿון אונדזער ליבלעכער ערד”.

דעם 18 מאַרט האָט זיך אָנגעהויבן די קאָמפּלעקס־טרענירונג פֿון די עקיפּאַזשן אויף דער נײַער שיף.

דעם 30 מאַרט האָט אַ ספּעציעלע קאָמיסיע, וואָס איז באַשטאַנען פון הויכקוואַליפיצירטע ספּעציאַליסטן, עקזאַמענירט די עקיפּאַזשן. אַ הויכע צוגרייטונג צום פליִען האָט אַרויסגעוויזן יורי גאַגאַרין. פאַר אַלע דיס־ציפּלינען, ווי אויך פאַר פירן די שיף אָפן טרענאַזשער, באַקומט ער דעם העכסטן באַל — 5.

אין דער צייט פון די טרענירונגען האָט זיך געשאַפן אַן אומגעוויינ־לעכע סיטואַציע, בייס וועלכער ער האָט אַרויסגעוויזן דערפינדערישקייט און מייסטערשאַפט. בייסן „פלוג" איז קאַליע געוואָרן אַ וויכטיקע נאַווי־גאַציע־איינריכטונג — „גלאָבוס". עס איז פאַרלוירן געוואָרן די מאַכט איבער דער שיף, דער קאָנטראָל איבער זיין באַוועגונג אין רוים. און אומבאַהאָל־פענע לעבעדיקע באַשעפעניש אין דער אַלוועלט? דעמלט וועגדט ער אָן אַ געוויינלעכע פליִער־מאַפּע און אַ סעקונדע־מעסטער — די קעגנשטאַנדן, מיט וועלכע ער האָט ניט איין מאָל זיך באַנוצט, ווען ער האָט פּילאָטירט רעאַקטיווע פאַרניכטלער. אַלץ איז געבראַכט געוואָרן אין פולער אָרדע־נונג, און ער קאָן פירן זיין שיף מיט אַ הויכער פּינקטלעכקייט אויף אַראָפּ־צונידערן. אַזוי האָט ער טאַקע געטאָן.

23 אַפּרעל. דער סטאַרט פון דער קאָסמישער שיף „סאָיוז־1". אויף דער אַרביטע איז דער העלד פון סאָוועטנפאַרבאַנד דער פליִער־קאָסמאָנאַווט פון פּסר וולאַדימיר קאָמאַראָוו.

24 אַפּרעל. בייסן אומקערן זיך אויף דער ערד איז וולאַדימיר מיכיילאָ־וויטש קאָמאַראָוו אומגעקומען. טאַסס האָט מיטגעטיילט:

„נאָך דעם ווי עס זיינען פאַרווירקלעכט געוואָרן אַלע אָפּעראַציעס, וועלכע זיינען פאַרבונדן מיטן אַריבערגיין אויפן רעזשים פון אַראָפּשטייגן, איז די שיף דערפאָלגרייך אַדורך דעם קאָמפּליצירטסטן און פאַראַנטוואָרט־לעכסטן באַצירק פון טאָרמאָזירונג און פולשטענדיק אויסגעלאָשן די ער־שטע קאָסמישע שנעלקייט.

אָבער בייסן עפענען דעם הויפּט־קופּאָל פונעם פאַראַשוט אויף אַ הייך פון זיבן קילאָמעטער, איז לויט די ערשטיקע געגעבענע אין רעזולטאַט דערפון, וואָס די סטראָפּעס פונעם פאַראַשוט זיינען פאַרדרייט געוואָרן, האָט די קאָסמישע שיף זיך גענומען אַראָפּלאָזן מיט אַ גרויסער שנעלקייט, און דאָס איז געווען די סיבה, וואָס וולאַדימיר מיכיילאָוויטש קאָמאַראָוו איז אומגעקומען..."

דעם 17 מיי האָט די „קאָמסאָמאָלסקאַיאַ פּראַוודאַ" פאַרעפנטלעכט אַ

שמועס מיט גאגארינען. אף דער פראגע פון די זשורנאליסטן צי איז מעג־לעך, אז די קאָסמישע פאָרשונגען זאָלן, אין צוזאמענהאנג מיטן אומקום פון דער שיף „סאָיוז" זיך פארהאלטן, האָט דער קאָסמאָנאווט געענטפערט:

„די פלוגן אין קאָסמאָס קאָן מען ניט אָפּשטעלן. דאָס איז ניט קיין איניען בלויז פון איין מענטשן אָדער אפילע פון א גרופּע מענטשן. דאָס איז א היסטאָרישער פּראָצעס, צו וועלכן ס'איז געזעצמעסיק געקומען די מענטשהייט אין איר אנטוויקלונג. און די קאָסמאָנאווטן וועלן פליִען. נייע קאָסמאָנאווטן און אויך די, וועלכע זיינען שוין געפלויגן. איך און מיינע כאווירים מיינען, אז וואָלאָדיעס טויט איז א טראגישע צופעליקייט..."

און ווייטער: „קאָמאראָוו האָט אופגעטאָן א וויכטיקן איניען — אויסגע־פּרווט א נייע שיף, נאָר אויך די צווייטע וויכטיקע זאך האָט ער געטאָן: געצוווּנגען אונדז אלעמען זיין נאָך מער אופמערקזאמער, שטרענגער צו דער טעכניק, נאָך מער אופמערקזאמער צו אלע עטאפּן פון קאָנטראָל און אויספּרוּוון, נאָך מער וואכזאם בייס די באגעגענישן מיטן אומבאוווסטן. ער האָט אונדז באוויזן, ווי שווער ס'איז דער וועג צום קאָסמאָס. זיין פלוג און זיין אומקום לערנט אונדז מוטיקייט...

מיר קלערן וועגן דער צייט פון נייע סטארטן. וועגן נייע פלוגן אף נייע שיפן. מיר וועלן אויסלערנען פליִען דעם „סאָיוז". אין דעם זע איך איין מיין כויוו, דעם כויוו פון די פריינט אינעם אָנדענק פון וואָלאָדיען. דאָס איז אן אויסגעצייכנטע, קלוגע שיף. זי וועט פאָרן. מיר וועלן זיך אריינזעצן אין די קאבינעס פון נייע שיפן און וועלן ארויסגיין אף נייע אָרביטעס".

אין יול איז גאגארין ארויסגעטראָטן אין דער שטאָט קאָמסאָמאָלסק־אפן־אמור אף א צוזאמענפלי פון יונגע שלאָגלער. ער האָט גערעדט וועגן דעם, אז פון צייט צו צייט קומט נאָך אויס איצט צונויפשטויסן זיך מיט דער אזויגערופענער טעאָריע פון דעהעראָיִזאציע, מיט די, וואָס האלטן, אז די צייט פון ארבעטס־העראָיִזם איז קלוימערשט פאָריבער.

ווייזט אויס, אז די מענטשן, וועלכע דענקען אזוי, פארשטייען ניט ריכטיק, וואָס אזוינס איז העראָיִזם, וואָס אזוינס איז העראָיִק. זיי האלטן, אז העראָיִזם דאָס איז א מין אויסברוך, א מאָמענט, ווען דער מענטש לייגט ארויס אלע זיינע קויכעס.

לויט ווי איך פארשטיי, איז העראָיִזם גאָר עפּעס אנדערש. דאָס איז טאָגטעגלעכע שעפערישע מי, ווען דער מענטש קלערט אפילע ניט, אז

ער טוט א העלדנטאט. צי דען האָבן געטראכט די ערשטע מענטשן, וועלכע זײַנען געקומען אױף דער בױונג פון קאָסמאָמאָלסק, אז זײ װעלן װערן העלדן, אז װעגן זײ װעט מען ריידן אין מעשעך פון פיל צענדליקער יאָרן, אז זייערע אויפטוען וועט דאָס פאָלק באטראכטן ווי א העראָישן העלדנ־טאט?

צי דען האָבן אונדזערע קאָסמאָנאווטן געטראכט, אז זיי וועלן באקומען דעם שטערן פון א העלד פון סאָוועטנפארבאנד?

איך נעם זיך די רעכט אײַך צו פארזיכערן, אז וועגן דעם האָט קיינער ניט געטראכט. פאר אונדז איז דאָס געווען ארבעט, גרויסע ערנסטע מי".

13 יול. גאגארין איז לויט דער אײַנלאדונג פון מ. א. שאָלאָכאָוון צוזאמען מיט א גרופע יונגע שרײַבער ארויסגעפאָרן קיין וועשענסקאיא. דער שרײַבער האָט לאנג געשמועסט מיטן ערשטן קאָסמאָנאָווט.

דעם 3 דעקאבער האָט יורי גאגארין אופגענומען בא זיך דעם פראַנצייזער אנאטאָלי וואָרפאָלאָמייעוון. אין זוויאָזדנע איז אין די זונטיקדיקע טעג ניט אזוי טומלדיק, באזונדערס אין וואלד בא דער שטוב. ס'איז געווען שטיל, ס'האָט געשאָטן א שניי.

אין א קורצן מאנטל, די הענט אין די קעשענעס, איז גאגארין פאמעלעך געגאנגען פאָרויס.

— דו ווייסט, — האָט ער פלוצעם געזאָגט, — ווייניק צײַט האָט אונדז אויסגעטיילט דאָס לעבן. איצט וואָלט איך מיט פארגעניגן ווידער אופגעעפנט די באליבטע זײַטלעך. כ'האָב ליב טאָלסטאָיען, טורגעניעוון, פאוסטאָווסקין. עס שמעקט פון דאָרט מיט אלטע צײַטן, נאָר בא זיי איז א לעבן, און ניט פאָשעט דינאמיק פון געשעענישן. עך, ווייניק גיט זיך אײַן אופטאָן פאר איין מאָל, — האָט געגארין פארענדיקט, — זייער א סאך ארבעט. איך וויל דאָך נאָכאמאָל א פלי טאָן אין קאָסמאָס, אָך, ווי עס ווילט זיך!

צו נײַע פלוגן האָט גאגארין זיך געגרייט זייער פלײַסיק, ווידעראמאָל דורכגעגאנגען אלע קאָנטראָל־אויספרוּוון. ער האָט זיך אינגאנצן געווידמעט דעם קומענדיקן רעיס אין קאָסמאָס. די צוגרייטונגס־פראָגראם איז געווען, ווי פריער, א קאָמפליצירטע און שווערע.

הערן דעם קאָסמאָנאווט איז געווען ביז גאָר אינטערעסאנט. וועגן אלץ האָט ער גערעדט אייגנארטיק, אָן שום דעלעטאנטישקײַט, וואָרפאָלאָמייעוון

זײַנען געפֿעלן געװאָרן גאַגאַרינס געדאַנקען, און ער האָט פּלוצעם זיך געכאַפּט פֿאַר דער פּען.

— שרײַבן? — האָט געפֿרעגט גאַגאַרין, — מע דאַרף ניט. איך בעט דיך, מע דאַרף ניט. מיר שמועסן דאָך גלאַט אַזױ.

מע האָט אָנגעהױבן ריידן װעגן פּראָפֿעסיעס, װעגן דעם, מיט װאָס מענטשן װערן פֿאַרכאַפּט.

— אַ קאָסמאָנאַװט, — האָט געזאָגט יורי אַלעקסייעװיטש, — דאָס איז שױן אַ פּראָפֿעסיע, קאָן זײַן ניט די שװערסטע פֿון אַלע עקזיסטירנדיקע, נאָר זי פֿאָדערט, אָן צװײפֿל, גרױסע אײַנגעשפּאַרטקײַט, אױסגעהאַלטנקײַט, װילן, קאַלטבלוטיקײַט און מוט. מע דאַרף קענען אױסגעצײכנט אַ גאַנצע רײ װיסנשאַפֿטן — אָן דעם איז די פּראָפֿעסיע פֿון אַ קאָסמאָנאַװט אומזיניק.

— אָבער די װיסנשאַפֿט דערװײַזט, אַז אַ קאָסמאָנאַװט איז אַן אוראַלטע פּראָפֿעסיע, — האָט אַ שפּאַס געטאָן דער שרײַבער.

— דערמיט װעסטו מיך ניט באַליידיקן, — האָט געענטפֿערט גאַגאַרין, — איך װײס דאָך, װאָס דו האָסט אין זינען. דו װעסט אומבאַדינגט װעלן דערװײַזן, אַז אױף דער ערד זײַנען געװען געסט פֿון אַנדערע װעלטן. אױב דאָס איז אַזױ, טרעט איך גערן אָפּ די ערשטיקײַט, נאָר איך בין ניט זיכער, אַז די אײַנװױנער פֿון אַנדערע װעלטן האָבן באַזוכט אונדזער ערד, גיכער פֿון אַלץ, האָט דער מענטשלעכער טרױם, זײַנע געװאָגטע זוכענישן געבױרן האַלב רעאַלע פֿאַנטאַזיעס. עפּעס צופֿיל אַלגעמײנס איז בײַ יענע, װאָס זײַנען געקומען צו פֿליִען צו אונדז, און בײַ די, װאָס האָבן דאָ געלעבט. די טרױמען פֿון די ערדישע מענטשן זײַנען געװען רעאַלע, די געשיכטע פֿונעם פֿײַמער אַזיס... און יורי אַלעקסייעװיטש האָט גענומען דערציילן װעגן דער אױסערגעװײנלעכער געהײמניס פֿונעם אַפֿריקאַנישן קאָנטינענט.

1968 יאָר

דעם 17 פֿעװראַל. יורי אַלעקסייעװיטש האָט פֿאַרטיידיקט אין דער מיליטערישער לופֿט־אינזשעניערן־אַקאַדעמיע אױפֿן נאָמען פֿונעם פּראָפֿעסאָר נ. יע. זשוקאָװסקי דעם דיפּלאָם־פּראָיעקט לױט דער טעמע: „די אױספֿאָרשונגען פֿון אַעראָדינאַמיק און דינאַמיק אינעם פֿלוג פֿון דעם אָרביטאַלן אַעראָפּלאַן בײַם ער נידערט אַראָפּ".

די מעלוכישע עקזאמענאציאָנס־קאָמיסיע האָט צוגעייגנט דעם פּאָל־קאָווניק יו. א. גאגארינען די קוואַליפיקאציע „פּליִער־אינזשעניִער־קאָסמאָ־נאווט".

דעם 20 פעווראל האָט ער פאַרענדיקט די ארבעט איבער דעם אר־טיקל „שטאפּלען אין דער אלוועלט" פאַרן זאמלבוך „אין 2017 יאָר".

„וועגן דעם, וואָס עס דערווארט דעם מענטשן אף דער ווענערע, איז שוין אָנגעשריבן הונדערט ראָמאנען — און אלע פאַרשיידענע. מיר ווילט זיך ניט אָנשרײַבן די הונדערט ערשטע האשאָרע. — האָט ער געשריבן. — איך גלייב נאָר דערין, אז די אקשאָנעס און דער טאַלאנט פונעם מענטשן וועלן קאָנען ענדערן די באַדינגונגען פון דער נאַטור אף דער ווענערע, אזוי, אז עס זאָל זיך יאווען א מעגלעכקײַט צו באַווױנען אָט די סוידעס־פּולע פּלאַנעטע".

ווען דער זאמלבוך איז דערשינען איז יו. א. גאַגאַרין שוין ניט געווען אף דער וועלט.

1 מארט. יורי אלעקסייעוויטש האָט זיך אופגעכאפּט פרי, ארײַנגעגאנ־גען אין צימער צו די טעכטער, א קוש געטאָן זיי און אוועק אין קאבינעט. ער האָט צערוקט דעם פאָרהאנג, לאנג געקוקט דורכן פענצטער אף די קאַרפּוסן, וואָס האָבן זיך געהויכט איבערן וואלד. אך, ווי עס איז אויסגע־וואַקסן זוויאָזדנע. בוכשטעבלעך ניט באַוויזן זיך ארומצוקוקן. אָבער ער האָט זיך באַלד געגנומען אײַלן. עס איז פאָרגעשטאַנען א שווערער טאָג. וואלענטינא האָט זיך געלייגט אין שפּיטאָל, און אליין האָט ער געדאַרפט אוועקפליִען אפן קאָסמאָדראָם.

ער האָט צונויפגעקליבן די ביכער פונעם טיש, זיי צעשטעלט אף די סטעלאזשן. אָן ביכער האָט ער ניט געקאָנט לעבן. אָפט האָט ער אליין געשריבן, דעריקער איז דאָס געווען געדאַנקען וועגן דעם דורכגעלעבטן, וועגן דער שטרעבונג ארײַנצוקוקן אין דער צוקונפט. איצט וועט ער פיל טעג ניט קאָנען זיך צוזעצן צום שרײַבטיש.

6 מארט. אלע אָפּטיילונגען און דינסטן פונעם קאָסמאָדראָם אנאלי־זירן די מאַטעריאַלן, וועלכע זײַנען אָנגעקומען פונעם ספּוטניק. עס גייט א צוגרייטונג צו ארויסלאָזן אן אָרדנטלעכע סיסטעם. סאָפקאָלסאָף האָט זיך געיאָוועט בא אים א „פענצטער" — פרײַע צײַט אף זיך אָפּזונדערן, זיך זעצן איבערקוקן די וויאָרסטקע פון דעם בוך „פּסיכאָלאָגיע און קאָסמאָס", וועלכן ער האָט אָנגעשריבן צוזאמען מיט וולאדימיר לעבעדיעוון.

דאָס איז דער ערשטער בוך, וואָס האָט פאַרייניקט די געדאַנקען פון אַ קאָסמאָנאַווט און פון אַ געלערנטן. גאַגאַרין לייענט זיך איַין אין די טיפּאָגראַפישע אָפּצוגן, קאָנטראָלירט דעם פאַקטישן מאַטעריאַל, טראָגט אַריַין אויסבעסערונגען, דערגאַנצונגען.

10 מאַרט. יורי אַלעקסייעוויטש פליט אַרויס קיין מאָסקווע. ער זיצט לעבן אַיליומינאַטאָר. די מאַכשאָוועס זיַינען אין דער וויַיט. ער טראַכט וועגן דעם, אַז די ניַיע פלוגן האָבן געגעבן גוטע רעזולטאַטן. די אויס־פירן פון דער קאָמאַנדירונג וועלן באַהאַנדלט ווערן מיטן גענעראַל נ. פּ. קאַמאַנינען, און ער וועט אַריַינטראָגן זיַינע פאָרשלאָגן.

אין דער היים האָט מען אָף יורין היַינט ניט געוואַרט. ער האָט אָנגע־קלונגען וואַלענטינען, געקליבן זיך גליַיך פאָרן צו איר אין שפּיטאָל, נאָר זי האָט אים אָפּגערעדט דערפון, געבעטן זיַין היַינט מיט די קינדער.

אין אָוונט האָט יורי פאַרשריבן אין טאָגבוך: „איך האָב קיין גרעסערן פאַרלאַנג ניט, ווי צו פליִען, אַ פליִער דאַרף פליִען. שטענדיק פליִען".

13 מאַרט. יורי אַלעקסייעוויטש גייט צום אַעראָפּלאַן — אַ צווייאָרטי־קער לערן־טרענירונגס־רעאַקטיווער פאַרניכטלער, דער באָרט־נומער — 18. אַ קורצער טרענאַזש אין דער קאַבינע, דער וועטער איז אַ גוטער, און ער מאַכט אַ קריַיז, דערנאָך פליט ער מיטן אינסטרוקטאָר אין דער פאַרמאַכ־טער קאַבינע.

היַינט באַטאָג איז ער געפלויגן אַ שאָ מיט 52 מינוט. דער איבעריַיס אין די פלוגן האָט, דאַכט זיך, ניט שטאַרק געווירקט אָף זיַין פליִערישער צוגרייטונג.

אין אָוונט קלינגט ער וואַלענטינען אין שפּיטאָל: „איך פלי ווידער!"

17 מאַרט. יורי, אַ יאָמטעוודיק־פאַרפּוצטער, לענע און גאַליע האָבן זיך אַריַינגעזעצט אין אַ מאַשין און אָוועקגעפאָרן צו וואַלענטינען. זיי האָבן גענומען מיט זיך בלומען, זיסקיַיטן, פּרוכטן. יורי האָט דערציילט דער פרוי ניַיסן, און ס'איז, פאַרשטייט זיך, אַוועק אַ רייד וועגן פליִען. וואַלענטינאַ האָט באַוויליקט זיַין אַנטשלאָסנקיַיט. זי האָט גוט פאַרשטאַנען דעם צושטאַנד פון איר מאַן און געוווּסט, אַז די פליִער־טרענירונגען דאַרפן אומבאַדינגט זיַין ווי אַ צוגרייטונג צו די פלוגן אין קאָסמאָס.

ס'איז דאָך ניט מעגלעך, ער זאָל ניט פליִען!

אַהיים געקומען איז מען אָפּדערנאַכט. די קינדער זיַינען צופרידן גע־ווען, וואָס זיי האָבן זיך געזען מיט דער מאַמען, און זיך גענומען צו זייער־

רע איניאָנים. ער האָט זיך פאַרטאָן אין טאָגבוך. פאַרשריבן דעם גע־שפּרעך מיט דער פרוי, די געשעענישן, מיט וועלכע עס זײַנען פול געווען די אַלע טעג. דעם טאָגבוך האָט ער געפירט ניט צוליבן זיקאָרן. ער האָט אונטערגעכאַפּט אינטערעסאַנטע שורעס, אייגענע ראַיווינעס, אײַנדרוקן וועגן נײַע איניאָנים, באַקענטשאַפטן. ניט איין מאָל האָט ער זיך אַליין געטאַדלט פאַר דער אייגענער אופירונג, געגעבן אַ שטרענגע אָפּשאַצונג זיך זעלבסט. די פאַרנאָטירונגען, האָט ער, צום באַדויערן, געפירט ניט אָפט, מיט אי־בערײַסן. די אָפטע קאָמאַנדירונגען, די רײַזעס קיין אויסלאַנד, די טאָגטעג־לעכע אַרבעט האָט אים ניט געגעבן קיין מעגלעכקײַט צו פירן דעם טאָג־בוך יעדן טאָג.

19 מאַרט. ווידער פלוגן. ווידער אַ קרײַז נאָך אַ קרײַז, דערנאָך אַ קאָנטראָל־פלוג לויטן מאַרשרוט, אין דער פּילאָטאַזש־זאָנע אויף אויסצואַר־בעטן די טעכניק פון פּילאָטירונג.

וואַרטנדיק אויפן פאָרשטייענדיקן אַרויספלי, איז ער צוגעגאַנגען צום פאָדפּאָלקאָווניק גרישין.

— ווי גייט עס, קאָמיסאַר? — האָט ער אַ שמייכל געטאָן. מיר האָבן אַ וווּנדערלעכע אָנשווילעכע אַגיטאַציע בײַס די פלוגן, און איר טײַנעט אַלץ, אַז ס'איז ניטאָ קיין גוטער קינסטלער.

— אויף די פלוגן, יורי אַלעקסייעוויטש, נעמען מיר דאָס סאַמע בעסטע.

פאַרנאַכט האָט ער געלייענט דזשאָזעף העלערס נײַעם ראָמאַן, שטאַרק געלאַכט. אויף אַ בלעטעלע פּאַפּיר פאַרשריבן: „דער ראָמאַן איז אַן אויס־געצייכנטער. די כעוורע דאַרפן אים איבערלייענען. אומבאַדינגט. געגנאַדי סעמעניכין האָט פאַרענדיקט זײַן בוך „די קאָסמאָנאַווטן לעבן אויף דער ערד". ס'וואָלט גוט געווען אים באַווײַזן אויף דער בינע".

22 מאַרט. נאָך אַ פלי־טאָג. גאַגאַרין פליט מיטן פאָדפּאָלקאָווניק אַלעק־סאַנדער אוסטענקאָ, אַ געניטן פליִער, וועלכער האָט פיל יאָרן אויסגעע־פּרוווט אעראָפּלאַנען. אַ שילער פונעם פאָדפּאָלקאָווניק סעריאָגינען, האָט ער זיך שטאַרק דערמיט געגרויסט. ווייסנדיק, אַז גאַגאַרינען וועט אינגיכן דערלויבט ווערן זעלבשטענדיק צו פליִען, האָט אוסטענקאָ באַזונדערס שטרענג אים קאָנטראָלירט. אָבער יורי אַלעקסייעוויטש האָט פּילאָטירט אויסגעצייכנט.

23 מאַרט. גאַגאַרין פאָרט צום גענעראַל־פּאָלקאָווניק פון אוויִאַציע נ. פּ. קאַמאַנינען.

— איר האָט, יורי אַלעקסייעוויטש, גענומען צו אַ הויכן טעמפּ, — זאָגט דער גענעראַל.

— דעריבער זײַנען מיר קאָסמאָנאַווטן, אַף אויסצוהאַלטן אַן איבער־לאַדונג, — האָט יורי אַלעקסייעוויטש געפּרוווט אַ שפּאַס טאָן.

— יאָ, ס׳איז טאַקע אַזוי, — האָט אַ פאַרטראַכטער געענטפערט קאָ־מאַנדיר.

דעם גענעראַל איז גוט באַקענט געווען גאַגאַרינס ווילן און אײַנגעשפּאַרטקײַט. ער האָט זיך ניט געקליבן אים אָפּזאָגן צו פליִען. ווען ער אַליין זאָל זײַן אַף זײַן אָרט וואָלט ער זיך קיינמאָל ניט אָפּגעזאָגט. נאָר דער טעמפּ...

יורי אַלעקסייעוויטש פאָרט אין שפּיטאָל. שמועסט מיט די דאָקטוירים וועגן וואַלענטינעס געזונט־צושטאַנד, פאָרט אַרײַן צו יעווגעני אַנאַטאָליע־וויטש קאַרפּאָוון. גאַגאַרין איז געווען באַפרײַנדעט מיט אָט דעם געבילדעטן מענטשן. קאַרפּאָוו איז געווען דער ערשטער קאָמאַנדיר פון די קאָס־מאָנאַווטן, ער האָט זיי געלערנט, געגרייט צום פליִען, ניט האָבנדיק קיין דערפאַרונג, קיין צוגרייטונג און קיין פּראָגראַם. ווײַל אַלץ האָט זיך ערשט אָנגעהויבן. אַלע זיי, סײַ די קאָסמאָנאַווטן, סײַ די געלערנטע, סײַ די מע־דיקער זײַנען דעמלט געווען די ערשטע.

דאָס מאָל האָט ער גאָר אַן אַנדער פראַגע צו יעווגעני אַנאַטאָליע־וויטשן, אַ טיף פּערזענלעכע — ווי:אַזוי העלפט מען וואַלענטינען?

דעם אָוונט האָט ער פאַרבראַכט מיט די קינדער. פרי זיך געלייגט שלאָפן. מאָרגן דאַרף מען ווידער פליִען.

27־טער מאַרט. אין דעם דאָזיקן פרילינגדיקן טאָג איז ניט פאַראַן קיין שום זאַך, וואָס זאָל באַומרויִקן. אַ געוויינלעכער מאַרטאָווער פרימאָרגן. דאָס באַנאַכטיקע פּרעסטל האָט געקאָוועט די ערד, געמאַכט שטײַף דעם שניי — ער איז געוואָרן אַשיק־גרוי. דער ווינט האָט אָפּגערייניקט דעם הימל, צעטראָגן די וואָלקנס, און אַ ווייכע בלויקײַט, וואָס האָט אַרומגע־וויקלט די ערד, האָט זיך שטיל באַוועגט.

יורי אַלעקסייעוויטש האָט זיך אויפגעכאַפּט פרי, שטיל און רויִק אַרופּ־גערוקט די קאָלדרע צום האַלדז, געהערט דעם הימן פונעם סאָוועטנפאַר־באַנד. די ברייטע און מעכטיקע מעלאָדיע איז אַרײַנגעדרונגען אין דער נעשאָמע.

6 אזייגער מיט 10 מינוט. יורי אלעקסייעוויטש איז געשווינד אראָפּ פונעם געלעגער, צוגעגאַנגען צום פענצטער, צערוקט די שטאָרעס און פארטראַכט א מינוט געקוקט אין פענצטער. ער האָט געמאכט עטלעכע באוועגונגען. דערהערט טריט, האָט ער זיך געשווינד אריינגעוואָרפן אין בעט, און געמאכט אַן אָנשטעל, אז ער שלאָפט.

אין צימער איז פאמעלעך אריינגעגאנגען לענא.

— איך האָב געוווּסט, אז דו שלאָפסט ניט, טאַטע.

עס האָט זיך אָנגעהויבן א געשפרעך. לענע האָט געפרעגט, דער פאָטער האָט געענטפערט:

די טאָכטער איז אוועקגעגאנגען, ווי נאָר דער טאַטע האָט א פינטל געטאָן מיט די אויגן.

6 אזייגער 30 מינוט. יורי אלעקסייעוויטש האָט פארענדיקט דעם געווייגלעכן קאָמפּלעקס פון פיזישע באוועגונגען, גענומען א דוש, זיך ארומגעגאָלט, אָנגעטאָן און אריינגעגאנגען אין קאבינעט.

7 אזייגער. ער האָט דורכגעקוקט די פּאָטשט. געשריבן ענטפערס, געמאכט א פּלאַן אף עטלעכע טעג, איינגעשלאָסן די ראַדיאָ, עטלעכע מינוט געארבעט אין דער באַגלייטונג פון מוזיק.

7 אזייגער מיט 30 מינוט. אַן ענערגישער, א שטאַלטנער איז ער ארויס פונעם קאבינעט, זיך געלאָזט אין קיך ארײַן, א קוש געטאָן די קינדער, זיך באגריסט מיט מאריא איוואנאָוונא קאלאשניקאָווא, וואלענטינעס שוועסטער, און געזאָגט:

— עסן וואַרמעס וועל איך אין גאָרקיך.

ער האָט זיך געזעגנט, אָנגעטאָן דעם שינעל, צוגעגאנגען צום טעלעפאָן, אָנגעקלונגען דעם דעזשורנע: „איך וועל זײַן אף די פלוגן".

7 אזייגער 40 מינוט. ער איז ארויס אף די טרעפּ, צוגעגאנגען צום ליפט, דערזען די קאבינע, וואָס באוועגט זיך און א געשריי געטאָן:

— שטעלט, ביטע, אָפּ דעם ליפט אפן זעקסן. דער ליפט האָט זיך אָפּגעשטעלט.

דערזען דעם פּאָדפּאָלקאָווניק געאָרגי דאָבראָוואָלסקין, האָט יורי אלעקסייעוויטש פריילעך א זאָג געטאָן: „אָס, אווטאָמאָביליסט דאָבראָוואָלסקי" און זיך ווארעם באגריסט מיט אים.

— וווּהין אזוי פרי?

— אין גאָ, יורי אלעקסייעוויטש, — האָט דאָבראָוואָלסקי געענט־פערט. — היינט גיב איך אָפּ עקזאַמענעס אַף שאָפערן־רעכט.

— האָסט ליב צו פאָרן — איז גיב אָפּ עקזאַמענעס.

א בעריע אַף כאָכמעס און בייקעס, אַף קאַלאַמבורן און כאַווערישע שפּיצלעך, האָט גאַגארין צוגעגעבן, — גיב אָפּ, נאָר אַף אַן עמעסן און ניט אַזוי ווי דו ביסט נעכטן אַרײַנגעפאָרן אין גאַראַזש.

— יעדער זאַך פאָדערט פּראַקטיק, — האָט געשמייכלט דאָבראָוואָלסקי.

דער ליפט האָט זיך אָפּגעשטעלט אַפן ערשטן עטאַזש. מיט א רעגע פריער האָבן מיטן צווייטן ליפט זיך אַראָפּגעלאָזט די פרויען פון די קאָס־מאָנאַווטן.

יורי אַלעקסייעוויטש האָט זיך געגריסט מיט זיי, זיי דורכגעלאָזט פאָ־רויס. די פרויען האָבן קאָקעטיש געגומען שמייכלען, פריילעך געצאָקעט מיט די אַבצאַסן צום אַרויסגאַנג.

— שיינע פרויען האָבן מיר, זשאָרא! — האָט ער באַגײַסטערט גע־זאָגט. — ווי גראַציעז זיי גייען עס!

טאַמאַרא וואַלינאַוואַ האָט זיך אומגעקוקט:

— ווי זשע דען, פאַר אַזעלכע באָכערימלעך טאָר מען אַנדערש ניט גיין.

— א גרוס!

— א גרוס!

באַם ראַנד פון סאָסנע־וואַלד האָט וויטאַלי זשאָלובאָוו איינער אַליין זיך פאַרנומען מיט פיזקולטור. פאָרן פליען האָט ער געלעבט לויט א ספּע־ציעלן רעזשים.

פּלוצעם האָט יורי אַלעקסייעוויטש זיך אָפּגעשטעלט.

— צום טײַוול!

— וואָס איז געשען?

— פאַרגעסן, דאַכט זיך, די דורכלאָז־שײַן אַפן אַעראָדראָם.

געאָרגי דאָבראָוואָלסקי האָט א שמייכל געטאָן, — נו, איז וואָס? אַלע קענען דאָך אײַך, יורי אַלעקסייעוויטש.

— ניין, אַזוי טאָר מען ניט.

עטלעכע מעטער האָט ער נאָך פאָרגעזעצט גיין.

— ניין, כ׳וועל זיך אומקערן. און דו, שפּאַן, זשאָרא. נאָר זײַ פאָרזיכ־

טיק, אַן אויטאָמאָביל איז ניט קיין אַעראָפּלאַן, אַ ביסל קאָמפּליצירטער פון אַן אַפּאַראַט, וואָס איז שווערער פון דער לופט.

7 אזייגער 55 מינוט. יורי אַלעקסייעוויטש איז אַרײַנגעקומען אין דער זומערדיקער גאָרקיק, פריילעך און כאַוועריש זיך באַגריסט מיטן פּאַרוואַל־טער, אָפּיציאַנטן, און זיך צוגעזעצט אויף זײַן אָרט. ער האָט באַשטעלט אַן אָנבײַסן דער אָפּיציאַנטקע רימע טשערנאָווא, געהייסן, אַז דעם וואַרמעס זאָל מען די קאָסמאָנאַווטן ברענגען אויפן אַעראָדראָם.

ער האָט מיט אַפּעטיט גוט אָפּגעגעסן.

8 אזייגער מיט 15 מינוט. גאַגאַרין איז אַרײַן אין אויטאָבוס. די אָפּי־צערן האָבן אונטערוואַרפנדיק זיך דער מיליטערישער עטיק, זיך אויפגע־הויבן און באַגריסט דעם קאָמאַנדיר. גאַגאַרין האָט אַלעמען דערלאַנגט די האַנט.

— אַלע זײַנען פאַראַן?

ער האָט אַליין דורכקאָנטראָלירט די בײַוועזנדע און באַפוילן:

— פאָרן!

מע האָט גערעדט וועגן די פלוגן, וועגן די מעטעאָראָלאָגישע אומ־שטענדן, וועגן אויטאָליבהאָבערײַ.

8 אזייגער מיט 25 מינוט. אין גאַרדעראָב האָט יורי אַלעקסייעוויטש אָנגעטאָן אַ זומערדיקן קאָסטיום, און צום אַלעם ערשטן אוועק צום דאָקטער אי. טשעקירדאַ אויף אַ מעדיצינישער אויספאָרשונג. דערזען אַלעקסיי גו־באַריאָוון, האָט ער אים געפרעגט:

— וואָס, ליאָשאַ, דו גייסט שוין צום אַעראָפּלאַן?

— יאָ, כאַווער פּאָלקאָווניק. הײַנט זיכער איך אויפן „איל־14" אײַערע פלוגן, איך שפּיר נאָכן וועטער...

— גוט! דו מאַך נאָר ניט קיין פּאַניק, גיב אַזאַ וועטער, וועלכער איז אויסדערעמעסן.

— פאַרשטאַנען!

8 אזייגער מיט 35 מינוט. יורי אַלעקסייעוויטש איז אַרײַן צום דאָק־טער.

— ווי זײַט איר געשלאָפן, יורי אַלעקסייעוויטש?

— ווי אַ געהאַרגעטער, קימאַט נײַן שעה. קוקנדיק אויף אײַך, קאָן מען מאַכן אַן אויספיר, אַז דער דאָקטער האָט הײַנט אויך ניט געליטן פון קיין שלאָפלאָזיקייט.

— ניין, ניט געליטן, יורי אלעקסייעוויטש, — האָט זיך טשעקירדא צע־לאכט, און צוגעטראָטן צו דער מעדיצינישער אויספאָרשונג ערעוו דעם פלוג.

8 אזייגער מיט 50 מינוט. גאַגארין איז געקומען אין קלאס אַף צו־גרייטן זיך צום פלוג. ער האָט זיך צוגעזעצט באַם צווייטן טיש פון דער מיטלסדיקער ריי. צו אים איז גלײַך צוגעגאנגען דער פליִער־אינסטרוקטאָר, דער קאפּיטאן כמעל. צוזאמען האָבן זיי פאַרפּינקטלעכט די פאַרגעבונג, די קלאָלים פון די פלוגן. דער אינסטרוקטאָר האָט אָנגעזאָגט גאַגארינען, זיי זאָלן גוט דורכקאָנטראָלירן אַלץ מיטן קאָמאַנדיר פונעם פאָלק סעריאָגינען.

יורי אלעקסייעוויטש האָט מיט אומגעדולד געוואַרט אפן היַנטיקן טאָג. ער האָט צוגעגעבן א גראַנדיעזע באַדײַטונג זײַן ערשטן זעלבשטענדיקן ארויספלי נאָך דעם גרויסן איבעררײַס. באַם עראָפּלאַן איז צו אים צוגע־גאַנגען איינער פון די פליִער פונעם פאָלק. דער אָפיצער האָט שוין לאנג זיך געקליבן נעמען אן אווטאָגראַף באַ גאַגארינען. ער האָט געהאלטן גאַ־גארינס בוך „דער וועג אין קאָסמאָס".

— אן אָנדענק? מיט פאַרגעניגן, נאָר בלויז נאָך דעם זעלבשטענדיקן פלוג. — יורי אלעקסייעוויטש האָט אים אומגעקערט דעם בוך.

אופגעהויבן זיך אַף דעם לייטערל, האָט גאַגארין געשיקט אראָפּגעלאָזט די פיס אין דער קאַבינע. נאָך אים האָט זיך אופגעהויבן דער פּאָלקאָווניק סעריאָגין. ער איז געשטאנען אפן לייטערל און זשעסטיקולירט מיט די הענט — געגעבן די לעצטע אָנווײַזונגען דעם, וואָס האָט קאָנטראָלירט, און פאַרנומען זײַן אָרט הינטער גאַגארינען.

דער טעכניקער פונעם עראָפּלאַן האָט אויסגעגלײַכט די רימענס פון די פּאַראַשוטן אַף די פליִער, דורכגעקאָנטראָלירט די שלעסער פון דער קאַטאַפּולטן־שטול. איבערגעבויגן זיך איבערן באָרט פון דער קאַבינע, האָט ער אײַנגעשלאָסן די באָרט־עלעקטראָנערונג. יורי אלעקסייעוויטש האָט געלאָזט אין גאַנג דעם מאָטאָר. ער האָט אים גוט דורכגעטריבן אַף אלע אַרבעטס־רעזשימען, באַקומען דורך ראַדיאָ א דערלויבעניש ארויסרוליע־וועץ און האָט ארויסגעפירט דעם עראָפּלאַן אפן אופלי־פּאַס.

אין א פּאָר מינוט ארום האָט דער „מיג", וועלכן עס האָט פּילאָטירט גאַגארין, האַסטיק זיך א גליטש געגעבן איבערן בעטאָן, פאַרשווונדן גע־וואָרן ערגעץ אונטער דער עראָדראָם־ווײַט, גענומען דעם קורס אין דער

פילאָטאזש־זאָנע. מיטן עקיפּאזש איז געווען א פארבינדונג ביז דער לעצ־טער מינוט, נאָר פלוצעם איז זי איבערגעריסן געוואָרן...

10 אזייגער מיט 40 מינוט. עס איז באקומען געוואָרן א קאָמאנדע: „אלע ערעאָפּלאנען, וואָס זיינען צוגעגרייט צום ארויספליען, זאָלן אויס־שליסן די מאָטאָרן".

די שטים פונעם אָנפירער פון די פלוגן איז געווען אן אומרויקע, און דאָס האָט אף אלעמען אָנגעוואָרפן א גרויל.

אינגיכן האָט דער הויכרייידער געמאָלדן: אלע פליער דארפן קומען אין שטאב. דער זייגער האָט געוויזן 11 אזייגער מיט 09 מינוט...

אין דער דאָזיקער שאָ, אין דער דאָזיקער מינוט האָט אין הימל איבערן סאָווכאָז נאָוואָסיאָלאָווא, הינטער קירזשאטש, אינגאנצן עטלעכע צענדליק קילאָמעטער פונעם אעראָדראָם, זיך אָפּגעשפּילט א טראגעדיע, וואָס איז געוואָרן דער טרויער פון דער גאנצער ערד.

און געווען איז עס אזוי. דער געוועזענער שול־לערער פונעם סאָווכאָז, דער פּענסיאָנער ניקאָליי איוואנאָוויטש שאלנאָוו האָט, אויסנוצנדיק די פרילינגדיקע רויקייט פונעם מארט־טאָג, זיך געאייסעקט ארום דער שטוב. פלוצעם האָט ער דערהערט עפּעס ניט קיין שטאנדהאפטיקן געהויל פון אן אעראָפּלאן. דער אומגעוויינלעכער טאָן זיינער האָט זיך אָט דער־נעענטערט, ווערנדיק געדיכט און מעכטיק, אָט זיך דערווייטערט, צונויפ־גיסנדיק זיך אין א רעגלמעסיקן הודען פון א זשוק. דער אלטער האָט מיטן הארצן דערפילט, אז ס'איז געשען עפּעס שלעכטס. פאריסן דעם קאָפּ, האָט ער גענומען זיך איינקוקן אין דער ווייט. אין דער זעלבער רעגע האָט זיך באוויזן אן אויסשפּיר־אעראָפּלאן, וואָס איז ארויסגעשפּרונגען פון הינ־טער די וואָלקנס. מיטן אעראָפּלאן איז זיכער פּאָרגעקומען עפּעס ניט קיין גוטס, ער האָט אָט־אָט געקאָנט זיך ארייַנשנייַדן אין דער ערד. וויאזוי העלפט מען, וויאזוי האלט מען אָפּ דעם אומגליק? אָבער דער פארניכטלער האָט ווי נאָכאמאָל באקומען פליגל, אפילו אופגעהויבן די „נאָז", שטרעבנ־דיק ווידער צו דער הייך, נאָר, ווייזט אויס, זיך דערמיט ניט ספּראוועט און מיט א ווילדן געהויל, ברעכנדיק די שפּיצן פון די בערעזעס, זיך ארייַנ־געשניטן אין דער וואלדישער געדיכטעניש. ס'האָט א קנאל געטאָן, און דעם גאנצן ארום האָט דורכגעלעכערט אן אופרייס.

אין עטלעכע מינוט ארום האָבן אין קאבינעט פון איוואנאָוון, דעם די־רעקטאָר פונעם סאָווכאָז, זיך ארייַנגעריסן מענטשן:

— אַן אעראָפּלאַן איז אַראָפּגעפאלן!
— ווו?
— הינטערן דאָרף, אין וואלד...
— גיכער, כאווײרים, לויפט נאָך אַ טראַקטאָר!
דעם דירעקטאָר האָט מען שוין געקלונגען פון קירזשאַטש, נאָר ער האָט ניט געוווּסט, וואָס איז דאָס פאר אַן אעראָפּלאַן און ווער איז געווען דער פּילאָט.
איבערן דאָרף האָבן זיך באַוויזן ווערטאָליאָטן. זיי האָבן געזוכט. דער ראַיאָן, ווו ס׳איז געשען די קאַטאַסטראָפע איז אַרומגערינגלט געוואָרן. מע האָט אָנגעהויבן פאָטאָגראַפירן, אויספאָרשן דאָס אָרט, ווו דער אעראָפּלאַן איז אַראָפּגעפאלן, באַטראַכטן די ברוכשטיקער.
עטלעכע וואָכן האָט מען דערלערנט די סיבעס פון דער קאַטאַסטראָ־פע. צו דער דאָזיקער אַרבעט זײַנען צוגעצויגן געוואָרן פיל גענײטע ספּע־ציאַליסטן, לאַבאָראַטאָריעס, אינסטיטוטן. עס זײַנען געבוירן געוואָרן און דערנאָך אָפּגעוואָרפן געוואָרן פאַרשיידענע ווערסיעס, נאָר קיין איינע האָט ניט געקאָנט דערקלערן דאָס, וואָס עס איז פאָרגעקומען...
מיט יורי גאַגאַרינס נאָמען זײַנען איצט אָנגערופן אַ סאַך שטעט, דער־פער, פּראָספּעקטן און פּלעצער, גאַסן און געסלעך, שיפן, סאָווירטן און קאָלווירטן. זײַן נאָמען טראָגט די רויטפאָניקע מיליטערישע לופט־אַקאַדע־מיע, פּיאָנערישע דרוזשינעס און אַרבעטער־בריגאַדעס, דער סאַראַטאָווער אינדוסטריִעלער טעכניקום און די ליובערעצקער פּראָפטעכשול.
אויף צו באַערן דעם ערשטן קאָסמאָנאַווט פון אַלוועלט זײַנען געשאַפן געוואָרן מעדאַלן, פּרעמיעס, פּריזן. עס זײַנען געעפנט געוואָרן מוזייען, מעמאָריאַל־צימערן. אויף פּיעדיסטאַלן זײַנען אויפגעהויבן געוואָרן אעראָ־פּלאַנען.
יורי גאַגאַרין איז געוואָרן די פאַרקערפּערונג פון אַ נײַער עפּאָכע, פון אַ העראָישער פּראָפעסיע, אַ בײַשפּיל פון גרענעצלאָזער איבערגע־געבנקײַט דער זאַך, זײַן מעלוכע.
אָט אַזאַ האָבן אים געקענט די מענטשן, אָט אַזאַ וועט ער פאַרבלײַבן אין זיקאָרן פון דוירעס.

■

יורי גאגארין...

מיר זײַנען שוין צוגעװױנט צו אָט דעם נאָמען, װעלכער איז געװאָרן א סימבאָל פון העלדנמוט, א מאָס פון געװאגטקײַט.

יורי גאגארינס נאָמען איז אַרײַן אין אונדזער באװוסטזײַן דעם 12 אפּרעל 1961 און װעט לעבן אײביק. גאגארינס אופטו איז א מו־סטער פון איבערגעגעבנקײַט דעם הײמלאַנד, פון מעסירעסנעפעש־דיקײַט לעשעם דער מענטשהײַט.

„מיטן העלדישן פלוג פון א סאָװעטישן מענטשן אין קאָס־מאָס, — איז געזאָגט געװאָרן אין דער װענדונג פונעם צענטראַל־קאָמיטעט פון קפּסס, פון דעם פּרעזידיום פון אױבער־סאָװעט פון פּסס״ר און פונעם מיניסטאָרן־ראַט פון פּסס״ר, — האָט זיך געעפנט א נײַע טקופע אין דער געשיכטע פון דער װעלט. דער אײביקער טרױם פון דער מענטשהײַט איז פאַרװירקלעכט געװאָרן״.

װעגן דעם סאָװעטישן װוּנדער — דעם ערשטן פלוג פון א מענטשן אין קאָסמישן רױם — האָבן געשריבן אלע צײַטונגען פון דער װעלט. יורי גאגארין איז געקרױנט געװאָרן מיט אױסשליס־לעכן רום.

„יעדער העלד איז סימבאָליש און אינדיװידועל, — האָט גע־שריבן אין זײַן אַרטיקל װעגן גאגארינען דער באַװוּסטער שרײַבער פון אינדיע כאָדזשא א. אבאס. — זײַן פּערזענלעכקײַט פאַרמאָגט א אינערלעכע פאַרבינדונג מיט די קאָלעקטיװע שטריכן פונעם פאָלק און מיט דער געזעלשאַפטלעכער סװיװע, װעלכע האָט אים דער־צױגן״. און אזױ איז עס טאקע. גאגארין — דאָס איז אַן עכט סאָװע־טישע דערשײַנונג.

ניט קײן לײַכטער איז געװען דער װעג, װעלכער האָט גע־בראַכט דעם מענטשן אין קאָסמישן רױם. און דער דאָזיקער מענטש, דער ערשטער פון אלע מענטשן אױף דער װעלט, איז געװען ער, גאגארין, א פּראָסטער סאָװעטישער באָכער פון דער שטאָט גזשאַטסק.

אין 1968 האָט זיך איבערגעריסן גאגארינס לעבן. אָבער ער האָט איבערגעלאָזט א טיפן שפּור, אַן אײביקן אָנדענק בא די

מענטשן פון דער פּלאַנעטע — אלס העלד, אלס פליער, אלס מענטש.
אָט וואָס עס האָבן געזאָגט וועגן אים זײַנע כאַווערים־קאָסמאָנאַווטן, וועלכע האָבן אים געקענט פּערזענלעך.

יעווגעני כרונאָוו:

„יורי גאַגאַרין איז נאָך באַם לעבן געוואָרן אַ לעגענדע, אַ מוסטער פון דעם, אויף וואָס עס איז פעיִק דער מענטש. איך האַלט זיך בײַ דער מיינונג, אַז פאָרשטעלן זיך גאַגאַרינען אַזוי, פונקט ווי ער וואָלט שטענדיק געהאַט בלויז אַ זאָרגלאָזן שמייכל אויפן פּאָנעם — באַטײַט פאַראָרעמען זײַן געשטאַלט. גאַגאַרין איז געווען אַן אויסערגעוויינלעך באַדאַכטער, אַן ערנסטער, אַפילו אַ שטרענגער".

וויטאַלי סעוואַסטיאַנאָוו:

„יאָ, גאַגאַרין איז געווען ניט אַזאַ פּראָסטער, ווי עס האָט זיך אויסגעוויזן. אינדערעמעסן איז אַלץ אין אים געווען קאָמפּליצירט, פילזײַטיק, גרויסמאַסשטאַביק".

אַלעקסיי לעאָנאָוו:

„יורי פלעגט זיך מיט כײשעק נעמען פאַר יעדער אַרבעט, פאַרשטייט זיך, אַז ער האָט געדאַרפט האָבן אַן אינטערעס צו איר. מיט זײַן לײַדנשאַפט, געוויסנהאַפטיקײט, מיט זײַן אויסערגעוויינלעכן געפיל פון פאַראַנטוואָרטלעכקײט האָט ער אָנגעשטעקט אונדז אַלעמען. מיר האָבן זיך געלערנט בײַ אים".

וואַלערי ביקאָווסקי:

„אונדז אַלעמען, וועלכע האָבן אים נאָענט געקענט, ווײַזט זיך אויס, אַז ציאָלקאָווסקיס ווערטער שרײַבט מען וועגן אים ניט אַזוי ווי עס באַדאַרף צו זײַן, מע באַמיט זיך צו באַווײַזן מער די עפעקטיווע זײַט פונעם לעבן פון אָט דעם מערקווירדיקן מענטשן. אָבער יורי גאַגאַרין איז קוידעמקאָל אַ גוואַלדיקער האָרעפּאַשניק, אַ ליבנסגירי־קער און אײַנגעשפּאַרטער, אַן אומויסשעפּבאַרער אין זײַן שטרעבן צו באַגרײַפן די וועלט".

דער ערשטער שעף פונעם צענטער אויף צוגרייטן קאָסמאָנאַווטן, קאַנדידאַט פון מעדיצינישע וויסנשאַפטן יעווגעני קאַרפּאָוו האָט, דערמאָנענדיק דעם טאָג, ווען ס'איז אָנגענומען געוואָרן אַ באַשלוס צו שיקן יורי גאַגאַרינען אין קאָסמישן רוים, געזאָגט, אַז עס זײַנען גענומען געוואָרן אין אַכט אויך אַזעלכע אומבאַשטרײַטבאַרע מײַלעס

זײַנע, ווי גרענעצלאָזער פּאַטריאָטיזם, קלוגשאַפט און וויסנגיריקײַט, געוואַגטקײַט, אָנטשײדנקײַט, אַרבעטזאַמקײַט, איניציאַטיוו, באַשײדנקײַט.

„יורי איז געווען אַזאַ, ווי אַלע, — האָט דערציילט זײַן פרוי וואַלענטינע. — אים זײַנען ניט פרעמד געווען ליידן און פריידן, געוויינלעכע מענטשישע זאָרגן. ווי אַלע, פלעגט ער דערלאָזן פעלערן און זיי פאַריכטן".

באַפרידיקן דעם אויסערגעוויינלעכן אינטערעס צו דער לעבנסגעשיכטע און צום העלדנטאַט פון יורי אַלעקסייעוויטש גאַגאַרינען, פאַרהיטן פאַר די קינפטיקע דורות דאָס פלאַקערנדיקע פײַער פון זײַן האַרץ — איז זייער אַ שווערע אויפגאַבע.

דער אויטאָר פון דער בראָשור, וואָס ווערט דאָ פאָרגעלייגט די לייענער פון „סאָוועטיש היימלאַנד", האָט געמאַכט אַ פרוּוו צונויפצוזאַמלען אײניינעם ווי ווײַט מעגלעך מער פאַקטים וועגן דעם לעבן פונעם ערשטן קאָסמאָנאַווט פון דער פּלאַנעטע. אין דער אַרבעט איבערן בוך זײַנען אויסגענוצט געוואָרן פּובליקאַציעס פון צײַטונגען און זשורנאַלן, אַרכיוו־מאַטעריאַלן פון דער וויסנשאַפט־אַקאַדעמיע פון ססר און פונעם קאָסמאָנאַווטן־שטעטל „זוויאָזדני", ווי אויך יורי גאַגאַרינס טאָגביכער און פאַרנאָטירונגען, דערציילונגען פון גאַגאַרינס פרײַנט און קאָלעגן, זיכרוינעס פון די פלי־ער־קאָסמאָנאַווטן פון ססר און פערזענלעכע באַאָבאַכטונגען.

ייִדיש — א. גאָנטאַר

אין דער ערשטער העלפט פון 1981
וועלן דערשײַנען אלס בײַלאגעס
צו „סאָוועטיש היימלאנד"

פאָלגנדע ביכער:

יאנווואר — אירמע דרוקער. ליטעראַרישע עסייען

פעווראל — נאַיל ביקענין. אידייִש־מאָראַלישע פּראָבלעמען פונעם סאָציאַליסטישן לעבנס־אויפן

מארט — בוזי מילער. מענטשן גייען צו דער ארבעט

אפּרעל, מײַ — וויקטאָר מיטראָשענקאָוו. דער ערשטער פון דער לעגענדע

יון — טעוויע גען. אין דער היימשטאָט

וויקטאָר מיטראָשענקאָוו
דער ערשטער פון דער לעגענדע
(יורי גאַגארין)

מ. „סאָוועטסקי פּיסאַטעל", 1981, 128 זײַטן
קינסטלערישע און טעכנישע רעדאַקטור —
ס. טשערניאַק, יע. קאַפּלאַן
קאָרעקטאָר — ב. גערשמאַן

Виктор Митрошенков

ПЕРВЫЙ ИЗ ЛЕГЕНДЫ

(Юрий Гагарин)

М. «Советский писатель», 1981, 128 стр.
Под общей редакцией А. Вергелиса
Художественная и техническая редакция
С. Черняк и Е. Каплан
Корректор Б. Гершман

Сдано в набор 27.01.81. Подписано к печати 18.03.81.
Формат 70Х108¹/₃₂. Бумага типографская № 1. Печ. л. 4.
Условн. печ. л. 5,6 Заказ № 48.

Редакция журнала «Советиш геймланд»
Москва, 101000, Центр, ул. Кирова, 17.

Ордена Трудового Красного Знамени
Московская типография № 7 «Искра революции»
«Союзполиграфпрома» Государственного
Комитета СССР по делам издательств,
полиграфии и книжной торговли.
Москва 121019, пер. Аксакова, 13.

Supplement to "Sovietish Heimland" No 4-5 1981

© Журнал «Советиш геймланд», 1981